

HERKESE "SİTH'İN İNTİKAMI" FİLMİNİN BÜYÜK BOY AFİŞİ

sinema

SAYI: 2005 - 05 5 YTL (5.000.000 TL.)

MERKEZ
ISSN 1304-5695

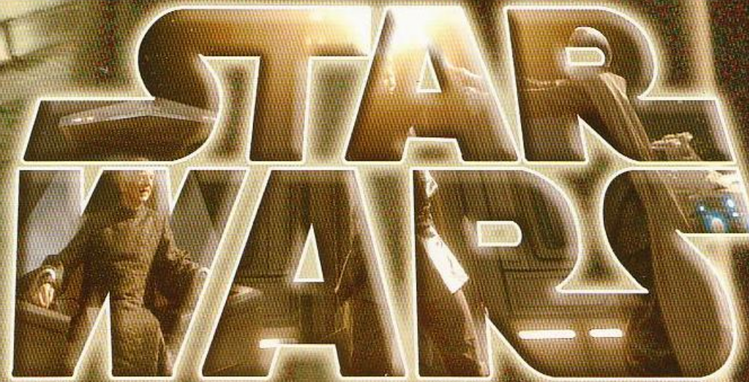
Bilimkurguda epik bir alt tür: Uzay operaları dosyası

Haçlı seferleri sinemada: Kingdom of Heaven

Kutluğ Ataman'ın yeni filmi "İki Genç Kız"

Efsane sona eriyor

Bölüm III: Sith'in İntikamı

25 unutulmaz sinema nesnesi

Ayın yeni DVD'leri

WANTED AVCILARI

Wanted'ını kolla, sonra pişman olma!

EN ÇOK ARANAN Çikolata

EN ÇITIR Pirinç Patlağı

EN AKIŞKAN Karamel

ETi

Lezzet Uygarlığı

içindekiler

sinema

MERKEZ

Sahibi
Merkez Gazete Dergi Basım Yayıncılık San. ve Tic. A.Ş. adına
Turgay Ciner

Genel Müdür
Mehmet E. Demirel

Genel Yayın Yönetmeni ve Sorumlu Müdür
Mehmet Açar

Görsel Yönetmen
Murat Bayar

Yazı İşleri
Senem Erdine
Engin Ertan
Müjde Isıl

Yönetim
Genel Müdür Yardımcıları:
Tülay Tosun (Satış Pazarlama)
Güray Çakır (Mali İşler)

Üretim: **Gamze Cin Demir**
Tanıtım Tasarım: **Naci Yavuz**
Teknik: **Engin Altuntaş**
Ofset Hazırlık: **Ercan Karaaslan**

REKLAM SATIŞ PAZARLAMA

Genel Müdür
Rana Karlıdağ
Genel Müdür Yardımcıları
Erhan Özdemir
(Finans ve Operasyon)
Serap Yakın *(Satış)*
Yonca Ertürk
(Pazarlama ve Araştırma)
Reklam Gurup Koordinatörü
Hakan Yonsul
Rezervasyon
Tel: (0212) 354 33 61/63/65
Fax: (0212) 354 33 75
Ankara Bölge Reklam Müdürü
Elif Tetikbaş
Tel: (0312) 292 51 53
Fax: (0312) 292 51 43

Merkez Dergi Tel: (0212) 426 64 94
Fax: (0212) 354 47 85
Yazışma: Merkez Dergi Grubu
Tevfik Bey Mahallesi, 20 Temmuz Caddesi, No: 24, 34295 - Sefaköy / İstanbul
Yönetim Yeri: Barbaros Bulvarı, Cam Han, No: 125, 80700 Beşiktaş İstanbul
Yayının Türü: Yerel Süreli
Basıldığı Tarih: Mayıs 2005
Dağıtım
Merkez Dağıtım
Pazarlama Sanayi ve Ticaret A.Ş.
(0216) 585 91 00 (PBX)
Basımcı: Merkez Gazete Dergi Basım Yayıncılık Ve ticaret Sanayi Anonim Şirketi
Adres:Barbaros Bulvarı, Cam Han, No: 125, 80700 Beşiktaş İstanbul

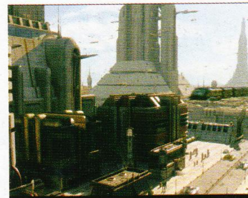
Basıldığı Yer:
Printcity, Fatih Mah. Hasan Basri Cad. Samandıra/Kartal/İstanbul

İşletme Müdürü: Kemal Erginsoy
İşletme Koordinatörü: Kazım Varol
Bu dergi basın meslek ilkelerine uymaya söz vermiştir.

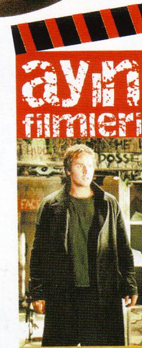

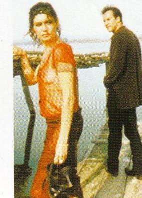
gündem

dosya

ayın filmleri

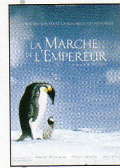

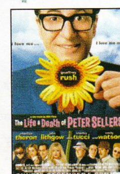

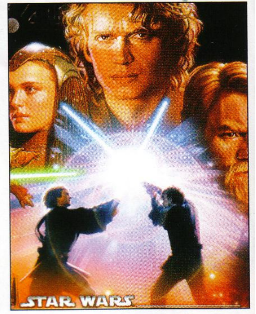

Armağanlar

Koleksiyon kartı: Sky Captain and the World of the Future
Afişetler: "Saklambaç", "Karşımızda Peter Sellers", "Rehine", "İmparatorun Yolculuğu"
Büyük boy afiş: "Yıldız Savaşları Bölüm III: Sith'in İntikamı"

ELEKTRA

Yönetmen: Rob Bowman. Oyuncular: Jennifer Garner, Goran Visnjic, Kirsten Prout, Will Yun Lee, Cary-Hiroyuki Tagawa, Terence Stamp, Natassia Malthe, Bob Sapp,Chris Ackerman, Edson T. Ribeiro. Senaryo: Zak Penn, Stu Zicherman, Raven Metzner. Görüntü Yönetmeni: Bill Roe. Müzik: Christophe Beck. Kurgu: Kevin Stitt. Yapım Tasarımcısı: Graeme Murray. Yapımcı: Avi Arad,Gary Foster, Arnon Milcha. Süre: 96 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: Özen Film. Gösterim Tarihi: 29 Nisan.

Ölüme terk edilen Elektra (Jennifer Garner), kendini yeniden canlanmış bulur. Öğretmeninin onu katı bir disiplinle eğitmesine rağmen ailesinin acımasızca katledilişi yüzünden hissettiği yakıcı öfkenin üstesinden gelemez. Kendini ve ruhunu korumak isteyen Elektra'nın öldürmek için bir sebepten daha fazlasına ihtiyacı vardır. Bunu 13 yaşındaki küçük kız Abby'de (Kirsten Prout) bulur. Elektra küçük kızı korumak için girdiği mücadelede, öldürücü doğa üstü güçleri olan saldırgan bir ordu ile karşılaşacaktır.

NOTLAR "Daredevil"deki Elektra rolüyle sivrilen Jennifer Garner, bu sefer canlandırdığı kahramanın adını taşıyan 43 milyon dolarlık filmin başrolünde... "X-Files Movie" ve "Reign Of Fire"dan tanıdığımız yönetmen Rob Bowman, "Elektra"yı çekerken "Crouching Tiger, Hidden Dragon" ve "Kill Bill"den etkilenmiş.

STAR WARS: EPISOD III - REVENGE OF THE SITH
STAR WARS: BÖLÜM III - SITH'IN İNTİKAMI

Yönetmen: George Lucas. Oyuncular: Ewan McGregor, Hayden Christensen, Natalie Portman, Ian McDiarmid, Samuel L. Jackson, Christopher Lee, Anthony Daniels, Kenny Baker, Peter Mayhew, Joel Edgerton. Senaryo: George Lucas. Görüntü Yönetmeni: David Tattersall. Müzik: John Williams. Kurgu: Roger Barton, Ben Burt. Yapım Tasarımcısı: Gavin Bocquet. Yapımcı: George Lucas, Rick McCallum. Yapım: ABD. Dağıtımcı: Özen Film. Gösterim Tarihi: 19 Mayıs.

Galaksi üç yıl süren yorucu ve yıpratıcı savaşın ardından yeni geleceğini beklemektedir. Anakin Skywalker (Hayden Christensen) ve Obi Wan Kenobi (Ewan McGregor) droidlere ve onların arkasındaki şeytani komutan General Grievous'a karşı açtıkları savaş sayesinde birer kahraman ilan edilmişlerdir. Anakin ve evli olduğunu herkesten gizlediği karısı Padme Amidala (Natalie Portman) savaşın ayırdığı iki sevgilidir. Amidala'nın hamile olduğunu öğrenen Anakin sevgili eşini görmek için döner. Fakat rüyalarında Amidala'nın çocuğunu doğururken ölümle yüz yüze kalacağını görmektedir... O seçilmiş olandır ve daha önce de rüyalarında gördükleri gerçekleşmiştir. Anakin, karısını ve çocuğunu kurtarmak için her şeyi yapmaya hazırdır. Bu düşünce onu gücün karanlık tarafına yönlendirir.

NOTLAR 1977'de başlayan Star Wars efsanesi bu filmle sona eriyor. Artık, Jedi Anakin Skywalker'ın niye gücün karanlık tarafına geçtiğini ve nasıl Darth Vader'a dönüştüğünü öğrenme vakti... 115 milyon dolar bütçeli film, tüm dünya ile aynı anda Türkiye'de de vizyona giriyor. Filmin en iddialı bölümleri Yoda-Darth Sidious ve Anakin-Kenobi arasındaki düellolar... Özellikle Anakin-Kenobi düellosunun oldukça uzun olduğu söyleniyor. Bu sahnelerin hakkını vermek için Ewan McGregor ve Hayden Christensen iki ay süren yoğun bir eğitimden geçmişler.

LUTHER

Yönetmen: Eric Till. Oyuncular: Joseph Fiennes, Jonathan Firth, Alfred Molina, Claire Cox, Peter Ustinov, Bruno Ganz, Uwe Ochsenknecht, Mathieu Carrière, Benjamin Sadler, Jochen Horst. Senaryo: Camille Thomasson, Bart Gavigan. Görüntü Yönetmeni: Robert Fraisse. Müzik: Richard Harvey. Kurgu: Clive Barrett. Yapım Tasarımcısı: Rolf Zehetbauer. Yapımcı: Dennis A. Clauss, Brigitte Rochow, Christian P. Stehr, Alexander Thies, Franz Thies. Süre: 121 dk. Yapım: Almanya. Dağıtımcı: 1 Film. Gösterim Tarihi: 29 Nisan.

16 yy'da yaşayan genç bir hukuk öğrencisiyken, Tanrı'ya verdiği bir söz yüzünden rahip olmaya karar veren Martin Luther, kıvrak zekası ile kısa zaman içinde kilise içinde parlar. Avrupa'daki tüm siyasi havaya egemen olan kilisenin yaptıklarına ve süren din sömürüsüne eleştirel bir gözle bakan Luther (Joseph Fiennes), varolan düzenden rahatsız olur ve inancı ile ilgili ikileme düşer. Roma'ya yaptığı bir dini ziyaretin sonucunda papalık düzeninin, kitleleri sömürmeye odaklanmış olduğuna iyice ikna olur. Kutsal kitapları tekeli altına alan papalık düzenine karşı çıkarak, kısa zaman içinde İncil'i kendi dillerine çeviren Luther, arkasına yüzbinlerce taraftar toplar. Katolik Kilisesi ise bu isyan sesini bastırmak için elinden geleni yapmaya kararlıdır.

NOTLAR Protestanlığın kurucusu Luther'in hayatı sinemaya sık sık konu oluyor. Bu sefer televizyon kökenli yönetmen Eric Till'in ellerinde hayat bulan Joseph Fiennes'li "Luther", din temalı tarihi film sevenleri memnun edecek bir yapım.

KINGDOM OF HEAVEN
CENNET'İN KRALLIĞI

Yönetmen: Ridley Scott. Oyuncular: Orlando Bloom, Eva Green, Liam Neeson, Jeremy Irons, Jouko Ahola, Shane Attwooll, Tim Barlow, Christian Boeving, Brendan Gleeson, Ghassan Massoud. Senaryo: William Monahan. Görüntü Yönetmeni: John Mathieson. Müzik: Harry Gregson-Williams. Kurgu: Dody Dorn. Yapım Tasarımcısı: Arthur Max. Yapımcı: Ridley Scott. Süre: 121 dk. Yapım: ABD, İspanya. Dağıtımcı: Özen Film. Gösterim Tarihi: 6 Mayıs.

M.S. 12.yy'da Kudüs... Genç demirci Balian (Orlando Bloom), ailesini ve inancını kaybeden acılı bir babadır. Kudüs'te o günlerde 2. ve 3. Haçlı Seferleri arasında kırılgan ve her an sonlanabilecek bir ateşkes ilan edilmiştir. Kudüs Kralı IV. Baldwin (Edward Norton) barışa ve halkına bağlılık yemini etmiştir. Ibelin'li Godfrey (Liam Neeson) ise Doğu'da savaştığı Haçlı Seferleri'nden vatanı Fransa'ya dönmüştür. Balian'ın babasının o olduğu ortaya çıkınca, Godfrey gerçek şövalyeliğin ne olduğunu öğretmek amacıyla oğlunu kıtalararası destansı bir yolculuğa çıkarır. Zamanla Balian, Kudüs'ü her tür kötülükten korumak için savaşan bir şövalyeye dönüşecektir.

NOTLAR Ridley Scott yine büyük bütçeli epik bir filmle, Orlando Bloom da yine tarihi bir kahraman rolüyle karşımızda... Sıfırdan inşa edilen ve devasa kaleler ile mancınıkların kullanıldığı filmin çekimleri Fas çöllerinde yapıldı. Fas ordusundan askerlerin de figüran olarak kullandıldığı filmin senaryosu New York Times muhabiri olarak çalışmış Bill Monahan'a ait. Yan karakterlerden birinin de Selahaddin Eyyübi olması, İngiliz tarihçilerince müslümanları "sempatik" gösterildiği gerekçesiyle eleştirilmişti. 130 milyon dolar bütçeli film, ABD ile aynı zamanda Türkiye'de vizyona giriyor.

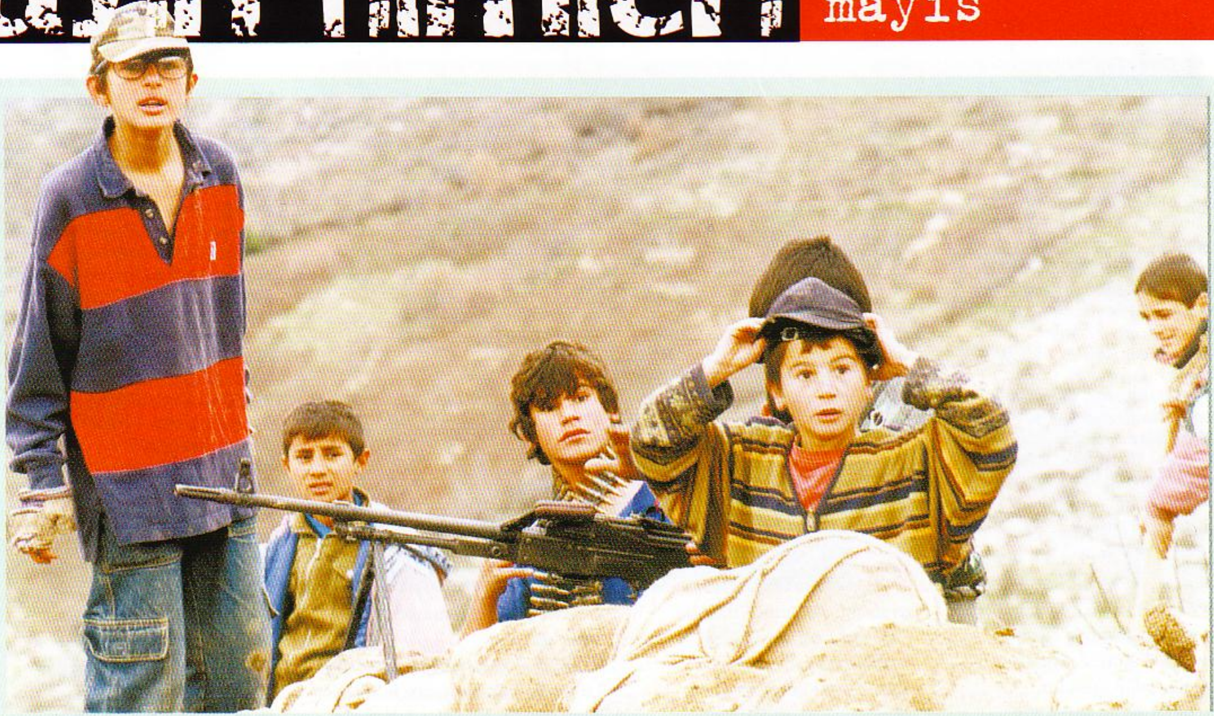
LE COUPERET
ÖLÜMCÜL ÇÖZÜM

Yönetmen: Costa-Gavras. Oyuncular: José Garcia, Karin Viard, Geordy Monfils, Christa Theret, Ulrich Tukur, Olivier Gourmet, Yvon Back, Thierry Hancisse, Olga Grumberg, Yolande Moreau. Senaryo: Costa-Gavras, Jean-Claude Grumberg (Donald E. Westlake'in The Ax adlı romanından).Görüntü Yönetmeni: Patrick Blossier. Müzik: Armand Amar. Kurgu: Yannick Kergoat. Yapım Tasarımcısı: Laurent Deroo. Yapımcı: Michèle Ray-Gavras. Süre: 122 dk. Yapım: Belçika, Fransa. Dağıtımcı: Umut Sanat. Gösterim Tarihi: 6 Mayıs.

Bruno Davert (José Garcia), bir kağıt fabrikasında yöneticidir. On beş yıl, işverenlerine ve şirket ortaklarına sadakatle hizmet ettikten sonra bir gün kapının önüne konur. Neden, ekonomik kısıntı ya da bir diğer değişle "kaynakların bitmesi"dir. Başlangıçta Bruno, fazla kaygılanmaz. Onun düzeyinde birinin kolayca iş bulabileceğine inanmaktadır. Daha kırklı yaşlarını sürmektedir; yani hâlâ gençtir. Ancak üç yıl boyunca iş bulamayınca, istemeye istemeye bir yıpratma savaşının içinde olduğunu kabul eder. Artık tek misyonu, hayatta kalmak ve gerek kendisinin gerekse karısı ile çocuklarının rahatını sağlamak olan bir askerdir. Kendi kendini silahlandırır, saldırıya geçmeye karar verir; gayet metodik ve mantıklı bir şekilde rakiplerini silip süpürmek üzere hazırlanır.

NOTLAR Politik sinemanın üstadı Costa-Gavras, "Amen"den üç yıl sonra yeniden karşımızda... "Le Couperet", siyasi taşlama yerine "Mad City"ye benzer şekilde "bir isyancıyı" merkeze alarak toplumsal eleştiriye soyunuyor. Chaplin'in "Monsieur Verdoux"suna da benzetilen film, Fransa ve Belçika'da mart ayında gösterime girdikten sonra ülkemizde vizyona giriyor.

TURTLES CAN FLY
KAPLUMBAĞALAR DA UÇAR

Yönetmen: Bahman Ghobadi. Oyuncular: Soran Ebrahim, Avaz Latif, Saddam Hossein Feysal, Hiresh Feysal Rahman, Abdol Rahman Karim, Ajil Zibari. Senaryo: Bahman Ghobadi. Görüntü Yönetmeni: Shahram Assadi. Müzik: Hossein Alizadeh. Kurgu: Mustafa Kherqepush, Haydeh Safi-Yari. Yapım Tasarımcısı: Bahman Ghobadi. Yapımcı: Babak Amini, Hamid Karim Batin Ghobadi, Hamid Ghavami, Bahman Ghobadi. Süre: 98 dk. Yapım: İran, Fransa. Dağıtımcı: Pi Film. Gösterim Tarihi: 6 Mayıs.

Amerika'nın Irak'a saldırısına birkaç gün kala Irak-Türkiye sınırında bir Kürt mülteci kampı... Ailesini yitirmiş Satellite (Soran Ebrahim) lakaplı çocuk, günlerini televizyon antenlerini tamir ederek ve üç beş kelime bildiği İngilizcesiyle uydu kanallarındaki savaş haberlerini meraklı ve tedirgin köylülere tercüme ederek geçirmektedir. Savaş kapıdayken köye genç bir aile gelir. 14 yaşındaki Agrin (Avaz Latif), onun gözleri görmeyen küçük oğlu ve her iki kolunu da bir patlamada kaybetmiş abisinden oluşan bu aileye Satellite yardım etmek ister. Yaklaşan Amerikan müdahalesi ve Agrin ile oğluna duyduğu sevgi Satellite'ın omuzlarına henüz hazır olmadığı ağır bir yük bindirecektir.

NOTLAR Film, "Sarhoş Atlar Zamanı"ndan tanıdığımız İranlı yönetmen Bahman Ghobadi'nin imzasını taşıyor. "Turtles Can Fly", 52. San Sebastian Film Festivali'nde büyük ödül olan Altın İstiridye'yi kazanmıştı.

KEBAB CONNECTION

Yönetmen: Anno Saul. Oyuncular: Denis Moschitto, Nora Tschirner, Güven Kıraç, Hasan Ali Mete, Adnan Maral, Adam Bousdoukos, Cem Akın, Nursel Köse, Sibel Kekilli, Nora Tschirner. Senaryo: Fatih Akın, Jan Berger, Anno Saul, Ruth Toma. Görüntü Yönetmeni: Hannes Hubach. Müzik: Marcel Barsotti. Kurgu: Tobias Haas. Yapım Tasarımcısı: Ulrika Anderson. Yapımcı: Stefan Schubert, Ralph Schwingel. Süre: 96 dk. Yapım: Almanya. Dağıtımcı: R Film. Gösterim Tarihi: 6 Mayıs.

Büyük bir Bruce Lee hayranı olan yaratıcı ve kafası dağınık Hamburglu Türk genci İbo'nun (Denis Moschitto) hayatta en çok arzuladığı şey ilk Alman Kung-Fu filmini çevirmektir. Amcasının döner restoranı için çektiği reklam filmiyle bir gecede oturduğu semtin gizemli yıldızı olur çıkar ve herkes onu yeni Steven Spielberg olarak görmeye başlar. Ancak kız arkadaşı Titzi'nin (Nora Tschirner) beklenmedik hamileliği İbo'nun hayatını allak bullak edecektir. İbo, önce torununun annesinin Türk olmadığını duyan babası tarafından evlatlıktan reddedilir; sonra da Titzi'yle arası açılır. İbo'nun artık elinde kafa dengi dostlarından, reklam kliplerinden ve eski hayatını geri getirme isteğinden başka bir şeyi kalmamıştır. Tek arzusu, Titzi'yle barışmak, babasıyla arasını düzeltmek ve ailesiyle eski mutlu günlerine geri dönmektir.

NOTLAR "Bend It Like Beckham"ve "My Big Fat Greek Wedding" benzeri, kültürler arası çatışma üzerine kurulu bir Alman komedisi. Türk, Yunan ve Alman kültürleri arasındaki çatışmayı eğlenceli bir üslupla perdeye yansıtan filmin senaristlerinden biri de Fatih Akın. MTV sunucusu Norta Tschirner ve konuk oyuncu Sibel Kekilli, filmin en büyük kozu.

CURSED
LANET

Yönetmen: Wes Craven. Oyuncular: Christina Ricci, Joshua Jackson, Judy Greer, Brooke Mueller, Kristina Anapau, Scott Baio, Shannon Elizabeth, Robert Forster, James Brolin, Michelle Krusiec. Senaryo: Kevin Williamson. Görüntü Yönetmeni: Robert McLachlan. Müzik: Marco Beltrami. Kurgu: Patrick Lussier, Lisa Romaniw. Yapım Tasarımcısı: Chris Cornwell, Bruce Alan Miller. Yapımcı: Kevin Williamson, Marianne Maddalena. Süre: 97 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: Avşar Film. Gösterim Tarihi: 6 Mayıs.

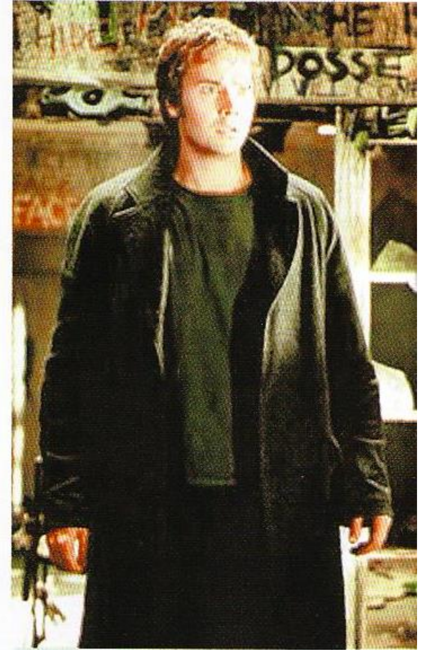
Mehtaplı bir Los Angeles gecesinde karanlıklardan fırlayan bir şey, Ellie (Christina Ricci) ve Jimmy (Jesse Eisenberg) kardeşlerin arabasının yoldan çıkarak şarampole yuvarlanmasına sebep olur. İkisi de kurtulmuş fakat geçirdikleri kaza sebebiyle hayatları sonsuza dek değişmiştir. Ellie ve Jimmy bir anda kendilerini yükselen fiziksel güç, hassasiyet ve karşı konulmaz çekicilikle donatılmış bulurlar. Fakat sahip oldukları güçleri kontrol edemezler. Bu laneti, yoluna çıkan her şeyi tamamen yok etmeden önce sona erdirmeleri gerekmektedir.

NOTLAR "Scream" serisinin yaratıcıları, yönetmen Wes Craven ile senarist Kevin Williamson yeniden iş başında. Bu sefer korkunun kaynağı, kurt adam hikâyesi... 35 milyon dolar bütçeli film, ABD'de umduğunu bulamadı.

BOOGEYMAN

Yönetmen: Stephen T. Kay. Oyuncular: Barry Watson, Emily Deschanel, Skye McCole Bartusiak, Lucy Lawless, Tory Mussett, Robyn Malcolm, Charles Mesure, Aaron Murphy, Louise Wallace, Michael Saccente. Senaryo: Eric Kripke, Juliet Snowden, Stiles White. Görüntü Yönetmeni: Bobby Bukowski. Müzik: Joseph LoDuca. Kurgu: John Axelrad. Yapım Tasarımcısı: Patricia Devereaux, Robert Gillies. Yapımcı: Daniel Carrillo, Hans Jürgen Pohland, Sam Raimi, Chloe Smith, Robert G. Tapert. Süre: 89 dk. Yapım: ABD, Yeni Zelanda, Almanya. Dağıtımcı: Medyavizyon. Gösterim Tarihi: 13 Mayıs.

20'li yaşlardaki Tim (Barry Watson), kâbuslar içinde yaşamaktadır. Küçükken babasının hayatına mal olan korkunç olaydan çok etkilenen genç adam, sonunda sıranın kendine geleceği korkusu duymaktadır. Kâbusları ve kötü anılarıyla yüzleşmek için doğup büyüdüğü yere dönen Tim'i, gerçeklerle korkunun içiçe geçtiği zor günler beklemektedir.

NOTLAR 20 milyon dolar bütçeli korku filmi, ABD'de gösterime girdiği ilk üç günde 19.5 milyon dolar hasılat elde etmişti. Filmin prodüktörleri arasında Sam Raimi de var.

VODKA LEMON
VOTKA LİMON

Yönetmen: Hiner Saleem. Oyuncular: Romen Avinian, Lala Sarkissian, Ivan Franek, Ruzan Mesropyan, Zahal Karielachvili, Armen Marutyan, Astrik Avaguian. Senaryo: Lei Dinety, Hiner Saleem. Görüntü Yönetmeni: Christophe Pollock. Müzik: Michel Korb, Roustam Sadoyan. Kurgu: Dora Mantzoros. Yapım Tasarımcısı: Kamal Hamarash. Yapımcı: Fabrice Guez, Michel Loro. Süre: 88 dk. Yapım: Fransa, İtalya, İsviçre, Ermenistan. Dağıtımcı: Kenda. Gösterim Tarihi: 13 Mayıs.

60'ını geçmiş Hamo (Romen Avinian), alkolik oğlu ve güzel torunuyla yaşayan yakışıklı ve dul bir Kürt'tür. Her gün, karısının gömülü olduğu mezarlığa gitmek için eski otobüse biner. Orada, kocası Dağlık Karabağ'daki savaşta ölmüş, ellili yaşlardaki çekici dul Nina (Lala Sarkissian) ile tanışır. Nina otobandaki kamyon sürücülerine şişeyle limonlu votka satmaktadır.

NOTLAR Kürt yönetmen Hiner Saleem'in imzasını taşıyan 2003 yapım tarihli film, başta Venedik olmak üzere birçok festivalde gösterilmiş, ödüller kazanmıştı.

THE SPONGEBOB SQUAREPANTS MOVIE SÜNGER BOB KARE PANTOLON

Yönetmen: Stephen Hillenburg. Seslendirenler: Tom Kenny, Rodget Bumpass, Alec Baldwin, Bill Fagerbakke, Carolyn Lawrence, Scarlett Johansson, David Hasselhoff, Kristopher Logan, Jill Talley, D.P. FitzGerald. Senaryo: Stephen Hillenburg, Derek Drymon, Tim Hill, Kent Osborne, Aaron Springer, Paul Tibbett. Görüntü Yönetmeni: Jerzy Zielinski. Müzik: Gregor Narholz. Kurgu: Lynn Hobson. Yapım Tasarımcısı: Nick Jennings, Chris L. Spellman. Yapımcı: Derek Drymon, Albie Hecht, Stephen Hillenburg, Julia Pistor, Gina Shay. Süre: 87 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: UIP. Gösterim Tarihi: 13 Mayıs.

Sünger Bob, Bikini Bottom adlı su altı şehrinde yaşayan bir deniz süngeridir. Olaylara mizahi ve iyimser bakışı sebebiyle çevresindekiler tarafından sevilir. Bikini Bottom bir hırsızlık olayı ile çalkalanmaktadır. Kral Neptün'ün tacı çalınmıştır ve Sünger Bob'un patronu Mr. Krab sanık durumundadır. Sünger Bob, en iyi arkadaşı Patrick ile birlikte patronuna yardım etmeye karar verir ve tacı geri alabilmek için Shell City'e doğru yola çıkar. Amacına ulaşmak için ürkütücü deniz canavarlarına, şeytan ruhlu düşmanlara ve acımasız katillere karşı mücadele veren sevimli kahramanımız, izleyicinin hayal gücünün çok ötesinde büyük serüvenlere atılacaktır.

NOTLAR Maceraları CNBC-E'nin Nickelodeon kuşağında da gösterilen, televizyon tarihinin en çok izlenen çocuk programı ünvanlı aynı adlı dizinin uzun metrajlı sinema versiyonu. Seslendirme kadrosunda Alec Baldwin, Scarlett Johansson, David Hasselhoff gibi ünlü isimler var. Sünger Bob'u, 1999 yılından beri aynı karaktere hayat veren Tom Kenny seslendiriyor.

IN GOOD COMPANY BABAMIN KABUSU

Yönetmen: Paul Weitz. Oyuncular: Dennis Quaid, Topher Grace, Scarlett Johansson, Marg Helgenberger, David Paymer, Clark Gregg, Philip Baker Hall, Selma Blair, Frankie Faison, Ty Burrell. Senaryo: Paul Weitz. Görüntü Yönetmeni: Remi Adefarasin. Müzik Damien Rice, Stephen Trask. Kurgu: Myron I. Kerstein. Yapım Tasarımcısı: William Arnold. Yapımcı: Chris Weitz, Paul Weitz. Süre: 109 dk.Yapım: ABD. Dağıtımcı: FilmPop. Gösterim Tarihi: 13 Mayıs.

50'li yaşlardaki Dan Foreman (Dennis Quaid), Sports Amerika adlı derginin reklam satış bölümünün başındadır. Carter Duryea (Topher Grace) ise yetenekli ve ihtiraslı bir gençtir. En büyük hedefi ileride, uluslararası bir şirket olan Globecom'un başına geçmektir. Carter bu yolda ilk adımın, Globecom tarafından yeni alınmış olan Sports America dergisinin reklam satışları müdürlüğünden geçtiğini bilmektedir. Dan, görevden alınmasına karşı duyduğu kızgınlık ve yerine 26 yaşındaki Carter'ın getirilmesi ihtimaline karşı duyduğu şüpheyle zor günler geçirmeye başlar. Ancak Globecom, bölümün bütçesini kesip gelirleri yüzde 35 artırma görevini onlara verince Dan ve Carter birlikte çalışmak zorunda kalır. Özel yaşamlarındaki sorunlar da eklenince hayat onlar için karmaşık bir hal alır.

NOTLAR İlk "American Pie" ve "About a Boy"u kardeşi Chris Weitz ile birlikte yöneten Paul Weitz, bu sefer kendi kanatlarıyla uçuyor ve ilk solo yönetmenlik deneyimini gerçekleştiriyor. Filmde Dennis Quaid ile başrolü paylaşan Topher Grace'in yerine ilk olarak Ashton Kutcher düşünülmüştü.

A LOT LIKE LOVE AŞK GİBİ BİR ŞEY

Yönetmen: Nigel Cole. Oyuncular: Amanda Peet, Ashton Kutcher, Taryn Manning, Aimee Garcia, Lee Garlington, Birdie M. Hale, Tyrone Giordano, Melissa van der Schyff, Theresa Spruill, James Read. Senaryo: Colin Patrick Lynch. Görüntü Yönetmeni: John de Borman. Müzik: Alex Wurman. Kurgu: Susan Littenberg. Yapım Tasarımcısı: Tom Meyer.

Süre: 107 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: UIP. Gösterim Tarihi: 27 Mayıs.

Üniversiteden yeni mezun olan Oliver'in (Ashton Kutcher) çok yoğun bir iş takvimi, geleceğe yönelik büyük hayalleri vardır. Bu yüzden sürekli seyahat eder. En büyük hayali, iş hayatında başarıya ulaşırken özel hayatında da gerçek aşkı bulmaktır. Emily (Amanda Peet) ise özgür ruhlu bir genç kızdır. Daima içinden geldiği gibi hareket eder, en çılgın tutkularının peşinde koşmaktan çekinmez. Genç kadınla erkeğin ilk tanışması uçakta gerçekleşir. Oliver ile Emily'nin hayatı çeşitli dönemlerde kesişir gibi olur ama birbirlerine ait olmadıkları açıkça ortadadır. Beraber yapamadıkları halde birbirlerinden tamamen de ayrılamazlar.

NOTLAR Türünün klasiği "When Harry Met Sally" ile oldukça benzerlik gösteren bu romantik komedi, nisan ayında ABD'de gösterime girdikten bir ay sonra ülkemizde... Filmin yönetmeni, "Calendar Girls" ile beğeni taplayan Nigel Cole...

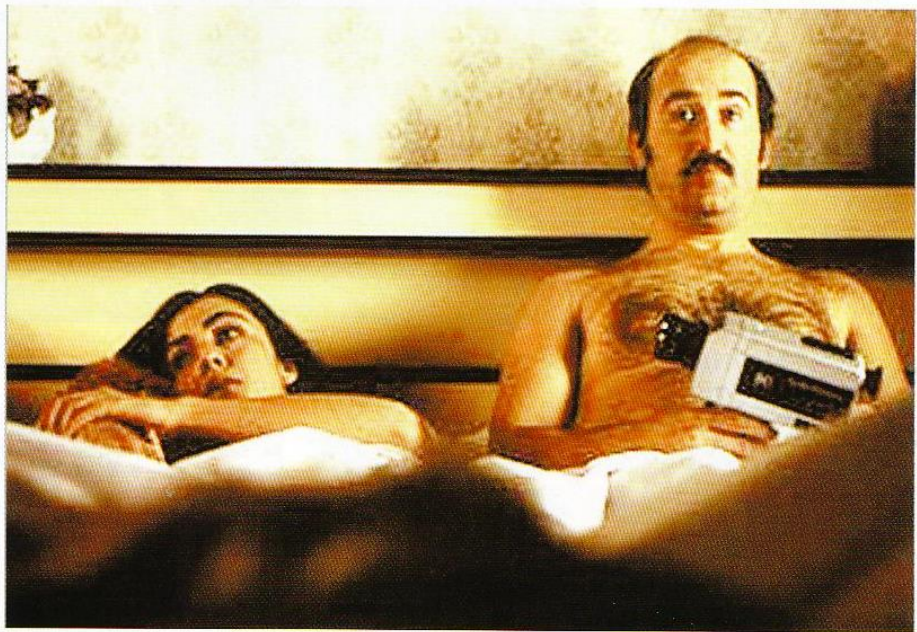

HOUSE OF D
Yönetmen: David Duchovny. Oyuncular: David Duchovny, Téa Leoni, Robin Williams, Anton Yelchin, Erykah Badu, Magali Amadei, Harold Cartier, Mark Margolis, Zelda Williams,Gideon Jacobs. Senaryo: David Duchovny. Görüntü Yönetmeni: Michael Chapman. Müzik: Geoff Zanelli. Kurgu: Suzy Elmiger. Yapım Tasarımcısı: Lester Cohen. Yapımcı: Richard Barton Lewis, Jane Rosenthal, Bob Yari. Süre: 97 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: Avşar Film. Gösterim Tarihi: 27 Mayıs.

Tom Warshaw (David Duchovny), Paris'te yaşayan Amerikalı bir oyuncudur. Geçmişinden kaynaklanan sorunlarla çalışarak başa çıkabilen Tom, sonunda ailesi ve arkadaşlarıyla yüzleşmek üzere evine geri dönmek zorunda kalır. Bu dönüş, gerçekte kim olduğunu keşfetmesini de sağlayacaktır.

NOTLAR The X Files adlı dizi ile şöhreti yakalayan ve dizinin bazı bölümlerini de yöneten David Duchovny, ilk kez bir sinema filminde yönetmen koltuğuna oturuyor. Téa Leoni ile Robin Williams'ın da göründüğü filmde, senarist ve başrol oyuncusu Duchovny'nin orta karar bir drama imza attığı söyleniyor.

TORREMOLINOS 73
BÜYÜK YÖNETMEN
Yönetmen: Pablo Berger. Oyuncular: Javier Cámara, Candela Peña, Juan Diego, Malena Alterio, Fernando Tejero, Mads Mikkelsen, Ramón Barea, Thomas Bo Larsen, Nuria González, Mariví Bilbao. Senaryo: Pablo Berger. Görüntü Yönetmeni: Kiko de la Rica. Müzik: Nacho Mastretta. Yapımcı Tomás Cimadevilla, Mohamed Khashoggi. Süre: 87 dk. Yapım: Ispanya, Danimarka. Dağıtımcı: Barbar Film. Gösterim Tarihi: 27 Mayıs.

1970'lerin İspanya'sı... Bir ansiklopedi satıcısı olan Alfredo (Javier Camara) ve karısı Carmen (Candela Pena), kaderin cilvesi ile kendilerini sinema dünyasında buluverir. Patronları Alfredo'ya, üreme ansiklopedisinin bir parçası olarak verilecek bir erotik film yapmasını teklif eder. Filmin sadece İskandinavya'da satılacak olması ve Carmen'in de bebek istediği için paraya ihtiyaç duymaları nedeniyle teklifi kabul ederler. Ancak yaptıkları filmler kısa zamanda hit olur. Alfredo zaman içinde film yapma konusundaki tutkusunu keşfeder ve Carmen de İskandinav ülkelerinde bir porno yıldızı haline gelir.

NOTLAR Pablo Berger'in 2003 tarihli bu ilk uzun metrajlı filmi, Malaga İspanyol Filmleri Festivali'nde En İyi Film, En İyi Yönetmen, En İyi Aktör ve En İyi Aktris ödüllerini almıştı.

GECE 11:45

Yönetmen: Ercan Durmuş. Oyuncular: Feridun Düzağaç, Yiğit Özşener, Yelda Reynaud, Nail Kırmızıgül, Yasemin Öztürk, Emin Gümüşkaya, Iştar Gökseven, Nihat Odabaşı, İlkay Akdağlı, Tolga Durmuş. Senaryo: Burak Göral. Görüntü Yönetmeni: Vedat Demir. Müzik: Tamer Çıray. Kurgu: Ercüment Kaçana. Süre: 98 dk. Yapım: Türkiye. Dağıtımcı: Warner Bros. Gösterim Tarihi: 13 Mayıs.

Birbirinden apayrı yaşamlar süren Mehmet (Feridun Düzağaç), Zeynep (Yelda Reynaud) ve Okan'ın (Yiğit Özşener) kaderleri bir gece 11:45'te aynı sokakta kesişir. Gazete sayfalarında gördüğümüzde belki de başlığından sonrasını okumayacağımız bu olay, bize büyük kent yaşamından üç ayrı öyküyü, kahramanlarının hayal kırıklıkları ve umutlarıyla anlatıyor. Popüler olanı değil, hayallerindekileri yazmak isteyen senaryo yazarı Okan'ın yaşadığı ikilem, sevdiği adam için kocasını terk ederek, yaşadığı şehirden kaçıp İstanbul'a gelen Zeynep'in hayalleri ve geçmişin acısını üzerinde taşıyan Mehmet'in yeni bir başlangıç isteği, bir yaz gecesi Manolya Sokak'ta düğümlenir.

NOTLAR Senaryosunu sinema yazarı Burak Göral'ın kaleme aldığı filmin yönetmeni "Kolay Para"dan tanıdığımız Ercan Durmuş. Keşişen öyküler üzerine kurulu "Gece 11:45", Feridun Düzağaç'ın ilk sinema filmi olma özelliğini taşıyor. 41. Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde En İyi Kurgu, En İyi Film Müziği, En İyi Laboratuvar ödüllerine aday olan ve festivalde 110 dakika olarak gösterilen film, vizyona kısaltılmış versiyonuyla çıkıyor.

BIN JIP
BOŞ EV

Yönetmen: Kim Ki-Duk. Oyuncular: Lee Seung-yun, Jae Hee, Park Se-jin. Senaryo: Kim Ki-Duk. Görüntü Yönetmeni: Jang Seong-Back. Müzik: Slvian. Kurgu: Kim Ki-Duk. Yapım Tasarımcısı: Chungsol Art. Yapımcı: Ki-duk Kim. Süre: 95 dk. Yapım: Güney Kore, Japonya. Dağıtımcı: 1Film. Gösterim Tarihi: 27 Mayıs.

Tae-suk (Jae Hee), geceleri boş olduğunu bildiği evlere girip uyur. Hiçbir şeyden haberi olmayan ev sahiplerine duyduğu şükran duygusuyla onların çamaşırlarını bile yıkar. Girdiği evlerden birinde karşısına çıkan, kocasından yediği dayaklardan bezmiş Sun-hwa (Lee Seung-yun) ile ilk görüşte ruh eşi olduklarını hisseder ve beraber sonu belirsiz, umutsuz bir maceraya adım atar-lar.

NOTLAR Güney Koreli yönetmen Kim Ki-Duk'un yönettiği ve 24. Uluslararası İstanbul Film Festivali'nde de gösterilen "Boş Ev", Venedik başta olmak üzere pek çok festivalden ödülle dönmüştü.

THE EDUKATORS
EĞİTMENLER

Yönetmen: Hans Weingartner. Oyuncular: Daniel Brühl, Julia Jentsch, Stipe Erceg, Burghart Klaußner, Peer Martiny, Petra Zieser, Laura Schmidt, Sebastian Butz, Oliver Bröcker, Knut Berger.Senaryo: Katharina Held, Hans Weingartner. Görüntü Yönetmeni: Daniela Knapp, Matthias Schellenberg. Müzik: Andreas Wodraschke. Kurgu: Dirk Oetelshoven, Andreas Wodraschke. Yapım Tasarımcısı: Christian Goldbeck. Yapımcı: Sabine Holtgreve,Georg Steinert,Antonin Svoboda,Hans Weingartner. Süre: 127 dk. Yapım: Almanya, Avusturya. Dağıtımcı: Chantier Film. Gösterim Tarihi: 27 Mayıs.

İki ev arkadaşı Jan (Daniel Brühl) ve Peter (Stipe Erceg), gizemli "eğitmenler"dir. Listelerinde yer alan zenginlerin evine planlı olarak gizlice girip, eşyalarına yaratıcı düzenlemeler yapmaktadırlar. Hiçbir şeye zarar vermeden yaptıkları değişikliklerle beraber kendilerince amaçlarını ifade eden "varlıklı günleriniz sayılı" notunu bırakırlar. Amaçları; yüksek duvarları, pahalı alarm sistemleri ve güvenlikleri için harcadıklarına rağmen onlara aslında güvende olmadıklarını göstermektir.

NOTLAR "The Edukators", 2004 Cannes Film Festivali'nde 11 yıldır yarışmaya davet edilen ilk Alman filmi oldu ve Altın Palmiye için yarıştı. Filmin başrolünde "Good Bye Lenin!"in Alex'i yani Daniel Brühl var.

EROS

Yönetmen: Michelangelo Antonioni, Steven Soderbergh, Kar Wai Wong. Oyuncular Gong Li, Chang Chen, Robert Downey Jr., Alan Arkin, Ele Keats, Christopher Buchholz, Regina Nemni, Luisa Ranieri, Ele Keats, Kar Fai Lee. Senaryo: Michelangelo Antonioni, Tonino Guerra, Steven Soderbergh, Kar Wai Wong. Görüntü Yönetmeni: Christopher Doyle, Marco Pontecorvo, Steven Soderbergh. Müzik: Enrica Antonioni, Vinicio Milani, Chico O'Farrill, Peer Raben. Kurgu: Mary Ann Bernard, William Chang, Claudio Di Mauro. Yapım Tasarımcısı: William Chang, Philip Messina. Yapımcı: Jacques Bar, Raphael Berdugo, Gregory Jacobs, Domenico Procacci, Stéphane Tchalgadjieff, Jacky Pang Yee Wah. Yapım: Fransa, İtalya, Lüksemburg. Dağıtımcı: Umut Sanat. Gösterim Tarihi: 20 Mayıs.

Üç ünlü yönetmenin bakış açısıyla erotizm ve aşk... Wong Kar Wai'nin yönettiği "The Hand", genç bir terzinin (Chang Chen), Hong Kong'lu güzel bir fahişeye duyduğu sonsuz ve karşılıksız aşkını; Steven Soderbergh'in çektiği "Equilibrium", 50'li yılların Amerika'sında, sürekli erotik rüyalar gören bir reklamcının (Robert Downey Jr.) hikâyesini; Michelangelo Antonioni'nin yönettiği "Dangerous Tread of Things" ise kırklı yaşlarını sürmekte olan bir çiftin giderek monotonlaşan evliliğini anlatıyor.

NOTLAR 24. Uluslararası İstanbul Film Festivali'nde galası yapılan "Eros", üç usta yönetmenin bakış açısından erotizm ve aşkın sonsuz döngüsünü anlatıyor. Filmin festival gösterimlerinde Wong Kar Wai'nin bölümü çok beğenilirken diğer iki bölüm genelde pek iyi tepkiler almadı.

MAYIS SÜRPRİZLERİ

THE HEART IS DECEITFUL ABOVE ALL THINGS
ALDATAN YÜREK

Yönetmen: Asia Argento. Oyuncular: Asia Argento, Jimmy Bennett, Dylan Sprouse, Cole Sprouse, Peter Fonda, Marilyn Manson, Ornella Muti, Kip Pardue, Michael Pitt, Winona Ryder. Senaryo: Asia Argento, Alessandro Magania (J.T. LeRoy'un aynı adlı kısa hikâyesinden) Görüntü Yönetmeni: Eric Alan Edwards. Müzik: Marco Castoldi, Billy Corgan. Kurgu: Jim Mol. Yapım Tasarımcısı: Max Biscoe. Yapımcı: Larry Davis, Chris Hanley, David Hillary, Alain de la Mata. Süre: 97 dk.Yapım: ABD, İngiltere, Fransa, Japonya. Dağıtımcı: 1 Film. Gösterim Tarihi: 8 Nisan.

Uyuşturucu, alkol ve fahişeliği yaşamının doğal bir parçası olarak kabul etmiş Sarah (Asia Argento), 7 yaşındaki oğlunu kısa zaman içinde işkence, tehdit, alkol ve esrar ile tanıştırır ve bir süre sonra onu terk eder. Jeremiah, annesinin elinden kurtulduğunda bu kez de katı Hıristiyan inançları ile disiplin uğruna çocuğun hayatını cehenneme çeviren büyükanne (Ornella Muti) ve büyükbabası (Peter Fonda) ile yaşamaya başlar. Jeremiah, 3 yıl sonra annesi tarafından tekrar alınır ve onun tuhaf sevgilileri ile birlikte yaşamaya çalışır.

NOTLAR Geçtiğimiz sene Cannes Film Festivali'nde Yönetmenlerin Gecesi bölümünde gösterilen film, J.T. Leroy'un geçirdiği korkunç çocukluğu anlatan aynı adlı biyografiden uyarlanarak çekilmiş. Finali dışında kitaba sadık kalan filmin yönetmeni, senaristi ve başrol oyuncusu, Dario Argento'nun isyankâr kızı Asia Argento. Film, ünlü oyunculardan oluşan kadrosu ve sıra dışı anne-oğul ilişkisi ile dikkat çekiyor.

O OUTRO LADO DA RUA
KARŞI DAİRE

Yönetmen: Marcos Bernstein. Oyuncular: Fernanda Montenegro, Raul Cortez, Milene Pizarro, Laura Cardoso, Luis Percy, Luiz Carlos Persy, Marcio Vito. Senaryo: Marcos Bernstein, Melanie Dimantas. Görüntü Yönetmeni: Toca Seabra. Müzik: Guilherme Bernstein Seixas. Kurgu: Marcelo Moraes. Yapım Tasarımcısı: Ana Anet. Yapımcı: Marcos Bernstein,Katia Machado. Süre: 97 dk. Yapım: Brezilya, Fransa. Dağıtımcı: 1 Film. Gösterim Tarihi: 15 Nisan.

Dünyanın en renkli şehirlerinden birisi olan Copacabana'da yaşayan Regina (Fernanda Montenegro) için hayat pek de renkli geçmemektedir. Eski kocasından, gazete bayisine kadar hemen herkesle kavgalı olan Regina, çevresi tarafından pek de sevilen birisi değildir. Regina'yı hayata bağlayan tek şey, polis merkezi için yürüttüğü gönüllü muhbirlik işidir. Gün boyu etrafı gözlemleyip insanları polise ihbar eden Regina elinde dürbünle oturduğu sokağı gözetlerken korkunç bir olayla karşılaşır. Karşı dairede oturan emekli bir yargıç, karısını öldürmüştür. Regina olayı polise ihbar edip, tanıklık etmeye kalkışsa da, yargıcın karısının doğal nedenlerle öldüğü ortaya çıkar.

Duyduklarına ikna olmayan Regina, yargıcın peşine düşerek kendi soruşturmasını yürütmeye karar verir.

NOTLAR 24. Uluslararası İstanbul Film Festivali'nde gösterilip, festival bitmeden vizyona giren "Karşı Daire", 33 yaşındaki yazar ve yönetmen Marcos Bernstein'in ilk yönetmenlik denemesi. Bernstein, Brezilya'nın son zamanlardaki en başarılı yapımlarından "Merkez İstasyonu"nun da senaristlerinden. Başrolde "Merkez İstasyonu" nun ödüllü aktrisi Fernanda Montenegro yer alıyor. Hitchcock'un "Rear Window"unu çağrıştıran film, uluslararası festivallerden ödüllerle dönmüştü.

ELLA ENCHANTED
ELLA

Yönetmen: Tommy O'Haver. Oyuncular: Anne Hathaway, Hugh Dancy, Cary Elwes, Aidan McArdle, Joanna Lumley, Lucy Punch, Jennifer Higham, Minnie Drive, Eric Idle, Jimi Mistry. Senaryo: Laurie Craig, Karen McCullah Lutz, Kirsten Smith, Jennifer Heath,Michele J. Wolff (Gail Carson Levine'in aynı adlı romanından). Görüntü Yönetmeni: John de Borman. Müzik: Nick Glennie-Smith, Bryan Adams. Kurgu: Masahiro Hirakubo. Yapım Tasarımcısı: Norman Garwood. Yapımcı: Jane Startz. Süre: 96 dk. Yapım: ABD, İngiltere, İrlanda. Dağıtımcı: Avşar Film. Gösterim Tarihi: 22 Nisan.

Annesini kaybeden Ella'nın (Anne Hathaway) hayatı, babasının yeniden evlenmesi ve cadaloz üvey anne yetmezmiş gibi onun kötü kalpli iki çocuğunu da eve getirmesi ile kâbusa döner. Buna rağmen şansı yaver gider ve Ella rüyalarının beyaz atlı prensiyle yani Prens Char (Hugh Dancy) ile tanışır; ona aşık olur. Ancak kötü kalpli Prens Edgar (Cary Elwes) öz kardeşini öldürmüştür. Şimdi de tacın varisi olan yeğeni Prens Char'ı öldürmeye çalışmaktadır.

NOTLAR "Acemi Prenses" Mia yani Anne Hathaway, benzer bir rolle yeniden karşımızda... Cinderella'dan bolca beslenen bu masalımsı film, yer yer Hamlet'e de gönderme yapıyor. Filmde Bryan Adams'ın "If You Believe" adlı bestesini dinliyoruz.

MAYIS SÜRPRİZLERİ

AFTER THE SUNSET GÜN BATARKEN

Yönetmen: Brett Ratner. Oyuncular: Pierce Brosnan, Salma Hayek, Woody Harrelson, Don Cheadle, Naomie Harris, Chris Penn, Troy Garity, Mykelti Williamson, Obba Babatundé, Russell Horns. Senaryo: Paul Zbyszewski , Craig Rosenberg. Görüntü Yönetmeni: Dante Spinotti. Müzik: Lalo Schifrin. Kurgu: Mark Helfrich. Yapım Tasarımcısı: Geoffrey Kirkland. Yapımcı: Beau Flynn , Jay Stern. Süre: 97 dk. Yapım: ABD. Dağıtımcı: Özen Film. Gösterim Tarihi: 22 Nisan.

Profesyonel hırsızların kralı olarak bilinen Max Burdett (Pierce Brosnan) ve güzel suç ortağı Lola (Salma Hayek), son büyük vurgunları Napolyon elması ile maddi geleceklerini garanti altına alacak ve mesleğe veda edeceklerdir. FBI Ajanı Stan (Woody Harrelson), son yedi yılını Max'in peşinde, onu yakalamaya çalışarak geçirmiştir. İkilinin işi bırakacağına ve emekli olacağına inanmamakta, onların Napolyon elması peşinde olduklarını düşünmektedir. Elmasın bir tur gemisi ile sergilenmek üzere Cennet adasına geldiğini duyan Stan, Max ve Lola'yı yakalamayı kişisel bir sorun haline getirir ve elmasın ardından Cennet adasının yolunu tutar.

NOTLAR Son James Bond Pierce Brosnan, azılı hırsız rolünde... 58 milyon dolar bütçeli filmin yönetmeni Red Dragon'dan tanıdığımız Brett Ratner... Yönetmenlik için düşünülen ilk isim ise John Stockwell idi.

ENDURING LOVE DAYANILMAZ AŞK

Yönetmen: Roger Michell. Oyuncular Daniel Craig, Samantha Morton, Rhys Ifans, Bill Nighy, Lee Sheward, Bill Weston, Anna Maxwell Martin, Helen McCrory, Jeremy McCurdie, Rosie Michell. Senaryo: Joe Penhall (Ian McEwan'ın aynı adlı romanından). Görüntü Yönetmeni: Haris Zambarloukos. Müzik: Jeremy Sams. Kurgu: Nicolas Gaster. Yapım Tasarımcısı: John Paul Kelly. Yapımcı: Kevin Loader. Süre: 100 dk. Yapım: İngiltere. Dağıtımcı: 1 Film. Gösterim Tarihi: 22 Nisan.

Joe (Daniel Craig) ve Claire (Samantha Morton) güneşli bir bir yaz günü piknik yapmak için sayfiyeye giderler. Az ötede bir baba oğul ufak bir balon seyahatine çıkmak üzere hazırlanmaktadırlar. Ancak akıl almaz bir kaza olur ve sıcak hava dolu balon ansızın havalanır. Balonun içinde hapis kalan küçük çocuğu kurtarmak için Joe ve çevredeki erkekler harekete geçerler ancak balon tüm çabalara karşı havalanmaya devam eder ve bir kişi korkunç şekilde hayatını kaybeder. Joe ve Claire yaşadıkları travmayı atlatmaya çalışırken olaydan sarsılan tek tarafın kendileri olmadığını fark ederler.

NOTLAR Filmin yönetmeni "Notting Hill" ve "Changing Lanes" dan tanıdığımız Roger Michell... "Çarpışma"da olduğu gibi hikâyenin merkezinde yine bir kaza ve kaza ile değişen hayatlar var. Daniel Craig, bu filmdeki performansıyla, İngiliz Sinema Eleştirmenleri Derneği'nce En İyi İngiliz Erkek Oyuncu seçilmişti.

3 ZEROS FUTBOL SEVDASI

Yönetmen: Fabien Onteniente. Gérard Lanvin, Samuel Le Bihan, Lorant Deutsch, Gérard Darmon, Ticky Holgado, Isabelle Nanty, Stomy Bugsy, Wladimir Yordanoff, Serge Riaboukine. Senaryo: Emanuel Booz, Philippe Guillard, Fabien Onteniente. Görüntü Yönetmeni Jérôme Robert. Müzik: Stomy Bugsy, Nicolas Errèra. Kurgu: Dominique Galliéni, Vincent Tabaillon. Yapım Tasarımcısı: William Abello. Yapımcı: Eric Altmeyer, Nicolas Altmeyer. Süre: 98 dk. Yapım: Fransa. Dağıtımcı: Belge Film. Gösterim Tarihi: 22 Nisan.

Tibor (Lorant Deutsch), Fransız milli futbol takımına girmeyi hayal etmektedir. Gereken yeteneğe de sahiptir, ama bu hayali 27 numaralı hapishane hücresinin dışına çıkamamaktadır. Hücre arkadaşı kurnaz, ağzı laf yapan Manu (Samuel Le Bihan), dışarı çıkar çıkmaz Tibor'un menajerliğini üstlenir. Kara listeye alınmış bir menajer olan Colonna (Gérard Lanvin) da ona mesleğin püf noktalarını öğretmeyi kabul edince, Manu rekabet dolu futbol camiasına girer.

NOTLAR Fransız usulü bu futbol komedisinde ünlü aktör Samuel Le Bihan rol alıyor.

VOGUE
occhiali
BY LUXOTTICA
www.vogue-eyewear.com
Mod.2370

bOX office

Hazırlayan: Tolga Akıncı
tolgaakinci@superonline.com

TÜRKİYE box office — 11 Mart - 14 Nisan 2005

Filmin Adı		Hafta Sayısı	Dönem Seyirci	Toplam Seyirci
1. Gelibolu	Özen Film	4	528.795	531.929
2. Halka 2	UIP	4	353.535	353.535
3. Constantine	Warner Bros.	5	353.249	353.249
4. Eğreti Gelin	Özen Film	8	165.616	625.122
5. Ask Doktoru	Warner Bros.	4	147.266	147.266
6. Anlat İstanbul	Warner Bros.	5	141.952	141.952
7. Saklambaç	Özen Film	2	106.303	106.303
8. Daha Yaklas	Warner Bros.	6	89.667	171.953
9. Robotlar	Özen Film	3	81.010	81.003
10. Balans ve Manavra	Özen Film	5	80.116	80.125

ABD box office — 11 Mart - 14 Nisan 2005

Filmin Adı		Hafta Sayısı	Dönem Hasılat	Toplam Hasılat
1. Robotlar	20th Century Fox	5	112.1	112.1
2. Halka 2	DreamWorks	4	72.9	72.9
3. Komando Dadı	BuenaVista	6	64.9	101.3
4. Sin City	Dimension	2	54.6	54.6
5. Guess Who	Sony	3	52.6	52.6
6. Güzel Dedektif 2	Warner Bros.	3	38.6	38.6
7. Ask Doktoru	Sony	9	33.1	174.2
8. Rehine	Miramax	5	32.6	32.6
9. Beauty Shop	MGM	2	27.4	27.4
10. Sakin Ol	MGM	6	27.1	55.2

Rakamlar Milyon Dolardır.

...1 Yıl önce
2004
12 Mart - 08 Nisan
1. Askta Her Şey Mümkün
2. Neredesin Firuze?
3. Vizontele Tuuba
4. Duvara Karsı
5. Son Samuray

...2 Yıl önce
2003
14 Mart - 10 Nisan
1. O Şimdi Asker
2. Halka
3. New York Çeteleri
4. Gönderilmemis Mektuplar
5. Chicago

...3 Yıl önce
2002
05 - 25 Nisan
1. Yesil Isık
2. Akıl Oyunları
3. Showtime
4. Sevimli Canavarlar
5. D-Tox

ALMANYA box office — 10 Mart - 10 Nisan 2005

Filmin Adı	Hafta Sayısı	Dönem Seyirci	Toplam Seyirci
1. Zor Baba ve Dünür	7	1.995.106	2.928.087
2. Robotlar	4	1.257.930	1.257.930
3. Ask Doktoru	6	1.057.976	3.959.093
4. Halka 2	2	621.416	621.416
5. Güzel Dedektif 2	3	536.270	536.270
6. Barfuss	2	439.827	439.827
7. Rehine	3	381.115	381.115
8. Sakin Ol	2	229.496	229.496
9. Milyonluk Bebek	2	194.532	194.532
10. Garez	3	188.126	304.180

Rakamlar seyirci sayılarıdır.

Üçleme

"Star Wars Bölüm 1: Gizli Tehlike"yi seyrettiğim 1999 yılından beri büyük merakla beklediğim(iz) ikinci Star Wars üçlemesinin son bölümü nihayet 19 Mayıs'ta ABD ile aynı anda sinemalarımızda. Filmin sonundan dolayı olsa gerek (her ne kadar sonrasında olabilecekleri bilmemize rağmen) büyük ümitler bağlayarak beklediğim "Star Wars Bölüm 3: Sith'in İntikamı"nı düsünerek bu kösede neyin istatistiksel bilgilerini veririm dediğimde aklıma üçlemeler geldi. İste son dönemlerde seyrettiğimiz üç bölümlük filmler... Bu filmlerden Harry Potter her ne kadar toplam 7 filmden olusacak olsa da onu da bu listeye katmayı uygun buldum. Güç sizinle olsun...

Star Wars

2002	Star Wars Bölüm 2: Klonların Saldırısı	324.485
1999	Star Wars Bölüm 1: Gizli Tehlike	488.395

Yüzüklerin Efendisi

2003	Yüzüklerin Efendisi: Kral'ın Dönüşü	1.248.367
2002	Yüzüklerin Efendisi: İki Kule	1.456.646
2001	Yüzüklerin Efendisi: Yüzük Kardesliği	1.755.997

Matrix

2003	Matrix Revolution	912.440
2003	Matrix Reloaded	1.470.316
1999	Matrix	1.354.812

Harry Potter

2004	Harry Potter ve Azkaban Tutsağı	625.043
2002	Harry Potter ve Sırlar Odası	1.111.378
2002	Harry Potter ve Felsefe Taşı	1.173.068

Amerikan Pastası

2003	Amerikan Pastası: Düğün	286.118
2002	Amerikan Pastası 2	460.392
1999	Amerikan Pastası	437.249

Blade

2004	Blade 3	195.332
2002	Blade 2	255.819
1999	Bıçağın İki Yüzü	250.392

Korkunç Bir Film

2004	Korkunç Bir Film 3	103.702
2001	Korkunç Bir Film 2	214.867
2000	Korkunç Bir Film	386.903

Orlando Bloom
Cennet'in Krallığı

2004 Truva	1.692.458
2003 Yüzüklerin Efendisi	1.248.367
2003 Karayip Korsanları	363.504
2002 Yüzüklerin Efendisi: İki Kule	1.456.646
2002 Kara Şahin Düştü	201.540

Christina Ricci
Lanet

2004 Cani	69.045
2001 Kutsanmış Çocuk	106.124
2000 Las Vegas'ta Korku ve Dehset	20.302
2000 Erkekler Ağlamaz	74.046
2000 Hayalet Süvari	174.091

ELEŞTİRMENLERİN YILDIZ TABLOSU

	Mehmet Açar	Burak Göral	Kerem Akça	Cumhur Canbazoğlu	Atilla Dorsay	Engin Ertan	Murat Özer	Murat Erşahin	Uygar Şirin	Yeşim Tabak	Alin Taşçıyan	Ali Ulvi Uyanık	Uğur Vardan	Burçin Yalçın	Fırat Yücel
Aldatan Yürek	★★★		★★★	★★★½	★★★½	★★★		★★★		★★½		★★★½	★★★	★★★	
Anlat İstanbul	★★★		★★★½	★★	★★★★½	★★½		★★½	★★★½	★★½	★★½	★★		★★★½	★★★
Ayın Karanlık Yüzü	★★½	★★	★	★	★		★	★		★	★★	★	★½	★	
Baskın		★★★	★★½	★★★			★★★	★★★		★★½	★★½	★★½	★★★½	★★½	★★½
Boş Ev		★★★★★	★★★★½	★★★		★★★★		★★★★			★★★★★				★★★★½
Çevirmen	★★½	★★★	★★½	★★½	★★★½		★★½	★★½	★★		★	★★½	★★★	★★★	
Ella		★★½		★★				★★				★★★			
Eros						★★½	★★½	★★★½			★				
Futbol Sevdası	★★★		★★★	★★½				★★★½			★★	★★★	★★★½	★★½	
Gelibolu	★★★½	★★	★★★½	★★	★★★½			★★½				★★★	★★½	★★★	
Gelinim Olur musun?		★★½		★★	★★½							★★★			
Gün Batarken		★★★		★★	★★½			★★			★★½	★★½	★★★		
Güzel Dedektif 2	★★½	★★	★★½	★★			★½	★½				★★½			
İmparator'un Yolculuğu		★★★★		★★★★	★★★★½		★★★½	★★★★	★★½		★★★★	★★★★		★★★★½	
Karşı Daire	★★★		★★	★★½	★★★½		★★★½	★★★½			★★★★	★★★½	★★★		
Komando Dadı		★★	★	★	★		★	★★				★★½			
Melinda ve Melinda		★★★		★★★	★★★½	★★★		★★★★			★★★	★★★½		★★★★	★★★★
Minik Fil Heffalump				★★★★				★★★			★★★½	★★★½			
O Şimdi Mahkum		★★★	★★★	★★★	★★★		★★★	★★	★★★		★★	★★½	★★★	★★★	★★★
Sakin Ol		★★½		★★★				★★★			★★★	★★★½	★★★½		
Saklambaç	★★★	★★	★★	★★	★★★½			★★½	★★			★★½	★★★	★★★	★★½
Yaradılış: Büyük Sır		★★★★		★½	★★★★½			★★★½			★★★★★	★★★½			
Yolda	★★★	★★	★★½	★½	★★★		★	★★★	★½	★★½	★★½	★★★½	★★½	★★	

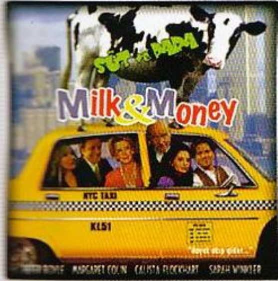
Koyu renkte olan bantlar en yüksek yıldız ortalamasına sahip olan filmleri gösterir.

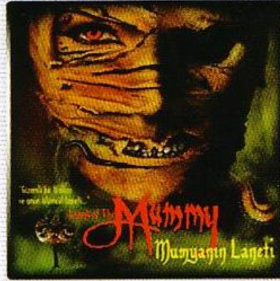

VCD Gold Collection
VIZONTELE
Tuuba

HALLE BERRY
GOTHIKA

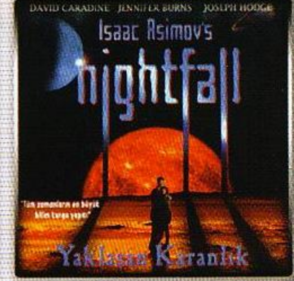

SPIDER-MAN 2

BRUCE WILLIS
TEARS OF THE SUN

Milk&Money

Mummy
Mumyanın Laneti

VAL KILMER
JOANNE WHALLEY KILMER
İNSAN İKİ KERE ÖLÜR
KILL ME AGAIN

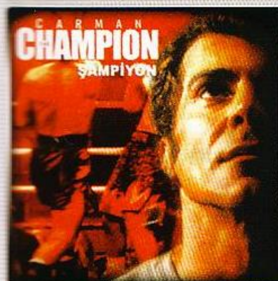

Isaac Asimov's
nightfall
Yaklaşan Karanlık

DANGER BENEATH THE SEA
CASPER VAN DIEN
GERALD McRANEY
DENİZ
ALTINDA
TEHLİKE

MOVING TARGET

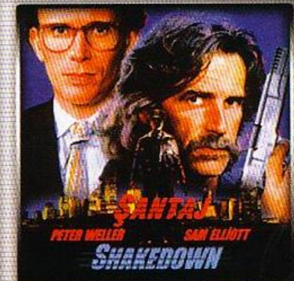

THE PORNOGRAPHER
pornografi

STEVEN SEAGAL
İNTİKAM ATEŞİ
OUT FOR A KILL

CHAMPION
ŞAMPİYON

JACKIE
CHAN
ARMOUR OF THE GODS 2
TANRI'NIN ZIRHI 2

Antonio SABATO JR.
Kimberley DAVIES
ÖLÜM TRENİ

ŞANTAJ
PETER WELLER
SAM ELLIOTT
SHAKEDOWN

Melinda ve Melinda

Trajedi ve komedi

Burcu Aykar

Bugüne dek birkaç Woody Allen filmi seyretmişseniz eğer, yeni birini izlemek çok iyi bildiğiniz bir lokantaya gitmek gibi gelecektir. Hangi yemeğin, nasıl porsiyonlarda sunulacağını, tadının nasıl olacağını rahatlıkla kestirebilirsiniz. Çünkü neredeyse 40 yıldır, her sene bir yenisine imza attığı filmlerde Allen'ın yarattığı dünyanın sınırları belirli. Bu sınırların dışına çıktığı istisnalar olsa da, çalışmalarının çoğunu bu "Allen evreni"ne sığdırmak mümkün. Karakterleri, üst orta sınıf, entelektüel, eğitimli ve nevrotik New Yorklular. Yaşamla başa çıkmakta zorlanan, aşkta bir türlü istikrarı yakalayamayan, yeteneğini bir türlü gösteremeyen oyuncular, yazarlar ve yönetmenler... Hayatlarını, ölüm korkusu başta olmak üzere, çeşitli takıntılar şekillendiriyor. Aslında New York'un kendisi başlı başına bir karakter; 40 sene boyunca yönetmenin filmlerinde aynı kalan, hiç değişmeyecek, belki de gerçek dünyada bir karşılığı olmayan bir New York bu. Sıcacık aydınlatılmış, felsefi tartışmalara uygun restoranları; insanın kendisiyle rahatça hesaplaşmasına olanak tanıyan ferah caddeleri; yasak ilişkilerin yaşandığı, yüksek tavanlı, şık daireleriyle, Allen'ın yarattığı bir şehir bu: Küçüklüğünden beri içinde yaşadığı ve yaşadıklarının tortularıyla oluşturduğu... Bu şehire sevgisi o denli büyük, adı New York ile öylesine bütünleşmiş ki, yönetmen 11 Eylül ertesinde, New York için hazırlanan filmi sunmak üzere, daha önce adım atmadığı Oscar törenine bile gitmeyi kabul etmişti.

Peki, film dünyasının sınırlarını genişletmemekte ve her sene yeni bir filmle seyirci karşısına çıkmakta direnen bir yönetmen kendini yeterince yenileyebilir mi? Son yıllarda yeni bir Woody Allen filmi, hayranlarına, "ya alıştığım tadı yakalayamaz, beklediğim zeka ışıltısını göremezsem" korkusunu da getirir oldu. Genellikle de yersiz çıkmayan bu korkunun akabinde, gidip "Annie Hall"u, "Zelig"i ya da "Suçlar ve Kabahatler"i bir daha seyretme isteği uyanıyor insanda. Beş sene aradan sonra ülkemizde bir Woody Allen filminin, "Melinda ve Melinda"nın, gösterime girmesi, bir bayram coşkusu yaratsa da, bu korku, sevdiğimiz yönetmeni sinemada takip edebilmenin mutluluğuna gölge düşürüyor.

"Melinda ve Melinda", trajedi ve komedinin iç içeliğinin filmi. İki oyun yazarı, başını duydukları bir hikayeyi alıp, kendi eğilimlerine göre devamını getiriyorlar: "Başı dertte bir kadın olan Melinda, yemek daveti verilen bir New York dairesine ansızın geliverir." Yazarlardan birine göre bu hüzünlü bir hikayeye, diğerine göre ise komediye uygun bir malzeme. Fikirlerini savunmak için hikayelerini kurdukça, Melinda'nın serüveni de iki ayrı koldan ilerliyor. Karakterler farklı olsa da, paralel gelişmeler yaşanıyor iki öyküde de. Ancak ne birinde ağlıyor, ne de diğerinde gülüyorsunuz. Trajedi ile komediyi ayırdetmek zor. Hayata bakışınıza bağlı olarak gelişmeleri değerlendirebilirsiniz. Ancak film, bir bakışa sahip olma isteği uyandıracak kadar çekemiyor seyirciyi içine. Belki Melinda karakterinin sevilmezliği, onu canlandıran Radha Mitchell'in nevrotik kadın rolündeki başarısızlığından... Ya da yaşı tutsa Allen'ın kendi ağzından dökülecek diyalogları Will Ferrell'in aktarmasındaki iğretilikten... Öyküyle ilgilenmeyip, bunu yaratmak üzerine edebi bir jimnastik olarak düşündüğümüzde ise filmin öne sürdükleri ciddiye alınmayacak kadar hafif kalıyor.

Sinemaya ilk kez 3 yaşındayken giden ve çocukluğunu film seyrederek geçiren Allen için filmler gerçek dünyadan bir kaçış olmuş. Sıkıntılı hayatının sorunlarından uzaklaşmak için sinema salonuna sığınmış hep. Hayalin, perdede olanların, gerçeğe dönüşmesi isteği o zamandan yer etmiş içinde. Kurgu ile gerçeğin birbirinin yerine geçişi ("Yaramaz Harry" / "Deconstructing Harry"), sinema perdesinden inip gelen karakterler ("Purple Rose of Cairo") çalışmalarında yerini bulmuş böylece. "Melinda ve Melinda"da ise seyirci, "gerçek" olarak kabul ettiği şeyleri iki yazarın "kurgu"lamasına, hikayenin yaratım sürecine şahit oluyor. Ancak bu basit bir fikir olmaktan öteye geçemiyor. Zaten Allen bize trajik olanın ne kadar komik olabileceğini, mizahı bir yabancılaştırma aracı kullanarak ne kadar hüzünlü hikayelerin anlatılabileceğini defalarca ustalıkla gösterdi. Kendi için oluşturduğu beyazperde personası bunun belki en güzel örneklerinden: Zaafları ve korkularına karşı acımasızca ve dürüstçe yaklaşan, nevrotik, elini kolunu nereye koyacağını bilmeyen, depresif bir adam olarak pek çok filminin en eğlenceli unsuruydu.

Durumun trajik yönünü görmek istersek, Woody Allen'ın belki de artık iyi bir film yapamayacağını, çünkü kendisine iyi bir film yapmak için yeterli süreyi tanımayacağını, artık 70 yaşına geldiği için başrolde oynamasının zor olduğunu ve hiç kimsenin onun yazdıklarını, onun kadar iyi canlandıramayacağını düşünebiliriz.

İyimser bir bakışla, yönetmenin yeni bir filmini sinemada seyretme şansımız olduğu için seviniriz. Hem zaten 2006'ya ne kaldı ki? Belki, bundan sonraki filmi...

Melinda and Melinda

Yönetmen: Woody Allen. **Oyuncular:** Will Ferrel, Radha Mitchell, Neil Pepe, Stephanie Roth Haberle, Chloë Sevigny, Chiwetel Ejiofor, Michael J. Farina, Josh Brolin, Jonny Lee Miller, Amanda Peet. **Senaryo:** Woody Allen. **Görüntü Yönetmeni:** Vilmos Zsigmond. **Kurgu:** Alisa Lepselter. **Yapım Tasarımcısı:** Santo Loquasto. **Yapımcı:** Letty Aronson. **Süre:** 100 dk. **Yapım:** ABD. **Dağıtımcı:** Özen Film. **Gösterim Tarihi:** 22 Nisan.

aykarburcu@hotmail.com

Çevirmen

Solukbenizli demokrasi, sıradan gerilim...

Uygar Şirin

Sidney Lumet, Alan Pakula ve Sydney Pollack... Bu üç isim hep aynı anda aklıma geliyor, biri diğerlerini çağrıştırıyor. Aklımda niye birlikte dolaştıklarını biliyorum. Üzücü bir bilgi.

Her birinden sırasıyla ikişer film sayarak başlayalım: "12 Öfkeli Adam" ve "Günahkarlar", "Başkanın Bütün Adamları" ve "Pelikan Dosyası", "Akbabanın Üç Günü" ve "Sabrina". Birinci sırada andıklarım o yönetmenin 70'lerde çektiği, ikinci sırada andıklarımsa yakın geçmişte çektiği filmler. Ve her üç örnekte de, bu iki film arasında dağlar var.

Birinciler, samimi, güçlü, anlamlı ve, öyle ya da böyle, muhalif. İkinciler, sığ, sıradan ve zamanının gerisinde. Birinciler, çıkıntılık yapan filmler. İçerikleri, sinematografileri veya senaryolarıyla, dönemin ortalama işlerinin aralarından kafalarını uzatan filmler. İkinciler ise düzgün filmler ve "düzgün"ü olabilecek en kötü anlamıyla kullanıyorum. Sürünün parçası, vasat. Aynı zamanda, eli yüzü düzgün tabii.

"Çevirmen" de, Pollack'ın yıllardır çevirdiği filmlerin tamamı gibi "ikinciler"den. Filmin hikayesi, Birleşmiş Milletler'de çevirmen olarak çalışan Sylvia Broome'un tesadüfen bir konuşmaya tanık olması ve Afrika'daki bir ülkenin başkanının öldürüleceğini duymasıyla harekete geçiyor. Devreye giren polis, olayın perde arkasını araştırmaya başlıyor. Polisle çevirmen yakınlaşırken her ikisinin geçmişindeki karanlık noktalar su yüzüne çıkıyor ve bir yandan da "Kim doğru söylüyor?", "Gerçekten bir katil var mı? Varsa kim?" gibi soruların yanıtları aranıyor.

"Çevirmen", üç sözcükle özetleyelim, sıradan bir gerilim. 90'ların ve günümüzün eğilimlerine uygun biçimde, bu filmde de gerilim saf ve yalnız değil. Üzerinde politik bir sos var. Sos hakkaten. Bir çeşni olarak duruyor orada. Filme sıkı sıkıya bağlı bir özellik olmaktan ziyade, iliştirilmiş, tutturulmuş gibi.

Bu filmde sözümona psikolojik unsurlar, yani kişilik bölünmesinden mustarip kadınlar veya albenili görünüşünün altında bir psikopat saklayan adamlar olabilirdi, o zaman psikolojik-gerilim olurdu. Bu filme sözümona doğaüstü unsurlar da tıkıştırılabilirdi, ne bileyim aniden çocuğu kaybolan ve herkesin "Senin çocuğun yoktu ki" diye dalga geçtiği anneler veya "Vallahi ben yapmadım, hayali arkadaşım Charlie doğradı o teyzeyi" diyen çocuklar filan, o zaman doğaüstü-gerilim olurdu.

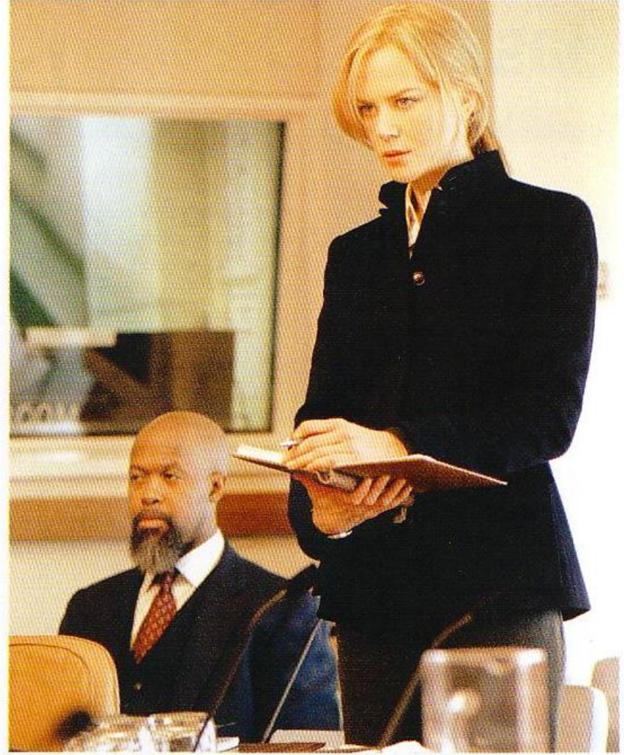
İşin fenası yine Sydney Pollack yönetebilirdi. On yıl önce, avukat-çoksatar yazar John Grisham'ın "Şirket" adlı romanını, yine benzer "düzgün"lükte ve yine benzer sözümona liberallikte bir film olarak, bu kez hukuki-gerilim formatında sinemaya aktarmadı mı? Aynı şey.

"Çevirmen"in altında yatan düşünce biçimi, tıpkı "Şirket" gibi, ne bugünün ruhuna özdeş ne de o ruha aykırı. Günümüz Amerika'sının egemen muhafazakar ve yayılmacı görüşleriyle 70'lerin alternatif tavrının bir garip karışımı.

Bir kere, 70'lerde yapılan filmlerin aksine "Çevirmen"in asıl meselesi Amerika'yla ve Amerika'nın iç işleriyle değil. Bu, Amerika'nın Büyük Ağabey ya da Dünya Jandarması ya da adına ne derseniz o tavrından beslenen, ihraç malı bir özgürlükçülük. Kendi meselesini hallettiğini varsayıp "aşağıdakileri" adam etmeye yönelen, solukbenizli özgürlükçülüğü. Maksat, Afrika'nın bir ucunda yaşayan zavallılar da demokratik haklarını kullansınlar. Onlar da sandığa gitsin. Onlar da CNN seyretsin. Pardon, özgürlük ve demokrasi bu değil miydi?

Bunun adı ne yardımseverlik ne de uluslararası dayanışma. Burada "Siz gelirken biz dönüyorduk" diye tepeden bakan bir anlayış var, "Afrika'ya demokrasi gelecekse onu da biz getiririz" havası var.

Yazının başında "üzücü" dediğim ise, 70'lerin aksi istikametinde giden bu filmin ve benzerlerinin, 70'lerin "babaları" tarafından çekilmesi. Söyleşilerde ne derlerse desinler, "bir zamanların ustaları"yla yeni filmleri arasında kan uyuşmazlığı olduğu açık. Sinema bir teknik mesele ve matematiksel formülden ibaret değil, sanatçının heyecanı ve inancı ortadan kalktığında film de çok şey kaybediyor. (İyi ki de kaybediyor!) "Çevirmen" asıl bu nedenden ötürü sıradan bir film. Filme emek verenlerin filmle aralarında ciddi, sağlam bir duygusal bağ olmadığı o kadar belli ki... Onlar can-ı gönülden inansalar, bu öykü çok daha inandırıcı olurdu.

"Çevirmen"in senaryo hanesinde üç kişinin ismi var. Artık kimi Hollywood filmlerindeki bu bolluğu, bir sorun alameti olarak görebiliriz sanırım. Çoğu zaman bu kalabalık, birlikten kuvvet doğduğu anlamına gelmiyor. Aksine, ya Hollywood kurallarının dışına taşan iyi bir senaryonun törpülenip hizaya getirildiğini (örneğin Akiva Goldsman'in "Ben, Robot"a müdahalesi) ya da bir enkazın adam edilmeye çalışıldığını ama başarıya ulaşılamadığını (örneğin "New York Çeteleri"nin senaryosunun başına gelenler) gösteriyor. "Çevirmen" yine ikinci kategoride. Scott Frank ve Steven Zaillian gibi son derece yetenekli senaristlerin işe bulaşması durumu kurtaramamış.

"Bu filmin nesi iyi?" derseniz, ortasında yaklaşık 15 dakika süren ve zevkle izlenen bir otobüs sekansı var. "Hitchcok filmlerini anımsatıyor" diyeceğim; hem "aynı Hitchcock filmlerindeki gibi", hem de "Bu sekansın benzerlerini ve çok daha güzellerini Hitchcock 40-50 yıl önce çekiyordu" demeye çalışıyorum.

Sean Penn'in başrolde olması da hoş tabii. Hollywood'un kara listesinde olan bu yetenekli ve muhalif oyuncunun arada bir böyle filmlerde oynayıp para kazanması gerekiyordur herhalde. Ama "Az para alıp çok iyi oynadığı bir filmi tercih ederim" diyorsanız, bir yerlerden "The Assassination Of Richard Nixon"ı bulup izleyin. Sean Penn'in döktürmesi bir yana, 70'lerin ruhunun nasıl enfes bir biçimde 2005'e uyarlandığına şahit olursunuz.

The Interpreter

Yönetmen: Sydney Pollack. **Oyuncular:** Nicole Kidman, Sean Penn, Catherine Keener, Yvan Attal, Jesper Christensen, Curtiss Cook, Eric Keenleyside, Adrian Martinez, Sydney Pollack, Byron Utley. **Senaryo:** Charles Randolph, Scott Frank, Steven Zaillian. **Görüntü Yönetmeni:** Darius Khondji. **Müzik:** James Newton Howard. **Kurgu:** William Steinkamp. **Yapım Tasarımcısı:** Jon Hutman. **Yapımcı:** Tim Bevan, Eric Fellner, Kevin Misher. **Yapım:** İngiltere. **Dağıtımcı:** UIP. **Gösterim Tarihi:** 22 Nisan.

uygarsirin@yahoo.com

Baskın

Tanıdık bir fikir üzerine yeni bir egzersiz

Kutlukhan Kutlu

John Carpenter'ın daha kariyerinin başında çıkardığı, kapatılmadan önceki son gecesinde kuşatılan bir karakolda kanun adamlarıyla suçluların beraber sağ kalma mücadelesi üzerine kurulu "Assault on Precinct 13", saf yönetmenlik becerisi üzerinde yükselen bir kült filmdir. Çoğu ilk dönem Carpenter filmi gibi, tekrar etmesi hayli zor bir deneyimdir bu: Basit bir konu; filme bir kalp atışı gibi yayılan basit ama unutulmaz bir synthesizer müziği (elbette John Carpenter'a ait); fırtına öncesi sessizlik işlevi gören upuzun bir açılış ve kapkara bir önlenemezlik hissi. Klasik dramatik sinemanın geleneksel bazı önceliklerinin yerini tamamen "görsel-işitsel etki"ye bıraktığı bu film, ter içinde uyandığınız bir kabus hissi verir. Carpenter'ın gerilimi dramada önceden tanımlanmış karakterlerin özellikleri arasındaki bir çatışma değil de "kendi başına bir varlık" olarak ele aldığı filmlerinin de bir örneğidir "Assault on Precinct 13". Bu yüzden de karakterler - John Carpenter'ın sinemasında genellikle görüldüğü üzere - öykünün merkezi olarak değil de atmosferin bir parçası gibi işler. Evet, karakterler pek ayrıntılandırılmamıştır ama - yine John Carpenter'ın sinemasında genellikle görüldüğü üzere - bu durum bile filmin yarattığı etkiyi arttıran bir faktör haline gelir... Bir kusurdan çok, çarpıcı bir B filmi ekonomisidir bu.

Aslında vaktinde son derece düşük bütçeyle çekilmiş olduğu için, Hollywood'un yeniden yapılacaklar listesinin tepesine yakın bir yere yerleştirmesi beklenebilecek bir film, "Assault on Precinct 13". Öte yandan bu bakış açısı, yani düşük bütçeyi illa ki bir eksiklik, düşük bütçeli filmleri de otomatik olarak "geliştirilmesi gereken yapımlar" olarak gören bakış açısı, bu tür sıradışı yetenek ürünü saf sinemasal yapıtların özünü kaçırabiliyor.

Aslında Carpenter'ın "Assault on Precinct 13"ünü geleneksel drama anlayışına göre ele alıp tartsanız, nelerin geliştirilebileceğini düşünseniz, muhtemelen Jean-François Richet'nin yönettiği bu yeniden yapımdaki değişiklikleri yapardınız: Karakterleri biraz daha yakından tanıyabilmek için ek sahneler ve diyaloglar koymak; kötü adamları dilsiz ve kişiliksiz birer zombi olmaktan çıkarıp gerçek insan haline getirmek; çatışmaları biraz daha görkemli ve çeşitli hale getirmek... Hepsi de ilk bakışta mantıklı seçimler ve nitekim ortaya tıkır tıkır işleyen bir film çıkarıyorlar. Ancak John Carpenter'ın gücünü kısmen çığlığından, kısmen tarihsel (hem toplumsal, hem de sinemasal açıdan) bağlamından, kısmen de saf sinema maharetinden alan filminin o benzersiz yarı-gerçeküstü geriliminin, o anarşi paranoyası hissinin, bütçe ve görkem yoksunluğunun baltalamak yerine iyiden iyiye etkisini artırdığı o kısıtılmışlık hissinin yerinde yeller esiyor. Sonuçta da ortaya öyküsü daha iyi bağlanmış, karakterleri daha iyi çizilmiş, aksiyon sahneleri daha görkemli hale getirilmiş ama orijinaline sinema tarihindeki yerini veren dokusunu ve "his"sini yitirmiş dört başı mamur bir aksiyon filmi çıkıyor.

En önemli fark da bu olsa gerek. John Carpenter'ın "Assault on Precinct 13"ü, bir korku filmi gibi işler. Zaten filmini üzerine kurduğu durum, Hawks'ın klasik westerni "Rio Bravo" kadar George Romero'nun klasik zombi filmi "Night of the Living Dead"i de andırmaktadır (bir grup karakter, etrafı düşmanlarca çevrili kapalı bir mekanda gece boyunca kısılı kalır). Ancak Carpenter'ın işi iyiden iyiye korku filmi boyutuna taşıyan kararı, kötü adamlarını konuşmayan, uzlaşılmaz, öldürmek dışında bir amaçları yokmuş gibi görünen kimliksiz varlıklar olarak çizmesidir. Bu halleriyle neredeyse birer zombi gibi işlerler - öyle ki art arda vurulmalarına rağmen gelmeye devam etmeleriyle de Romero'nun zombilerini andırırlar (eski western filmlerinin yerlilerinin de aynı özelliklerle betimlenmesi ilginç bir paraleldir). Toplumsal tedirginliğin ve çatışmanın eteğinde serpilen "ötekileştirme"nin görsel uç noktalarından biridir bu. Jean-François Richet'nin filmiyse birçok açıdan bulanıklaştırmaya değil açıklamaya inanıyor - her ne kadar bu açıklama Gabriel Byrne'ün otomatiğe almış gibi canlandırdığı beylik bir "kirli polis" karakteri suretinde olsa da...

Belki bu yüzden yeni filmi Carpenter'ın orijinalinin bir tekrarından çok, tanıdık bir fikir üzerine yapılmış yeni bir egzersiz olarak görmek gerek. Jean-François Richet bu fikri - belki biraz da fikrin western'deki köklerine dönerek - karakterler arası etkileşim ve baskı altındaki bir kahramanın öyküsü için ideal zemin olarak kullanıp, bu zemin üzerine nispeten aşina olduğumuz öğelerden bir aksiyon filmi kuruyor. Bizi "durum"a getiren uzunca girişi de atmosferi hazırlamak için değil de karakterleri tanıtmak (ve Ethan Hawke'un oynadığı Jake Roenick'in geçmişi hakkında biraz bilgi vermek) için kullanması, bu aksiyon filmi anlayışının göstergesi zaten. Vicdan azabından kendini masa başına hapsetmiş polisten "kötü çocuklarla yatan" sekretere, emekliliğine çok az kalmış yaşlı polisten fırtına dinene kadar orada kalmak üzere getirilmiş karizmatik suçluya ve kendini bu "polisiye"nin ortasında bulmuş "sıradan insan" örneği polis psikiyatristine kadar, karakoldaki ilk silah sesiyle işlemeye başlayan sıkı sıkı kurulmuş bir düzenek.

Assault on Precinct 13

✪✪✪

Yönetmen: Jean-François Richet. **Oyuncular:** Ethan Hawke, Laurence Fishburne, Gabriel Byrne, Maria Bello, Brian Dennehy, Jeffrey 'Ja Rule' Atkins, Kim Coates, Matt Craven, Drea de Matteo, Fulvio Cecere, Peter Bryant. **Senaryo:** James DeMonaco (John Carpenter'ın aynı adlı filminden). **Görüntü Yönetmeni:** Robert Gantz. **Müzik:** Graeme Revell. **Kurgu:** Bill Pankow. **Yapım Tasarımcısı:** Paul D. Austerberry. **Yapımcı:** Jeffrey Silver, Pascal Caucheteux, Stephane Sperry, Stephen Sperry. **Süre:** 109 dk. **Yapım:** ABD. **Dağıtımcı:** Warner Bros. **Gösterim Tarihi:** 8 Nisan.

Kaplumbağalar da Uçar

Hayata karşı direnen çocuklar

Engin Ertan

Şu sıralarda ülkemizde yeni başyapıtı "Müziğimiz" ile gündemde olan Jean-Luc Godard politik filmle, politik bir tavırla yapılmış filmi birbirinden net şekilde ayırır. Bunlardan ilk kategoriye girecek olan filmleri çekmek son derece kolay; yeter ki elinizde kitleleri harekete geçirecek, biraz da acıklı ve duygusal bir hikâye olsun. Yönetmen, senarist veya yapımcıların mağdur olanla aralarına net bir mesafe koydukları, onları olabildiğince boynu bükük ve acınası durumda göstermeye çalıştıkları, böylece bir bakıma elitist ve yukarıdan bakan bir tavır takındıkları filmler sık sık karşımıza çıkıyorlar ne de olsa. Gerçek insan dramlarından yola çıkılarak yapılmış bu melodramımsılar, özellikle Batı'da büyük bir ilgi de görüyorlar. Yeter ki üst orta sınıf Batılılar filmin "nesne"leri için üzülsün, ağlasın ve bir bakıma arınma yaşayarak kendilerinin iyi insanlar olduklarının sağlamasını alsınlar. Arkasından ödüller ve övgüler peş peşe geliyor.

Açıkçası Bahman Ghobadi'nin ülkemizde "Sarhoş Atlar Zamanı" adıyla gösterilen ilk uzun metraj filmi için de çok farklı düşünmemiştim. Sadece anlattığı durumun ne kadar acıklı olduğuyla, karakterlerinin ne kadar acınası hayatlar sürdürdükleriyle ilgilenen ama bir türlü net bir cümle söylemeyen bir film olarak yer etmiş aklımda. Dolayısıyla yönetmenin yeni filmi "Kaplumbağalar da Uçar"la ilgili kimi olumsuz önyargılara sahip olmak da kaçınılmazdı. Ancak "Kaplumbağalar da Uçar"ı izlediğimde karşımda, en azından benim aklımda kalmış olan "Sarhoş Atlar Zamanı"ndan çok farklı bir film buldum.

"Kaplumbağalar da Uçar"ın baş karakterleri çocuklar. Amerika'nın Irak'a saldırması beklenirken, İran-Türkiye sınırında mayın toplayarak para kazanmaya çalışan Kürt çocuklar bunlar. Aslında duygu sömürüsüne, tam da yukarıda bahsettiğimiz "politik film" tarzına gayet uygun bir hikâye söz konusu olan. Ancak Ghobadi anlattığı hikâyeye ve karakterlerine öyle yaklaşıyor ki, ortaya çıkan sonucun Batı'nın vicdanını rahatlatmaya hizmet eden bir tarafı kalmıyor.

Belki "Kamplumbağalar da Uçar"ı başka bir filmle karşılaştırmak daha açıklayıcı olabilir. Örneğin tipik bir "politik film" (hatta yönetmeni Terry George'un Berlin'deki basın toplantısında "sinema en nihayetinde eğlencedir" diye buyurmuş olmasından yola çıkarak Ruanda'ya uyarlanmış "Zor Ölüm" veya "politik aksiyon filmi" olarak da nitelendirebileceğimiz) olan "Hotel Rwanda", baştan sona adeta bir panik ve korku içindeki insan yüzleri galerisi. Bu galeriye ciddi bir katkıysa çocuklardan geliyor. Filmin hemen her anında bir yerlerde kurtarılmayı bekleyen çocuklar var. Filmin anlattığı hikâye ve ele aldığı durumla ilgili bir şey söyleyemediği, tıkandığı anlarda onlar devreye giriyorlar. Seyirciyi ağlatmak ve bahsedegeldiğimiz illüzyonu yaratmak için. Oysa "Kaplumbağalar da Uçar"da durum son derece farklı. Bu filmin çocuk kahramanları bir melodram nesnesi olmaktan çok uzaktalar. Hayata karşı direnme çabalarıyla kanlı ve canlılar. Tam da bu özellikleriyle seyircinin duygularına saldıran bir filme hizmet etmektense, seyirciye adeta bir ayakta durma dersi veriyorlar. Bazılarının kolları ve bacakları eksik olsa bile. Hatta bu ağlak olmama haline ek olarak, film nadiren kendine has bir mizah duygusuna bile kapı açabiliyor.

Ghobadi, şaşırtıcı şekilde iyi performanslar aldığı amatör çocuk oyuncularla nasıl bir iletişim kurmuş, yapmaya çalıştığı şeyi nasıl açıklamıştır, bilemiyorum. Belki de hiçbir şey söylemesine gerek kalmadan, doğal halleriyle çekmiştir, zira "Kaplumbağalar da Uçar"ın en güçlü noktalarından birisi yakaladığı belgesele yakın gerçeklik duygusu. Filmin baş karakterleri olan çocuklar da bu gerçekliğin kahramanları. Hikâyeleri pek anlatılmayan, kolay kolay dillendirilmeyen, gerçek anlamıyla "direnen" kahramanlar.

Yönetmenin filmde yer yer son derece güçlü sinemasal anlar yakaladığını da teslim etmek gerek. Özellikle müziğin de etkisiyle uzun zaman akıldan çıkmayacak kimi sahnelere imza atıyor Ghobadi. Ancak bu anlar "Kaplumbağalar da Uçar"ın güçlü mü, yoksa zayıf noktası mı, tartışılır. Çünkü filmin politik tavrını zedeleyen tek bir unsur varsa, o da belirli noktalarda başvurduğu semboller ve yarattığı mistik hava. Yine de bir bütün olarak bakıldığında "Kaplumbağalar da Uçar", son yılların sinemasında belirleyici bir yere sahip olan "savaş filmleri" arasında kendine has bir yere, takdir edilesi bir politik duruşa sahip. Bu özellikleriyle görülmeyi fazlasıyla hak ettiğini belirtmekte fayda var.

Lakposhtha hâm parvaz mikonand

✪✪✪

Yönetmen: Bahman Ghobadi. **Oyuncular:** Soran Ebrahim, Avaz Latif, Saddam Hossein Feysal, Hiresh Feysal Rahman, Abdol Rahman Karim, Ajil Zibari. **Senaryo:** Bahman Ghobadi. **Görüntü Yönetmeni:** Shahram Assadi. **Müzik:** Hossein Alizadeh. **Kurgu:** Mustafa Kherqepush, Haydeh Safi-Yari. **Yapım Tasarımcısı:** Bahman Ghobadi. **Yapımcı:** Babak Amini, Hamid Karim Batin Ghobadi, Hamid Ghavami, Bahman Ghobadi. **Süre:** 98 dk. **Yapım:** İran, Fransa. **Dağıtımcı:** Pi Film. **Gösterim Tarihi:** 6 Mayıs.

PEK YAKINDA

Savaş başlıyor!

Steven Spielberg ile Tom Cruise'u Minority Report'tan sonra yeniden biraraya getiren "War Of The Worlds," "uzaylılarca istila" korkusunu beyazperdeye taşırken, gösterişli efektleriyle de bu yaza damgasını vuracak!

Hikâye çoğumuzun malumu... H.G. Wells'in 1898'de yayımladığı ünlü romanı "The War Of The Worlds," Orson Welles'in 1938'deki radyo programında "Marslılar dünyayı işgal etti" anonsuyla Amerika'da küçük çaplı bir kıyamete neden olmuştu. Roman 1953'de aynı adla sinemaya uyarlandı; 1988'de de 44 bölümlük televizyon dizisi haline getirildi. Timothy Hines'ın yazıp yönettiği 2005 tarihli "The War Of The Worlds"ün adlı bir başka uyarlamadan söz ediliyorsa da şu sıralar hepimizin merakla beklediği film, Steven Spielberg imzalı yapım. Filmin başrollerinde Tom Cruise, popüler çocuk yıldız Dakota Fanning ve ünlü yönetmen-oyuncu Tim Robbins yer alıyor. "War Of The Worlds"ün senaristi ise "Jurassic Park", "Carlito's Way", "Mission: Impossible", "Panic Room", "Spider-Man", "Secret Window" gibi başarılı yapımlardan tanıdığımız David Koepp. 128 milyon dolar bütçeyle çekilen film ABD'de 29 Haziran'da, ülkemizde de aynı hafta yani 1 Temmuz'da gösterime giriyor.

Dört dörtlük Fellini filmleri

A.E. Film'in DVD ve VCD formatında çıkardığı, Federico Fellini'nin dört başyapıtı; "8 1/2", "Tatlı Hayat", "Aylaklar" ve "Ruhların Jülyeti"den oluşan koleksiyon, arşivci sinemaseverler için mükemmel bir fırsat...

National Geographic ve Discovery Channel'ın ev videosu ürünlerinin Türkiye distribütörü olan A.E. Film, Krzyzstof Kieslowski'nin "Üç Renk Üçlemesi: Mavi, Beyaz, Kırmızı", François Truffaut'nun "Ödüllü Filmler Seti: 400 Darbe, Jules ve Jim, Son Metro" ve Roger Vadim'in "... ve Tanrı Kadını Yarattı" adlı eserlerini yakın zaman önce Türk sinemaseverlerin arşivine kazandırmıştı. A.E. Film'in son sürprizi Federico Fellini koleksiyonu... Fellini'nin dört başyapıtı; "8 1/2", "Tatlı Hayat", "Aylaklar" ve "Ruhların Jülyeti"den oluşan koleksiyon, Türkçe dublaj ve Türkçe menü seçenekleriyle, DVD ve VCD formatlarında hazırlandı. Özel kutusu içindeki bu sette, 96 sayfa, büyük boy ve kuşe kağıda basılı bir albüm de bulunuyor. Albümde, "Tatlı Hayat"ın ilham kaynaklarından, gerçek paparazzi Tazio Secchiaroli'nin objektifinden Fellini'nin ilginç fotoğrafları yer alıyor.

"8 1/2"

Federico Fellini filmde, yönetmen Guido Anselmi (Marcello Mastroianni) ekseninde kendi çocukluğunu, gençlik yıllarını ve mesleki zorluklarını olağanüstü bir üslupla anlatır. Bir bilim kurgu filmi çekmesi istenen Guido, ilham perisini kaybettiğine inanmaktadır. Kurtuluşunu gelecekte değil; geçmişte, çocukluk ve gençlik yıllarının hatıralarında arar. Bir yandan da kaybetmekten korktuğu eşi ve metresi arasında bocalar, sıkıntılı günler geçirir. Yarı fantastik yarı nostaljik birçok sahne içeren "8 1/2" , Federico Fellini'nin iç dünyasının detaylı bir çözümlemesi... Film yapmanın imkansızlığından yola çıkarak 40 yaşında iken çektiği ve kendi yaşamından, ruh halinden izler taşıyan bu eser, yönetmenin en önemli filmi olarak kabul ediliyor. "8 1/2", 1963'de New York Film Eleştirmenleri Derneği'nin Yabancı Dilde En İyi Film ödülünü ve 1964'de Yabancı Dilde En İyi Film ile En İyi Kostüm Tasarımı Oscar'ını kazanmıştı.

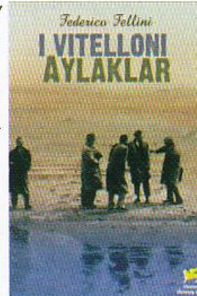

"La Dolce Vita - Tatlı Hayat"

"Tatlı Hayat", Roma şehir yaşantısının modern yozluğunu ve ahlak çöküntüsünü genç gazeteci Marcello Rubini'nin (Marcello Mastroianni) gözünden anlatır. Bu film, Marcello Mastroianni'nin rol aldığı ilk Fellini eseridir aynı zamanda. Marcello gerçek bir eser yaratmanın düşüyle yaşar. Ancak çalıştığı bulvar gazetesinin sağladığı para ve prestijden de vazgeçemez. Günlerini Roma'nın eğlence yerleriyle ünlü caddesi Via Veneto'da kopacak skandalları izleyerek geçirir.
Vatikan'ın öfkesini üzerine çeken "Tatlı Hayat", Anita Ekberg'in Trevi Çeşmesi'ndeki şuh pozları ile hafızalara kazınmış, dünya dillerine "paparazzi" kelimesini kazandırmıştı. 1960'da Cannes Film Festivali'nde Altın Palmiye'ye, 1961'de New York Film Eleştirmenleri Derneği'nin En İyi Film ödülüne, 1962'de En İyi Kostüm Tasarımı Oscar'ına layık görülmüştü.

"I Vitelloni - Aylaklar"

I Vitelloni, küçük kasabalarında dertsiz tasasız bir yaşam süren, çalışmaktan kaçan aylak gençlere İtalya'da verilen isim... Federico Fellini, ikinci solo yönetmenlik denemesinde 20'li yaşlarını süren bir grup erkeğin öyküsünü; bir türlü ergenlikten sıyrılamamış beş genç adamın, yaşadıkları küçük sahil kasabasından kaçış ve macera hayallerini anlatır.
Fellini'nin yaşamından yola çıkarak çektiği filmde, daha sonra aşina olacağımız şekilde, ince bir alay hissedilir. Bu açıdan da "Aylaklar", "Tatlı Hayat" ve "8 1/2" ve "Amarcord"un ön habercisi sayılır. Fellini ileriki filmlerinde sıkça görülecek evlilik, sadakat, nostalji, yaratıcılık gibi konuları ilk kez bu filmde ele alır. Fellini'nin 33 yaşında iken çektiği "Aylaklar", 1953'de Venedik Film Festivali'nde Gümüş Aslan ödülünü kazanmıştı.

"Guilietta Degli Spiriti - Ruhların Jülyeti"

Federico Fellini'nin gerçek yaşamdaki eşi Guilietta Masina, bu filmde kocasının kendisini aldattığından şüphelenen, orta yaşlı bir ev kadınını canlandırır. Evliliğinin bitmesinden korkan kadın, kocasını izlemesi için tuttuğu dedektiften, şüphelerinin asılsız olmadığını öğrenir. Guilietta bundan sonra kendini çocukluk anıları ve fantezilerle dolu bir dünyanın içinde bulur.
Federico Fellini'nin ilk renkli filmi olan "Ruhların Jülyeti", aynı zamanda hayaller, ruhlar ve anılarla dolu göz kamaştırıcı ve büyüleyici bir görsel şölen... Bazı eleştirmenler bu filmi, Fellini'nin kendi yaşamından esinlendiği "8 1/2" un tamamlayıcısı olarak değerlendirir. Film, 1965'de New York Film Eleştirmenleri Derneği'nin Yabancı Dilde En İyi Film ödülünü ve 1966'da da Yabancı Dilde En İyi Film dalında Altın Küre kazanmıştı.

Lynch, Tarkovski ve biraz da felsefe...

Es Yayınları'ndan çıkan 3 yeni sinema kitapı raflardaki yerini aldı. Tuna Yılmaz'ın "Bir David Lynch Kitabı", Uğur Kutay'ın "Andrei'in Bakışı" ve Özcan Yılmaz Sütcü'nün "Gilles Deleuze'de İmge Hareketi Olarak Sinemanın Felsefesi", sinemaseverler için farklı okuma seçenekleri vaat ediyor...

Bir David Lynch Kitabı

Es Yayınları'nın "Bir Wim Wenders Kitabı", "Bir Bernardo Bertolucci Kitabı" ve "Quentin Tarantino"dan oluşan "yönetmenler" serisinin dördüncü kitabı David Lynch üzerine... Kimilerine göre aykırı ve anlaşılmaz, kimine göre ise yarattığı imgelerle hayranlık uyandıran bir dahi, katıksız bir sinema adamı... David Lynch'e ya hayran olursunuz ya da "onun filmleri bana hitap etmiyor" diye kestirip atarsınız; ikisinin ortası yoktur. 1978 doğumlu sinema yazarı Tuna Yılmaz, katıksız bir Lynch hayranı olarak bu eseri kaleme alırken aynı zamanda ilk kitabına da imza attı. Tuna Yılmaz'ın tanımlamasıyla David Lynch "benzersiz, kendine özgü ve dahiyane" işler çıkaran, hakkında kitap yazılmasını en çok hakeden yönetmen... Yılmaz, "başucu kitabı" olarak tanımladığı bu eseri oluştururken tamamen kendi çözümlemeleri ve düşüncelerini kağıda dökmüş. Kitap, yönetmenin hayatı ile başlıyor. David Lynch sineması üzerine genel bir tanımlama yaptıktan sonra yönetmenin kısa filmlerinden başlayarak bütün eserleri ele alınıyor. Bu bölümde filmlerin ortaya çıkış hikâyesi ve konusu anlatılıyor; içerik çözümlemesi yapılıyor. Tuna Yılmaz'ın akıcı ve deneme tadı veren üslubu, yönetmenin karmaşık stilini aydınlatmaya yardımcı oluyor. Kitabın sonunda çeşitli kaynaklardan derlenmiş David Lynch röportajı ve yazar tarafından Lynch'in "ruh ikizi" olarak tanımlanan müzisyen Angelo Badalamenti'nin yaşam öyküsü yer alıyor.

Gilles Deleuze'de İmge Hareketi Olarak Sinemanın Felsefesi

Felsefeyle içli dışlı olanlar ve özellikle sinema felsefesine ilgi duyanlar dışında, Gilles Deleuze ülkemizde pek tanınmaz. Tanıyanlar da Deleuze felsefesinin ne kadar kapalı ve anlaşılması zor olduğunu bilir.

Çağdaş felsefenin en önemli düşünürlerinden Gilles Deleuze'ün Türkçeye çevrilmiş az sayıda eseri var. Bunlar da sinema felsefesi dışındaki konularda yapılmış çeviriler. Felsefe öğretmeni Özcan Yılmaz Sütcü, bu alandaki eksikliği görerek Deleuze'ün sinema felsefesi üzerine detaylı bir inceleme hazırlamış. Yazarın tanımıyla Deleuze "sinemayı bir felsefi yaratım olarak ele alan ve bir sinema filozofu olarak anılan ilk kişi." Deleuze sinemayı, olup biteni kaydeden ve bunu izleyiciye sunan bir eğlence aracı değil, düşünceyi harekete geçiren bir etkinlik olarak görür. Onun kuramında imge ve düşünce birbirinden ayrı düşünülemez. Sütcü de bu bağlamda, yazarın The Movement Image ve The Time Image başlıklı iki ciltlik kitabını mercek altına alıyor. Deleuze'ün düşüncelerini Eiseinstein, Alain Resnais ve Jean Luc Godard'ın filmleri ile paralel olarak inceliyor. Yazarının "Deleuze'ün sinema felsefesini anlama çabası" olarak gördüğü bu kitap, sinemaya felsefi açıdan yaklaşanların ufkunu genişletecek bir eser.

Andrei'in Bakışı - Tarkovsky Sinemasında Psikanalitik-Semiyolojik Açılımlar

Bu ayın diğer yönetmen kitabı ise Uğur Kutay'ın Andrei Tarkovski üzerine yazdığı Andrei'nin Bakışı... Tarkovski, olgunluğa erişmiş bir insanın en verimli olacağı çağda, 54 yaşında hayata veda etmiş, 24 senelik üretim sürecine, hepsi de başyapıt düzeyinde 7 film sığdırmıştı. Uğur Kutay kitabında, bu dahi yönetmenin sanatçı kişiliğini ve sanatını psikanaliz temelli semiyolojik (göstergebilimsel) yöntemle inceliyor. Yazara göre Tarkovski "dünyanın neredeyse en iyi bilinen ve aynı oranda filmleri hakkında neredeyse hiçbir şey söylenemeyen yönetmenlerinden biri..." Bundan yola çıkan kitapta Tarkovski'nin kronolojisi verildikten sonra yönetmenin din, felsefe ve anti-pozitivizm ile ilişkisi irdeleniyor. Tarkovski kahramanlarının neden gülmediği ya da Tanrı arayışının aslında neyi ifade ettiği, bu bölümlerde detaylıca anlatılıyor. "İvan'ın Çocukluğu", "Andrei Rublev", "Solaris", "Ayna", "Stalker", "Nostaljia" ve "Kurban"... Tarkovski'nin kısacık hayatında sinema sanatına kazandırdığı bu yedi şaheser, Kutay'ın kitabında neredeyse kare kare analiz ediliyor. Künyesi ve konusu verildikten sonra filmin kaç çekimden oluştuğu, nasıl ışıklandırma yapıldığı, hangi mekân, giysi, dekor, efekt ve müziğin neden kullanıldığı detaylıca anlatılıyor. Son safhada ise filmin çözümlemesi yapılıyor. Burada neden-sonuç ilişkisi çerçevesinde o sahnenin neyi simgelediği, kahramanın o eylemi yapmakla yönetmenin aslında neyi ifade etmek istediği kare kare anlatılıyor. Böylece Tarkovski filmlerinin muallakta kalan bölümleri, tanımlanamayan simgeleri yani yönetmenin "sırları" deşifre ediliyor.

24. Uluslararası İstanbul Film Festivali

Ödüller sahiplerini buldu.

Altın Lale: La Femme De Gilles (Frédéric Fonteyne) ve Kohi Jikou (Hou Hsiao-hsien)
Yılın En İyi Türk Filmi: Anlat İstanbul
En İyi Yönetmen: Uğur Yücel (Yazı Tura)
En İyi Kadın Oyuncu: Yelda Reynaud (Anlat İstanbul)
En İyi Erkek Oyuncu: Olgun Şimşek (Yazı Tura)
Jüri Özel Ödülü: Görüntü Yönetmeni Eyüp Boz (Meleğin Düşüşü)
Uluslararası Yarışma'da FIPRESCI Ödülü: Innocence (Lucile Hadzihalilovic)
Ulusal Yarışma'da FIPRESCI Ödülü: Meleğin Düşüşü (Semih Kaplanoğlu)
Uluslararası Yarışma'da Radikal Gazetesi Halk Ödülü: Innocence (Lucile Hadzihalilovic)
Ulusal Yarışma'da Radikal Gazetesi Halk Ödülü: Yazı Tura (Uğur Yücel)

Hedef:
Kamera arkası

Sinemalarımızda şu sırada gösterimde olan "iki Genç Kız"da Behiye rolünde izlediğimiz Feride Çetin sinema üzerine eğitim almış ve oyunculuktan ziyade yönetmenliğe hevesli genç bir yetenek.

Fotoğraf: Burak Teoman

Nisan ayı sonunda vizyona giren "İki Genç Kız"ın basrol oyuncularından Feride Çetin, aslında kameranın önünü değil, arkasını hedeflemekteymiş başlangıçta. 1980 yılında İstanbul'da dünyaya gelen Çetin, önce İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi'nin Radyo TV ve Sinema bölümünden mezun olmus. Daha sonraysa Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde, yine sinema üzerine yüksek lisans yapmaya baslamıs. Şu sırada tezi üzerine çalısmaya devam ediyor. Bu eğitim süresince bizzat yönettiği veya arkadaslarının kısa filmlerindeki set deneyimleri, reklam filmleri, CNN Türk'te kısa bir çalısma süreci derken, kendini oyunculuk yaparken bulmus. "İki Genç Kız" kamera önüne ilk geçisi. Daha önce sadece Şehir Tiyatroları'nda ufak bir atölye deneyimi olmus, ki oradaki niyeti de daha ziyade oyuncu yönetimi konusunda deneyim kazanmakmıs. Çalısmalarını takip ettiği Kutluğ Ataman'ın yeni bir film çektiğini duyunca, esasında kamera arkasında çalısmak için görüsmeye gitmis. Ancak aynı dönemde devam eden oyuncu seçimlerine de katılmıs ve sonuçta Behiye rolünü kapmıs.

Çetin, Perihan Mağden'in takip ettiği bir yazar olduğunu ve filme kaynak olan romanı daha önce okuduğunu söylüyor. Romanın iki baş karakteri arasında Behiye'yi kendisine daha yakın bulduğunu, Handan'ı asla canlandıramayacağını da ekliyor. Anlattıklarına bakılırsa, oyunculuk isini aşırı ciddiye almıs ve bir yılını bu projeye hazırlanmaya adamıs. "Oyunculuk için çok erken, gelen her teklife olumlu cevap veremiyorum", diyor. Örneğin "Votka Limon"un yönetmeni Hiner Saleem yeni filminde Çetin'e bir rol teklif etmis. Ancak hazırlanma süresinin kısalığı nedeniyle Çetin bu teklifi geri çevirmis. Şu anda dizi tekliflerine de pek sıcak yaklasmıyor. "Eğer bu isi yapacaksam daha farklı olmalı. Oyunculuk için henüz çok erken", diyor. "İki Genç Kız"a baktığındaysa geride olumlu bir deneyim bıraktığı kanısında. Kamera arkasına yönelik ilgisini de göz önüne alınca, bu filmde Kutluğ Ataman ile beraber çalışmayı bir okul gibi görmekte. Diğer yandan rol arkadaşı Vildan Atasever ile de rolleri üzerine yoğunlasıp, ciddi bir hazırlık süreci yaşamışlar. Özetle Çetin beraber çalıştığı ekipten gayet memnun. Hülya Avşar'ın da son derece profesyonel olduğunu ve ilk oyunculuk deneyiminde bir yıldızla aynı seti paylasmanın özel bir durum olduğunu ekliyor.

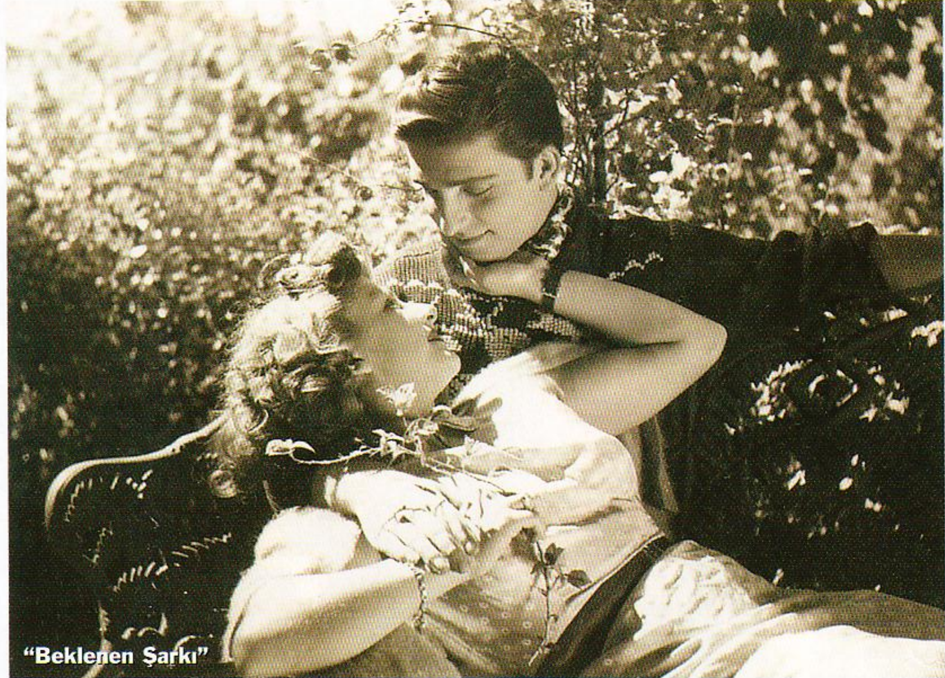
Feride Çetin filmi perdede görmek konusunda çok heyecanlı olsa bile, bu projenin ve basında yarattığı ilginin kendisiyle ilgili bir seyi değistirmeyeceği kanısında. Kamera önünde veya arkasında sinema yapmaya hevesli, genç bir yetenek var sonuçta karşımızda. Bakalım kendisini önümüzdeki yıllarda ne gibi projelerde izleyeceğiz.

Ben her bahar aşık olurum!

Bu sene 5-15 Mayıs 2005 tarihleri arasında Ankara'da gerçekleşecek olan 8. Uçan Süpürge Uluslararası Kadın Filmleri Festivali'nde 89 film sinemaseverlerle buluşuyor.

Bu sene "aşk" temasıyla yola çıkan 8. Uçan Süpürge Uluslararası Kadın Filmleri Festivali'nin sloganı "Ben her bahar aşık olurum!"... Festival programında klasiklerden en yenilere, kısa filmlerden animasyonlara kadar 15 başlık altında toplam 89 film gösterilecek.

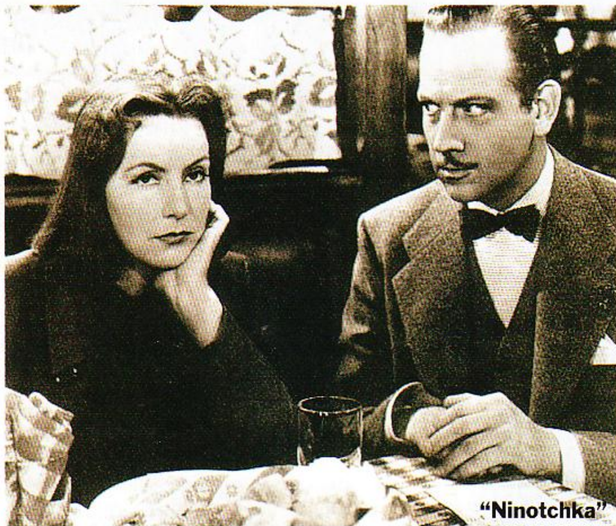
"Beklenen Şarkı"

Sinemamız

Festivalin özel konuklarından biri, sinemamızın görünmeyen yönetmenlerinden Ayten Kuyululu. Gerek Türkiye'de, gerek yurt dışında yaptığı filmleri hep görmezden gelinmiş, ismi yıllar sonra Uçan Süpürge sayesinde gün ışığına çıkarılmış ilk kadın yönetmenlerimizden Kuyululu'nun "Dışardakiler" ve "Suçlu mu, Piyon mu?" adlı iki filmi gösterilecek. Üç senedir verilmekte olan ve Türk sinemasında kadın emeğini görünür kılmayı amaçlayan Uçan Süpürge Onur Ödülü, Sevda Ferdağ'a; Bilge Olgaç Başarı Ödülleri de sinema yazarı Sevin Okyay ve seslendirme sanatçısı Jeyan Ayral Tözüm'e verilecek.

Her Biri Ayrı Renk

Festivalin yarışmalı bölümü "Her Biri Ayrı Renk"te gösterilecek filmler Uluslararası Film Eleştirmenleri Birliği (FIPRESCI) ödülü için yarışacak. Türkiye'de FIPRESCI ödülünü veren ikinci festival olan Uçan Süpürge Uluslararası Kadın Filmleri Festivali, dünyada bu ödülü veren tek kadın filmleri festivali olma özelliğini taşıyor. Bu sene üçüncüsü verilecek olan FIPRESCI ödülü, prestij açısından oldukça önemli bir ödül kabul ediliyor. Bir filmin bu ödül için yarışabilmesinin koşulu ise daha önce hiç FIPRESCI Ödülü almamış olmak. FIPRESCI ödülü için Fransa'dan İtalya'ya, Rusya'dan İran'a birbirinden farklı kadın öyküleri anlatan 14 film yarışıyor. Yarışmaya Türkiye'den Biket İlhan "Ayın Karanlık Yüzü" adlı filmiyle katılıyor. Almanya'da yaşayan Türk kökenli yönetmen Nuray Şahin'in "Helin'in Hayalleri" de ödül için yarışacak filmler arasında. Film, Zazaca çekilmiş ilk uzun metrajlı film olma özelliğini de taşıyor. Yarışacak olan filmlerden dördü, 2004 yılında Cannes Film Festivali'nde ödül almış filmler. Agnès Jaoui'nin yönettiği "Resim Gibi - Look at Me", Cannes'da En İyi Senaryo ödülünü almıştı. Éléonore Faucher'in "Nakış Gibi - Brodeuses"u ise, Cannes'da Eleştirmenler Haftası Büyük Ödül ve Sinema Yazarları Ödülü'ne sahip. Gösterildiği hemen her festivalden ödülle dönen "Hazine - Or"un da Cannes'dan 5 ödülü var. Festivalin bir başka dikkat çekici filmi de Carole Laure'nin yönettiği ve Cannes'dan Grand Golden Rail Ödülü ile dönen "Ben de Seni Arıyorum-CQ 2".

"Ninotchka"

Alice Harikalar Diyarında:

Alice Guy

Alice Guy, dünyanın ilk kadın yönetmeni. Kimileri için sinemanın annesi, kimleri için de kısa ve sessiz filmleriyle bir düş yaratıcısı. İlk filmi "The Cabbage Fairy"yi (La Fée aux Choux)" 1896 senesinde, yani sinemanın icadından bir sene sonra çekti. Fransa'da başladığı sinema yaşamını Amerika'da sürdürdü. 250'ye yakın film yaptı. 1960'larda başlayan feminist film çalışmalarının ilk kaynağı, onun sineması oldu. Türkiye'de ilk kez Uçan Süpürge Uluslararası Kadın Filmleri Festivali'nde seyirci karşına çıkacak olan Guy'un 10

Alice Guy

filmi gösterilecek.

Bir Ülke: Rusya
Her sene olduğu gibi bir ülke sinemasından kadın yönetmenlerin filmlerinin gösterildiği Bir Ülke bölümünün bu seneki konuğu Rusya... Ülkemizde Eisenstein, Tarkovski gibi erkek yönetmenleriyle bilinen Rusya sinemasında kadınların da çok iyi filmler yaptığına tanıklık edecek olan bu bölümde usta yönetmen Lidia Bobrova'nın son filmi "Babusya" da bulunuyor. Diğer filmler ise Marina Razbezhkina'nın "The Harvest Time"ı ve Guka Omarava'nın yönettiği "Schizo".

Agnieszka Holland ve Deepa Mehta
Festival bu sene, yalnızca Polonya değil dünya sinemasını da etkilemiş usta bir yönetmeni konuk ediyor: Agnieszka Holland. Ankara'ya da gelecek olan Holland'ın sinema tarihine geçmiş dört filmi gösterilecek. "Europa Europa", "Olivier, Olivier", "Total Eclipse" ve "Julie Walking Home"...
Hint sinemasının en tanınmış kadın yönetmeni olan Deepa Mehta, geçtiğimiz sene Hollywood Bollywood filmiyle sinemalarımıza konuk olmuştu. Bu sene ise Mehta iki filmiyle festivalde: "Earth" ve "Fire". Filmografisinde özel bir yer tutan bu filmler, Mehta'nın "Element Üçlemesi"nin tamamlanan iki filmi. Mehta'nın Hindistan'da çekmekte ısrar ettiği "Fire'ın gösterildiği sinemalar yakılmış; "Earth"ün seti de saldırıya uğramıştı. Mehta, üçlemenin son halkası olan "Water" için Hindistan'daki yetkililerden izin alamadı.

Garbo, Berksoy ve Betti
Atilla Dorsay, 100 Yılın 150 Oyuncusu adlı kitabında Greta Garbo'yu "Yanlışlıkla dünyaya inmiş, daha da büyük bir yanlışlıkla Hollywood'a düşmüş bir sfenks, star denen şeyi en iyi örnekleyen değil, sanki bizzat yaratmış olan efsane kadın, güzelliği ve oyunu tartışmalı da olsa, 20. yüzyılın en ölümsüz sinema mitosu..." olarak tanımlar. Sözcüklere sığmayan güzelliği, gizemi ve soğukluğuyla sinema tarihinin en etkileyici oyuncularının başında gelir Garbo. Festival, bu sene bu büyüleyici kadının unutulmaz üç filmine yer veriyor: "Anna Karenina", "Grand Hotel" ve "Ninotchka".
Geçtiğimiz sene kaybettiğimiz, Türkiye'nin ilk kadın opera sanatçısı, ressam, oyuncu, kısaca "sanat kadını" Semiha Berksoy, Kutluğ Ataman'ın 1994 yapımı Karanlık Sular filmiyle anılacak.
Yine geçtiğimiz sene kaybettiğimiz İtalya sinemasının 'hırçın kız'ı Laura Betti'nin iki filmi; Venedik'ten ödül aldığı Teorema'sı ve yönettiği Pier Paolo Pasolini: Bir Düşün Nedeni adlı belgeseli festivalde gösterilecek.

Aşık Erkekler
Festival, tarihinde ilk kez erkek yönetmenler için özel bir bölüm hazırladı. Erkekler aşık olur ve bunu filme çekerse ne olur? Bu sorunun peşine düşen festival, erkek yönetmenlerin sinema tarihine geçmiş en etkileyici aşk öykülerinden dördünü programına aldı bu sene. Festivalde "Breakfast at Tiffany's", "Les Parapluies de Cherbourg" ve "Fear Eats the Soul" gibi üç klasikle beraber, Richard Linklater'ın "Before Sunset"i de gösteriliyor.
Festival bu sene, "aile" kavramını Almanya sineması üzerinden ele alan özel bir bölüm hazırladı. Kadının aile ve ev içindeki konumlanışının Almanya sinemasından örneklerle anlatıldığı bu bölümde, Türkiye'de çok fazla bilinmeyen ama feminist sinemayı oldukça etkilemiş olan Ula Stöckl ve Jutta Brückner'in filmleri gösterilecek.
Gerçeğe Aşık: Belgeseller, bölümünde, Türkiye'den ve dünyadan kadın yönetmenlerin çeşitli festivallerde gösterilmiş, çok ses getirmiş filmleri yer alıyor. Gerçeğe aşık belgeseller, kadın öykülerine yakın kamera tutuyor. 10 filmden oluşan bu seçkide Perlin Esmer'in "Oyun" adlı belgeseli de yer alıyor.

"Hasat Zamanı"

"Nine"

Kısalar ve paneller
Türkiye'yi "Kaçış" ile Nihat Belgin'in, ABD'yi ise "One New Message" ile Aslı Çelebi'nin temsil ettiği Kısaca Aşk: Kısalar adlı bölümde toplam 14 kısa film gösteriliyor. Lotte Reiniger'in İzinden: Animasyon, bölümü
Uçan Süpürge Uluslararası Kadın Filmleri Festivali'nin 2004'te filmlerini seyirciyle buluşturduğu, sinema tarihinin ilk canlandırma sineması yönetmeni Lotte Reiniger'in yarattığı etkiden ilham alınarak hazırlandı. Dünya çapında animasyoncu kadın sinemacılardan etkileyici örneklerin sunulacağı bölümde Lotte Reiniger'in izindeki kadınların hayal ürünü 8 yapıtına yer veriliyor.
Festivalin bu seneki bir başka yeni bölümü de "Pembesiz Mavisiz"... Geleneksel erkek ve kadın rolleriyle oynayan, bunları yıkan ve yeniden kuran 5 kısa film seyirciyle buluşuyor.
8. Uçan Süpürge Uluslararası Kadın Filmleri Festivali'nde iki önemli panel düzenlenecek. "Roller, Modeller ve Biz Kadınlar" başlıklı ilk panelde, sinemada ve televizyon ekranlarında yaratılan kadın rollerinin bizim hayatlarımızla ne kadar örtüştüğü konuşulacak. Sinema ve televizyon dünyasından ünlü isimlerin katılacağı bu panelde, kurguyla gerçeğin sınırlarına bakılacak; "Beyazperdenin ve ekranın kadınları ne kadar biz ve biz ne kadar onlarız?" sorusuna cevap aranacak.
"Türkiye'nin Debra Winger'ını Aramak" başlıklı ikinci panel ise Rosanna Arquette'in yönettiği "Kayıp Aranıyor: Debra Winger" adlı filmin gösteriminden sonra yapılacak. Panelin amacı, kadın oyuncuların Türk sinemasında karşılaştıkları sorunları irdelemek. Star düzeyine bile yükselseler, kadınların sinema sektöründe neden erkeklerin hiçbir zaman karşılaşmayacakları türden sorunlarla boğuşmak zorunda kaldıkları, farklı kuşaklardan ünlü oyuncuların katıldığı bu panelde tartışılacak.

"Earth"

"Fire"

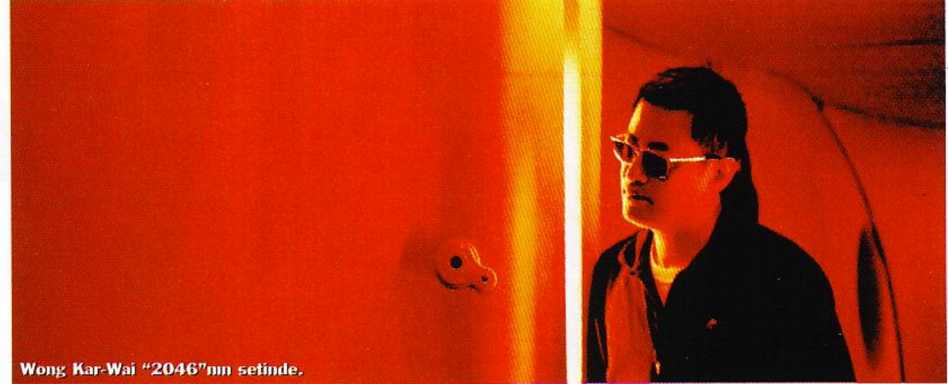
özel seans deneme

Cazın sinemasal karşılığı

Geride bıraktığımız İstanbul Film Festivali'nde seyircinin adını en çok andığı yönetmenlerden birisi "2046" ve bir episodunu yönettiği "Eros" sayesinde WONG KAR-WAI idi. Onun sözleri ve bizim yorumlarımız eşliğinde, WKW sineması üzerine bir zihin egzersizi. ENGİN ERTAN

Bu yılki İstanbul Film Festivali iki filmle birden Wong Kar-Wai'yi ağırladı. Kısa aralıklarla yönetmenin iki filmini izlemek, bizleri yaklaşık on yıl öncesine, yine festival aracılığıyla Kar-Wai ile ilk tanışılan günlere götürmedi değil. Yönetmenin geçtiğimiz yıl tamamladığı uzun metrajı "2046" elbette festivalin yıldız filmlerindendi. Biletler çok öncesinden tükendi, gösterim yapılan salonların önü fazla bilet arayanlarla doldu. Diğer iki episodu Antonioni ve Soderbergh tarafından çekilmiş olan üç bölümlü "Eros" da, "2046" kadar olmasın, yine epey ilgi çekti.

Wong Kar-Wai "2046"nın setinde.

Hong Kong'un 1997'de başlayan Çin'e devredilme sürecinin son yılı, "Aşk Zamanı"nın (Fa yeung nin wa) birbirine dokunmaya bile çekinen çiftinin buluştuğu otel odası, belki de bir yazarın saplantısı veya anıların saklandığı hayalî bir mekan. Bunların hepsi Wong Kar-Wai'nin yeni filminin adını tanımlayabilir. Ancak biz anılarla ilgili son tanıma takılalım.

"2046" yönetmenin önceki filmlerinden tanıdık temalar, hikâyeler ve karakterlerle adeta bir WKW filmografisi özeti. İnternet yoluyla yaptığımız röportajda kendisine bu konuyu sorduğumuzda şöyle diyor; "Evet, bu filmi izlemek, önceden haber vermeden birdenbire partinizde eski dostların belirmesi gibi". Ülkemizde de satılan "2046"nın soundtrack'inin iç kapağında, bizzat Kar-Wai tarafından dile getirilmiş şu cümlelere de şaşırmamak gerekiyor dolayısıyla; "Hepimiz belirli anıları, fikirleri, dürtüleri, umutları ve düşleri saklayacak veya kaydedecek bir yere ihtiyaç duyarız. Bu kimileri için fiziksel, kimileri içinse düşünsel bir mekândır, bazıları içinse ikisi de değil".

"2046" için bir Kar-Wai filmografisi özeti demişken, filmin "Aşk Zamanı" ile ortaklığı zaten aşikar. Diğer yandan kullanılan mekânlar, yönetmenin filmlerinden her daim alışık olduğumuz dar odalar, ısrarla yağan yağmur, havada süzülen sigara dumanı, zaman ve bellek gibi başka öğeler veya önceki WKW filmlerinden ortak karakterler, benzer isimler de birer birer kendilerini gösteriyorlar. Tüm bu referansların arasında en iç burkanıysa, iki yıl önce intihar ederek hayatına son veren Leslie Cheung'a dair. Cheung daha önce yönetmenin "A Fei jing juen"inde (Amerika ve İngiltere'de bilinen ismiyle "Days of Being Wild") yarı Filipinli bir genci canlandırmıştı. "2046"da bahsi geçen ama hiç görünmeyen Filipinli erkek arkadaş da ister istemez akla Cheung'u getiriyor. Kar-Wai de bu göndermeyi kabul ediyor ancak belki de durumun duygusal boyutu nedeniyle bir "Evet"ten fazlasına gerek duymuyor, daha fazla detaya girmiyor.

"2046" üzerine orada burada yazılan, belki de dedikodudan öte olmayan şeyler arasında en çok dikkat çekenlerinden birisiyse, filmin başlangıçta farklı bir hikâye üzerine kurulu olması. Kimilerinin iddiasına göre "2046" en başta Bangkok'taki bir suikastçi, daha sonraysa Tony Leung'ün canlandıracağı fütüristik bir haberci üzerine kuruluymuş. Bu iddiaların gerçekliği ve eğer doğrularsa, "Aşk Zamanı" ve bu film arasındaki ortak noktaların ne zaman ortaya çıktığı konusundaysa şunları söylüyor Kar-Wai; "Film hiçbir zaman bir suikastçiyle ilgili değildi. Tüm filmlerim gibi '2046' da durmam gereken noktaya kadar gelişmeye devam etti. 'Aşk Zamanı'na gelince... 'Aşk Zamanı' benim için belirli bir aşk hikâyesi ve iki karakterle ilgili bir filmdi. '2046' ise aşk üzerine bir film. Burada öne çıkan bir karakter var, Tony Leung'ün canlandırdığı yazar ve film de aşkın ona ne ifade ettiğiyle ilgili".

Projenin yapım sürecinde gelişmesinden bahsetmişken, "2046", senaryosuz çalışmasıyla ünlü, filmlerini sette ve kurgu masasında bambaşka bir şeye dönüştürmesiyle meşhur yönetmenin bir bakıma şu ana kadarki en iddialı stil çılgınlığı. Kar-Wai sinemasıyla belirli bir tanışıklığı olmayanlara uzay gibi gelmesi mümkün olan film, bir yönüyle fütüristik bir bilimkurgu zaten. Lineer olmayan yapısı ve bu meraklısına hitap eden haliyle şu ana kadar yeterince tartışmaya da neden olmuş durumda. Geçtiğimiz Cannes Film Festivali'nde Altın Palmiye için yarışan ve ilk gösterimine kurgusu yetişmeyen film, kimi iddialara göre seyirciyle ilk buluşmasını yaşarken bir yandan hâlâ kurgulanmaktaydı. Cannes'da genellikle anlaşılmaz olmakla itham edilen ve pek olumlu tepkiler çekmeyen film, daha sonra Kar-Wai tarafından yeniden kurgulandı. Tüm dünyada sonraki gösterimleri bu ikinci versiyonla gerçekleşen film kimilerine göre daha iyi, kimilerine göreyse sadece farklı olmuştu. Yönetmenin bu konuda söyledikleriyse şöyle; "Cannes'dan sonra filmi yeniden kurgulamaya ve ses miksajını yenilemeye, daha sonra tekrar kurgulamaya ve miksajı bir kez daha yenilemeye çalıştım. Filmin Cannes'daki gösteriminden çok önce bitmiş olduğuna kendimi inandırana, bunun farkına varana kadar bu süreç devam etti. Aslında filmin Cannes'da gösterilen versiyonu ve daha sonra seyirci karşısına çıkan hali arasında çok büyük bir fark da yok. Sadece bazı teknik unsurlar, birkaç CGI efekti eklenmiş olması ve müzik. Aslında Cannes'da gösterilen halinden de memnundum, zira o anda yapabileceğimin en iyisi oydu."

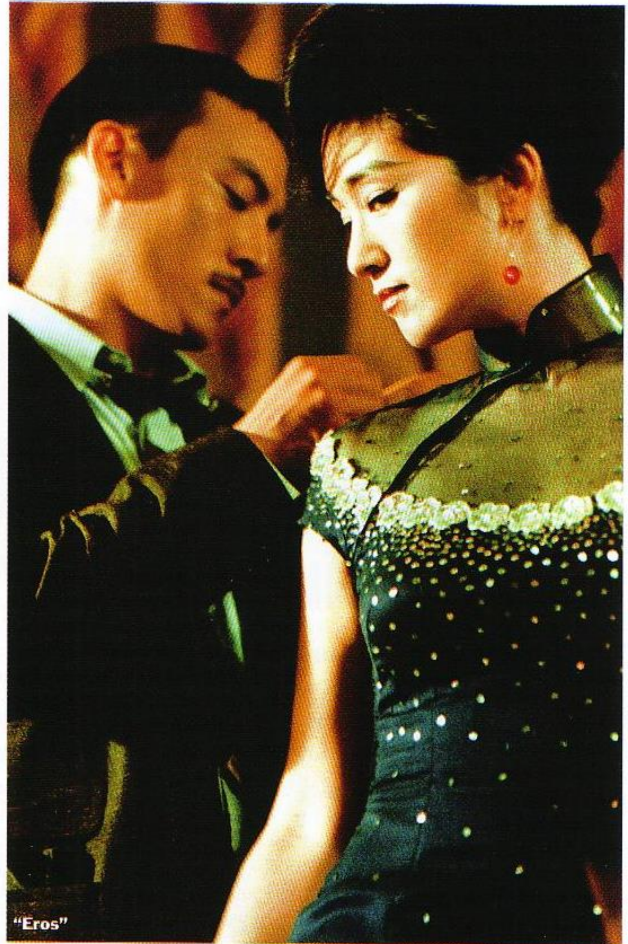
Peki filmin adının nereden geldiği konusundaki tahmin ve iddialar? Yönetmenin bu konudaki yaklaşımı için mesafeli diyebiliriz. "Seyirciye '2046' belirgin bir sene, sadece bir otel odası veya politik bir metafor gibi gelebilir. Ancak esasında bir ruh halini ifade ediyor", diyor. Kar-Wai'nin bahsettiği bu ruh hali, önceki filmlerini izlemiş seyirci için son derece tanıdık. Ne de olsa atmosfer bir WKW filmi için hikâyeden çok daha önemli, hatta onun sinemasının özgünlüğünü mimleyen başlıca unsur. Müzik kullanımının ise söz konusu atmosferi yaratmakta anahtar bir rolü var. "2046"da da durum çok farklı değil. "Aşk Zamanı"ndan kulaklarımıza tanıdık Shigeru Umebayashi'nin ve Fassbinder filmlerinin değişmez müzisyeni Peer Raben'in besteleri, diğer yandan yine eski caz şarkıları ses bandına eşlik etmekteler. Evet, varsa yoksa caz. Daha önce çeşitli yerlerde de iddia edildiği gibi, belki de serbest kurgularıyla başka her şeyden çok caza yaklaşan filmler çekiyor Kar-Wai. Bu konuda kendisine soru yöneltttiğimizdeyse şöyle diyor; "Belki de yaptığım şey film çekmenin caz versiyonu". Peki filmlerinde ısrarla eski şarkıları, hatta bazen küçük parçalar halinde kullanmasının

sürekli tekrarlanan hafıza ve hatırlama temasıyla bir ilişkisi olabilir mi? Verdiği cevaba bakılırsa, müzik konusundaki seçimi daha ziyade '60'lı yıllara dair takıntısı ve zamana uygunlukla ilgili. "1966 yılında geçen bir hikâye anlatırken Nat King Cole şarkıları çalan bir radyo göstermeniz normalken, aynı radyoda U2 çalmaya başlarsa anlam değişir. Son iki filmimde müzik kullanımı daha ziyade normal bir işleve sahipti. Hikâyelerin geçtiği döneme bir referans olarak kullandım".

WKW'nin '60'lı yıllar takıntısı bilinmekle beraber, ilk çıktığı dönemden bu yana filmleri de en çok aynı dönemin Fransız Yeni Dalgası'na benzetildi. Kimileri kurgu konusundaki tercihleri nedeniyle onu Godard'ın halefi ilan etti, kimileriyse hafızaya dair takıntısı nedeniyle filmlerinde Alain Resnais etkileri bulmayı uygun gördü. Kimlerden etkilenmiş olduğunu sorduğumuzda o da Fransız Yeni Dalgası ve kendi sineması arasındaki ilişkiyi reddetmiyor. "Bu akım içerisinde değerlendirilen yönetmenlerin hemen bütün filmlerini beğeniyorum. Ancak, örneğin Shaw kardeşlerin yaptıkları filmleri de çok beğenmekteyim ve onlardan da etkilendim. Bunlar sinemasal dünyanın çok farklı köşeleri".

Festivalin "Galalar" bölümüne konuk olan "2046", tadına tek bir izleyiste varılmayacak, en azından birkaç kez seyredilmeyi ve üzerine düşünülmesini talep eden bir filmdi. Hatta Hong Kong'un genç ustasının yeni başyapıtı da diyebiliriz. Bu filmden bu kadar bahsettikten sonra, "Eros"a geçebiliriz. Episodik filmlerin genel sorunu, yönetmenlerin tarzları arasındaki doku uyuşmazlığı ve üç orta metraj arasındaki düzey farkından mustarip olan "Eros", son tahlilde pek parlak bir çalışma değildi. Filmi daha önce izlemiş olanlar, episodların WKW, Soderbergh ve Antonioni şeklinde sıralandığını söylemekteydiler. Ancak, bizim festivalde izlediğimiz kopyanın sırası böyle değildi. Her ne kadar insanın söylerken içi burkulsa ve garip bir suçluluk hissiyatı yaratsa bile, Antonioni'nin imzasını taşıyan akıl almayacak kötülükteki bölüm başa, WKW'nin yönettiği "El" ise sona geçmişti. Daha sonra araştırdığımızda öğrendik ki, filmin Venedik Film Festivali'ndeki ilk gösterimi ardından yapımcılar böyle bir yöntem uygulamayı tercih etmişler. Bu tercihin ticari açıdan gayet başarılı olduğunu söyleyebiliriz, zira seyirci Antonioni'nin kötü ve Soderbergh'in vasat episodlarına WKW hatırına tahammül ediyor ve salonu terk etmiyor. Filmin kötüden iyiye doğru giden bir hali olması da elbette olumlu.

"Eros" projesi için çektiği "El" ile Kar-Wai bizleri bir kez daha '60'lı yıllara, metreslik yaparak hayatını kazanan bir kadın (Gong Li) ve terzisi olan genç adam (Chang Chen) arasında geçen, dokunma ve duyular üzerine kurulu bir ilişkinin geriye dönüşlerle hatırlanmasına davet ediyor-du. "El"in bu tatsız tuzsuz toplamada kesinlikle "kötünün iyisi" olarak değil, WKW sinemasının tipik özelliklerini taşıyan, gayet başarılı bir orta metraj olarak öne çıktığını söylemekte fayda var. Bu projenin kendisi için ne ifade ettiği ve diğer yönetmenlerle biraraya gelip gelmediği konusundaysa şunları söylüyor Kar-Wai; "Bir bakıma imkânsızı başarmak gibiydi. Çekimleri iki haftada tamamlamamız gerekiyordu, çünkü Hong Kong SARS tehlikesi altındaydı. Hem Antonioni, hem de Soderbergh ile buluştum ama hep beraber değil, ayrı ayrı olarak. Benim için 'Eros'da yer almak Antonioni'ye bir saygı duruşuydu".

"Eros"

WKW şu sıralardaysa yeni filmi "The Lady from Shanghai"yı çekmekte. İsmiyle Orson Welles'in ünlü klasiğini akla getiren filmin başrolündeyse Nicole Kidman yer almakta. Çekimleri hâlâ devam eden projeyle ilgili soru yönelttiğimizde pek tatmin edici cevaplar alamıyoruz. Zaten Kar-Wai'nin filmlerini tamamlamadan önce üzerlerine konuşmayı pek sevmediği de biliniyor. Welles'in klasiği ile çekmekte olduğu film arasında bir benzerlik olup olmadığını sorduğumuzda sadece "Yok", demekle yetiniyor. Şu ana kadar filmlerinde Çin ve Hong Kong sinemasının pek çok ünlü ismine rol verdikten sonra, dünya çapında bir yıldızla çalışmanın nasıl olduğunu sorduğumuzdaysa, "Bu soruya ancak filmi tamamladıktan sonra yanıt verebilirim", diyor. Bizler de "The Lady from Shanghai"ın tamamlanmasını ve karşımıza çıkmasını sabırsızlıkla bekliyoruz.

"2046"

Atilla Dorsay
al.dorsay@superonline.com

"Masumiyet"

İstanbul 2005: Genç sinemadan parlak örnekler

"Todd Solondz'un 'Palindrom'u ise, küçük Aviva'nın ailesine, topluma, kürtaja ve burjuva ahlakına karşı isyanını anlatırken, kahramanını aralarında Jennifer Jason-Leigh'nin de bulunduğu yarım düzine farklı oyuncuya oynatarak, yaman bir modernliğe imza atıyordu."

Bu yıl İstanbul festivalinde 38 film görmüşüm. Birçok sosyal veya sanatsal etkinlik (yabancı konukların çokluğu ve önemi, Boğaziçi üniversitesinde bir gün boyu yaptığımız 'Avrupa Birliği Karşısında Balkan Sineması' konulu tartışma, festival boyunca tüm hızıyla süren basın gösterimlerinin çokluğu, vs.) bu yıl benim görebildiğim filmleri biraz azalttı. Ama sonuç olarak çok iyi şeyler gördüğümü ve çok mutlu olduğumu söyleyebilirim.

Bu yılın en büyük sürprizi, bence Altın Lale filmlerinin düzeyiydi. Hemen hiçbirini görmemiştim- "Cafe Lumiere" dışında. Onun için pek bilgim yoktu, pek umudum da yoktu. Ama öylesine güzel sürprizlerle karşılaştım ki, bunları seçen herkesi kutlamak istiyorum.

Altın Lale sürprizleri

Görebildiğim yarışma filmleri arasında Fransız filmleri başı çekiyordu. Lucile Hadzilaloviç adlı Bosna kökenli genç Fransız yönetmeninin "Masumiyet"i çok çarpıcı ve başarılı bir filmdi. Genç kızların büyüme, olgunlaşma dönemi denen ve çocukluktan genç kadınlığa geçişi simgeleyen o belalı dönemi bir korku-gerilim filminin karanlık atmosferi ve fantastik bir dünyanın ürkünçlüğü içinde anlatmayı başaran yönetmen, bu konuda sinema tarihinde yapılmış en iyi filmi sunuyordu bize... Frederic Fonteyn'in "Gilles'in Karısı" filmi, klasik bir sinemayla müthiş bir aşk ve tutku hikayesi anlatıyordu. Emmanuelle Devos'un kurban-kadın rolüyse artık belleklerimizden hiç çıkmayacak. Ve çok daha alçakgönüllü olmakla birlikte, yine iyi bir Fransız filmi: Ziad Doueiri'nin etnik çatışma ve aşk temalı "Lila ve Düşleri".

Altın Lale'de başka güzellikler de vardı. İtalyan Gianni Amelio'nun "Evin Anahtarları", genç bir babayla otistik oğlunun ilişkisini dantel gibi işleyen ve yüreklerimize seslenen bir yapım oldu. İskoç Eleanor Yule'nin "Therese Raquin" (Emile Zola) uyarlaması "Körü Körüne", bu ölümsüz aşk ve aldatma üçgenine körlük olayıyla daha da dramatikleşen bir boyut katmıştı. Kevin Spacey'in Bobby Darin biyografisi "Hayatımın Şarkısı" veya "Tehlikeli İlişkiler"adlı klasik Fransız romanını Kore'ye uyarlayan "Gizli Skandal" ilgi çekici filmlerdi, ama yeterince değil...

'Gala filmleri'nden Mike Leigh'in "Vera Drake"ini ününe layık unutulmaz bir dönem filmi ve keskin çizgili bir emekçi portresi olarak gördüm. Gösterime çıktığında uzunboylu konuşulacak bir film... Zach Braff'ı "Scrubs" dizisini izlemediğim için tanımıyordum. Ama ilk filmi olan "Garden State", sanki çağdaş Amerikan sit-com'larının süzgecinden geçmiş dinamik ve özgün bir genç adam portresiydi. Gençler Gençler bölümünden görebildiğim tek film olan "İmla Hataları" ise Fransa'dan gelen sempatik bir yetişkinliğe geçiş hikayesi...

"Cafe Lumiere"

Dünya Festivalleri'nden bölümü

Dünya Festivallerinden bölümünde sayısız güzellik vardı. Ben de hemen herkes gibi, İran filmi "Acı Hayal"i bu sinemadan beklenmeyecek ölçüde özgün bir kara komedi ve ölüm teması üzerine yapılmış en zengin filmlerden biri olarak gördüm. Fransız filmlerinden aramızda olan Claire Denis'nin

"Davetsiz"i beni şaşırttı. Bu son derece özgür yapıda ve adeta geleneksel anlatıma meydan okuyan filmi yeniden görüp üzerinde düşünmek gerekiyor. Claude Chabrol'un "Nedime"si uyarladığı Ruth Rendell'in ruhuna pek yakışır, şık ve etkili bir tutku ve suç dramıydı. Kimilerinin pek dudak büktüğü Michel Deville filmi "Terketme Sanatı"nı da pek sevdim: bu bir Georges Feydeau uyarlamasıydı ve Feydeau'yu biraz bilen herkesin uyarlamadaki modernlik ve çağdaşlaştırma çabasına şapka çıkarmaması olanaksızdı.
Amerikan bağımsızlarından Dylan Kidd'in "Not"unu geçen filmi "Düzenbaz Roger"dan daha olgun buldum. Laura Linney'in harika bir oyunla yarattığı ortayaşlı öğretmenin eski sevgilisinin yeni kopyasına aşık olması olayı, son derece özgün bir filme yol açmıştı. Todd Solondz'un "Palindrom"u ise, küçük Aviva'nın ailesine, topluma, kürtaja ve burjuva ahlakına karşı isyanını anlatırken, kahramanını aralarında Jennifer Jason-Leigh'nin de bulunduğu yarım düzine farklı oyuncuya oynatarak, yaman bir modernliğe imza atıyordu. Kanada'dan Jean-François Pouliot'nun "Aklımı Çelme"si, bir sahil kasabasındaki ikiyüzlü, kısır ve umutsuz yaşama bakan bıçak gibi keskin bir komediye dönüşürken, Robert Lepage baş rolünü de üstlendiği "Ayın Saklı Yüzü"nü, bir tür Kanada Woody Allen'i kimliğine büründüğü alabildiğine kişisel bir oto-portreye dönüştürüyordu.

Ustalar ve yeniler

Başka neler vardı bu bölümde? Yine Amerikalı Gregg Araki "Tenin Gizemi"nde ne ahlaki, ne toplumsal, ne cinsel hiçbir kuralı ve önyargısı olmayan bir genç adamın öyküsüyle burjuva kalıplarını adam-akıllı silkeliyor ve hoş, ama düşündürücü bir eğlencelik yaratıyordu. İtalyan Ermanno Olmi'nin "Paravananın Arkasında Şarkı Söylerken"i bu özgün sanatçının gözüyle 1930'larda Çin denizlerinde yaşanan korsanlık olaylarına, özellikle de efsaneleşmiş bir kadın korsanın yaşamına göz atan, modern yapısı kadar şiirsel atmosferiyle de beni şaşırtan bir filmdi. Sırp Goran Paskalyeviç "Bir Kış Gecesi Rüyası"nda gerçek bir otistik çocuktan da yararlanarak savaş-sonrasından acımasız bir görüntü sunuyor, bu arada savaştaki Sırp suçlarına da açık sözlülükle parmak basıyordu. Çinli Jia Zhang-ke'nin "Yalan Dünya"sı ise görkemli, biçimci ve atmosferik bir metropol dramı ve bir yalnız ruhlar türküsüydü.
Geleceğin Ustaları'ndan Danimarkalı Nikolaj Arcel, "Kıralın Oyunu"yla Amerikan tarzı ilginç bir siyaset-medya ilişkisi dramı ortaya koyuyordu. Sanki soluk soluğa izlenen... Fransız Eleonore Faucher'nin "Nakış Gibi"siyse gencecik bir kızın hayata başlama serüvenine soğukkanlı bir bakış atarken, Fransa'daki Ermenilerin kültürüne ve değerlerine özgün biçimde bakıyordu. Mayınlı Bölge'den görebildiğim

"Metallica: Bu Ne Biçim Canavar?"

tek film olan Rus yapımı "Hasat Zamanı", 1950'lerin başlarında kırsal kesimdeki bir ailenin yaşadıklarını hatırlama yoluyla ve belgesel yanı güçlü biçimde dile getiren etkileyici bir filmdi.

Çağımıza tanıklıklar

Sinemada İnsan Hakları bölümünde, ben de çok kişi gibi İrlandalı politik filmler ustası Terry George'un "Hotel Rwanda"sına koştum. Klasik biçimde de olsa, anlatılanlardan epey etkilendim: gerçek bir tanıklığa dayanan bu büyük dramdan, tüm dünyanın gözü önünde Afrika'da yaşanan bu soykırım olayından etkilenmemek mümkün müydü ki? İsrail'in bol ödüllü "Kız Almak" filminde, bir tür Strindberg'in "Ölüm Oyunu" uyarlaması olan karı-koca kavgasından fenalık geldi, kendimi dışarıya dar attım. "Darwin'in Kabusu" adlı Afrika'nın yaşamsal sorunları üzerine belgeseli de hayli önemli buldum.
Çağımızın Tanıkları bölümünde, "Metallica: Bu Ne Biçim Canavar?"ın benden çok daha gençler için olduğunu kavrayıp salonu onlara bıraktım. Nuridsany- Perennou ikilisinin "Yaradılış"ını hem de sanatçılarla birlikte nefes nefese izlemek büyük keyifti. Kore filmlerini ise yeterince izleyemedim. Tek tesellim, bunlardan en azından birkaçının festivalden sonra gösterime çıkacak olması...

Ve de kimi ustalar

Klasiklere ise bu yıl pek yüz veremedim doğrusu...Çoğu bildiğim filmlerdi. "Brazil"iyse festivalden bir gün önce CNBC sayesinde izleyebilmiştim. Derek Jarman'ın "Kutlama-Jubilee"sini çok kötü buldum: amatör bir okul temsili gibi... Bu bağımsız ve başına buyruk sanatçının "Caravaggio", "Edward 2" gibi önemli yapımlarıyla kıyaslanmayacak düzeyde... Festivalin ilk günlerinde aramızda olan ve filmlerinden çok romanları ve de fikirleriyle çarpıcı olan Fransız sanatçısı Alain Robbe-Grillet'nin ilk ününü yapan o önemli filmleri, "Ölümsüz Kadın" ve "Avrupa Ekspresi"ni göremedim (belki festivalden sonra göreceğim). Ama görebildiğim "Cennet ve Sonrası" ve "Güzel Tutsak" gibi son dönem filmleri, bana onun aslında pek de önemli bir sanatçı olmadığını ve zamanında şok yaratan filmlerinin iyice eskimiş olduğunu düşündürdü.

"Vera Drake"

Festivali kapatma filmimse bir Pietro Germi yapımı oldu: "Baylar ve Bayanlar". Onun asıl başyapıtları olan "İtalyan Usülü Boşanma" ve "Aldatılmış ve Terkedilmiş"i festivalde yeniden izleme fırsatım olmadı. Ama nerdeyse 40 yıl önce görüp üzerinde yazdığım Cannes Altın Palmiye'li "Baylar ve Bayanlar" şunu düşünmeme yetti: Germi, adına 'İtalyan usülü komedi' denen türün gerçek ustalarından biriydi ve festival onu anmakla çok iyi bir iş yapmıştı. Filmleri belki çok kişiye ulaşamadı, ama ulaşabildiklerini gerçekten etkiledi. Bir festivalin temel işlevlerinden biri de bu değil midir?
Şimdi sıra festivalde izlediğimiz ya da kaçırdığımız kaliteli filmleri sinemalarda da izleyip daha geniş biçimde ele alarak yazmaya geldi.

Gong Li

gitme, cariyem

Çin sinemasının yükselişini simgeleyen aktrislerden biriydi. Chen Kaige ve Zhang Yimou gibi Çinli yönetmenlerin filmlerini "güzelleştirerek" kalplerimizi fetheden Li, şimdi de Wong Kar Wai filmlerinde karşımıza çıkmaya başladı.

ENGİN PALABIYIK

1987'den bu yana eskimeyen bir yüz, hala insanları heyecanlandıran bir isim

Çin'in en önemli kadın oyuncusu olarak bilinen Gong Li, ekonomi profesörü bir baba ve ev hanımı bir annenin en küçük çocuğu olarak 31 Aralık 1965'te Shengyang'da dünyaya gelir. Bir gün aktris olmak istediğini çok iyi bilen küçük Li, diğer dersleri umursamamaya varacak kadar müzik ve dans dersleriyle ilgilidir. Üniversiteye giriş sınavını ilk iki denemesinde geçemez ve en sonunda 1985'de Pekin Merkez Drama Okulu'na kabul edilir. O sıralar kültürel devrimini gerçekleştiren Çin'de sinema sanatı rönesansını yaşamakta, Chen Kaige'nin "Yellow Earth"ü (1984) beşinci dalga Çinli yönetmenlerin gelişini müjdelemektedir. Bu akımın öncülerinden olan ve aynı zamanda "Yellow Earth"ün görüntü yönetmenliğini de yapan Zhang Yimou, ilk filmi "Red Sorghum"da (1987) Li'ye başrolü verir. Gerek yurtdışında gerek Çin'de övgülere boğulan film 1987'de Berlin'de Altın Ayı'yı kazanınca, Zhang Yimou ve Gong Li kendilerini uluslararası arenada bulurlar.

Hem profesyonel ilişkileri hem de Çin basınında yankı uyandıran özel hayatlarındaki birliktelikleriyle konuşulan çift, 1990'ların Çin sinemasını şekillendiren önemli isimlerden olmuşlardır artık. Sevgilisi Zhang ile birlikte oynadığı "The Terracotta Warrior"dan (1989) sonra Li, Oscar'a aday gösterilen "Ju Dou" (1990) ile tekrar dünya çapındaki seyircilerin dikkatini çeker. İktidarsız bir adamın tutsak gelinini canlandırdığı filmde, bastırılmış bir cinsellik ve tatlı bir intikamla süslediği performansıyla pırıl pırıl parlıyordur Li. Zhang Yimou'nun başyapıtı olarak bilinen "Kırmızı Fener / Raise the Red Lantern"da (1992), yine ataerkil yapı yüzünden bağımsızlığını ve şehvetini bastırmış bir kadına hayat verir. Bir arzu nesnesi yerine adaleti savunan hamile bir köylü kadını canlandırdığı "The Story of Qiu Ju" (1992), aynı yıl aktrise Venedik Film Festivali'nde en iyi kadın oyuncu ödülünü kazandırır.

Sylvia Chang'ın beğenilen filmi "Mary from Beijing"den (1992) sonra, Chen Kaige'nin Cannes'da Altın Palmiye kazanan sarsıcı yapıtı "Elveda Cariyem"de (1993) rol alan Li, ilk defa Zhang Yimou dışındaki bir yönetmenin filmiyle övgü toplar. Yimou'nun iki filminde (1994 tarihli "To Live" 1995 yapımı "Shanghai Triad") daha rol almasına rağmen aktrisin kariyeri farklı bir yöne doğru ilerlemeye başlayacaktır. "Shanghai Triad"ın gösterime çıkmasından sonra Li ve Yimou, hem profesyonel hem de özel ilişkilerini bitirdiklerini açıklarlar. Aynı yıl Singapurlu bir iş adamıyla evlenen Li, "Temptress Moon" (1996) ve "The Emperor and the Assassin"de iki kez daha Chen Kaige yönetimi altında oynar. Jeremy Irons ve Maggie Cheung ile başrollerini paylaştığı Wayne Wang filmi "Chinese Box" (1997) başarılı bulunmasa da, Gong Li'ye İngilizce bir filmde oynama fırsatı verir. Uzakdoğu sinemasının jönlerinden Tony Leung ile birlikte göründüğü "Zhou Yu's Train" (2002) ile bir süre ara verdiği sinemaya geri dönen aktris, bu ay gösterime girecek Wong Kar-Wai şaheseri "2046"da yine Leung ile rol tokuşturuyor. Geçtiğimiz ayın festival konuklarından "Eros"un, yine Wong Kar-Wai tarafından çekilen ilk bölümünde perdedeki ışıltısıyla büyüleyen Li, gelecek sene daha önce hiç çekmediği kadar ilgi çekmesine neden olacak iki filmde rol alacak. Kadrosunda Zhang Ziyi, Ken Watanabe ve Michelle Yeoh gibi Asya sinemasının ünlü isimlerini bulunduran ve ilk filmi "Chicago" (2002) ile Oscar'a aday gösterilen Rob Marshall tarafından yönetilen "Bir Geyşa'nın Anıları"nın ismi Oscar için şimdiden geçiyor. Li'nin, Michael Mann'ın ünlü televizyon dizisinden perdeye uyarladığı "Miami Vice"da Colin Farrell ve Jamie Foxx ile rol alacak olması ise son yılların en sürpriz rol seçimlerinden biri olsa gerek. Bir yere gitmeye niyeti yok; dünyanın en güzel ve yetenekli oyuncularından biri olarak kabul edilen Gong Li, çok uzun bir süre daha bizi kendine tutsak edecekmiş gibi görünüyor.

"Eros", 20 Mayıs'ta gösterimde.

8. UÇAN SÜPÜRGE ULUSLARARASI KADIN FİLMLERİ FESTİVALİ

NIVEA

FLYING BROOM INTERNATIONAL
WOMEN'S FILM FESTIVAL

5-15 MAYIS 2005

Bu ilan **sinema** dergisinin katkılarıyla yayınlanmıştır.

Hope Davis

bambaşka bir aktris

Üstlendiği zorlu karakter rollerinin altından başarıyla kalkan yetenekli, güzel ve entelektüel aktris bu ay "The Weather Man / Fırtınalı Hayatlar" adlı trajikomik filmle sinemalarda.

MURAT ERŞAHİN

Eldeki proje ve rol ne olursa olsun, Hollywood yapımcıları ve yönetmenlerinin işlerini kolaylaştıracak kilit oyuncular vardır. Belli bir düzeyin altına asla inmeyen performansları ve birbirinden farklı, karmaşık karakterleri canlandırmadaki başarılarıyla filmlere çok şey katan bu oyuncular, bir de güzel ve sevimli olurlarsa stüdyolar için vazgeçilmez hale gelirler. Hope Davis, bu tip oyunculara verilecek en önemli örneklerden biridir.

Bu ay içinde izleyeceğimiz, yönetmenliğini Gore Verbinski'nin üstlendiği, yoğun bir dramı komik olayların desteklediği, belli bir türe sokulması zor "The Weather Man / Fırtınalı Hayatlar"da başrolleri Nicolas Cage ve Michael Caine ile paylaşan Hope Davis, özel yaşamında sorunlarla boğuşan bir hava durumu sunucusunun eski eşini canlandırıyor.

Hollywood'un nitelikli yapımlarının önemli karakter oyuncuları arasında yer alan Hope Davis, 23 Mart 1964, Englewood, New Jersey doğumlu. Oyuncu olmaya çocukken karar verdi. Çocukluk arkadaşı tanıdık bir isim, Hollywood'un yetenekli aktrislerinden Mira Sorvino'ydu. Hope ve Mira, sokaktaki komşularına oyunlar sergilemekle başladılar işe. Mira'nın babası ünlü aktör Paul Sorvino, kızlardaki yeteneği hemen fark etti tabii. Sonrası malum: Hollywood stüdyoları. Hope Davis, küçük yaşta baleye merak sardı. Joffrey Balesi'nin yaz programlarına katıldı. İlk kez sahneye çıktığı yer ise Chicago oldu. "Speed the Polw" adlı oyunda Madonna'nın rolünü kaptı. 1986 yılında Vassar Koleji'nden mezun olan Davis'in Hollywood'daki ilk deneyimi ise Joel Schumacher'in yönettiği 1990 tarihli ünlü film "Flatliners / Çizgi Ötesi" oldu. Ölümle yaşam arasındaki ince çizgiyi anlatan ve bilimkurgu unsurları içeren gerilim dolu yapımda Kiefer Sutherland ve Julia Roberts gibi ünlü isimlere eşlik eden Davis, aynı yıl Chris Columbus'un aile komedisi "Home Alone / Evde Tek Başına"da rol buldu.

Beş yıl aradan sonra yer aldığı film, özgün yönetmen Barbet Schroder'in psikolojik gerilimi "Kiss of Death / Ölüm Öpücüğü"ydü. İnce nüanslar gerektiren karakter rollerindeki üstün performansı Hope Davis'i hızla, Hollywood'un aranılan isimlerinden biri yaptı. 96'da Stanley Tucci ile birlikte "iki jenerasyon, üç çift ve dört ilişkinin" işlendiği zeka dolu "The Daytrippers" ve başrolünde Bill Pulman'ın yer aldığı "Mr. Wrong" adlı romantizm dozu yüksek komedi çıkageldi. 97'de Vincent D'Onofrio ile Michael Lindsay-Hogg'un yönettiği "Guy"da başrolü paylaşan Davis, 98'de "Next Stop Wonderland"da Philip Seymour Hoffman ile birlikte oynadı. Brad Anderson'un sıradışı filmi, "yalnız olmanın keyifli olduğunu, sevdiğinle birlikteyken yalnız olmanın ise mükemmel olduğunun" altını çiziyordu.

Stanley Tucci'nin yönettiği "The Impostors"u , "Arlington Road" adlı gerilim izledi. Davis filmde, Jeff Bridges ve Tim Robbins gibi usta aktörlerle birlikteydi. Anlatım ustası Lawrence Kasdan'ın "Mumford"u, 99'da çevirdiği ikinci film oldu. 2000'i Stanley Tucci ve Ian Holm'a eşlik ettiği stilize film "Joe Gould's Secret" uğurluyordu. Milenyumda yönetmenliğini Campbell Scott'un yaptığı farklı bir bilimkurguda, "Final"da rol aldı Davis. 2002'de ise bu kez ünlü aktör Jack Nicholson ile birlikte geçti kamera karşısına. "About Schmidt / Schmidt Hakkında" adlı komedi-dramda Nicholson'un kızını canlandırıyordu yetenekli aktris. İçten içe gülümsetirken aynı zamanda yürek burkan Alexander Payne filminde, araya yılların ve mesafelerin girdiği baba-kız arasındaki ilişkiyi iliklerimizde hissettirdi bize. Hope, aynı yıl bu kez Alan Rudolph'un hınzır bağımsız filmi "The Secret Lives of Dentists" de Campbell Scott ile başrolü paylaştı. Filmdeki rolüyle Bağımsız Ruh Ödülü'ne aday gösterildi. Yıl 2003'tü ve Harvey Pekar'ın "American Splendor" ve Joyce Brabner'in "Our Cancer Year" adlı çizgi roman dizilerinden Shari Springer Berman ve Robert Pulcini'nin birlikte senaryolaştırıp yönettikleri "American Splendor / Görkemli Hayatım" çıkageldi. Davis'in, En İyi Senaryo dalında Oscar adayı olan bağımsız filmdeki rol arkadaşı Paul Giamatti'ydi. Filmde, çizgi roman yazarları Pekar ve Brabner'ı canlandıran ikili oldukça başarılı bulundu. Joyce Brabner rolü Davis'e, Yardımcı Kadın Oyuncu' dalında Altın Küre adaylığı getiriyor, New York ve Seattle Film Eleştirmenleri Ödülleri'ni kazandırıyordu.

Kenya'da geçen bir macera olan "Duma", Pierce Brosnan'la ilginç bir çift oluşturdukları gerilim türündeki "The Matador" ve bu ay izleyeceğimiz "The Weather Man"in ardından David Auburn'ün oyunundan beyazperdeye uyarlanan ve John Madden'in yönettiği "Proof"da başrolleri Gwyneth Paltrow ve Anthony Hopkins ile paylaşan Davis, halen çekim aşamasında olan ve yönetmenliğini Douglas McGrath'ın üstlendiği yeni bir projede rol alıyor. New York'ta yaşayan Davis, sinemanın yanısıra sahne çalışmalarına da ağırlık veriyor. Birçok Broadway ve Off-Broadway oyununda yer bulan aktris, 2000'den bu yana Lincoln Center'da sahnelenmekte olan "Spinning Into Butter" adlı ünlü oyunda rol alıyor. Hope Davis'in hayatta en çok sevdiği şeylerden biri, Terrier cinsi köpeği Charlie.

"Fırtınalı Hayatlar", 27 Mayıs'ta gösterimde.

Gerektiğinde çok çekici gerektiğinde çok sıradan olmayı başarabiliyor.

Kevin Pollak

sahneden kamera önüne

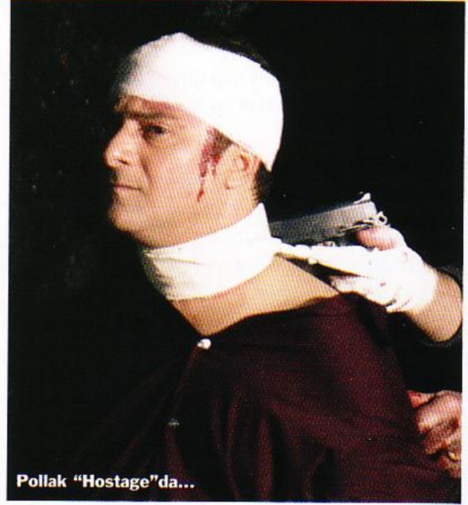
Seyirciler onu hatırlamakta güçlük çekiyor ama o Variety dergisi tarafından "Hollywood'un en çalışkan 15 aktörü" arasında gösterildi.

MÜJDE PEKER

Hollywood'da stand-up yapan komedyenlerin beyazperdede başarılı olamayacaklarına dair bir inanış hakim. Tek kişilik şovları için bir anlamda oyunculuğu, koreografiyi ve yazarlığı birarada yürüten komedyenler, kameralar karşısında diğer oyuncularla karşılıklı rol aldıklarında ister istemez bocalıyorlar. Bu duruma istisna teşkil eden en önemli isim hiç kuşkusuz Kevin Pollak. 10 yaşında adım attığı stand-up dünyasının ardından 1988 yılında beyazperdeye geçiş yapan Pollak, rol aldığı ellinin üzerinde filmle Hollywood'da kendine sarsılmaz bir yer edinmişe benziyor.

1957, San Francisco doğumlu Pollak, büyüyünce ne olacağının ilk sinyallerini ergenlik törenindeki stand-up performansıyla verir. "Törene gelirken yolda başıma komik birşey geldi" diyerek başladığı bu ilk şovundan yaklaşık 10 sene sonra profesyonel bir komedyen olarak gösterileri için şehir şehir gezmektedir. Ron Howard'ın yönettiği, George Lucas'ın hikayesinden uyarlanan "Willow"da iyi huylu bir periyi canlandırarak sinemaya adım atan Pollak'ın, bu filmdeki performansı bir sonraki filmi olan "Avalon"da rol almasına zemin hazırlar. Kısa bir süre televizyonlarda gösterilen "Coming of Age" adlı komedi dizisinin ardından gelen "Avalon" projesi oyuncunun beklediği çıkışı yapmasını sağlayacaktır. Steve Martin'li "L.A. Story", Denzel Washington'lı "Ricochet" gibi filmlerin ve "Morton & Hayes" adlı bir başka kısa ömürlü komedi dizisinin ardından, oyuncuyu kitlelerle tanıştıran Rob Reiner filmi "A Few Good Men" gelir. Tom Cruise, Demi Moore ve Jack Nicholson'lı bu büyük yapımda kilit bir rol üstlenen Pollak, filmin ardından "yüzü unutulmayan ancak izleyicilerin ismini hatırlamakta zorlandığı" oyunculardan biri olacaktır. Kendisiyle yapılan röportajlarda bu durumdan esprili bir şekilde bahseden oyuncu (kendisini film kadrosunun Bay Bilgin'i olarak niteler), bir sahne komedyeninden beklenmeyecek inandırıcılıktaki dram oyunculuğuyla esasında bundan çok daha fazlasını hakeder.

Pollak bir sonraki önemli filmi "Grumpy Old Men"de aksi Max Goldman'ın (Walther Matthau) oğlunu canlandırır. Filmin beğenilmesi üzerine "Grumpier Old Men"de Matthau ve Lemmon ile bir kez daha kamera karşısına geçen oyuncu için 1995 senesinin önemi, "The Usual Suspects" ve "Casino" gibi büyük yapımlardaki gösterişli rolleriyle daha da artar. "Şimdiye dek okuduğum en iyi senaryoya sahip film" dediği "The Usual Suspects"in kazandığı sayısız ödülden oyuncu da nasibini alacaktır. Öte yandan filmde şeytan üzerine yaptığı meşhur yorum rol alacağı diğer birkaç yapımda da canlandırdığı karakterlere malzeme olacaktır. "The Usual Suspects" ile elde ettiği başarıya Martin Scorsese'nin "Casino"sundaki oyunculuğu eklenince herkes kendisinden yeni sürprizler bekler. Ancak 1999 senesine kadar oyuncu, yüksek beklentileri karşılayamaz. Buna rağmen, eşi Lucy Webb ile kurdukları prodüksiyon şirketinin yapımlarından olan "The Underworld", yine eşiyle başrolleri paylaştığı "The Don's Analyst", Tom Hanks'in yazıp yönettiği "That Thing You Do!" ve mini televizyon dizisi "From the Earth to the Moon" oldukça başarılı yapımlar olarak dikkati çeker.

Pollak "Hostage"da...

Dönem dönem stand-up'a ara verse de eski mesleğinden hiç vazgeçmeyen aktör, tutkunu olduğu "Las Vegas ve poker" ikilisinden vakit buldukça Amerika'yı dolaşarak izleyiciyi Jack Nicholson, William Shatner, Christopher Walken ve daha nicelerinin taklidiyle kırıp geçirir. Beyazperdede 1999 senesine, şeytanı canlandırdığı "Deal of a Lifetime" ile giren Pollak, gençlik komedisi "She's All That"in ardından başarıyla taklidini yaptığı bir başka oyuncu olan Arnold Schwarzenegger ile "End of Days" için biraraya gelir. Her ne kadar film fazla beğenilmese de, dünyanın sonu yaklaşırken Schwarzenegger'e eşlik eden alaycı Chicago karakteriyle Pollak hafızalarda kalır (Hatırlanmasında "The Usual Suspects"deki karakterine yaptığı göndermelerin de payı olduğunu unutmamak gerek).

Toronto Film Festivali'nden olumlu eleştiriler alarak dönen politik gerilim "Deterrence"ın ardından komediye dönen oyuncu, Bruce Willis ve Matthew Perry'li "The Whole Nine Yards"da Macar gangster Janni Gogolak'ı canlandırır. Karakterin filmin sonunda ölmesi nedeniyle geçtiğimiz sene gösterilen devam filmi "The Whole Ten Yards"da intikam peşindeki baba Gogolak olarak karşımıza çıkar. Film vizyona girmeden önce kendisiyle yapılan röportajlarda son 25 yıldır aldığı en iyi rol olarak nitelendirdiği baba Gogolak rolü, filme gişede şans getirmez ve Pollak hayalkırıklığına uğrar. Onun yerine düşük bütçeli bir yapım olan "Seven Times Lucky"nin Sundance Film Festivali'nden aldığı övgüler oyuncuyu çok şaşırtır. Bazı eleştirmenler tarafından "The Usual Suspects"e benzetilen film, "kara film / film noir" geleneğinden beslenen yapısıyla da göz doldurur.

Oyuncu, bu ay sinemalarımızı ziyaret edecek son filmi "Hostage"da da yine Bruce Willis'le başrolleri paylaşıyor. Kevin Pollak'ın, Robert Crais'in romanından beyazperdeye aktarılan bu film ile şeytanın bacağını kırıp "ismi hatırlanmayan ancak tanıdık oyuncular" listesinden terfi etmesini ümit ediyoruz.

"Hostage", 29 Nisan'da gösterimde.

Şimdi Kitapçılarda

George Lucas'ın yaklaşık 30 yıl önce tam ortasından anlatmaya başladığı büyük uzay destanı, bütün parçaları birleştirip tabloyu tamamlayacak olan altıncı filmle sona eriyor. Destanda geldiğimiz nokta itibarıyla kaçınılmaz olarak serinin en karanlık, en trajik ve en duygusal bölümü olacak "YILDIZ SAVAŞLARI BÖLÜM 3: SITH'İN İNTİKAMI"nda (Star Wars Episode III: Revenge of the Sith) Anakin Skywalker'ın karanlık tarafa geçişine ve sinema tarihinin en muhteşem kötü karakterlerinden birisi olan Darth Vader'ın doğuşuna tanıklık edeceğiz. DERLEYEN: SENEM ERDİNE

Karanlığa

Bugün 61 yaşında olan George Lucas, ilk Yıldız Savaşları filmi olan "Star Wars Bölüm IV: A New Hope"u 1977'de çekmişti. O zamanlar büyük bilimkurgu ya da aksiyon filmleri şimdiki kadar ilgi görmüyordu. Dolayısıyla muhtemelen ne kendisi ne de zamanın koşulları içinde projeye bin kere düşündükten sonra zar zor destek veren 20th Century Fox stüdyosu, "Yıldız Savaşları"nın bugün geldiği noktayı tahmin edemezdi. Bu ay bütün dünyada gösterime girecek olan son bölümüyle tamamlanmak üzere olan seri, aradan geçen 30 yıl içinde dünya seyircisini bütünüyle etkisine alarak yaşadığımız çağın popüler kültürüne damgasını vurdu ve sinema sektöründe yeni ufuklar açan bir efsaneye dönüştü. Başlangıçta dokuz filmlik bir seri düşünmüştü Lucas ama sonradan fikir değiştirerek, birincisi İmparatorluk dönemini ikincisi Cumhuriyet dönemini anlatan iki üçlemeden oluşan altı filmlik bir seriyle "Yıldız Savaşları" serüvenini sonlandırmaya karar erdi. "Episode IV: A New Hope" (1977), "Episode V: The Empire Strikes Back" (1980), "Episode VI: Return of the Jedi"dan (1983) oluşan ve "klasik üçleme" ya da "İmparatorluk dönemi" diye de anılan ilk üçlemede, karanlık güçlerin egemenliğindeki galaksinin nesli tükenmekte olan Jedi şövalyeleri sayesinde kurtuluşuna tanık oluyorduk. Ka-

yolculuk

ranlıktan aydınlığa doğru yol alıyorduk yani. Lucas'ın bir önceki Yıldız Savaşları filminden, yani ilk üçlemenin son bölümü olan "Return of the Jedi"dan 15 yıl sonra çektiği "Episode I: The Phantom Menace" (1999) ile başlayan, "Bölüm II: Attack of the Clones" (2002) ile devam eden ve şimdi gösterime girecek olan "Bölüm III: Revenge of the Sith" ile sona erecek olan ikinci üçlemedeyse, galaksinin Jedi şövalyelerinin desteklediği bir Cumhuriyet tarafından yönetildiği İmparatorluk öncesi dönem anlatılıyor ve bu sefer aydınlıktan karanlığa doğru yol alıyoruz. Bugün, altıncı filmle tamamlanmak üzere olan tabloya baktığımız zaman, Lucas'ın tam orta yerinden anlatmaya başladığı bu destanın, sonradan sinemanın en unutulmaz kötü karakterlerinden birisi olan Darth Vader'a dönüşecek iyi yürekli bir çocuğun, yani Anakin Skywalker'ın trajik hikayesi olduğunu görüyoruz. Serinin yaratıcısı George Lucas, "Birinci bölümden başlayarak altıncı bölüme kadar seyretmek farklı bir deneyim olacak" diyor. "Bölüm I, II ve III'ten oluşan üçlemeyi çekmek istememin sebebi, iyi bir insan olarak başlayıp kötüye dönüşen ve sonunda çocukları tarafından kurtarılan Anakin'in hikayesini biraz daha genişleterek anlatmaktı. Bu üçlemede bir babanın hikayesini anlatıyoruz aslında ya da daha temelde, kendini bulmaya çalışan bir adamın mücadelesi; belli

Obi-Wan ve Anakin, bu bölümde eski dost düşman olmaz sözünü haksız çıkaracak bir dövüş sahnesinde karşı karşıya geliyor....

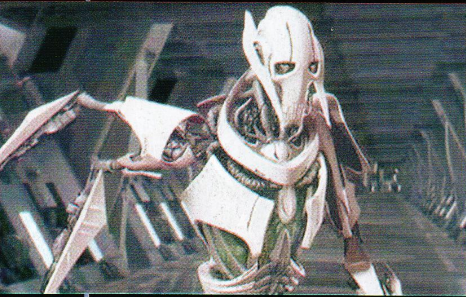
güçlere sahip olmak isterken tuzağa düşen, şeytanla bir anlaşma yapan ve yaşamının geri kalanını bu yüzden pişmanlık içinde geçiren bir adam."

Düğüm çözülüyor

Bu ay izleyeceğimiz "Revenge of the Sith"te, Anakin Skywalker, çok kritik bir karar vermek zorunda kalacak. Sevdiği kadını kaybetmekle, onu kurtarabilmek adına gereken gücü kazanmak için kendi ruhundan vazgeçmek arasında bir seçim yapmak zorunda kalan genç Jedi sonunda ne yazık ki Güç'ün karanlık tarafının baştan çıkarıcı cazibesine kapılacak. Anakin'in bu kararı verme ve o korkutucu siyah zırhı giyme sebebinin Yıldız Savaşları destanının en önemli düğüm noktası olduğunu söyleyebiliriz rahatlıkla. Önceleri Darth Vader'ın kim olduğunu sonra da Anakin gibi masum bir çocuğun nasıl böyle bir canavara dönüştüğünü tahmin etmeye çalışarak 30 yıla yakındır bu düğümün çözülmesini bekleyen serinin hayranları olarak nihayet gerçeği öğreneceğiz. Son bölümü bu kadar önemli ve heyecan verici kılan da bu. Güç'e denge, galaksiye barış getirmeye muktedir yegane insan olduğu kehanet edilen Anakin'in, kötü yürekli İmparator'un sağ kolu Darth Vader'a dönüşmesini hepimiz kendi gözlerimizle göreceğiz "Revenge of the Sith"de. Ama hepsi bu değil elbette. Daha çözülecek çok düğüm var. Anakin'in akıl hocaları Obi-Wan Kenobi ile bilge Jedi Ustası Yoda'nın, Jedi Düzeni'ni sona erdiren korkunç savaştan nasıl sağ çıktıklarını ve onca yıl, uzak gezegenlerde saklanarak nasıl hayatta kaldıklarını öğreneceğiz. Birtakım şüphelerimize rağmen, en azından görünüşte yardımsever ve sağduyulu bir politikacı olan Senatör Palpatine'in nasıl olup da Galaktik İmparatorluk'un diktatör lideri haline geldiğini göreceğiz ve tabii, Anakin'in çocukları Luke Skywalker ile Leia Organa'nın doğumlarına, birbirlerinden ayrılmalarına ve sonra ileride İmparatorluk'a karşı örgütlenen Asi İttifakı'na liderlik etmelerine varacak serüvenlerinin başlangıcına tanık olacağız. Böylece bütün parçalar birleşmiş, bütün bağlantılar kurulmuş ve klasik tabirle çember tamamlanmış olacak.

Şimdi, Anakin Skywalker'ın karanlık tarafa geçişini anlattığı için kaçınılmaz olarak diğer filmlerden daha karanlık ve trajik bir atmosfere sahip olan "Revenge of the Sith"te hikayenin nasıl geliştiğini özetleyelim kısaca. Bu kez, ticaret yollarıyla, vergi kanunlarıyla ya da Senato'yla ilgili tartışmalarla hiç vakit kaybetmeden, klasik üçlemenin ilk filmi "A New Hope"takini hatırlatan 20-25 dakika uzunluğunda görkemli bir savaş sahnesiyle açılıyor film. Galaksiyi birbirine katan Klon Savaşları sürerken çökmekte olan Cumhuriyet'in ve Jedi Konseyi'nin merkezi olan Çoruscant'ın semalarında gerçekleşen muazzam bir savaş sahnesi bu. Cumhuriyet'in güçleriyle Ayrılıkçılar arasındaki çatışma bütün şiddetiyle devam ederken Obi-Wan Kenobi ve artık gerçek bir Jedi Şövalyesi olan Anakin, Ayrılıkçılar'a ait bir gemide esir alınmış olan Senatör Palpatine'i kurtarmaya çalışmaktadır. Filmin

General Grievous

Parlak zekalı bir strateji uzmanı olan, Droid ordularının komutanı, yarı uzaylı yarı android korkunç bir yaratık olan General Grievous ilk kez bu bölümde çıkıyor karşımıza. Konfederasyon güçlerini çökmekte olan Cumhuriyet'in üzerine süren General, başkenti ele geçirip Senatör Palpatine'i kaçırmak suretiyle Bölüm III'e damgasını vuruyor. Filmin yapımcısı Rick McCallum'un tabiriyle "Lanet olası bir şeytan."

Küçük yaşta tahta çıkan Padme Amidala, bu bölümde karnında Anakin'in bebegini taşıyan olgun bir kadın.

...ve şeytanla masaya oturan Anakin, Güç'ün karanlık tarafının etkisi altına giriyor.

görsel efekt sorumlusu John Knoll, "Bu sahneyle ilgili en önemli nokta, bu kez savaşın uzayda gerçekleşmiyor olması" diyor. Bu da her türlü ateşli patlamaya müsait bir ortamda bulunmak anlamına geliyor. "Coruscant'ın atmosferinin üst katmanlarında, havanın yoğunluğunun çok çok azaldığı bir yerdeyiz ama yine de hava direnci var, tabii ateş de kullanabiliyoruz. Bunlar, bu bölümdeki savaş sahnesine kendine özgü bir görünüm kazandırıyor. Bir de bugüne kadar ilk kez uzunlukları bir mili aşan Star Destroyer benzeri dev gemiler arasındaki çatışmanın nasıl bir şey olacağını göreceğiz. Bu savaşta bu gemilerden onlarcası var."
Tabii dediğimiz gibi bu sadece başlangıç. Palpatine'in kurtarılmasından sonra Jedi Konsey'i Obi-Wan'ı, Ayrılıkçı Droid Ordusu'nun lideri General Grievous'ı yakalayıp adalete teslim etmekle görevlendirir. Yarı uzaylı yarı android Grievous gerçek bir strateji uzmanı ve azılı bir Jedi avcısı olarak tanınmaktadır. Öldürdüğü şövalyelerin ışın kılıçlarını hatıra olarak saklamak gibi bir alışkanlığı vardır. Bu arada, gizlice Senatör Padme Amidala'yla evlenmiş olan Anakin'in hep ortaya çıkmasından korktuğu bir sırrı vardır. Anakin'in Padme'yi kaybetme korkusundan yararlanan Palpatine, nihayet onu Güç'ün diğer tarafıyla tanıştırır. Anakin'e yasaklanmış olan karanlık taraf, ona hayal bile etmediği güçler vaat etmektedir. Genç Jedi Şövalyesi'nin içine düştüğü çelişkinin farkına varan Obi-Wan, volkanik gezegen Mustafar'ın

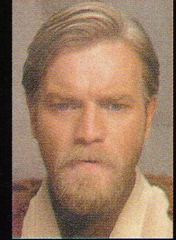

Anakin Skywalker
Hayden Christensen

Eski Jedi kehanetine göre Seçilmiş Kişi olduğuna inanılan Anakin, çocukluk günlerini geride bırakmış, Klon Savaşları'nın ön saflarındaki olağanüstü performansı sayesinde Jedi Şövalyeliğine yükselmiştir. Üstelik herkesin tanıdığı bir kahramandır artık, ama daha büyük işlerin adamı olduğuna dair bir his vardır içinde ve gözü Jedi Konsey'indedir. Gizlice evlendiği karısı Padme Amidala'ya kavuşmak için gün sayarken onun tehlikede olduğuna dair işaretler alır. Büyük bir bedel ödemek zorunda kalsa bile onu kurtarmaya kararlıdır. Anakin rolünü aldığı ilk günden beri Darth Vader kostümünü giyeceği anı beklediğini söyleyen Hayden Christensen sonunda muradına eriyor.

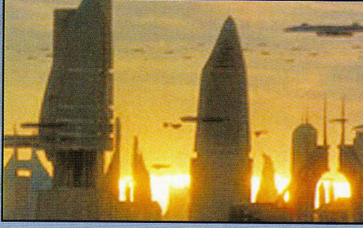
Obi-Wan Kenobi
Ewan McGregor

Klon Savaşları'nın başlarında Jedi Ustalığına terfi eden Obi-Wan, tıpkı sık sık omuz omuza dövüştüğü eski öğrencisi Anakin gibi, savaşta gösterdiği başarılar dolayısıyla efsanevi bir kahramana dönüşmüştür. Savaştaki performansından etkilenen Jedi Konseyi onu Ayrılıkçılar'ın lideri General Grievous'ı yakalamakla görevlendirir. Bu önemli görev nedeniyle Coruscant'tan ve dolayısıyla Anakin'den uzaklaşan Obi-Wan, rehberliğine en fazla ihtiyaç duyduğu bir zamanda genç öğrencisini yalnız bırakmak zorunda kalır. Üçüncü kez aynı rolde izleyeceğimiz Ewan McGregor, "Obi-Wan, Anakin'i gerçekten seviyor" diyor. "Ve onun Karanlık Taraf'a geçişini izlerken gerçekten çok derin bir hayalkırıklığı ve üzüntü yaşıyor. Benim için gerçekten çok heyecan verici bir deneyimdi."

Tablo tamamlanıyor

Serinin her bölümünde bizi kendine özgü bir geçmişi, yaşam biçimi ve coğrafyası olan bambaşka dünyalarla tanıştıran George Lucas'ın, ucu bucağı olmayan kocaman ve rengarenk bir tablo gibi resmettiği Yıldız Savaşları evreni son halini alıyor. İşte Bölüm III'te karşımıza çıkacak başlıca mekanlar...

Coruscant

İlk üçlemede İmparatorluk'un ikincisindeyse Cumhuriyet'in merkezi olarak gördüğümüz Coruscant, bu bölümün de önemli mekanlarından biri şüphesiz. Gezegenin tamamını kaplayan büyük bir metropolden oluşan ve dev gökdelenlerin karakterize ettiği silüetiyle hafızalarımıza yerleşen gezegen, hem Galaktik Senato'nun hem de Jedi Tapınağı'nın merkezi olduğu için galaksinin kaderini belirleyecek en önemli kararlar burada alınıyor hala. Uzunca bir zamandır galaksideki savaşlardan soyutlanmış olduğu düşünülen Coruscant, beklenmedik bir anda Ayrılıkçılar'ın düzenlediği bir saldırının hedefi oluyor.

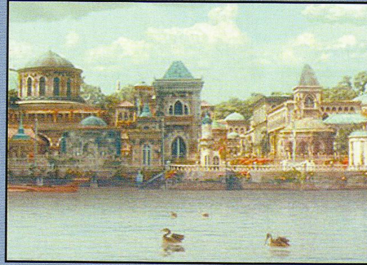

Kashyyyk

Sadakati ve cesareti kutsal kabul eden zeki, güvenilir ve barışçıl bir ırk olan ancak gerektiğinde gayet ürkütücü birer savaşçıya dönüşebilen Wookie'lerin, Yıldız Savaşları evrenindeki en tanınmış temsilcisi olan Chewbecca'yı hatırlıyorsunuz mutlaka. Serinin son bölümünde yeniden karşımıza çıkacak olan Chewbecca'nın ana vatanı Kashyyyk'e gidiyoruz bu bölümde. Wookie'lerin ağaç tepelerine kurdukları ahşap evlerde yaşadıkları, sık ormanlarla kaplı bu yemyeşil gezegen Ayrılıkçı güçlerin istilasına uğruyor ve Chewbecca'nın da yardımlarıyla bilge Jedi ustası Yoda liderliğindeki bir ordu tarafından savunuluyor.

Mustafar

Galaksinin en uzak köşelerinden birisinde yer alan bu küçücük gezegen, devamlı lav püskürten yanardağlarla dolu bir ateş dünyası. Yanardağlardan püsküren lavlar gezegenin en önemli doğal kaynağı sayılıyor. Industrial Lights & Magic'in tasarladığı minyatürlerin yanısıra İtalya'daki Etna Dağı'ndaki gerçek bir püskürme sırasında çekilen görüntüler kullanılarak perdeye yansıtılan Mustafar, Bölüm III'te Yıldız Savaşları serisinin en kritik sahnelerinden birine mekan oluyor; Jedi Ustası Obi-Wan Kenobi, gücün karanlık tarafına geçen eski öğrencisi ve yakın arkadaşı Anakin Skywalker ile bu gezegenin cehennemi atmosferinde çarpışmak zorunda kalacak.

Naboo

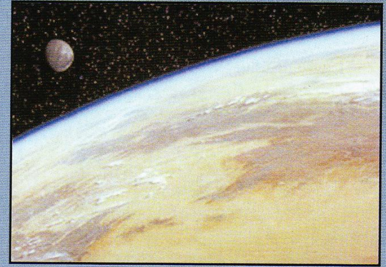
Klasik üçlemede yer almayan, ilk kez Bölüm I'de karşımıza çıkan Naboo, klasik bir doğal güzelliğe sahip, kendi halinde, küçük, huzurlu bir gezegen aslında ve dolayısıyla galaksi içinde fazla bir ağırlığı yok, ama Bölüm I'den hatırladığımız gibi galakside ortalık karışınca saldırıya uğrayan ilk yerlerden birisi oluyor. Üstelik Senato'da galaksinin kaderini belirleyecek çok önemli iki politikacı tarafından temsil ediliyor; Kraliçe Padme Amidala ve Senatör Palpatine.

Polis Massa

Seyahat yollarının çok uzağındaki küçük bir asteroit kolonisi olan Polis Massa'daki yerleşimin temel amacı buradaki madenlerin işletilmesi, ancak İmparatorluk'un yükselişine tanık olacağımız Bölüm III'te Polis Massa, Jedi şövalyeleri için bir acil durum sığınağı vazifesi görüyor aynı zamanda.

Utapau

İlk kez bu bölümde karşılaşacağımız Utapau, galaksinin merkezine en uzak gezegenlerden birisi. Yüzeyi devasa çukurlarla dolu. Bu çukurların içine gezegenin derinliklerindeki mağaralara kadar uzanan labirentimsi şehirler kurulmuş. Yıldız Savaşları evreninin unutulmaz mekanlarından biri olacağa benzeyen Utapau, Bölüm III'te Ayrılıkçı droid ordusunun lideri General Grievous ile onu yakalamak için peşinden gelen Obi-Wan Kenobi'nin teke tek dövüşlerine sahne olacak.

Tatooine

Galaksi'nin merkezi Coruscant'a en uzak gezegenlerden biri olduğu için her zaman merkezi otoritenin kontrolünden uzak kalmış ve çoğu bölgesi suç dünyasının patronları tarafından yönetilir olmuş bu çorak ve nispeten ıssız gezegen, Yıldız Savaşları evreninin en vahşi noktası şüphesiz. İkiz güneşlerinin kavurduğu, bin bir çeşit yaratığın kol gezdiği çöllerle kaplı yüzeyini George Lucas'ın çektiği ilk Yıldız Savaşları filminden beri tanıyoruz. Dolayısıyla serinin hayranları için çok şey ifade ediyor mutlaka. Küçükken köle olarak Tatooine'e getirilen Anakin Skywalker da oğlu Luke Skywalker da burada büyüdüler ne de olsa. Son bölümde Tatooine bize nasıl sürprizler sunacak göreceğiz.

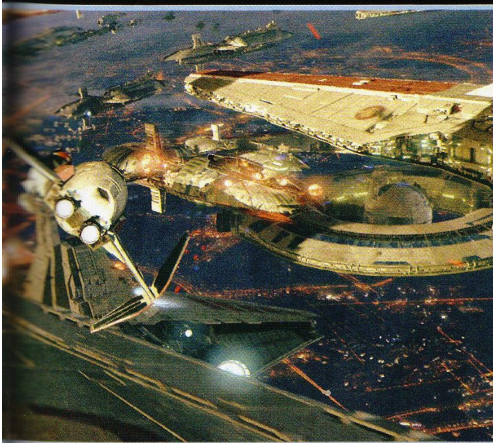
Binlerce dijital karakter ve 2200 özel efektli sahnenin bulunduğu Bölüm III, büyük oranda masa başında yaratılmış bir film.

Obi-Wan, Yoda ve Ki-Adi-Mundi'nin hologramı Cumhuriyet'in nasıl kurtulacağını tartışıyor.

cehennemi atmosferinde eski öğrencisine karşı dövüşmek zorunda kalır.
Yapımcı Rick McCallum, Total Film dergisine verdiği bir röportajda, "Bölüm III, zirveden düşüşün filmi, aşağıya doğru inen bir spiral" diyor ve şöyle devam ediyor: "Yıldız Savaşları hayranlarının 25 yıldır beklediği film bu ve bence en sevdiklerinden birisi olacak. Bölüm I ile II'den o kadar hoşlanmayanlar için bile bu iki film anlam kazanacak. George'un hikayeye neden küçücük bir çocukla başladığı daha iyi anlaşılacak. Bir ailenin iki kuşağa yayılan destanı çıkacak ortaya."

Klasik üçlemenin dünyasına yaklaşıyoruz

Lucas'ın en sona bıraktığı büyük düğümü çözecek ve hikayedeki boşluğu dolduracak olan "Revenge of the Sith"in kusursuz bir geçişle Bölüm I'e, yani Lucas'ın 30 yıl önce çektiği ilk Yıldız Savaşları filmi olan "A New Hope"a bağlanması gerekiyor. İşin en zor kısmı da bu olsa gerek, çünkü yalnızca hikaye ve karakterler değil kullanılan teknoloji, atmosfer, araçlar, kostümler ve aksesuarlar açısından da iki film arasında herhangi bir kopukluk ya da tutarsızlık olmaması gerekiyor. Bölüm III ile IV'de gerçekleşen olaylar arasında 19 yıllık bir süre var aslında ama klasik üçlemenin temelleri bu bölümde atılıyor. "Cumhuriyet'in yıkılması, İmparatorluk'un yükselmesi gerek" diyor John Knoll. "Sonra, Jedi'ların bir şekilde ortadan kaybolması gerek, tabii Padme de gidecek... Bütün bunların gerçekleşmesi gerektiğini biliyoruz zaten ve gerçekleşiyor da. O yüzden karanlık bir film, pek mutluluk verici değil."

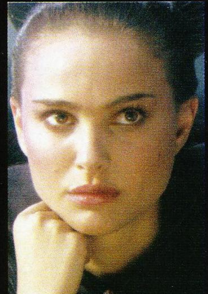
Dediğimiz gibi sadece olaylar değil kullanılan renklerden tutun da kostümlere ve uzay gemilerine kadar "Revenge of the Sith"teki her şey Bölüm IV'ün dünyasına hazırlıyor ve biraz daha yaklaştırıyor bizi. Bu bölümdeki pek çok tasarımda klasik üçlemedeki tasarımlardan ilham alınmış olması da bu yüzden. Hatta zaman zaman, arşivlere dönüp klasik üçlemedeki efektlerinin yaratıcısı olan Joe Johnston'ın o zaman kullanılmayan tasarımlarını kullandıkları bile olmuş. "Açılıştaki savaş sahnesinde Jedi'ların kullandığı uzay gemileri klasik üçlemedeki İmparatorluk donanması gemilerini hatırlatıyor" diyor John Knolls. "Klonlar'ın kullandıkları gemilerse X-Kanat denilen (Yıldız Savaşları evreninde en sık karşılaştığımız gemiler) gemilerinin bir önceki modeli gibi duruyor."
Klasik üçlemeye biraz daha yaklaştığımız bu bölümde Yıldız Savaşları hayranlarını en fazla sevindirecek gelişmelerden birisi de Wookie'lerin ve bu ırkın en tanınmış temsilcisi Chewbecca'nın geri dönmesi olacak herhalde. "Wookie'ler Klon Savaşları'nda önemli bir rol oynuyor" diyor McCallum. "Savaşın kaderini değiştirmiyorlar belki ama onların gezegeni de işgal altında. Yoda'nın da onlarla arası çok iyi. Geri dönmelerinin iyi bir sebebi var, sırf Chewbecca'yı görelim diye filmde yer almıyorlar yani."
Bu bölümde pek fazla yeni karakterle karşılaşmayacağımız malum. Yapımcı Rick McCallum'un "Lanet bir şeytan" diye tanımladığı Jedi katili android General Grievous dışında genellikle eskiden tanıdığımız karakterlerin trajik sonlarına tanık olacağız ne yazık ki. Klasik üçlemede Kont Dooku'yu ya da

Senatör Palpatine Ian McDiarmid

Görev süresi ve yetkileriyle ilgili anayasal kısıtlamaların görmezden gelinmesi için savaşı bahane eden Senatör Palpatine, yasal süresi dolmasına rağmen Cumhuriyet hükümetini yönetmeye ve Galaktik Senato'yu yönlendirmeye devam ediyor. Senatoda ve Jedi Konseyi'nde kendisinden şüphelenmeye başlayanlar olduğunu görünce de otoritesini güçlendirerek kontrolü elden bırakmamaya çalışıyor. Ian McDiarmid, Bölüm III'te nihayet gerçek yüzünü gösterecek olan Senatör'ün bu kez olayların tam göbeğinde yer aldığını söylüyor ve "Anakin'i baştan çıkarmak için harekete geçiyor artık; genç Jedi'ı şeytanla masaya oturmaya ikna edebilmek için elinden geleni yapıyor" diyor.

Padme Amidala Natalie Portman

Çocuk yaştan beri ağır sorumluluklar üstlenmiş ve bütün yaşamını yüksek ideallerine adamış genç bir politikacı olan Padme Amidala, Anakin'le evliliğini ve karnındaki bebeği etrafındakilerden saklamaktadır. Klon Savaşları'nda kendini tehlikeye atan kocası için olduğu kadar çökmekte olan Cumhuriyet için de endişelenmektedir ama ne Anakin'in ne de bunca yıl emek verdiği Cumhuriyet'in ellerinin arasından kayıp gitmesine engel olamaz. "'Revenge of the Sith' büyük bir yapboz'un son parçasıydı" diyor Natalie Portman. " Ve mükemmel bir şekilde 'A New Hope'a bağlanıyor. Aynı zamanda altı filmlik serinin en dramatik bölümü ve gelişen olaylar Padme'yi çok ciddi biçimde etkiliyor."

Duyduklarımız doğru mu?

Yeni filmi sabırsızlıkla bekleyen Star Wars hayranları olarak uzun zamandır "Revenge of the Sith" hakkında ipucu veren internet dedikodularıyla oyalanıyorduk. Ne kadarının doğru olduğunu öğrenmek için filmin yapımcısı Rick McCallum'a ve Anakin Skywalker'ı canlandıran Hayden Christensen'e kulak veriyoruz.

Peter Mayhew'un canlandırdığı Chewbecca geri dönüyor!
"Kesinlikle evet" diye doğruluyor McCallum bu haberi. 61 yaşındaki Peter Mayhew, son bölümde Chewbecca kostümüyle karşımızda olacak yeniden.

Kont Dooku'yu pek fazla görmeyeceğiz!
"Bir anlamda doğru" diyor Hayden Christensen. "Şimdilik sadece, Dooku'yu hiç de iyi bir sonun beklemediğini söyleyebiliriz."

Jar Jar Binks ölüyor!
Hayır. Su altında yaşayan Gunga ırkından olan kurbağa suratlı, sakar uzaylı son bölümde de etrafa rahatsızlık vermeye devam edecek gibi görünüyor, zira McCallum, "Aslında sırf herkesi sinir etmek için filme 'Jar Jar Binks'in İntikamı' adını vermeyi bile düşündük" diyor.

Liam Neeson, konuk oyuncu olarak Qui-Gon Jinn rolünde kısa bir süre de olsa görünecek!
McCallum, bir basın toplantısında bu yönde ipuçları veren Neeson'ın muhtemelen yanlış anlaşıldığını söylüyor ve şöyle diyor: "Bir görüntüsünü ya da sesini kullanmayı düşünmüş olabiliriz ama bir rol olarak düşünmedik hiç."

Han Solo'nun gençliğini göreceğiz!
Ne yazık ki hayır. "George senaryoyu yazarken aklımızdan geçen bir şeydi bu ama sonra bir yere varamadık" diyor McCallum. Buna karşılık Han Solo'nun doğduğu gezegen olan Corellia'yı görme şansına sahip olabiliriz. "Bu konuda kesin bir şey söyleyemem" diyor yapımcı. "Bekleyip görmeniz gerekecek."

Jedi katili General Grievous'ı Gary Oldman seslendiriyor!
Yine hayır. Gary Oldman, kontratla ilgili anlaşmazlıklar nedeniyle teklifi kabul etmeyince yapımcılar da fazla üzerine gitmemiş. Sonuçta Grievous'ı tanınmamış biri seslendiriyor.

Yoda, Klon Savaşları'nda saldırıya uğrayan Wookie'lerle birlikte savaşıyor.

Mace Windu'yu neden görmediğimizi merak ediyorsanız, bu filmi seyrettikten sonra merakınızı gidermiş olacağınızı söyleyebiliriz. Bunun dışında Obi-Wan'ın Tatooine'e, Yoda'nın Dagobah'a gitmesinin sebeplerini, İmparatorluk'un nasıl kurulduğunu, İmparator'a ne olduğunu ve tabii en önemlisi de daha önce de söylediğimiz gibi Anakin'in neden Karanlık Taraf'a geçip Darth Vader'a dönüştüğünü anlayacağız.

Anakin'in trajedisi

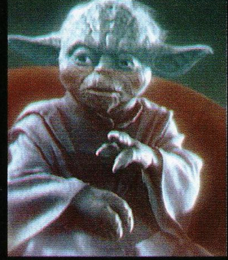
Haziran 2003'te, Fox'un Sydney'deki stüdyolarında başlayan ve Lucas'ın yine dijital kamera kullanarak gerçekleştirdiği çekimler, bu büyüklükte bir prodüksiyon için şaşırtıcı derecede kısa bir sürede tamamlanmış. Bugüne kadar en fazla değişik gezegenin yer aldığı Yıldız Savaşları filmi olan "Revenge of the Sith" için birçok değişik ülkede çekim yapan ekip, Tayland, Çin, İngiltere, İsviçre, İtalya ve Tunus'u da içine alan küçük bir dünya turu atmış olmasına rağmen çekimler sadece 53 gün sürmüş; post-prodüksiyon süreciyse çok daha uzun. Dijital ortamda yaratılmış binlerce karakterin, 2200 adet özel efektli sahnenin bu-

Gerçek yüzünü gösterecek olan Palpatine, bir dostluğun sona ermesine sebep oluyor.

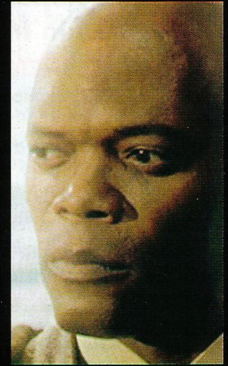
lunduğu "Revenge of the Sith" büyük oranda masa başında yaratılmış bir film. Filmin kurgusunu yapan ekibin içinde yer alan Ben Burtt, "Yıldız Savaşları filmleri, stilistik açıdan çağdaş teknikleri yansıtan filmler değildir" diyor. "1930'lu ya da 40'lı yılların filmlerine benzer daha çok. Buna karşılık klasik hikaye anlatımına ulaşmakta kullandığımız yöntemler hiç de geleneksel değildir. George, filmleri parçalara ayırır ve parçaları biraraya getirirken filmi yeniden yaratır; bu da neredeyse animasyon yapmak gibi bir şey." Çekimler bittikten sonra hayal ettiği filmi yaratabilmek için iki yıl boyunca çalışan Lucas, post prodüksiyonun devam ettiği bu süreçte oyuncuları defalarca yeni çekimler yapmak için Londra'ya çağırmış. Bir kez daha Padme Amidala rolünde izleyeceğimiz Natalie Portman, "Her altı ayda bir, birkaç haftalığına ya da bir iki günlüğüne Londra'ya gidiyorduk" diyor. "Ortaya çıkan film buna değecek mi derseniz, biz sadece çekimlerde üzerimize düşeni yaptık, gerçekten çok sıkı çalıştık ve her birimiz filmin güzel olması için elimizden geleni yaptık diyebilirim sadece." En sevdiği sahne sorulduğundaysa "Ewan McGregor'la Hayden Christensen'ın karşı karşıya geldikleri sahne" diyor. "O dövüş sahnesi hakikaten sarsıcı."
Her Yıldız Savaşları filminde olduğu gibi yeni gezegenlerle tanışacağımız ve eski dostlarla buluşacağımız, aksiyon dozu yüksek, sert ama aynı zamanda çok dramatik ve duygusal bir sonla veda ediyoruz Yıldız Savaşları'na. Bölüm I'i fazla çocuksu, Bölüm II'yi fazla romantik bulan hayranlar, özellikle görkemli savaş sahneleriyle klasik üçlemeyi özleyenleri tatmin etmesi beklenen son bölümü beğenecekler mi bakalım? "Revenge of the Sith"in gösterime girmesiyle birlikte yaşamının 30 yılına yayılan Yıldız Savaşları serüvenini tamamlayacak olan George Lucas, "Faust'u hatırlatan bir trajedi" diye tanımlıyor son bölümü ve "Yapabileceğim en iyisini yaptığımı düşünüyorum, ortaya çıkan sonuç da istediğim gibi, onun için mutluyum" diyor. "Dünyanın ne düşüneceğine hiç kafa yormadım, beğenip beğenmeyeceklerini bile düşünmedim. Benim işim insanlara filmlerimi sevdirmek değil ki... Severler ya da sevmezler. Bu konuda yapabileceğim hiçbir şey yok."
Lucas'ın bir zamanlar hayalini kurduğu ancak sonra kesinlikle vazgeçtiğini açıkladığı üçüncü bir üçlemeyle ilgili söylentilere gelince, bundan umudu kesebiliriz. Filmin yapımcısı Rick McCallum bu söylentileri çok kesin bir dille yalanlıyor. Anlaşılan o ki yeni bir üçleme olacaksa bile yönetmen koltuğunda kesinlikle Lucas oturmayacak. "George kesinlikle yeni bir üçleme çekmeyecek. Şu anda 61 yaşında ve yapmak istediği bir sürü şey var. Bu altı filmi bir ailenin destanı gibi görüyor; sonunda çocukları sayesinde ruhunu kurtaran bir babanın hikayesi. Bölüm VI'da Anakin tekrar Güç'te dengeye kavuşuyor, yeniden Jedi'ların arasına dönüyor ve İmparatorluğu yıkıyor. Hikaye bu zaten, anlatılacak başka bir şey kalmadı." ■

Yoda

Klon Savaşları galaksinin altını üstüne getirirken 800 yaşındaki Jedi Ustası Yoda, Cumhuriyet içinde Güç'ün karanlık tarafının giderek güçlenmekte olduğunu hissetmektedir ancak savaş yüzünden neler olup bittiğini çözmeye zamanı yoktur. Önceki bölümde olduğu gibi bu bölümde de muhteşem dövüş tekniklerini sergileme fırsatı bulacak olan bilge Jedi, klon ordularını yönetmek için uzak gezegenlerdeki cephelere gitmek zorunda kalıyor. Bu gezegenlerden birisi de Wookie'lerin memleketi Kashyyyk.

Mace Windu Samuel L. Jackson

Jedi Konseyi'nin saygın üyelerinden birisi olan Mace Windu, bir zamanlar ısrarla Jedi'ların asker olmaması gerektiğini ve görevlerinin yalnızca barışı korumak olduğunu söylerdi ama savaş patlak verince, Cumhuriyet'i ve demokrasiyi korumak için başka çare kalmadığını anlayarak payına düşeni yapmak üzere orduların başına geçen generallerden biri oldu. Anakin'le Palpatine arasındaki dostluğu pek hayra yormayan Mace, genç Jedi'ın gerçekleri görememesinden korkuyor. Haksız da sayılmaz doğrusu. Senatör Palpatine'le Mace Windu'nun bir dövüş sahnesinde karşı karşıya gelecekleri bu bölümde Windu'nun daha önemli bir rol oynadığını söyleyen Samuel L. Jackson, "Hayatım boyunca, Erol Flynn gibi bir dövüş ustası olmayı hayal ettiğim gençlik yıllarımdan beri böyle bir sahnede oynamayı bekledim" diyor.

gündem

Güven Kıraç

"100 metreci değilim"

Uluslararası bir oyuncu olma yolunda önemli adımlar atan GÜVEN KIRAÇ'ı Alman yapımı bir komedi filminde izleyeceğiz bu ay. Senaryosunu Fatih Akın'ın yazdığı "KEBAP CONNECTION", Almanya'nın ilk Kung-Fu filmini çekmek isteyen hayalperest bir Türk gencinin hikayesini anlatıyor. SENEM ERDİNE

Güven Kıraç, yönetmenliğe merak saran Bruce Lee hayranı bir Türk gencinin babası Mehmet'i, Nora Tschirner ise Mehmet'in oğlunun hamile bıraktığı Alman kızı Titzi'yi oynuyor.

Berlin'de Altın Ayı kazanan "Duvara Karşı"nın dünya çapında kabul gören başarısı, başta yönetmeni Fatih Akın olmak üzere filmin bütün yaratıcılarının kariyerinde bir dönüm noktası oldu. Filmin oyuncularından Güven Kıraç da bunlardan birisi. 1997'de Zeki Demirkubuz'un "Masumiyet" filmiyle başlayan sinema kariyerine birbirinden çok farklı karakterleri canlandırdığı birçok başarılı performans sığdıran ("Laleli'de Bir Azize", "Salkım Hanım'ın Taneleri", "Gemide", "Abdülhamid Düşerken", "Gönül Yarası", "Anlat İstanbul") ve bugünlerde uluslararası bir oyuncu olma yönünde çok önemli adımlar atan oyuncuyla hem bu ay gösterime girecek filmi "Kebap Connection"ı hem de yeni yabancı projelerle hız kazanan oyunculuk kariyerini konuştuk.

"Masumiyet"le başladınız sinemaya.
Evet. İyi bir yönetmen, iyi bir film, çok iyi bir başlangıç.

Sonra da genellikle iyi projelerde gördük sizi.
Evet; gelenlerin çoğu öyle değildi tabii; elediklerimiz oldu; yapmak istediklerimi seçtim.

Onu soracağım ben de. Yolun başında neler vardı kafanızda. Bir kariyer planı yapmış mıydınız?
Yolun başında bugünkü geldiğim noktaları biraz hayal eder durumdaydım açıkçası, çünkü hakikaten şimdi de bundan 15-20 sene sonrasının hesabı içerisindeyim. 100 metreci değilim. Maratoncu gibi düşünüyorum kendimi. O yüzden de bundan 15-20 yıl önce kariyerimin sinema üzerinden olmasının doğru olacağına karar vermiştim. Şimdi de hala olabildiğince dizilere bulaşmamaya çalışıyorum. Param bittikçe yapıyorum. Tiyatro da hep hayatımda olmasına özen gösterdiğim bir alan, çünkü öncelikle tiyatrocuyum. Konservatuvar mezunuyum. Tiyatro hep hayatımda olacaktır. Yurt dışında kaldığım bir buçuk sene dışında da şimdiye kadar hep oldu.

Peki nasıl seçiyorsunuz içinde yer almak istediğiniz sinema projelerini?
Şüphesiz senaryo çok önemli. İyi bir senaryo varsa ortada, kötü bir iş çıkmaz diye düşünüyorum. Yönetmen de önemli tabii. Güvenmediğim yönetmenin filminde oynamam ama genç yönetmenlere, ilk filmini çekecek yönetmenlere yardım etmekten de yanayım. Bu bir risk biliyorum ama o riske girmek gerektiğini düşünüyorum.

Farklı karakterleri canlandırmak konusundaki başarınızla dikkat çekiyorsunuz. Hep birbirinden farklı rollerde izledik sizi ve şimdiye kadar da üzerinize yapışıp kalan bir rol olmadı. Bunu da planlamış mıydınız?
Teşekkür ederim, evet hesapladım. Hep böyle bir bin bir surat olma durumu vardı kafamda, onu becerebilmek, yani dramatik rollerinden de üstesinden gelebilen gerçek anlamda bir komedyen olabilmek için çalıştım hep. Onu için de mutlaka ve mutlaka bir önce yaptığım filmin çok uzağında bir karakteri oynamaya özen gösterdim. Birbirine çok benzeyen rolleri almadım. Öyle teklifleri kabul etmedim. Bu kolay bir şey değil. Az gelişmiş ülkelerin oyuncuları olarak çok fazla seçeneğimiz yok tabii.

Sırf size uygun olmadığını ya da yapamayacağınızı düşünerek reddettiğiniz roller oluyor mu peki?
Ne yalan söyleyeyim, gözümün kesmediği şeyler oluyor bazen. Böyle olmasının da doğru olduğunu düşünüyorum çünkü ne yapacağını bilmek kadar ne yapamayacağını bilmek de önemli. Tam da bu noktada size uygun projenin içinde olmak kaderinizi etkiliyor. Onun için bazen bir senaryo okuduğumda, şimdilik bu beni aşar diyebilirim. O açık yüreklilikteyim yani, ama bir yandan da bütün oyuncularda olduğu gibi bir oburluk söz konusu. Oyuncular öyledir, onu da ben oynayayım, bunu da ben oynayayım isterler, doymazlar. Sevgi arsızı olduğumuz için... Bir iş yapacağız, iyi olursa sevgiye mazhar olacağız...

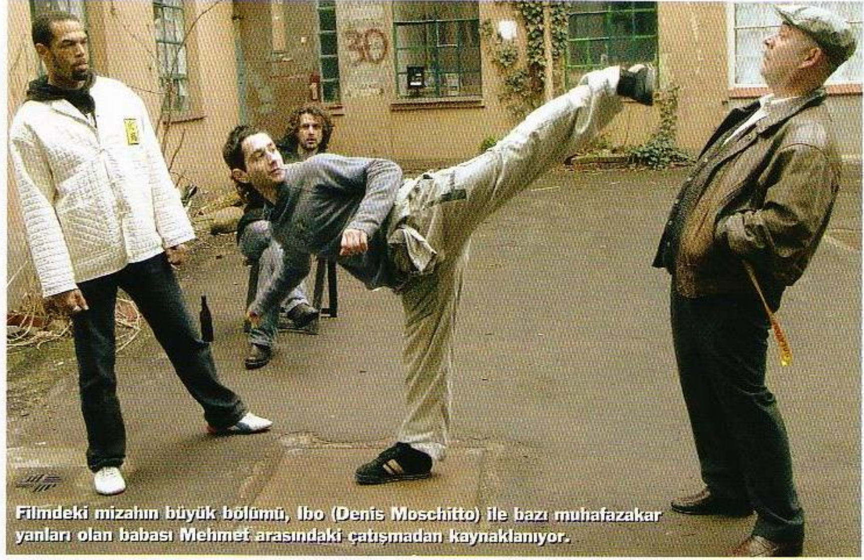
Bütün hikaye bundan ibarettir aslında, Para pul bir şekilde kazanıyor insan; amiyane tabirle çorba kaynıyor ama sonra baktığın zaman başka ne var diye, bir tek sevilmek var. O yüzden hiçbir rolü atlamak istemeyebilir insan ama kendini dizginlemen gerekiyor.

Çok farklı karakterler oynadınız ama aralarında bir ortaklık görüyor musunuz yine de?
Evet var aslında, hepsi iyi insanlar, hiç kötü insanı oynamadım. Tek kötü adam Yavuz Abi'nin son filminde, "Görül Yarası"ndaki adam olabilir belki ama bence oradaki her karakter kendine göre haklı. Mehmet de haklı, çok haklı. Uzun süre onu ihmal etmiş bir baba, hayatın içinde kendi kendine bir şeyler yapmaya çalışmış ve yalnız kalmış bir çocuk. Ama yine de paragöz falan tabii, yani diğerlerine göre oynadığım en kötü karakter o. Bir de "Azize"deki kadın satıcısı vardı ama o da kötü bir adam değildi aslında, iyiydi, etrafını korumaya çalışıyordu, onlardan kazık yiyordu; karakter karanlık bir karakterdi ama sonuçta özünde iyi bir insandı.

"Duvara Karşı"nın başarısı size Avrupa'nın yolunu açtı gibi görünüyor. Şimdi yine Alman yapımı bir filmde karşımıza çıkıyorsunuz, üstelik bu kez Almanca oynadınız. Devamı gelecek mi?
Tabii, şimdi bir Hollywood filmi var mesela. Sandra Bullock'un başrol oynadığı "The Net" diye bir film vardı. Onun devamı çekiliyor. Türkiye'de çekilecek. Arada Los Angeles'ta çekilecek bölümler de var. Bir aksiyon filmi. Kadın oyuncu değişiyor. Cnbc-e'de birtakım diziler var ya şimdi, onlardan birisinin başrol oyuncusuymuş ama ben kim olduğunu bilmiyorum henüz. Önümüzdeki Perşembe buraya geliyor. Provalar başlayacak. "Rocky" filmlerinin yapımcısı Irwin Winkler vardır, onun oğlu, Charles Winkler çekecek filmi.

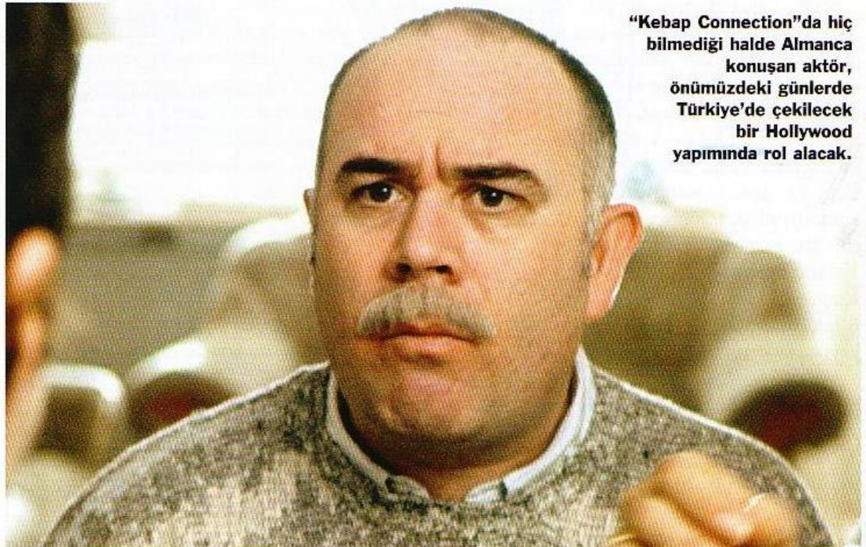
Teklif nasıl geldi?
"Kebap Connection"ı seyrettiler. Menajerime ulaştılar. Bir "audition" vardı. Katıldım. Burada geçtiği için birden fazla Türk arıyorlardı ama en büyük rollerden bir tanesi benim. Bir taksici. Önce taksici olarak biliniyor. Sonra organize suçlar büro amiri çıkıyor; yani bir gizli polis.

Gelelim bu ay gösterime girecek filminiz "Kebap Connection"a. Proje neden ilginizi çekti?
Senaryosunu Fatih Akın'ın yazdığı bir film bu. Fatih'le çok iyi dostuz biz. "Duvara Karşı"dan önce başladı arkadaşlığımız. "Duvara Karşı"yla uç bir noktaya ulaştı, başarıyı beraber tattık. Ondan sonra ikimiz de beraber devam etmek dileği içindeydik. Keza şimdi Fatih yeni bir filmin hazırlığı içinde, o filmde de oynayacağım. Önümüzdeki sonbaharda çekmeye başlayacağız. "Kebap Connection" da Fatih'in senaryosu ve onun filmi olacaktı. Beni oynatmayı düşünüyordu zaten. Fakat Altın Ayı almayı hesaplamamıştık. Bize sürpriz oldu. Öyle olunca da Fatih'in çok fazla işi olmaya başladı. Bir sürü yere galalara gitmeye başladı. O yüzden de bu filmi çekemeyecek duruma geldi. Fakat Almanya'daki şirket -"Duvara Karşı"nın yapım şirketiyle aynı- film için para çıkarmıştı. Bütün bu referanslar benim için yeterliydi. Şirketle daha önce çalışmıştım. Fatih'i beğeniyordum. Matrak, hoş bir senaryo vardı. Ayrıca benim için bir "challenge"dı. Hiç bilmediğim bir dilde, Almanca oynadım; üç ay çalıştım.

Filmdeki mizahın büyük bölümü, Ibo (Denis Moschitto) ile bazı muhafazakar yanları olan babası Mehmet arasındaki çatışmadan kaynaklanıyor.

Değişik kültürler arasındaki çatışmaya dayanan bir komedi "Kebap Connection". Nasıl bir hikaye var?
Komedi, fantastik bir film. Almanya'nın ilk Kung-fu filmini yapmaya çalışan bir oğlum var benim. Çok başarılı bir çocuk. Dahi diyeceğimiz cinsten. Bir de kardeşim var Almanya'da. Ben taksiciyim. Bu arada taksi her yerden karşıma çıkıyor benim tuhaf bir şekilde. 95'de bir reklam filmi çektim rahmetli Ali Tara'yla. Oradan beri kaldı. Neyse, kardeşimin de kebapçısı var. İşleri pek iyi gitmiyor. Oğlum da ona bir reklam filmi çekmeyi düşünüyor. Olur mu olmaz mı derken ikna oluyor kardeşim. Bizim oğlan bir gece kafa iyiyken dükkana giriyor ve sabaha kadar orada, döner bıçaklarının havada uçuştuğu bur kung-fu filmi çekiyor. Amcası hiç hoşlanmıyor tabii ama o kadar beğeniliyor ki film, kült oluyor. Herkes sonra kebapçıya koşuyor. İşte biraz sinemanın gücünü görüyoruz. Bir yanda da bir aşk hikayesi var. Fantastik ve komik bir film, çok anlatılabilecek bir film değil aslında. Mizah biraz benimle oğlum arasındaki çatışmaya dayanıyor. Sakın bir Alman kızını hamile bırakma diye uyarıp duruyorum onu ama o gidip bir Alman kızını hamile bırakıyor.

Hiç bilmediğiniz bir dilde oynamak nasıl bir tecrübeydi?
Hep uluslararası bir oyuncu olma isteğim vardı. Bunun için de ciddi bir adım atmış oldum. Hiç bilmediğim bir dilde oynadım. Sıktım kendimi oldu. Her şeyi ezberledim, deli gibi. Otel odasında oturup aylarca çalıştım. Kendimden öncekilerin laflarını, kendi laflarımı yazarak ezberledim.

"Kebap Connection"da hiç bilmediği halde Almanca konuşan aktör, önümüzdeki günlerde Türkiye'de çekilecek bir Hollywood yapımında rol alacak.

"Kebap Connection", Almanya'da sinema, televizyon ve reklam filmi çalışmalarıyla tanınan Anno Saul'un ikinci uzun metraj sinema filmi.

Benim oyuncu koçluğumu yapan çocukla tonlamaları çalıştım. Hakikaten çok çalıştım. Çok zor bir şey. Bana sürpriz oldu Almanca oynamak aslında. Ben Türkçe oynayacağım zannediyordum. Fakat Almanya'da kimse altyazılı film seyretmiyor, onun için Almanca konuşmak zorundasın, dediler. Bunu duyduğum zaman başımdan aşağı kaynar sular döküldü. Nasıl olur, diyordum, laflara bakıyordum, kazık kazık cümleler, birbirinden garip telaffuzlar, bunları nasıl söyleyeceğim bendiye kara kara düşünüyordum ama oldu. Çok isteyince oluyor galiba. Bir de kendine güvenerek, rahat davranmak çok önemli galiba. Acaba gözümden minicik de olsa bir kaygı okunacak ve benim dili bilmediğim anlaşılacak mı diye çok düşündüm ama o kadar kendimden emin durmaya çalıştım ki, herhalde oradan kurtardım. Hatta bir tane kamera asistanı soruyordu koçuma, ya bu gerçekten Almanca bilmiyor değil mi, diye. İnanamıyordu, çünkü çok emin konuşuyordum (Gülüyor). Bunu bulduğum çok iyi oldu vallaha. Sıkışınca neler buluyor insan. Yaratıcı işler yapan insanlarda vardır bu zaten. Yumurta kapıya sıkışınca çıkar bir şeyler. Oyunculuk hakikaten zor bir iş ya! Her seferinde korkuyorum gerçekten, bu sefer de olacak mı, diye.

Şimdi de bir Hollywood filminde İngilizce oynayacaksınız. Bu da korkutuyor mu?
Tabii korkutuyor. Daha önce hiç İngilizce oynamadım. Oyuncu koçuyla 15 gün çalışacağız.

"Kebap Connection"ı seyirciye tavsiye ederken ne söyleyebiliriz?
Çok eğlenceli. Sinemanın bazen çok es geçilen bir eğlence yönü var ya, işte onu karşılayan bir film. İnsanlar hakikaten çok hoş vakit geçirecekler çünkü anlattığı şeyi hakikaten çok akıcı, çok tatlı anlatan bir film. Bir reklam kurgusu var diyebilirim. Reklamların hızlı bir kurgusu vardır, hiç sıkılmazsınız ya öyle. Rahat, keyifli bir film.

Türk seyircisi filme ilgi gösterecek mi sizce?
Hiç kestiremiyorum çünkü sivri bir laf olacak ama Türk seyircisini biraz ikiyüzlü buluyorum ben açıkçası. "Duvara Karşı" gibi bir filme 272 bin kişi giderse orada bir tuhaflık var gibi geliyor bana. Her türlü reklamı olmuş bir film; en pespayesinden -Sibel dolayısıyla- en prestijlisine kadar her türlü reklamı olmuş bir film, üstelik taş gibi bir film var ortada, daha ne olsun yani, Taksim meydanına çıkıp kendimizi mi yakalım? Ben bunu anlamıyorum, burada bir ikiyüzlülük var gibi geliyor ve bu çok dokunuyor bana. Özeleştirimizi de yapmamız lazım her zaman tabii. Kötü tiyatro yaptık, tiyatroya gitmediler, kötü sinema yaparsak sinemaya gitmezler elbette. Onları haklı bulabilirim. Ben de gidip, üstelik para verip iki saat bir yerde bunalmak istemem, ama bu sefer haklıydık.

Bundan sonra neler yapmak istiyorsunuz? Uluslararası işler sizin için artık hayal olmadığına göre yurt dışında çalışmak istediğiniz bir yönetmen var mı mesela?
Almodovar'la çalışmak isterim. Onun sinemasını çok seviyorum. Onun dışında tabii yine ölene kadar Fatih'le çalışmak isterim. Fatih'in bakışını, dramaturjisini, beynini, zekasını çok beğeniyorum. İyi bir sinemacı o. Sinema duygusu var. O beni hep heyecanlandırıyor. Hep biraraya gelip birtakım hikayeler üzerinde konuşuyoruz, o bir şeyler anlatıyor, ben onun üzerine bir şeyler ekliyorum; çok güzel bir birlikteliğimiz var; onun için onunla devam etmek isterim olabildiğince. Şimdi Almanya'ya gidiyorum. Yeni projeler var. Bir tanesi Fatih Akın'ın filmi. Öbürü de Neco Çelik'in. Onun ismini de duyacaksınız yakında. "Urban Guerillas" diye bir film çekmişti. Bu ikinci filmi olacak. Berlin'de çekeceğiz. Hep sinema, hep sinema yani...

Oyunculuk anlamında Türkiye'nin sınırlarını aşan fırsatlarla buluşabildiğiniz şu noktada kariyerinizi ve bugüne kadarki başarınızı nasıl değerlendiriyorsunuz?
Sinemayı hak etmek gerektiğine inanıyorum. Sinema öyle bir şey çünkü. Duruşunla, sinemaya bakışınla, sinemaya nasıl bir değer atfettiğinle, her şeyinle, sinemanın ölümsüzlüğünü, o büyük kudretini ve gücünü hak etmen lazım. Ben çok saygı gösteriyorum, çok önemsiyorum hakikaten ve şimdi bunların bana dönüşünü yaşıyorum herhalde. Ne verirsen onu alırsın gibi geliyor bana. Sadece çok çok zor bir noktaya geldiğimde televizyonla ilgili bir teklifi kabul ettiğim oluyor. Daha az para kazanıyorum, bazen daha minimal yaşamaya gayret ediyorum, sırf sinema yapayım diye. ■

Restore edilen Mostar köprüsü altında kızılderililer

Sadece Godard sevenler için...

Jean Luc Godard "MÜZİĞİMİZ"de (Notre musique) de her zaman yakın durduğu konularla ilgileniyor. İnsanlık tarihi, mitler, bellek, edebiyat, politika ve elbette sinema. ENGİN ERTAN

Jean-Luc Godard'ın çekmiş olduğu uzun metraj filmlerin hemen hepsi ülkemizde şu ana kadar ya festivaller ya da kültür merkezlerindeki özel gösterimler aracılığıyla seyirciyle buluştu. Fakat ticari gösterim söz konusu olduğunda, yakın geçmişte Türkiye'de vizyona girmiş bir Godard filmi hatırlamıyoruz. Hatta yakın geçmiş bir yana, son otuz yıla yayılan bir süreçten bahsedebiliriz (sayın Atilla Dorsay'a danıştığımızda, Türkiye'de vizyona girdiğini hatırladığı son Godard filminin "Nefret" adıyla gösterilen "Le Mépris" olduğunu belirtti, ki bu durumda otuz yılı aşkın bir süreç bile söz konusu olabilir). Aslında bu durumun yarattığı çağrışımın tersine, ülkemizde Godard'ın kayda değer bir seyirci kitlesine sahip olduğunu söylemek mümkün. Festivallerde gösterilen filmlerinin biletleri genellikle çok önceden biter ve salon çoğunlukla hınca hınç dolu olur. Çoğunlukla bu kalabalığın hepsi çıkışa kadar sabredemez, filmler beğenenler ve beğenmeyenler (hayran kalanlar ve "ben bir şey anlamadım"cılar da diyebiliriz) şeklinde bir kutuplaşma yaratırlar. Özetle, her ne kadar ülkemizde dağıtımcılar tarafından pek yüz bulmasa bile, Godard hâlâ seyirciyi salonlara taşıyan ve provoke etmeyi beceren bir yönetmen.

İlk gösterimi geçtiğimiz yıl Cannes Film Festivali'nde yapılan "Müziğimiz" (Notre musique) bu anlamda tipik bir Godard "iş"i. Yoğun, klasik sinemaya fazla alışmış seyirciyi zorlaması muhtemel, baştan sona çarpıcı fikirlerle dolu ve uzlaşmacı olmayan bir "sinemasal makale", belki de bir anti-film (Godard'ın, 1967 yapımı "Week End/Haftasonu"nda "sinemanın sonu" diye buyurduğunu unutmamak lazım). Yine de "Müziğimiz"i en azından bizler için farklı kılan bir unsur var, uzun bir aradan sonra ülkemizde vizyona giren ilk Godard filminden bahsediyoruz aynı zamanda.

"Müziğimiz"de Godard'ın kendisini karşısına yerleştirdiği öncelikli şeylerden birisi hikâye anlatma sineması. Elbette çoğu Avrupa dilinde "hikâye" ve "tarih" kavramlarının aynı kelimeyle ifade edildiğini, benzer bir etimolojiye sahip olduklarını unutmamak gerekiyor. Özetle, tıpkı önceki filmlerinde olduğu gibi, Godard "Müziğimiz"de de tarihle ilgileniyor ve tıpkı klasik hikâye anlatma sinemasına taraf olduğu gibi, klasik tarih yazımına da karşı çıkıyor, insanlık tarihine ters köşeden yaklaşmaya çalışıyor. Yönetmen bu bağlamda "İlahî Komedya"yı model olarak almış ve filmini üç ana bölüme ayırmış; Cehennem, Araf ve Cennet. Ayrıca tıpkı Dante'nin metni gibi, "Müziğimiz" de mitolojiden ve tarihten besleniyor.

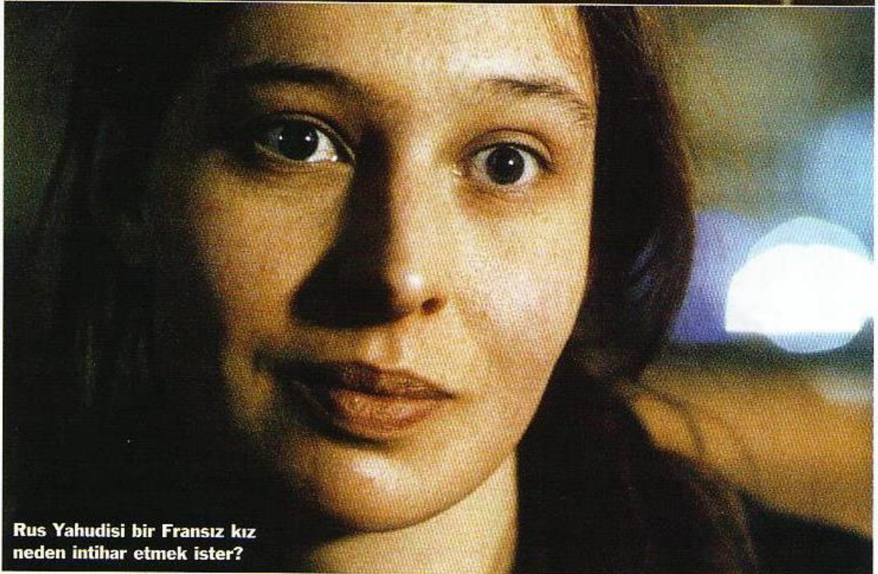
İlk bölüm olan "Cehennem", savaşa dair görüntülerle bezeli bir kolaj olarak tanımlanabilir. Hem bu bölüm, hem de film şu sözlerle başlıyor; "... ve efsaneler çağında, sel baskınları ve tufandan sonra, yok etmek üzere silahlanmış insan yeryüzünde beliriverdi". Bu bölümde gerçekten yaşanmış savaşlara dair belge görüntüler çeşitli film kareleriyle, tercihen Amerikan westernleri ve yine Amerika'dan '50'li yıllarda çık-

mış, soğuk savaş paranoyası taşıyan B filmleriyle içiçe kurgulanmış olarak karşımıza geliyorlar. Bu bölümün son cümlesiyse filmin derdini açıklamak açısından son derece işlevsel, "Artık 'ben' bir başkasıyım". Zira Godard'ı bu filmde özellikle ilgilendiren nokta, yıllar boyunca gerek tarih gerekse hikâye yazımında "öteki" rolünün kime neden verilmiş olduğu. İkinci bölüm "Araf" ise günümüzün Saraybosnasında geçiyor. Bu bölümde Godard da rol almakta ve kendisini canlandırıyor. Konuşmacı olarak katıldığı bir edebiyat konferansı merkez seçilerek, savaştan arda kalanlar gösteriliyor. Bir yandan Mostar Köprüsü restore edilirken, Godard savaşı ve acıları ne çabuk unuttuğumuzdan dem vuruyor. Elbette hedef yine aynı, tarihin nasıl yazıldığı ve yaratılan mitler. Son bölüm "Cennet" ise huzur dolu bir ormana dair görüntüler sunuyor ancak bu mekanı Amerikan askerlerinin koruması altında resmederek kendi içinde bir çatışma yaratıyor ve insanoğlunun rahatı, konforu ve huzuru nerede aradığını sorguluyor. Baştan sona çarpıcı fikirlerle dolu "Müziğimiz"in en vurucu anlarıysa "Araf" bölümünde yer alan, Godard'ın metin ve görüntü üzerine verdiği konferansta karşımıza çıkıyorlar. Godard, insanlık tarihinde bakış açısına göre değişen rolleri, kimin kahraman kiminse mağdur olduğunu veya tarih yazımı sürecinde kimlerin kime göre "öteki" rolünü üstlendiğini sinema üzerinden açıklıyor. Açı ve karşı açı tekniğini kullanarak bu meseleye farklı bir perspektiften yaklaşıyor. Filmden alıntı yapmak gerekirse; "Açı ve karşı açı sinema dilinin en temel kuralıdır. Howard Hawks'un bir filminden alınmış şu karelere dikkatle baktığınızda aynı şeyin tekrarlandığını göreceksiniz. Çünkü yönetmen kadın ve erkek arasındaki farkı görmekten aciz ve iki şey birbirine benzediğinde durum çok daha kötüdür... 1948 yılında İsrailliler Kutsal Toprak'lar'a ulaşmak için suda yürüdüler, Filistinliler ise boğulmak için. Açı ve karşı açı. Yahudiler kurgusal film oldular, Filistinliler ise belgesel..." Filmin diyalog metinlerinden bu alıntıları yapmamızın bir nedeni daha var. Kuşkusuz "Müziğimiz"i sinema olarak görmeyecek, filmi geveze ve yazıya yakın bulacaklar çıkacaktır. Ancak söz konusu cümlelerin filmde görüntülerle beraber algılandıklarında anlamlarının ne kadar yoğunlaştığını bizzat deneyimleyebilirsiniz. Zaten Godard da "Müziğimiz"i üç bölümlü bir makale-film olarak tanımlamakta. Başka bir deyişle, sinemanın denemekten asla yorulmayan ustası, yaklaşık elli yıl sonrasında hâlâ "essay-film" (makale-film) geleneğine bağlı kalmakta ve film çekerek düşünmeye devam etmekte.

Filmlerinde çoğunlukla klasik kurgusal bir anlatımı reddeden, belgeselle kurmaca olanı biraraya getirmeye çalışan Godard'ın en bilinen numaralarından birisi de doğal sesleri yüksek volümde kaydederek yarattığı yabancılaşma efektidir. "Müziğimiz"in ismi de doğal olarak sese bir gönderme amacı taşıyor. Filmin ülkemizdeki ilk gösteriminin gerçekleştiği 24. Uluslararası İstanbul Film Festivali'nin kataloğundan bir alıntı yapacak olursak, "Müziğimiz', dilin direnegelen gücüne olan inancı, 'müziği' ifade ediyor". Yönetmenin bir önceki uzun metraj filmi "Aşka Övgü"yü (Éloge de l'amour) izlemiş olanlar hatırlayacaktır, Godard orada da özellikle Amerika'nın tarihe bakışını eleştirmekte, kişisel tarihin giderek yok olmasına ve oturan kolektif tarih bilincinin unutmaya dair tarafının tehlikesine işaret etmekteydi. Merkez noktadaysa yeni filmini çekmeye hazırlanan bir yönetmen yer almaktaydı. Bu bağlamda "Aşka Övgü" ve "Müziğimiz" arasında önemli bir akrabalık var. Bu ve benzeri konular Godard'ı tüm bir film yapma süreci boyunca ilgilendirmiş olsa bile, söz konusu iki film günümüzde neredeyse elle tutulur bir söyleme bile sahip olmayan, popülist Amerika eleştirilerinin yanında seyirciyi gerçek anlamda düşünmeye çağırıyorlar (hatırlarsanız, Godard geçtiğimiz yıl Michael Moore'un "Fahrenheit 9/11"ini beğenmeyen ve ciddi şekilde eleştirenlerden birisiydi). Zira "Aşka Övgü" gibi, "Müziğimiz"in de hedef seçtiği tek bir kötü adam yok. Karşımızdaki film tüm bir yazılı edebiyat tarihini, hatta tüm insanlık tarihini hedef seçerek daha temele iniyor. Tanıtım cümlesinde ahir zamana dair bir suçlama olarak da nitelendirilen "Müziğimiz", en özet haliyle mitler yaratmayı ve hikâye anlatmayı başlı başına bir sorunsal olarak görmekte.

İstanbul Film Festivali'nde de Mayınlı Bölge'ye dahil edilen "Müziğimiz", kuşkusuz her zevke hitap etmeyen, söylemek istediklerini hazır lokma olarak seyircinin önüne koymayan, çaba isteyen, özetle zor bir film. Ancak bu zorluğun ödülünü fazlasıyla verdiğini, uzun zamandır ülkemizde ticari gösterimde seyirci karşısına çıkan en vurucu filmlerden birisi olduğunu söylemek de yanlış olmaz. Godard ile ilk tanışmayı yaşamak için ideal bir tercih olduğunu söyleyemeyeceğiz, ancak yönetmenin sinemasına ve bahsettiği konulara meraklıysanız beklentilerinizin yarı yolda kalmayacağı kesin. Eğer bizim tavsiyemize güvenmiyorsanız, Uluslararası Eleştirmenler Birliği FIPRESCI'nin de "Müziğimiz"i geçtiğimiz yılın en iyi filmi seçtiğini ekleyelim. ■

Filmde Godard da yer alıyor.

Rus Yahudisi bir Fransız kız neden intihar etmek ister?

gündem

"İki Genç Kız"

Filmin iki genç başrol oyuncusu gayet başarılılar.

"Bu bir başkaldırı filmi"

Perihan Mağden'in çok satan, aynı adlı romanından uyarlanan "İKİ GENÇ KIZ" Nisan ayı sonunda gösterime girdi. Video-art çalışmalarının yoğunluğu nedeniyle bir süredir sinemadan uzak kalan KUTLUĞ ATAMAN'ın bir bakıma uzun metraja dönüşü olan bu uyarlama, yılın iddialı Türk filmlerinden. ENGİN ERTAN

nümüze gelene bin tekme!". Behiye ve Handan, "İki Genç Kız"a adını veren kahramanları, sokakta büyük bir mutluluk ve şevkle, bağıra çağıra çocukluk yıllarından kalma bu sözleri tekrarlıyor, hani ilkokul yıllarına ait o oyunu oynuyorlar. İçilen biraların kana karıştırdığı alkolün, ancak daha da önemlisi hayata tutunmaya yardımcı olacak, hatta tutunmaya değecek bir arkadaşı bulmanın verdiği heyecanın bunda büyük rolü var. Hayata tutunmak dedik, çünkü "İki Genç Kız" bir bakıma "tutunamayanlar"ın hikâyesi. Ancak bu tutunamama hâli bir boşvermişlikten kaynaklanmıyor. Filmin başkarakterleri Behiye, Handan ve Leman bilakis tutunmak için çabalıyor, gayret gösteriyorlar. Behiye'nin bakımsız ama hamarat, Leman ve Handan'ın pedikürlü elleri kayıp giden hayata tırnaklarını geçirmeye çabalıyorlar. Her gün hayat acımasızca üzerlerinden geçer, şehir etraflarında akıp giderken onlar bir yerinden yakalamaya, kaybolmamaya çaba gösteriyorlar. Bu büyük ve zor oyunun bir parçası olmak için kendilerince keşfettikleri kurallar ve yollar var. Onlar üyesi olduğunuz spor kulübünün havuzuna izinsiz giren ve duvardan atlayarak kaçan, her gün alışveriş yaptığınız kozmetik dükkânının deneme ürünlerini pervasızca kullanan, çocuğunuzun doğum günü pastasını parmaklayanlar. Kocanızın katıldığını sandığınız o "önemli iş yemeği"nde otel odasında veya arabanın koltuğundaki esas eşlikçiler de olabilirler. Şehrin dehlizlerini, yan caddelerini bilmek zorunda oldukları gibi, hayatın da bilinmeyen, görmediğimiz arka sokakları onlara ait. Evet, onlar arka sokakların, asla anlatılmayan hikâyelerin, küçük zaferlerin kahramanları. Neyse ki onların öykülerini de anlatan, onları konuşturmayı tercih edenler de var.

Perihan Mağden'in ilk olarak 2002 yazında yayımlanan ve iyi bir satış rakamına ulaşan romanı "İki Genç Kızın Romanı"ndan uyarlanan filmin yönetmeni Kutluğ Ataman. Romanla bazı farklılıklar taşıyan filmin üç önemli karakteri var. Behiye (Feride Çetin) liseyi yeni bitirmiş, üniversiteye başlamaya hazırlanan bir genç kız. Varoşlarda yaşayan alt orta sınıftan bir ailenin bu küçük kızı içinde her geçen gün artan bir öfke biriktiriyor. Ev işlerindeki hamaratlığı, bıkmadan usanmadan yerleri silen elleri bu öfkenin bir eseri. Sessiz babasına da, kara cahil ve fazlasıyla geleneksel ağabeyine de, sürekli mut-

Hülya Avşar ve Vildan Atasever filmden sonra "Kadın İsterse" isimli dizide de anne-kız rolüne çıktılar.

Kutluğ Ataman

fakta tabak kıran annesine de dayanamıyor. Hepsinden önemlisi annesine, çünkü her genç kız gibi büyüyünce onun gibi olmaktan korkuyor. Bile isteye kırdığı tabaklar ellerini kanattıkça, yaşadığı fiziksel acı ruhsal olanı bastıracak, vücudunda açılan yeni kesikler görünmeyen yaraları kapatacak zanneden mazoşist anne gibi olmak Behiye'nin en büyük kâbusu. Behiye ile aynı yaşta olan Handan'ın (Vildan Atasever) da benzer bir derdi var. Handan ve annesi Leman'ın (Hülya Avşar) hayatı "mış gibi yapmak" üzerine kurulu büyük bir oyun. Leman, zengin ve evli erkeklerin sevgiliymiş gibi yaparak geçimini sağlıyor, başka bir deyişle bir metres. Anne-kızın aslında beş kuruş paraları yok ancak paralı ve üst sınıf gibi davranmalılar. Yoksa hayatın cirit attıkları sahasında onlara yer yok. Babası yıllar önce Avustralya'ya göçmüş Handan'ı bu hayattan kurtaracak tek çıkış yolu önce dershane, sonra üniversite, sonra da bir iş sahibi olmak. Ancak onun bu kadar beklemeye sabrı yok. O da büyüyüp annesi gibi olmaktan korkuyor. Ancak Behiye gibi hayattan büyük beklentilerinin, bu beklentileri karşılanmadıkça duvara toslamanın içinde yarattığı öfkeyi hemen dışa vurmuyor. Memnunmuş gibi yapmak, zenginmiş ve mutluymuş gibi davranmak da onun oyunu. Ta ki bir gün yolları Behiye ile kesişinceye değin.
Tanışır tanışmaz pek iyi anlaşan iki genç kız, çabucak "en iyi arkadaş" oluveriyorlar. Behiye evden kaçıp Handanların yanına yerleşiyor. Böylece kısa süreli ancak son derece yoğun, iki kızın sürekli beraber olacağı, beraber nefes alıp vereceği bir dostluğun yolu açılmış oluyor. Bu sıra dışı, belki de alışılmış normlara göre saplantılı arkadaşlık hikâyesi, tıpkı romanda olduğu gibi filmin de merkezinde yer alıyor. Mağden'in romanında özellikle üzerinde durduğu sınıf ayrımı ve buna bağlı politik tavır, filmde de kendisini hissettiriyor.
"İki Genç Kız" sinemamızda uzun zamandır rastlamadığımız tarzda bir "kadın kahramanlı film". Belki Peter Jackson'ın "Heavenly Creatures"ına veya geçtiğimiz sezon izlediğimiz "13"e benzetmek mümkün. Ancak tematik olarak ortak yönler bir yana, ortaya çıkan sonuç son derece yerel, bütünüyle buralı. Kutluğ Ataman'ın yaptığı "bu bir başkaldırı filmi" tanımlaması, belki de "İki Genç Kız" için en uygun olanı. Bu kimse için özür dilemeye soyunmayan, uzlaşmacı olmaya çalışmayan, mağdur olandan tavır olur"muş gibi yapmayan", acımadan ve acındırmadan haksızlığa uğrayanın yanında duran, hepsinden önemlisi net ve dürüst bir film. Popüler olmak için gerekli potansiyele sahip olması bir yana, stil olarak klasik tarzla uzaktan yakından bir ilgisi yok. Özetle, son yıllarda sinemamızdan çıkmış en kayda değer, en iyi işlerden birisi "İki Genç Kız". Ülkemizin sayılı iyi gruplarından Replikas'ın elinden çıkma özgün müziğinin de önemle altını çizip, mutlaka görmenizi önerirken, filmle ilgili daha fazlası için sözü yönetmen Ataman'a bırakıyoruz.

Romanı ilk olarak ne zaman okudunuz?
Yaklaşık iki yıl önce.

Okur okumaz sinemaya uyarlamaya karar verdiniz mi? Bu nasıl bir süreçti?
Romanı ilk olarak yapımcım Gülen Güler okudu ve bana filme uyarlama teklifini o getirdi. Dolayısıyla ilk okuyuşumda film yapma amacı, bu malzemeden bir film olup olmayacağı düşüncesi vardı. Başlangıçta kafamda bazı soru işaretleri vardı. Daha önce bir uyarlama yönetmemiştim. Başka bir kişiye ait bir eseri kendi eserime dönüştürüp dönüştüremeyeceğime dair sorular bunlar. Fakat bunu yapabileceğimi düşündüm, çünkü romandaki karakterler çok hoşuma gittiler. Roman elbette çok ayrı bir şey. O edebi bir eser ve orada dille, kelimelerle sanat yapılıyor. Sinemadaysa öncelikle görüntü ve sesle sanat yapıyorsunuz. Sonuçta ortaya farklı bir şey çıkıyor. Ancak romandaki konular beni ilgilendiriyordu ve bunları sinemaya aktarabileceğimi düşündüm. Romandaki hikâyenin beni özellikle politik olarak ilgilendirdiğini söyleyebilirim. Tüm bu süreçler sonunda "İki Genç Kız" projesine başladım.

Romanla film arasında bazı farklılıklar var, özellikle karakterler açısından. Örneğin Muki karakteri filmde yok.
Evet, ben Muki karakterini film için gerekli görmedim. Romanda bu karakterin bir işlevi vardı ama sinemada çok daha ekonomik olmanız gerekiyor. Yüz dakika içerisinde bütün karakterleri seyirciye tanıtmanız, onları bir ağaca tırmandırmanız, sonra onları taşa tutmanız ve seyirciyi bu durumdan kurtulup kurtulamayacakları konusunda meraka düşürmeniz gerekiyor. Bu nedenle bir karakter kalabalığı olsun istemedim. Hemen konunun içine girmek ve oradan devam etmek amacım vardı. Meselenin özüne inmek benim için öncelikliydi. Bu çerçevede anne karakterinin biraz daha öne çıkmasını sağladım. Behiye'nin varoşlu kız kimliğini daha netleştirdim, çünkü sınıf farklılıklarını göstermek istiyordum. İster sinemada, ister başka bir mecrada olsun, tüm hikâyelerde, her türlü dramada kontrast çok önemli. Bu nedenle Behiye'nin ve Handan'ın hayatları arasında mümkün olduğunca zıtlık yaratmaya çalıştım.

Behiye'yi canlandıran Feride Çetin ve Handan'ı canlandıran Vildan Atasever, yaklaşık bin kişinin başvurduğu bir seçme sonunda bu rolleri kapmışlar.

Bir de filmin bugünün Türkiye'sini yansıtan bir kimliği olmasını istedim. Bu romanın yansıtmadığı anlamına gelmiyor elbette. Ancak bu zıtlıkları arttırarak, bugün Türkiye'nin politikasında nelerin oturmuş olduğuna dikkat ederek, bugüne dair bir film yapmaya çalıştım. Örneğin varoşlardan sürekli söz ediyoruz ama çoğu kişinin buraları gördüğüne dair ciddi şüphelerim var. Çoğu insan "buralarda acaba kimler yaşıyor" diye düşünüp, varoşları başka bir dünya gibi tahayyül ediyor. Tüm bunların hikâyeyi güçlendireceğini ve güncelleştireceğini düşündüğüm için bu noktalara eğilmek istedim.

Anne karakterinin, yani Leman'ın filmde romana oranla öne çıkması haricinde, Handan da Behiye ile olan ilişkisinde daha aktif bir rol üstleniyor gibi.

Evet, doğru. Benim için Handan'ın karakteriyle ilgili olarak önemli olan şey sağ gösterip sol vurmak, yani seyirciyi şaşırtmaktı. Filmin sonunda ne olacağını belki romanı okumuş olanlar biliyorlar ama yine de bir sürpriz var. Handan filmin başlarında ilk tanıştığımızda çocuksu, sürekli bağıran, tiz sesli bir kız, köpük gibi. Bu her şeyden önce bir karakter filmi, bir aksiyon filmi değil. Benim için önemli olan üç kadın hikâyesi yapmaktı. Anne karakterini öne çıkartmamın sebeplerinden birisi de bu. Handan'a dönersek, filmin sonuna gelindiğinde bütün planı kurmuş kişinin o olduğu ortaya çıkıyor. Bu da filmin önemli sürprizlerinden birisi. Bu nedenle Handan'ı daha aktif hale getirmek benim için önemliydi. Belki de Behiye gibi çok akıllı ve kendini geliştirmiş bir kızın bile hayatta öğreneceği dersler var. Handan'ın filmin başlarında bir diyaloğu var, bu da finale dair bir şeylere önceden işaret ediyor; "Hayat sadece kitaplardan değil, alışveriş merkezlerinde de öğrenilebilir", diyor ve filmin sonunda bunda bir doğruluk payı olduğu ortaya çıkıyor. Hayat başka bir şey, sandığımızdan çok daha karmaşık.

Romanda Behiye'nin Handan'a duyduğu aşk çok daha belirgin. Bunu filmde özellikle mi geriye çektiniz?

Roman ilk yayımlandığında "acaba bu bir lezbiyen hikâyesi mi", gibi tartışmalar çıkmıştı. Ne yazık ki bu sinemada, ki sadece Türkiye'de değil tüm dünyada, çok daha kolay olabilecek bir şey. Çünkü sinema edebiyata oranla daha popüler bir alan. Açıkça söyleyeyim, filmi kitabından da ötesine geçerek çok daha net şekilde bir lezbiyen hikâyesine dönüştürebilirdim. Ancak bunu kesinlikle yapmak istemedim. Çünkü bunu yaptığınızda anında bir kefeye oturtuluyorsunuz ve o kefenin dışına çıkamıyorsunuz. Filmin ulaşacağı kitle de sınırlanmış oluyor. "Lola + Bilidikid"de bunu yaşadığım, film, özellikle Türkiye'de, hemen bir "gay filmi" damgası yediği için bunu yapmak istemedim. İleride elbette bir lezbiyen ilişki üzerine başka bir film de yapabilirim. Ama "İki Genç Kız"da bir gençlik hikâyesi anlattığımı iddia ediyorum. Türkiye'de elbette daha önce başka gençlik filmleri de yapıldı ama bunlar gençlerin ceplerinden paralarını almak için üretildi. Ben gençliğin sorunlarından bir tanesi üzerine bir film yaparken, bunu belirli bir cinsellikle sınırlamak istemedim. Belki bu nedenle lezbiyenler bana kızacaklar, "Niye bir lezbiyen filmi çekmedin? Bu kızların arasındaki lezbiyen bir aşk hikâyesi", diye. Ancak öyle değil. O yaştaki çoğu kız arasında kolaylıkla yaşanabilecek bir ilişki bu.

Bir yandan da filmi yanlış anlamaya meyilli insanların, bu arkadaşlık ilişkisini çabucak "lezbiyen ilişki" diye etiketleyecek çoğu kişinin işini kolaylaştırmamak açısından da doğru bir tercih olmuş.

Evet, ama hepimiz biliyoruz ki o "çoğu kişi" de kendi gençliğinde aynı yollardan geçmiş oluyor.

Müzik kullanımıyla ilgili sormak istediğim bir şey var. Romanda beni rahatsız eden şeylerden

birisi Behiye'nin müzik zevkiydi. Sanki orada oturmamış bir şeyler var gibi, en azından bana The Cure dinleyen birisinin aynı zamanda Linkin Park veya Limp Bizkit dinlemesi çok inandırıcı gelmemişti. Sizin film için özgün müzikten yana tercih kullanmanızın nedeni neydi? Benzer şeylere takılmanız mı, yoksa hikâyeyi biraz daha yerelleştirmek mi?

Benim için öncelikli sorun hikâyeyi yerelleştirmekti. Filmdeki Behiye kesinlikle romandaki Behiye değil. Filmdeki Behiye Mahmutpaşa'da yaşıyor. Ben romanı okurken Behiye'nin Linkin Park veya The Cure dinliyor olmasına açıkçası pek inanmamıştım. "İki Genç Kız" her şeyden önce bu coğrafyaya ait bir film. Filmi izleyen bazı kişiler uluslararası festivallerde, yurt dışında ödüller kazanabileceğini söylüyorlar. Benim söylediğimse bu filmin Türkiye'de çok başarılı olacağı ve kesinlikle bir festival filmi olmadığı. Yurt dışındaki festivallerde, ister Cannes ister Berlin veya başka bir yer olsun, buradan bekledikleri şey hâlâ toplumun çarkları arasına sıkışmış bir takım zavallı insanlar, belki Türkler veya Kürtler. Böyle konular üzerine, biraz da eli yüzü düzgün bir iş çıkartırsanız, bütün festivallerin kapıları önünüzde bir bir açılıyor. Bu "Lola + Bilidikid"de de benim başıma geldi. Ama ben o filmi böyle bir amaçla çekmemiştim ve bu durumdan gerçekten rahatsız oldum. Film öyle tanıtıldı ki, sanki ben politik bir lider, bir öncüymüşüm gibi bir hava oluştu. Halbuki niyet bu değildi ve ortaya çıkan durum benim için rahatsız ediciydi. "İki Genç Kız"da da bu coğrafyaya ait, buranın gençleri için bir film çekmeyi hedefledim. Bu nedenle içinde çok fazla yabancı isim görmek istemedim.

Bu filmi çekerken belki bir yönetmenin normalde harcayacağı enerjinin üç katını harcadım, çünkü Türk bir ekiple çalıştım. Elbette burada imkânlar ve profesyonel deneyim daha az. Çok rahatlıkla bu proje için yurt dışından bir ekip de sağlayabilirdim. Ama mahsus Türk bir ekiple çalıştım. Replikas'ın müziğinin de filme çok uyduğunu düşünüyorum. Bunların haricinde Nazan Öncel, Aylin Aslım ve Kibariye'den de şarkılar kullandım.

Yine müzikle ilgili bir soru sormak istiyorum. Romanda, her ne kadar daha sonra Behiye ve Handan televizyonda "Metres" filmine rastladıklarında biraz tadı kaçsa da, Selami Şahin ve şarkıları üzerine olan bölümler çok hoştu. Siz bu şarkıları filmde özellikle mi kullanmadınız?

Bu bilinçli bir tercihti. Romandaki bir şeyi alıp birebir seyircinin önüne koymanın pek bir anlamı yok. Roman zaten Türkiye standartlarında "best seller" sayılabilir. Yanılmıyorsam 300 bin civarı kişi tarafından okunduğu söyleniyor. Aynı motifleri filmin içine sokmak bence çok doğru olmazdı. Bu nedenle farklı bir şey yapmaya çalıştım ve ben de Kibariye'yi kullandım. Ayrıca şarkıların sözleri hikâyeye çok uyuyor.

Yönetmen Kutluğ Ataman'ın söylediğine göre filmin sloganı "önümüze gelene bin tekme!"

Filmin görsel yapısında da kısa planlar ve sıçramalı bir kurgu dikkat çekiyor. Belki bu çok daha öncesinden, Fransız Yeni Dalgası'ndan beri alışık olduğumuz bir şey ancak hikâyeyi ve karakterleri düşününce punk benzeri bir hava yaratmaya çalıştığınızı söyleyebilir miyiz?

Biz buna punk yerine "arıza" demeyi tercih ediyoruz. Arızalı bir hikâye anlatıyoruz ve filmdeki en önemli karakter olan Behiye, aralarında en düzgünü olsa bile, arızalı olarak algılanan bir karakter. Türkiye'de gençliğe hâlâ arızalı gözüyle bakılıyor, gençlik hâlâ korkulan bir potansiyel. Hâlâ gençlere güvenilmiyor ve Türkiye ne yazık ki hâlâ ihtiyarların elinde. Ancak nüfusun büyük çoğunluğu genç. Evet, filmin stilinde bunu, kural tanımamazlığı yansıtmaya çalıştım. Bize hep film montajı böyle olmaz, müzik böyle olmaz gibi şeyler söyleniyor. Hayır, pekâlâ oluyor. Filmi videoda çektik ve daha sonra öyle bir bastık ki, kumlu, önceden de bahsettiğim kontrastı yakalayan bir görsellik çıktı. Elbette öyle oturayım, rahat rahat, lay lay lom izleyeyim tarzı bir film değil. Gene de seyircinin iyi vakit geçireceği, en azından gittiğine pişman olmayacağı bir film yarattığımızı ümit ediyoruz, ki bu da bir başarı. Zaten benim öncelikli derdim bu filmle birilerine bir şeyler anlatmak, mesaj vermek değil. Herkesden önce gençlerin bu filmi izlemelerini istiyorum. Gazetecilerin, eleştirmenlerin, festivallerin beğenisi benim için öncelikli değil. "İki Genç Kız" ile öncelikle seyirciye ulaşmak istiyorum ve bundan sonraki işlerimin de aynı çizgide olmalarını hedefliyorum.

Hikâyenin sizi politik olarak da ilgilendirdiğini söylemiştiniz. Zaten tüm bu kabuk değiştirme, başka birisi olma veya hayatta birisine tutunma öyküleri ardında sınıfsal bir çatışmayı da barındırıyor. Romanda sözle ifade edilen bu gibi şeyleri siz ne şekilde sadeleştirdiniz ve sinema diline uygun forma soktunuz?

Bu biraz benim stilimle ilgili. Ben insanlara mesaj vermeye veya ders vermeye inanmıyorum. Sinemada veya sanatın diğer kollarındaki işlerimde bu hep böyle. Artık o insanlara bir şeyler öğretme hâli kalmadı. Artık herkes her şeyi biliyor. Bilinen şeyleri tekrar etmenin de bir anlamı yok. Ben bu filmde hayatın gerçeklerine baktım ve karakterlerime yaklaşırken onları mümkün olduğunca gerçek yapmaya çalıştım.

Hülya Avşar, Leman rolünde kariyerinin en olgun performanslarından birisini veriyor.

Filmin geçtiği mekânları gezdim, buralarda yaşayan insanları gözlemledim. Gerçek olan bir şeyi filminize ekledikten sonra üzerine çok fazla söz söylemenize gerek yok, o kendi kendine konuşmaya başlıyor zaten. Üzerine mesaj eklemeye, altını çizmeye, kör gözüm parmağına hale sokmaya gerek yok. Sinema bu değil zaten. Evet, elbette işin sanatsal bir boyutu var ama en nihayetinde sinema da bir eğlence çeşidi. Bir film benim için hiçbir zaman akademik bir metin değildir.

Sırada bir sonraki uzun filminiz olan "Palto" var. Peki video-art ile aranız nasıl? Şu anda üzerinde çalıştığınız bir proje var mı?

Geçen sene ben video-art alanında üç büyük iş çıkarttım. Normalde yılda bir iş yapardım ama iki yıl kazanabilmek için geçen yıl üç proje tamamladım. Bunun üzerine hemen "İki Genç Kız"a başladım ve evet, sırada da "Palto" var. Bu geçen iki yıl içerisinde sinemadan ne yazık ki biraz uzak kaldım. Sanat alanındaki kariyerim hiç beklemediğim bir anda öyle bir noktaya geldi ki, devam etmesem bu şımarıklık olacaktı. Ancak video-art alanındaki çalışmaların yoğunluğu beni sinemadan uzak tuttu. Durmak gibi bir niyetim asla yok, çünkü çok zevk alıyorum. Ancak şu an için video-art'ı biraz rölantiye alabilirim. Yapmış olduğum ama henüz çıkmamış, sırada bekleyen işlerim de var. Ama öncelikli olarak önümüzdeki yıllarda Yalan Dünya'da sinemaya devam etmek istiyorum. Amacım her yıl en azından bir film çıkartmak.

Sanırım "İki Genç Kız"ın oluşum süreci de bir buçuk-iki yılı bulmuştu.

Evet, bu nedenle aynı anda birden fazla projeye başlıyorum. Örneğin Mayıs ayında "Palto"dan bir sonraki filmimi yazmak üzere bir ay kapanacağım. Bu sisteme filmlerinizi baştan sokmanız ve arka arkaya sıralamanız gerekiyor, çünkü bir filmin yapımı için gerekli bütçenin sağlanması ve projenin tamamlanması üç ila beş yıl sürüyor. Elbette Türkiye'de yapılan Haziran'da başlanılıp Eylül'de Antalya'ya yetiştirilmeye çalışılan filmlerden bahsetmiyorum. O ayrı bir üretim süreci, ayrı bir tüketim mamulü. Bu benim yapabileceğim bir şey de değil, Türk sinemasının o alanıyla ilgilenmiyorum. Bu nedenle benim işlerim, uluslararası standartlar neyse, bu işler dünyada nasıl yapılıyorsa, o şekilde ortaya çıkıyorlar.

Filmin iki başrol oyuncusu olan Feride Çetin ve Vildan Atasever'i de başvuruda bulunan çok sayıda aday arasından seçtiniz. Bu deneme ve eleme süreci nasıldı?

Çok zordu. Ne yazık ki Türkiye'de bu karakterleri canlandırabilecek yaş grubundan fazla oyuncu yok. Olanlar da daha ziyade dizilerde rol alıyorlar ve deneyim kazanmak yerine bilakis yanlış şeyler öğreniyorlar. Her şeyin hızla üretildiği ve tüketildiği bir sistemin içine girmiş oluyorlar. Bu yüzden, "Lola + Bilidikid"de yaptığım gibi taze yüzler bulmak ve kendim eğitmek gibi bir yol tercih ettim. Aslında bu biraz deli cesareti. Hiç sinema deneyimi olmayan genç oyuncuları başrolde, hem de Hülya Avşar'ın karşısında oynatmak... Ama sonuç gayet olumluydu. Yanılmıyorsam binin üzerinde sayıda gençle görüştükten sonra Feride ve Vildan'ı seçmiştik. Zaten biz filmi bitirene kadar Vildan çeşitli dizilerde oynamaya ve başka teklifler almaya başladı. Feride ise sinema okumuş ve kamera arkasında çalışmayı da istiyor. Ancak öyle sanıyorum ki oyunculuğa da devam edecek.

Siz de "İki Genç Kız" için röportajın başlarında "üç kadın filmi yapmak istedim", gibi bir tanımlama kullandınız. Ne yazık ki, özellikle son dönem Türk sinemasında kadın karakterlerin yeterince ön planda olduklarını, yeterince ve olması gerektiği şekilde konuştuklarını söylemek mümkün değil. İkisi genç kız olmak üzere, üç kadının ön planda oldukları bir film çekerken siz bu konuda neler düşündünüz?

Bu filmin sloganı "Önümüze gelene bin tekme!". Türkiye'de kadınlar ne yazık ki mağdur durumundalar. Genç kızlar ise hem genç, hem de kadın olmaları nedeniyle çifte mağdurlar. Bu elbette bir başkaldırı filmi. Ancak başkaldırı demişken, politik anlamda mesaj vermekten hoşlanmadığımı söylemiştim. Beni esas olarak ilgilendiren bireysel politika, yani birey olarak toplum içinde varolmayı becerip beceremedikleri. Bence iki genç kızın hikâyesinin anlatılabilmesinin bile bu anlamda politik bir boyutu var. Bu filmin yapım aşamasında sayısız zorlukla ve önyargıyla karşılaştık. Ancak biz tüm bu zorluk ve önyargıları şu veya bu şekilde aştık. Karşılaşılan engelleri aşılması gereken birer zorluk olarak görmek ve bu zorlukları nasıl aşacağına dair kafa yormak gerekiyor. Bizler de bu yöntemi izledik ve filmin seyirciyle buluşmasına çok az kaldı.

Politikadan ve zorluklardan bahsetmişken; belki duymuşsunuzdur artık filmler için uygulanan yeni bir yaş sınırı uygulaması var. "İki Genç Kız" denetimden geçti mi? Siz özellikle gençlere ulaşmak istediğinizi belirttiniz, ancak tam da gençlerin izlemesi gereken bu film, örneğin 18+ yaş sınırı alırsa ne hissedersiniz?

Aslında ben yaş sınırı uygulamasının gerekliliğine inanıyorum. Gerçekten de belirli bir yaşın altındaki çocukları belirli şeylerden korumak gerekiyor. Ancak önemli olan bunun nasıl uygulandığı. Kötü uygulanırsa bu büyük tartışmalara neden olabilir. Fakat bunları da daha önce söylediğim gibi aşılması ve üstesinden gelinmesi gereken zorluklar gibi görmek gerekir. Bence bu tarz sınırlamalar, yasaklar filmlerin daha fazla merak uyandırmasına, daha fazla izlenmesine bile neden olabiliyorlar. Dolayısıyla zamanla geri adım atılması da mümkün. Zaten bu değişim süreci içerisinde bu tarz şeylerle çok karşılaşacağımızı düşünüyorum.

"İki Genç Kız"a gelince, bu film 18+ yaş sınırı alsa bile, bu kısıtlamalara asla bağlı kalınmıyor ve biliyoruz ki çocuklar da o sinemalara giriyorlar. Türkiye'de ne yazık ki bir uygulama zaafı da var. Bu nedenle filmimle ilgili bir korkum yok. Her koşulda bu filmin gençlere bir şekilde ulaşacağını tahmin ediyorum. Ancak illa bir yaş sınırı alacaksa, bu 14 olabilir.

Sürekli gençlere ulaşmak istediğinizden bahsediyorsunuz ancak filmi izlerken tür filmi bağlamında bir "gençlik filmi" çekmeye çalıştığınızı düşünmedim. Sizin tür filmi çekmek gibi bir amacınız var mıydı?

Hayır. Zaten tür filmi çekmek, maalesef, Türkiye'nin pek haddine değil. Bizim henüz sinema endüstrimiz yok. Tür sineması Hollywood'da veya sinemanın endüstrileşebildiği

Karşımızdaki sadece gençlik değil, aynı zamanda gençliğin direnişi ve karşı duruşu üzerine bir film.

Ataman "İki Genç Kız"da sadece kamera önünde değil, kamera arkasında da genç bir ekiple çalışmış.

ülkelerde uygulanan bir şey. Türkiye'de de korku filmi yapmasına yapıyorlar ama görüyoruz işte, insanlar gülüp çıkıyor. Böyle bir geleneğimiz olmadığı için tür filmi yapmaya yönelik çabalar da başarıya ulaşmıyorlar. Beni özellikle ilgilendiren bireysel olarak ne yapmak istediğim ve ne yapabileceğim. Bunun arkasından insanlarla, halkla nasıl iletişim kurabileceğim geliyor. Ancak tür filmi çekmek gibi bir düşüncem hiç olmadı.

Peki "İki Genç Kız"ın yurt dışı durumu nedir?

Filmin ses miksajı henüz tamamlanmadığı için hiçbir festivale de göndermedik. Şu an altyazılarla ilgili bir çalışma var. O tamamlandıktan sonra elbette çeşitli festivallere göndereceğiz. Ancak daha önce de söylediğim gibi, festivaller bizim öncelikli amacımız değiller. Hatta filmin vizyon tarihine çok yakın olduğu için İstanbul Film Festivali'ne bile katılmadık. Açıkçası filmi bitir, sonra bir yıl boyunca festival festival dolaş, ödüller kazan, vs. den artık sıkıldım. Zaten o ödüller bir süre sonra durduğu yerde çürüyor veya taşınırken bazılarını ister istemez atıyorsunuz. Elbette birilerinin filmi beğenmiş olması ve ödüllendirmesi çok mutluluk verici. Ayrıca ödüller filmin tanıtımı ve satılması için de etkili. Bunlar üretmeye devam edebilmesi için de yönetmen açısından kuşkusuz çok önemli.

"Lola + Bilidikid" Berlin'de Panaroma bölümünde bir ödül kazanmıştı galiba.

Evet, o yıl Panaroma'nın açılış filmiydi ve Teddy ödülünü kazandı.

Eski filmlerinizden de bahsetmişken, önceki uzun metraj veya video-art çalışmalarınızın Türkiye'de herhangi bir formatta piyasaya çıkması söz konusu mu?

Sanat dünyasının yapısı nedeniyle video-art tarzı işler zaten piyasaya sürülmüyorlar. Bunlar sadece edisyon olarak galerilerde satılıyorlar. Örneğin benim işlerim sadece beş kopya satılıyorlar. Satın alanlar zaten genellikle müzeler oluyorlar ve gösteriyorlar. Türkiye'de eğer İstanbul Modern bir güncel sanat koleksiyonu yapmak ve burada benim işlerimi sergilemek isterse, galerimden de çalışmalarımı alırsa bunlar Türkiye'de de insanlara ulaşmış olurlar.

Filmlere gelince "Karanlık Sular"ın DVD'si kesin olarak çıkacak, bunu biliyorum. "İki Genç Kız" ile çok meşgul olduğum için bir türlü ilgilenme imkanım olmadı. Ancak artık bunlarla da uğraşacağım. "Lola + Bilidikid" ise zaten dünyanın çeşitli yerlerinde satışa sunulmuştu ama Türkiye'de henüz herhangi bir formatta piyasaya çıkmamıştı. Filmin Alman yapımcısının çeşitli planları var. Ben de eski filmlerimin burada da DVD formatında piyasaya sürülmelerini çok istiyorum.

Benim esas merak ettiğim ise "kutluğ ataman's semiha b. unplugged". Bu çalışmanızın herhangi bir formatta piyasaya sürülmesi mümkün değil mi? Özellikle zamanında Bienal'de soğuğa rağmen küçücük bir odada izlemiş olanlar için unutulmaz bir deneyimdi.

Evet, maalesef buz gibi bir odadaydı. Ne yazık ki o da video-art kategorisinde. Bu arada o benim satılamayan tek işim. İleride Türkiye'de bir koleksiyona satılabileceğini tahmin ediyorum. Veya çalışmalarımın sayısı biraz daha arttıktan sonra toplu bir gösteri olabilir. Bunu daha önce Londra'da "The Serpentine Gallery"de yaptım. Ayrıca önümüzdeki Haziran ayında Sydney Güncel Sanat Müzesi'nde bütün işlerim sergilenecek. Türkiye'de de böyle bir retrospektif şov yapabilirim. Nereden bakarsanız bakın, şu ana kadar 15 tane işim oluştu.

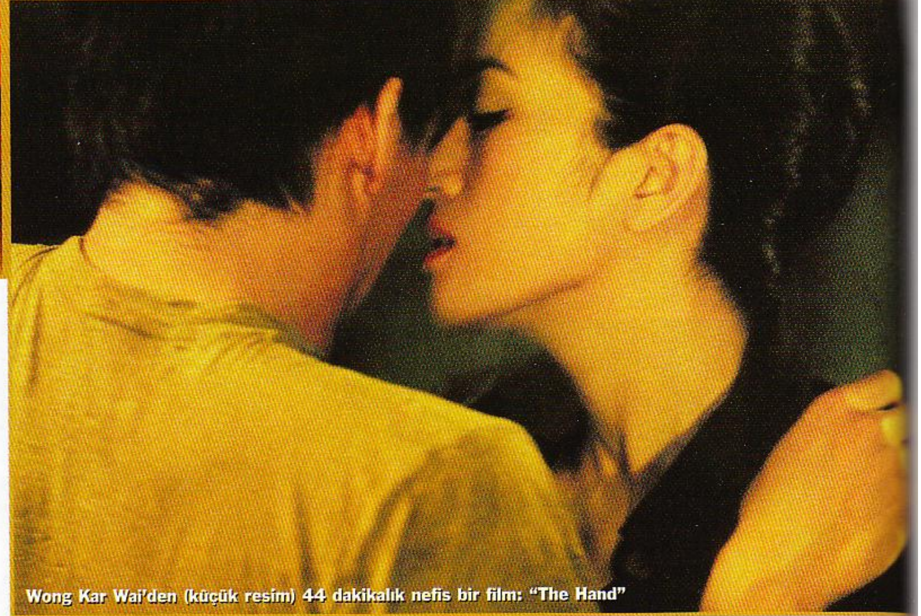
Bu yılki İstanbul Bienal'inde sergilenecek bir işiniz var mı?

Hayır, yok. İstanbul Bienal'i çok güzel ama ben şu anda enerjimi başka yerlere, bienaller yerine kişisel sergilere harcamak niyetindeyim. Zaten, eğer tekrar başlarsam sinemadan da uzun süre kopabilirim ve bunu istemiyorum. Yılda iki, belki üç tane çok önemli sergi yapmaya çalışıyorum ve bunlar dünya çapında işler oluyorlar. Söylediğim gibi, artık grup sergilerine de girmemeye çalışıyorum. Aksi takdirde sürekli üretmek gerekiyor ve sinemaya yoğunlaşabilmek için ben işin video-art tarafını biraz yavaşlatmaya karar verdim. ■

Antonioni'ye saygı duruşu

Wong Kar Wai, Steven Soderbergh ve Michelangelo Antonioni'nin erotizm teması etrafında şekillenen üç kısa filminden oluşan "EROS", İstanbul Film Festivali'nden sonra bu ay salonlarımıza uğruyor. ALKAN AVCIOĞLU

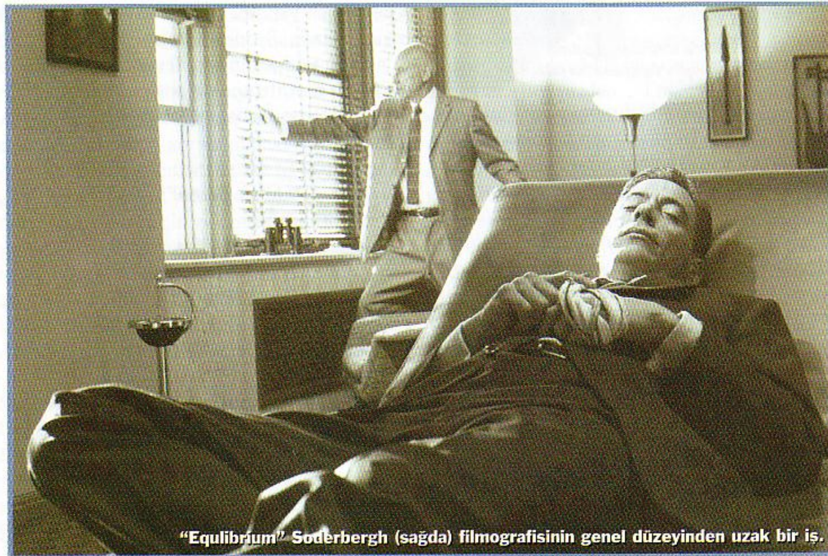

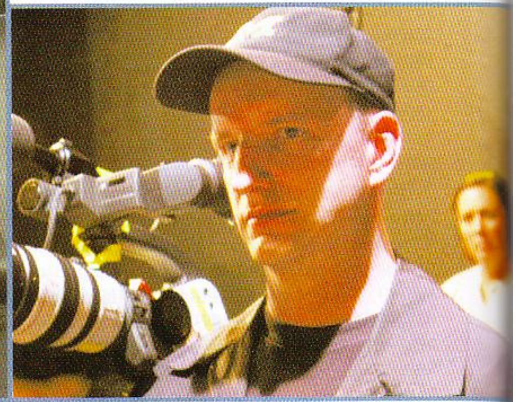

Wong Kar Wai'den (küçük resim) 44 dakikalık nefis bir film: "The Hand"

Stéphane Tchal Gadjieff, 1995 yılında "Beyond the Clouds" filminin prodüktörlüğünü yaparken Michelangelo Antonioni'nin "Benim için film çekmek yaşamaktır" sözlerinin gerçekliğine tanık olmuştu. Antonioni, hayli ilerlemiş yaşına ve kısmi felç geçirmiş olmasına rağmen film çekmeyi bırakmaya niyetli gözükmüyordu. Bu tutum Tchal Gadjief'in kafasında fikirler yaratmıştı. Yanına iki deneyimli Fransız prodüktör (Raphaël Berdugo ve Jacques Bar) ve "The Quiet Room", "The Flight of the Innocent" gibi yaratıcı filmlerin prodüktörlüğünü üstlenmiş olan İtalyan Domenico Procacci'yi alarak Antonioni'ye bir fikir önerdi. Antonioni'nin hemen kabul ettiği bu fikir, cinsel içgüdü üzerine bir üçlemeydi. Konsept üç ayrı yönetmenin konu üzerine tamamen istedikleri şekilde çekecekleri üç kısa filmden oluşuyordu. Proje, Antonioni üzerine temellenmişti. Antonioni'nin yanına onun sinemasından etkilenmiş isimler üzerinde düşünmeye başladılar. Ardından projeyi Wong Kar Wai ve Steven Soderbergh'e teklif ettiklerinde yönetmenler gözü kapalı bir şekilde kabul ettiler. Wong Kar Wai kendi jenerasyonu için yol gösterici ustalardan biri olan Antonioni'nin bu filmi çekmesindeki tek motivasyon olduğunu belirtirken Soderbergh her şeyi daha kısa özetliyordu: "İsmimin Antonioni ile aynı afişte bulunmasını istedim."

Proje, 2001 yılının sonlarına doğru İtalya'da Antonioni'nin kendi bölümünü çekmesiyle hayata geçmeye başladı. "The Dangerous Thread of Things" isimli film için Antonioni uzun süreli senaristi (ortaklıkları 1960 yapımı "Macera"ya kadar uzanıyor) Tonino Guerra ile çalıştı. Antonioni'nin "That Bowling Alley on the Tiber: Tales of a Director" kita-

"Equlibrium" Soderbergh (sağda) filmografisinin genel düzeyinden uzak bir iş.

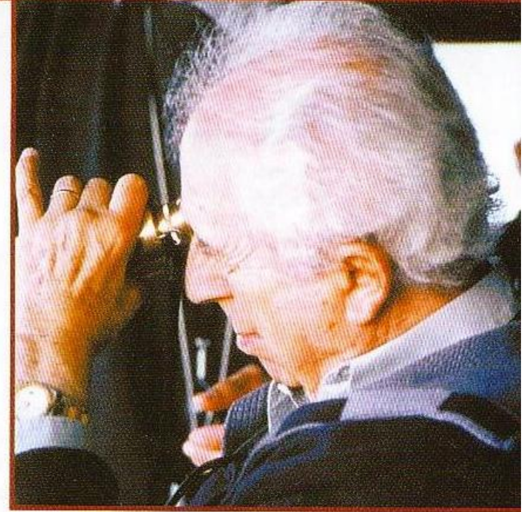
bından yola çıkılarak hazırlanan senaryo 6 hafta süren çekim sonrası tamamlandı. "The Dangerous Thread of Things" yönetmenin yalnızlık, boşluk, değerlerin yitimi gibi klasik temaları etrafında şekillenen ve üçlemenin müstehcenlikte en ileri giden filmi. Antonioni'nin güçlü renklerle sürüklediği hikaye yazın sonunda, Toskana'da bir göl kıyısında geçiyor. Amerikalı Christopher ve İtalyan eşi Cloe evliliklerinin artık çıkmaza girdiğinin farkındadır. Vakitlerini bu boşlukta geçiren çift, restoranda genç ve güzel Linda'ya rastlar.

Antonioni'nin filminin üzerine yabancı basında çok fazla saldırıldığı bir sır değil. Zira en has Antonioni hayranları bile "Beyond the Clouds"tan bu yana artık ustanın formda olmasını beklemiyor artık. Antonioni'nin 1960'larda yarattığı hikaye anlatımına farklı bakışının ve de özellikle, nedensiz kamera hareketlerinin, yabancılaşmayı vurgulayan ve geleneksel kadrajlama yöntemlerini umursamayan genel planlarının artık eski tadını yakalayamadığı genel söylem sayılabilir. Aslında bu tüm alternatif ve devrimci sanat yaklaşımlarının belli bir noktada kendilerini yenilemezlerse düşebileceği bir handikap. Bu açıdan Antonioni'nin kendisini yenilemesini beklemekse bir anlamda Antonioni'yi hiç anlamamaya eşdeğer bir tutum olabilir. Bu nedenle "Yaşlı bir bunaktan Penthouse hikayeleri" tarzındaki eleştirilere kulak asmadan "The Dangerous Thread of Things"i 1960'larda Antonioni'nin çekebileceği (tabii ki sansür faktörünü es geçersek) bir hikaye olarak görebiliriz. Üçleme içinde günümüzde geçen tek film olmasına rağmen bir yandan her şeyin 60'lar gibi tınladığı da bir gerçek. Sineması formunda olmasa bile Antonioni'nin çektiği bir hikaye merakla beklenmeyi ve görülmeyi hak ediyor.

"Eros"un çekim aşamasına dönersek, Soderbergh'in filmi "Equilibrium" ise 2003 yılında Los Angeles'ta stüdyoda çekildi. 3 film arasında tema açısından daha sıra dışı ve keskin olan film diyebiliriz "Equilibrium" için. Skeç havasında geçen filmde, Nick Penrose psikiyatristi Dr. Pearl'e bir kadın hakkında sürekli gördüğü bir rüyayı anlatıyor. 1955'te New York'ta geçen "Equilibrium", üç film arasında en hafif fakat bir o kadar zeki olmayı başaran bir film. "Erotik olması gereken bir filmde Robert Downey Jr. ve Allan Arkin'in oynaması fikrini sevdim." diyen Soderbergh'in Woody Allen sularında dolaştığı komedi konusundaki yeteneği etkileyici.

Filmde ilk sırada yer alan fakat prodüksiyon aşamasında en son çekilen "The Hand" ise Wong Kar Wai'den beklenebilecek her şeyi fazlasıyla veriyor. 2004 başında tamamlanan filmde Gong Li ve son olarak "Crouching Tiger, Hidden Dragon"dan hatırlayabileceğimiz, "Happy Together"da da daha önce yönetmenle çalışmış olan Chang Chen rol alıyor. 44 dakikalık süresiyle üç filmin en uzunu olan "The Hand", sosyetik fahişe Miss Hua'yı ona kıyafet dikmesi için yollanan utangaç terzi Zhang'in gözünden sunuyor. Zhang yıllarca Miss Hua'yla karşılaşmaya, görüşmeye devam edecektir.

Antonioni'nin (altta) filmi ne yazık ki üç hikayenin arasında en zayıfı olarak duruyor.

"The Hand"in çekimlerinin Shanghai'da olması planlanıyormuş fakat 2003 sonlarındaki SARS salgını yüzünden seyahat yapmak büyük ölçüde sınırlanmıştı. Çekim ekibinin elinde sadece Hong Kong ve Macau alternatifleri kalınca onlar da Hong Kong'u seçmişler. Wong Kar Wai salgın yüzünden küçük bir ekiple çekimi gerçekleştirdiklerini belirtiyor. Yönetmen ayrıca "Her gün ellerimize ve yüzümüze maskeler taktığımız bir dönemdi. Başkalarıyla fiziksel temasta bulunmamamız konusunda uyarılıyorduk. Bu durum bana 'dokunma' üzerine bir film yapma fikrini verdi" diyor. Çekimleri hızla tamamlamaları gerektikleri için son iki gün 48 saat aralıksız sette kalmış herkes. Tüm bu sürece rağmen "The Hand"in üç film arasında zorlanmadan öne çıktığını belirtelim. Hüzün ve melankoli de Wong Kar Wai dokunuşlarıyla hikayede beliriyor. Filmde, şu sıralar Wong Kar Wai ile aralarının bozulduğu söylentilerinin çıktığı görüntü yönetmeni Christopher Doyle, ismine yakışır bir iş çıkartıyor. Hatırlanacağı gibi Doyle, Wong Kar Wai'nin ikinci filminden itibaren tüm filmlerinde görüntü yönetmenliğini üstlenmişti.

Göreceli bir konu da olsa, konu erotizm olunca tüm filmlere bu duygu açısından da bakmak gerekebilir. Bu bağlamda Soderbergh'in filmi başarılı bir şaka olarak nitelenebilecekken Wong Kar Wai'nin "The Hand"i pek fazla erotik imge göstermemesine rağmen şehveti hissettirme konusunda zorlanmıyor. Benzer bir noktadan hareketle Antonioni'nin cinsel arzuyu ve gerginliği seks göstermeden çok başarılı yarattığı "Batan Güneş", "Kızıl Çöl" ve "Zabriskie Point" gibi filmlerinin aksine, çıplaklığı nedensizce filmin her yerine serptiği "The Dangerous Thread of Things" pek erotik olamıyor. Zira gayenin de bu olmadığı aşikar. Sonuç olarak karşımızda hem biçim hem de yorum olarak mutlaka görülmesi gereken üç çok farklı film duruyor. "Eros"un festivalde en yoğun ilgi gören filmlerden biri olduğunu hatırlatıp, eğer izlemediyseniz salonun yolunu tutmanız gerektiği konusunda uyarıyoruz. Son 15 senenin en önemli yönetmenlerinden biri olan Wong Kar Wai'nin "The Hand"i tek başına bile bu gerekliliği yaratıyor. ■

Mühim olan sizin havanız!

Başroldeki Nicolas Cage'e, Michael Caine ve Hope Davis'in eşlik ettiği "THE WEATHER MAN / FIRTINALI HAYATLAR" bu ay sinemalarda. Bir hava durumu sunucusunun kendi içindeki fırtınalarla boğuşmasını beyazperdeye taşıyan trajikomik filmin yönetmeni Gore Verbinski.

MURAT ERŞAHİN

Ipkı hava koşulları gibi hayatın ne getireceğinin önceden kestirilmesi mümkün değildir. Üstelik siz, durumu kontrol altına almaya ve düzeltmeye çalıştıkça, işler bazen daha da karışır. İçinizdeki hava değişimleri ruh sağlığınızı tehdit eder. Yüreğiniz ve aklınız, belki de en kuvvetli fırtına olan "ruh fırtınasına" yenik düşecek, yerle bir olacaktır. Ama şunu unutmamalısınız ki, tüm fırtınalardan sonra güneş açar... Kim bilir, belki de açmaz...

Chicago'nun yerel televizyonlarından birinde hava durumu sunucusu olan David Spritz, Chicago'lular açısından olmazsa olmaz bir kişiliktir. O sadece güneşi, yağmuru, karla karışık yağmuru ve kar yağışını tahmin eden bir adam değil, adeta yürüyen bir "hedeftir". Chicago halkı David'e sevgiyle nefret arasında oldukça "yüz-göz bir ilgi" duymaktadır. Onu ekrandan tanıyan pek çok insan, gördükleri yerde üzerine meşrubat, bira, hamburger, vs., fırlatmaktan kendilerini alamamaktadırlar. David'in tek isteği ise birazcık saygıdır. Özellikle Nobel ödüllü yazar babası Robert Spritz'in takdirini, beğenisini kazanmayı istemektedir. Onun gözlerinin içine bakacak cesareti bile kalmamıştır. Ondan bir parça saygı görmek için her şeyini vermeye hazır olan David, eski karısının gönlünü ve sevgisini yeniden kazanmaya çalışırken bir yandan da çocukları için kaygılanmaktadır. Kızının mutlu olmasını, oğlunun başının derde girmemesini arzulayan David, bu boğucu sorunlarla uçurumun kenarına geldiğini düşünmektedir.

Bütün bunlara karşılık, ekranda parıltılı bir görünümü vardır David'in. Gülümsemesi ve ekrandan taşan cazibesiyle gönülleri fethetmiştir. Özel yaşamında hiçbir oluşa hakim olamazken ekranda her şeyin kontrol altında olması ona tuhaf gelmektedir. New York'ta bulunan prestijli bir ulusal kanal, David'e sabah kuşağında yayınlanan ve yüksek reyting alan programları "Hello America" da hava durumunu sunmasını teklif ederler. Karşısına çıkan bu olağanüstü kariyer fırsatı bile, David'in özel yaşamındaki yaraları saramaz. Ne zaman ortaya çıkacağını tahmin etmeye çalıştığı kasırga ve tufanların yarattığı yıkım gibi kendi yaşamı da, büyük bir felakete sürüklenmektedir.

Yönetmenliğini Gore Verbinski'nin üstlendiği filmin başrol oyuncusu, Nicolas Cage. Ünlü aktöre eşlik eden isimler ise bir hayli önemli. Usta aktör Michael Caine ve yetenekli güzel aktris Hope Davis, dengeli ve yaratıcı oyunlarıyla filme çok şey katıyorlar. Gemmenne de la Pena, Nicholas Hoult ve Michael Rispoli gibi oyuncuların ciddi performanslarına da dikkat çekelim. Yapımcılığını Todd Black, Steve Tisch ve Jason Blumenthal'in gerçekleştirdiği filmin senaryosu Steven Conrad imzalı. "The Weather Man"de David Spritz karakterini canlandıran Nicolas Cage, rolü kabul etmesinde senaryonun önemli payı olduğunu belirtiyor. Senaryonun girift yapısı ve tüm karakterlerin gerçek duygulara sahip olmasının, dikkatini çektiğini söyleyen Cage, senaryoda bütün duyguların son derece dürüst ifade edildiğini, her köşesi ardı arkası kesilmeyen dönemeçlerle dolu olan metnin, hangi noktaya varacağını kestiremediği sürprizlerle dolu olduğunu da eklemeyi unutmuyor. Yönetmen Gore Verbinski ise, başrolde Nicolas Cage'in oynamasını özellikle istediğini, senaryo yapısı gereği, performans açısından ustaca dönüşümlerin yapılması gerektiğine dikkat çekerek, duygulara seslenme ve mizah gibi birbirinden farklı iki unsuru birarada sunmayı Nicolas Cage gibi yetenekli bir aktörün kolaylıkla başardığını açıklıyor. Cage de, birlikte çalışma konusunda Verbinski ile aynı heyecanı paylaştığını belirterek, yönetmenle aralarındaki işbirliğini, bir tür sevgi ve dostluk bağı olarak niteliyor. Nicolas Cage'i heyecanlandıran en önemli nokta, filmin kadrosunda Michael Caine gibi dev bir aktörün yer alması olmuş. Nicolas Cage bu durumun kendisinde uyandırdığı duyguları şu sözlerle dile getiriyor: "Michael Caine, çevresine adeta gözdağı veren, büyülü bir 'aura' yayan çok usta bir aktör. Sadece bakışlarıyla bile insanı yıldıran bir görüntüsü var. Bu açıdan bakarsak, David Spritz'in babası rolü için en doğru seçim diyebilirim. O, aynı zamanda kamera karşısında hiç gözünü kırpmadan oynayabilen ender aktörlerden biri. Buz mavisi gözlerini düşünecek olursanız, işimin ne kadar zor olduğunu tahmin edersiniz. Portresini çizdiğim karakter de babasının gözlerinin içine bakamayan birisiydi. Babasının buz mavisi gözlerine bakınca, oğlunun nasıl sorunlar yaşadığını kolaylıkla anlayabilirsiniz."

David Spritz'in Nobel ödüllü yazar babası rolünü hiç düşünmeden kabul ettiğini belirten Caine ise, rolü kabul etmesinde senaryonun, yönetmenin ve beraber çalışacağı oyuncuların kalitesinin yeterli olduğunu belirtip, düşüncelerini şöyle özetliyor: "Senaryoyu okurken kahkahalarla gözyaşları arasında gittim geldim diyebilirim. Bu film, bir komedi değil, drama değil, trajedi değil. Hepsini aynı anda barındıran çok farklı bir film... Zaten gerçek hayatın kendisi de böyle değil mi? Ha-

yatımız, komedi, dram, trajedi gibi unsurların hepsini birden aynı anda barındırıyor." Hava durumu sunucusu David Spritz'in eski karısı Noreen rolünde yetenekli karakter oyuncusu Hope Davis'i izliyoruz. Filmin, Amerikan kültürünün gerçek sorunlarına net ve çıplak bir bakış sergilediğini açıklayan Davis, En acı verici konulara bile mizahi bir yaklaşımla bakılmasının çok hoşuna gittiğini, filmin çok dokunaklı bir öyküyü, oldukça cesur anlattığını sözlerine ekliyor. Rol arkadaşı Nicolas Cage'e duyduğu hayranlığı gizlemeyen Davis, bu konudaki düşüncelerini bakın nasıl açıklıyor: "Cage'in performansına başka aktörlerin ulaşabilmesi çok zordur. Bu filmde de sempatik bir karakter yaratmayı başardı. Karakterin portresini çok eğlenceli bir şekilde çizerek olaya farklılık getirdi. Düşünebiliyor musunuz, zavallı David her şeyi doğru yapmak için çırpınıp duruyor ama bunu nasıl yapacağına dair elinde en küçük bir ipucu bile yok."

"A Knight's Tale" ve "Antwone Fisher" gibi filmleriyle tanınan ünlü yapımcı Todd Black, Steven Conrad'ın yazdığı "The Weather Man"in senaryosunu ilk okuduğunda çok zeki bir çalışma olduğunun hemen fark edildiğini söylüyor. Metnin, yapımcılık kariyeri boyunca okuduğu en eğlenceli, özgün ve dokunaklı senaryolardan biri olduğunun altını çizen Black, senaryonun oldukça dürüst olduğunu, söylemek istediği her şeyi insanın yüzüne karşı açıkça söylediğini, en ufak bir çekingenlik duyulmadan yazıldığını belirtiyor. Senaryo yazarı Steven Conrad ise, "The Weather Man / Fırtınalı Hayatlar"ı kaleme alırken oluşturduğu vizyonun, çekimler sırasında tam anlamıyla hayata geçirildiği için çok memnun olduğunu açıklıyor. Yazdığı senaryodaki potansiyelin en iyi şekilde uygulanabilmesi için bundan daha iyi bir yönetmen ve oyuncu kadrosu düşünemeyeceğini vurgulayan Conrad şöyle devam ediyor: "Projede yer alan bütün ekip, müthiş bir efor ortaya koydu ve senaryoya, sayfalarda yazılanlardan daha farklı detaylar ekleyerek katkıda bulundular. Sonuçta ortaya son derece insancıl ve göz alıcı bir film çıktı. Hepimizin yaşamında var olan ciddi konulara eğlenceli bir açıdan bakmak çok keyifli bir deneyimdi."

"The Weather Man"in dikkat çeken özelliklerinden birisi de, ünlü oyuncuların yanısıra konu ile ilgili gerçek yaşamdaki bazı profesyonel isimlerin de konuk sanatçı olarak kamera karşısına geçmesi olmuş. Filmde sözü edilen hayali Hello America programının otantikliğinin sağlanabilmesi için Amerikan televizyonlarının ünlü sabah programı sunucularından Bryant Gumbel ile Kaliforniyalı ünlü mutfak uzmanı Wolfgang Puck, filmde konuk olarak yer almışlar. Filmdeki küçük rollerden biri de Chicago televizyonunun ve Chicago Tribune gazetesinin meteoroloji uzmanı Tom Skilling'e ait. Yapımın teknik danışmanlık görevini de üstlenen Skilling, yönetmenin, oyuncuların ve prodüksiyon ekibindekilerin detaylara gösterdiği özenden fazlasıyla etkilendiğini belirterek danışmanlık görevinin bir parçası olarak Nicholas Cage'e meteoroloji renk skalasını nasıl okuması ve yeşil ekran önünde nasıl durması gerektiğini öğrettiğini ve Cage'in bu ekranla çalışmayı çok kolay öğrenmesi karşısında şaşırdığını, sözlerine ekliyor. Skilling'i şaşırtan nokta, yeşil ekranda izleyicinin gördüğünden tamamen farklı bilgisayar grafiklerinin yer alması, ekranın oldukça aldatıcı ve yanıltıcı olmasıymış. Spilling, Nicolas Cage'in sanki yıllardır bu işi yapıyormuşçasına rahat ve doğal görünmesinin, filmin inandırıcılığına çok şey kattığını özellikle vurguluyor.

Nicolas Cage'i projeye çeken şeylerden biri, Michael Caine ile beraber oynama fikriymiş.

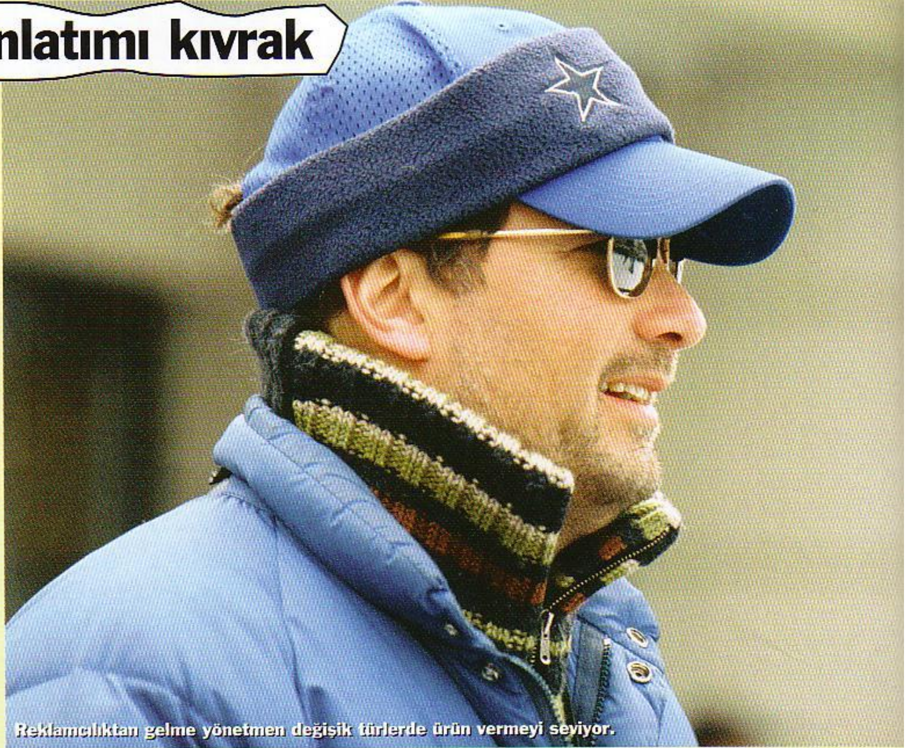

David Spritz'in başı ailesiyle derttedir.

Çekimlerin tamamı senaryonun yapısı gereği Chicago'da gerçekleşmiş. Çekimler için Chicago'nun seçilmesinin en önemli sebebinin, kentteki hava koşulları olduğunu belirten senaryo yazarı Steven Conrad, bu tercihin gerekçesini şöyle açıklıyor: "Chicago ve çevresinde yıllardan beri devam eden ciddi hava değişimleri söz konusudur. Sözgelimi bir gün hava sıcaklığı -1 dereceyken ertesi gün +26 dereceye çıkabilir. İnsanlar o gün neyle yüz yüze geleceğini kestirmek için hava tahminlerine çok önem verirler. Bu öyle ciddi bir konudur ki, insanlar gün boyunca birçok kez hava durumundaki değişimleri öğrenmek için hava durumu bültenlerini izleme ihtiyacı duyarlar. Bu yüzden bütün hava durumu sunucuları isim isim bilinir. Chicagolu hava durumu sunucuları, örneğin Los Angeles'takilerden tamamen farklıdır. Los Angeles'ta depremler ve yangınlar önemlidir, ama hava koşullarının çok önemli ve değişken olduğu söylenemez. Filmin ana karakteri David Spritz'in bu derece şöhrete ulaşmasının sebeplerinden en önemlisi budur, Chicago'da olması yani."

"The Weather Man / Fırtınalı Yaşamlar", içinde barındırdığı güçlü mizah duygusuna karşın oldukça hüzünlü bir film. İç dünyasında çözümü zor sorunlarla boğuşan bir adamın, aralarında büyük bir mesafe olan başarılı yazar babası, hâlâ sevdiği eski eşi ve çocuklarıyla olan ilişkileri, oldukça sıcak, doğal ve etkileyici bir biçimde yansımış beyazperdeye. Bazen gündelik hayatta karşımıza çıkan ve çözümü kolay gibi gözüken problemler, imkansız gibi gözüken hava tahminlerinden daha zor olabilir. En büyük fırtınalar içimizde yaşadıklarımız değil midir? Yağmurlu günlerde, sokağa şemsiyesiz çıkmamaya dikkat ederiz. Kendi yaşamımızda karşılaştığımız oluşlara ne kadar tedbirsiziz oysa. Bir şiirde yer aldığı gibi, "şemsiye altında iki kişiyken yağmur değil, yalnızlıktır yağan artık gökyüzünden." Hepimizin hayatımızın belli bir döneminde yakalandığımız güçlü bir fırtına mutlaka vardır. Geleceğini tahmin etmek değil, fırtına seni bulduğunda verdiğin mücadele önemlidir. "Fırtınalı Hayatlar" özetle, insana ve onun iç dünyasına ait birçok ayrıntının yer aldığı çarpıcı bir film.

Gişesi sağlam, anlatımı kıvrak

Premiere dergisinin geleneksel olarak düzenlediği En güçlü 100 isim listesine 2004 yılında 79. sıradan girmeyi başaran Hollywood'un prenslerinden GORE VERBINSKI, birçok eleştirmen ve izleyici tarafından Steven Spielberg'in tahtının en güçlü adayı olarak gösteriliyor.

Reklamcılıktan gelme yönetmen değişik türlerde ürün vermeyi seviyor.

Hollywood'un yükselen değerlerinden Gore Verbinski, ilk gençliğini gerçek bir "punk" olarak yaşamış bir yönetmen. Tennessee orijinli Verbinski, kariyerine müzisyenlikle başladı. The Daredevils ve Little Kings adlı punk gruplarında gitarist olarak yer aldıktan sonra, gitarını duvara asıp, yaratıcılığını yeni bir enstrümanla sürdürmek istedi: Bir kamerayla. Uzun süre uğraştığı reklam yazarlığı ve yönetmenliği ona, reklam dünyasının en önemli ödülleri arasında sayılan Clio Ödülleri'nden tam dört tane ve 'tanıtım dünyasının akademi ödülleri' olarak adlandırılan Cannes Reklam Ödülleri'nde, Gümüş Aslan'ı kazandırdı.
Verbinski'nin, ünlü bira markası Budweiser için yarattığı ünlü "kurbağalar", reklam dünyasının klasikleri arasında gösteriliyor.
Yaratıcılık serüvenini, çok sevdiği beyazperdede sürdürmek isteyen Verbinski, 1996'da çektiği ilk filmi "The Ritual" ile büyük övgüler topladı. Kısa metraj olarak çektiği bu ilk filmi, ondaki yeteneğin ve yaratıcılığın pırıltılarını Hollywood stüdyolarına yaymış olacak ki, ciddi teklifler ve projeler birbirini izledi. O şimdiden, Hollywood'un efsane yaratıcılarından Spielberg'in en büyük varisleri arasında gösteriliyor. Komediden, aksiyona, korkudan romantik filme, yedinci sanatın hemen her türüne hakim, seyircinin nabzını iyi tutan, anlatımı ve teknik becerisi üst düzeyde olarak gösterilen Verbinski, daha çok uzun yıllar bizi hayal dünyasının o sınır tanımaz coğrafyasında dolaştıracağa benziyor.

"The Ritual" (1996)

Verbinski'nin ilk filmi kısa metraj bir çalışma olan "The Ritual"di. Eleştirmenler tarafından çok beğenilen yapım, benzersiz bir vizyona sahip ilginç bir öykü ve çılgınca bir proje olarak nitelendi. Çeşitli festivallerde dolaşan film, karanlık bir hikayeyi tek bir kahraman aracılığıyla anlatıyor, gerilimden mizaha kayan yapısı, kararlı anlatımı, kamera kullanımı ve teknik ayrıntılarıyla çok beğeniliyordu. Verbinski'nin beyazperde macerası başlamıştı.

"Mouse Hunt / Zor Hedef Fare" (1997)

Gore Verbinski'nin Hollywood'daki ilk filmi geniş kitlelerce çok beğenilen fantastik bir aile komedisi oldu. "Mouse Hunt", 50'li yılların klasik çizgi karakterleri kedi ile fareyi, "kedi" rolünü insanlara vererek beyazperdeye taşıyordu. Walt Disney'in unutulmaz çizgi karakterleri "Tom ve Jerry" dokusundaki film, son derece eğlenceli, naif ve akıllı bir proje olarak değerlendirildi. Ernie ve Lars Smuntz kardeşler, babalarından kendilerine miras olarak kalan evin, yıkık dökük halini gördüklerinde ciddi bir hayal kırıklığı yaşarlar. Fakat evin milyonlarca dolar değerinde tarihi bir eser olduğunu öğrendiklerinde üzüntüleri büyük bir mutluluğa dönüşür. Evi bir an önce elden çıkarmak için uğraşan iki kardeşin önünde küçük bir engel vardır: evde yaşayan minik bir fare. Kardeşler ve fare arasında amansız bir savaş başlar.
Filmin senaryo yazarı Adam Rifkin'in çocukluğunda çok sevdiği çizgi filmlerden etkilenerek kaleme aldığı, sevimli öyküde usta aktör Nathan Lane ve Lee Evans, Smuntz kardeşler rolünde bir harikaydılar. Özellikle Lane, fare peşinde koşan yaramaz kedi Tom'du sanki. Filmin misafir oyuncusu ise bir diğer usta aktör Christopher Walken'dı. Walken, "acımasız fare avcısı" rolünde unutulmaz bir kompozisyon çiziyor ve Verbinski'nin ilk uzun metraj çalışması için büyük bir koz haline geliyordu. Oyuncu yönetimi ve teknik düzeyi kusursuz bulunan film, yönetmene ciddi bir ivme kazandırdı.

"The Mexican / Meksikalı" (2001)

Verbinski, ikinci uzun metrajında romantik komedinin ılıman sularına yelken açıyor ama yanına bazı anlar yüksek bir gerilime ulaşan aksiyon unsurlarını da almayı unutmuyordu. Hollywood'un en ünlü yıldızlarından Brad Pitt ve Julia Roberts'lı "The Mexican", gişe de rekor

kıramayıp, çok olumlu eleştiriler almasa da, keyifle seyredilen, popüler bir film olarak nitelendirildi.
Mafya işlerine bulaşmış, suça karşı koyamayan Jerry, son işinde her şeyi mahvetmiştir. Hatasını telafi etmesi kendisine verilen son şans, sınırın diğer tarafındaki "Meksikalı" olarak adlandırılan antika bir silahı bulup Amerika'ya getirmektir. Jerry ile aralarında ciddi güven sorunu bulunan örgüt, genç adamın daha hızlı çalışabilmesi için sevgilisi Samantha'yı, Leroy isimli psikopat bir katile emanet eder.
Ülkemizde TV dizisi "Sopranos" ile daha çok tanınan ve sevilen usta aktör James Gandolfini'nin de rol aldığı "Meksikalı", birçok türden beslenen içeriği, video klip estetiğiyle çekilmiş sahneleri ve yıldız oyuncularıyla, özellikle genç izleyiciler için hoş bir sürpriz olmuştu. Verbinski, şöhret basamaklarını güvenle çıkmayı sürdürüyordu.

"The Ring / Halka" (2002)

"Meksikalı"dan bir yıl sonra, Verbinski çok sevdiğini söylediği korku türünü deniyor ve bir yeniden çevrimle yönetmenlikteki iddiasını ortaya koyuyordu. Japon yazar Koji Suzuki'nin aynı adlı romanından vatandaşı Hideo Nakata'nın beyazperdeye aktardığı "Ringu"nun Hollywood versiyonu "The Ring / Halka" dram ve gerilim unsurlarını, gerçek bir korku potasında eritiyor ve orijinal filme eklediği ufak değişikliklerle çok büyük bir başarı elde ediyordu.
Hollywood'da Japon korku sinemasının yeniden çevrimi salgınını başlatan film olan "The Ring", başrol oyuncusu Naomi Watts'ın da katkısıyla gerçekten ürkütücü bir yapım ve kalıcı bir kült olarak adlandırıldı. Filmdeki tüm olaylar, bir şehir efsanesini andıran ufak bir oyunla başlıyordu. Ortada tuhaf ve korkunç görüntülerle dolu bir video kaset vardı ve bu görüntüleri izleyenlere gizemli bir telefon geliyordu. Telefondaki mekanik ve ürkütücü ses, onlara yedi gün içinde öleceklerini söylüyordu sadece. Ve kabus başlıyordu. Küçük oğluyla yaşayan muhabir Rachel Keller da, önce bu hikayeye şüpheyle yaklaşmıştı ama birbiri ardı sıra gelen ölümlerden sonra kaseti izleyen Rachel, kendini ve oğlunu bu kabustan kurtarmak ve gizem dolu olayı aydınlatmak için araştırmaya girişti. Rachel'in önünde sadece yedi günü vardı. Japon halk masallarından ve efsanelerinden beslenen korku öykülerinden biri olan "Ringu", Verbinski'nin elinde sokaktaki Amerikalıyı gerçekten derinden etkileyen ve sarsan bir filme dönüşüyordu. Başarılı efektleri ve iyi ayarlanmış temposuyla "The Ring", hedefi on ikiden vurmuş, Verbinski'ye büyük ün getirmişti.

"Pirates of the Caribbean: The Curse of the Black Pearl / Karayip Korsanları: Siyah Incinin Laneti " (2003)

"The Ring / Halka" ile yakaladığı çıkışı sürdürmek isteyen Verbinski, yeni projesinde çıtayı biraz daha yükseltiyor, yıllardır diriltilemeyen ve beyazperdeye eski görkemli örnekleri gibi yansımayan korsan hikayelerine yeni bir ruh veriyordu. "Pirates of the Caribbean / Karayip Korsanları", 125 milyon dolarlık yüksek bütçesine karşın sadece ABD'de 400 milyon dolarlık hasılatıyla iş bilir yapımcısı Jerry Bruckheimer'ın yüzünü güldürüyor ve Verbinski'yi, girdiği büyük riskin altından biraz daha ünlü olarak çıkarıyordu.
Karayip Denizi'nin alkol düşkünü, karizmatik, sanki bir karikatürden fırlamış korsanı Kaptan Jack Sparrow rolünde usta aktör Johnny Depp, olağanüstü bir performans sergiliyor, Verbinski'nin sinema dili ve mizah anlayışına tam anlamıyla "cuk" oturuyordu. Film, Altın Küre ve BAFTA dahil birçok önemli ödüle aday gösterilip, bazılarını kazanıyor En İyi Erkek Oyuncu dahil tam beş dalda da Oscar adayı oluyordu. Depp'in yanısıra güzel aktris Keira Knightley, Orlando Bloom, Jonathan Pryce ve bir diğer usta aktör Geoffrey Rush'ın üstün performansları, filmi; yapımcılarının düşündüğünden de öte bir başarıya taşıyor, bir kısım izleyici ve eleştirmen, Verbinski'yi "dahi" ilan ediyordu.
Kaptan Barbossa'nın kaçırdığı valinin güzel kızı Elizabeth'i kurtarıp, gemisini Barbossa'dan geri almak için harekete geçen Jack Sparrow, önündeki zorlukları bir bir aşarken, Gore Verbinski, özel bir görsellik, özgün bir anlatım, ince bir mizah ve titiz ayrıntılarla süslediği filmiyle, endüstrinin zirvesi Hollywood'un tepesine doğru tırmanmayı sürdürüyordu.

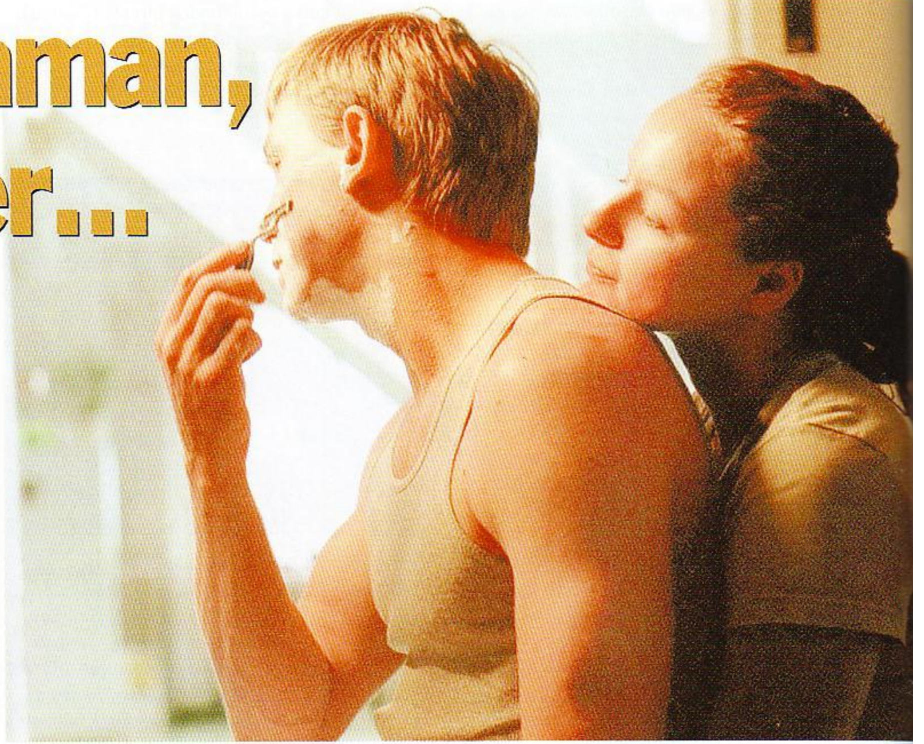
Yeni projeler: "Pirates of the Caribbean: Dead Man's Chest" (2006) ve "Pirates of the Caribbean 3" (2007)

Bu ay izleyeceğimiz 2005 yapımı "The Weather Man / Fırtınalı Hayatlar"ın çekiminin ardından hemen iki yeni projeye soyunan Verbinski, çok sevilen filminin devam bölümlerini çekiyor. İkinci bölümünün çekimlerine başlanan "Karayip Korsanları"nın üçüncü bölümü ise, tasarım aşamasında. Vizyona birbiri ardı sıra girmesi tasarlanan filmlerin çekirdek kadroları korunmuş. Johnny Depp, Orlando Bloom ve Keira Knightley, yeni bölümlerde de bizimle olacaklar. Sonuçta bir üçleme oluşturacak "Pirates of the Caribbean / Karayip Korsanları" Verbinski'yi, Spielberg'ün gerçek mirasçısı yapma yolunda bakalım nasıl bir katkı sağlayacak? Yaratıcı yönetmen Gore Verbinski'nin, "nefes" gerektiren bu "maraton"da nasıl koşacağını yıllar içinde yakından izleyip göreceğiz.

Verbinski "Fırtınalı Hayatlar"da Hope Davis ve Nicolas Cage'i biraraya getiriyor.

Yanlış zaman, yanlış yer...

"Notting Hill"den hatırladığımız yönetmen Roger Michell bu kez psikolojik bir film ile karşımızda. Cesaret, aşk, sevgi, sorumluluk gibi kavramlar üzerine düşündüren "DAYANILMAZ AŞK / ENDURING LOVE", bir travma sonrası hayatının anlamını bulmaya çalışan bir grup insanı konu alıyor. BURCU AYKAR

Yanlış zamanda yanlış yerde olan bir adamın öyküsü "Dayanılmaz Aşk." Ya da en azından başta adama öyle geliyor. Bir kaza yüzünden hayatı parçalara ayrılıyor çünkü. Belki de asıl olan, kopan parçaların öncekinden anlamlı bir bütün oluşturacak şekilde yeniden biraraya gelmesi. Söz konusu olan adam, Joe, üniversitede aşkın doğası üzerine seminerler veren bir öğretim görevlisi. Derslerinde ve arkadaş toplantılarında hayatı, aşkı, sevgiyi ve ilişkileri sürekli sorguluyor ve bunlara dair teorilere sahip. Ona göre insanlar, hormonları tarafından yönetildikleri için aptallar. Aşk da, biyolojik ihtiyaçları giderebilmek için uydurulmuş bir kılıf sadece. Joe, etrafındakileri soru yağmuruna tutup eleştirirken, kendi yaşadıklarına birer teori uzaklığında duruyor. Başarılı ve ünlü heykeltıraş sevgilisi ile ilişkisi, soğuk, ruhsuz ve steril. Aslında görünüşte her şey olması gerektiği gibi; Londra'nın entelektüel ortamından iki yıldız isim, şık bir dairede birlikte yaşıyorlar. Dostlarıyla kırmızı şarap eşliğinde yemekler yerken, kafalarını kurcalayan meseleleri tartışıyorlar. Joe aşk hakkında saatlerce konuşabiliyor belki ama kendi yaşadıklarına anlam ya da canlılık katamıyor. İlişkisi hakkında gerçek fikirlere sahip olmaya çok uzak. Tüm yaşayacaklarının, öncelikle, bir teoriler süzgecinden geçmesi gerektiği için belki de... Yaptığı büstlerle ünlenen kız arkadaşı ise sadece Joe'nun heykelini yapamıyor. Birinin büstünü yapabilmek için mesafeye ihtiyaç duyduğunu, Joe'ya o şekilde bakamayacağını söylüyor. Belki de korkusu, sevgilisine dışardan baktığında görecekleri. İçinde yaşadıkları korunaklı dünyada, mutlu oldukları yanılsamasıyla hayatlarını sürdürebiliyorlar.

Bir gün bir kazaya şahit oluyorlar ve tüm hayatları değişiyor. Bir gün bir kaza oluyor ve Joe teorilerinin onu götüremeyeceği yerlere gitmek zorunda kalıyor. Bir tesadüfün, yoktan varolan, anlam veremediği bir olayın, steril, "düzeyli" hayatlarını kaosa sürüklemesine şahit olmaktan başka bir şey yapamıyor.

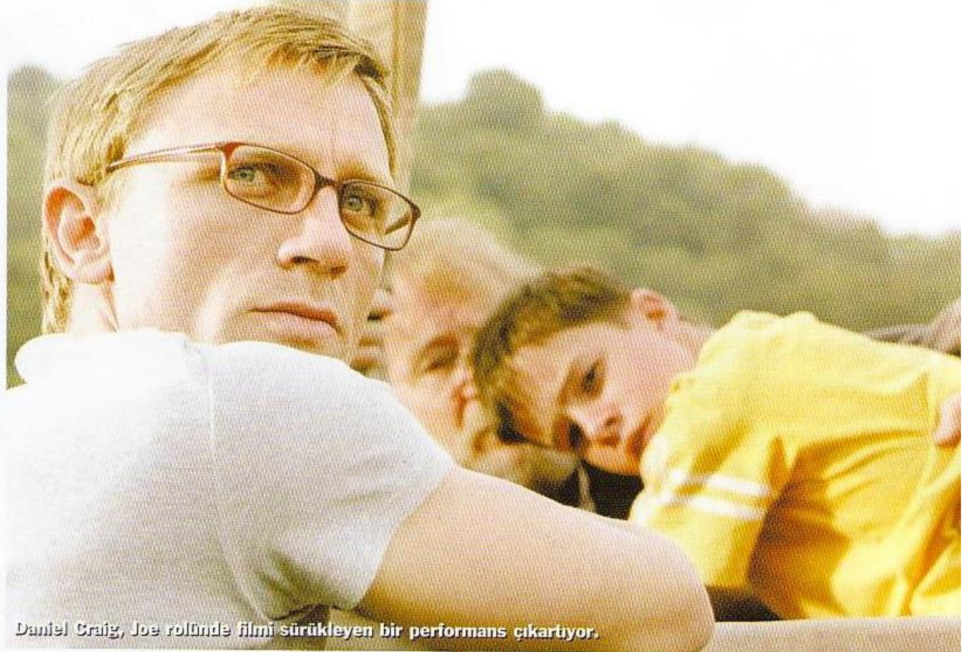

Çiftin hayatı bir kazaya şahit olmalarıyla değişecek.

"Keşke"ler

"Enduring Love", bir kaza vesilesiyle hayatları kesişen ve değişen insanların öyküsü. Bir felakete şahit olanlar, içlerinde yer eden çaresizlik duygusundan kurtulamıyorlar. Aralarında, başka türlü kolay kolay gelişmeyecek bir bağ kuruluyor. Kimi bu bağdan kurtulmak isterken, kimi de bu bağı hayatının merkezi haline getiriyor. İnsan psikolojisinin normaldışı durumlarda nasıl bir seyir tutturduğuna dair psikolojik bir incelemeyi andırıyor film bu yönleriyle. Hayatın bilinmezliğini, bir sonraki anın tahmin edilemezliğini, birden ve güçlü bir şekilde iliklerinde hisseden bir grup insan üzerinde yoğunlaşıyor. Gerilimi yaratan, karakterlerin olayı değerlendirmelerindeki farklar. Joe için tümüyle rastlantısal olan bu kaza, başka biri için

Tanrı'nın bir planı olabiliyor.
Joe'yu canlandıran Daniel Craig'in, yavaş yavaş gerçeklik duygusunu kaybeden öğretim görevlisi rolünde çok iyi bir performans sergilediği söyleyebiliriz. Daha önce "The Mother" / "Anne"de de yönetmen Roger Michell ile çalışmış olan Craig, uç noktalara başarıyla gidebilmesiyle dikkat çekici. Joe rolünde, aşkı, hayatı ve bunlara anlam verme çabalarını giderek daha büyük bir yanılsama olarak görüyor. Artık algılarına güvenemez oluyor. Bir noktada hem sevgilisi, hem de seyirci onun algılarına olan güvenini yitiriyor artık. Daha farklı davranmış olsa gerçekleşebileceklerin hesabını yapıp, "keşke"lerle vicdanına azap çektirirken, tüm hayatını gözden geçirmek zorunda kalıyor. Kontrollü bir entellektüelden, tüm güçlerinin elinden alındığını hisseden, biçare bir adama dönüşüyor.

Daniel Craig, Joe rolünde filmi sürükleyen bir performans çıkartıyor.

Roger Michell'in sevdiği temalar

İyilik nedir? İyi insan olmanın tanımı var mıdır? Bencillik ile kötülüğü ayıran hassas sınır nereden geçer? Kendinden ne kadarını başkaları için feda etmelidir insan? İnsanın kendi canından daha çok değer verdiği şey ne olabilir? Tüm bunlar filmin, Joe'nun ağzından sesli olarak düşündüğü konular. Neyin cesaret, neyin korkaklık olduğu Joe'nun temel takıntılarından biri oluyor; hangisi olduğuna karar verebilmeyi istiyor. Hayatta her zaman teoriler üretmiş ama pratikten uzak kalmış biri olarak, sonunda harekete geçmesi gerekiyor. Sorumluluk ve suçluluk duyguları arasındaki hassas denge de filmin temel konularından. Nelere karşı sorumlu hissetmemiz gerekir? Suçluluk duygusu hangi sebeplerle, ne ölçüde makul sayılabilir?

Bunlar aslında yönetmen Roger Michell'in yabancı olduğu temalar değil. Filmografisine şöyle bir bakıldığında birbiri ardına alakasız filmler çekmiş gibi görünse de, ortak paydaları yakalamak mümkün. Travmatik bir olayla hayatlarının yönü değişen karakterler, bu sarsıntıların psikolojik etkilerinin yakından incelenmesi, modern aile dramları ve bunlarla içiçe geçen sınıf çatışmaları... Filmlerindeki hikayelerin hiçbiri kendine ait olmasa da, yönetmeyi tercih ettiği öykülerde, toplumdaki konumunun ve toplumun kendisinden beklediklerinin kurbanı olan karakterler var. Bir travma, kayıp, aşk ya da kaza ile bu kuralları yıkmaları gerekiyor.

Michell kariyerine, "Downtown Logos" adlı 3 bölümlük televizyon dizisi ile başlamış. Bunu, Hanif Kureishi'nin kendi romanından uyarladığı "The Buddha of Suburbia" adlı 4 bölümlük dizi takip etmiş. David Bowie'nin müziklerini yaptığı dizinin, pek çok dalda BAFTA adaylığı var. Yarı İngiliz, yarı Hintli olan Karim'in İngiliz toplumunda kendine bir yer edinmeye çalışırken, ırkçılıkla mücadele etmesini konu ediyor. Michell'in 1995 yılında çektiği, bir Jane Austen uyarlaması olan "Persuasion", romanın en iyi uyarlamalarından biri olarak kabul edildi ve 5 dalda BAFTA televizyon ödüllerini topladı. Sonraki sene, bir grup eşcinsel adamın AIDS'den ölen arkadaşlarını hatırlamak için bir araya gelişini anlattığı "My Night With Reg"i çekti yönetmen. Belfast'ta geçen politik bir öyküyü konu edinen "Titanic Town" onu izledi. Michell'in adını dünyaya duyuracak olan film, 1999 yapımı "Notting Hill" olacaktı. "Dört Nikah Bir Cenaze"nin yakaladığı başarıdan sonra, aynı formülü kullanarak nasibini almaya çalışan filmlerden biriydi bu. Formülün sabit unsurları ve değişkenleri ise, Hugh Grant, Amerikalı bir aktris, birkaç garip İngiliz arkadaş ve bir türlü yaşanamayan bir aşktı. Bu arkadaşları otantik, ilginç ve "İngiliz" göstermek Michell'e yakın gelecekti. Nitekim, seyircinin filme sevgisiyle birlikte, Altın Küre ve BAFTA adaylıkları da geldi. 2002 yılında gösterime giren "Changing Lanes" / "Çarpışma" ile Roger Michell Hollywood'a transfer oldu. Hayatlarının çok stratejik bir noktasında yaptıkları araba kazası ile yolları kesişen iki adamın öyküsüydü bu. Sınıflarının, karakterlerinin ve kaybetmeyi göze alabilecekleri şeylerin farklı olması, aralarındaki düelloyu ilginç hale getiriyordu. Bir tesadüf, anlık bir karar, ikisi için de çok şeye malolmuştu. Bir kez yanlış yola saptıktan sonra rotalarını değiştirmeleri gerekiyordu. 2003'te Hanif Kureishi ile yeniden biraraya gelen Michell, yaşlı bir kadının, kocasının ölümünden sonra bedenini yeniden keşfetmesini anlatıyordu "The Mother" / "Anne"de. Yine travmatik bir olay, karakterin tüm hayatını değiştiriyor, yönetmen bu süreci adım adım, yakın bir psikoljik gözlem olarak sunuyordu.

Rhys Efans

Samantha Morton

Yapı ve yapım özellikleri

"Dayanılmaz Aşk", Ian McEwan'ın aynı adlı romanından uyarlanmış. Sinemayla ilişkisi iyi ve pek çok kitabı beyazperdeye aktarılmış olan bir yazar kendisi. McEwan diyor ki, "Romanları mimari yapılara benzetirim. Kapı öyle bir şekilde inşa edilmiş olmalıdır ki, okuyucunun binaya güveni tam olmalıdır." Film de aynı bu şekilde, etkileyici ve şaşırtıcı bir başlangıca sahip. Zaten, serbest olmakla birlikte, romanın ruhuna sadık kalan bir uyarlama olduğu söyleniyor. Olaylardaki gerilim dozu ise giderek artıyor. Filmin, insana hayatın tahmin edilemezliğini hissettiren bir temposu ve yapısı var. Bir sonraki sahnede ne olacağını kestiremiyor, tahmin edemiyorsunuz. Aynı filmdeki karakterler gibi hazırlıksız yakalanıp, bir süreliğine de olsa hayatın iyi ve kötü sürprizlerine açık hissediyorsunuz kendinizi. ■

Haçlılar geliyor!

Barışa hasret Ortadoğu yeni savaş tehditleriyle çalkalanırken, bölgedeki düşmanlıkların en eski kaynaklarından birisi olan Haçlı Seferleri, epik sinemanın ustalarından Ridley Scott yönetmenliğindeki büyük bir Hollywood yapımında beyazperdeye geliyor. Daha gösterime girmeden tartışmalara neden olan filmin barışı ve sevgiyi yücelttiğini söyleyen Scott'a göre "CENNET'İN KRALLIĞI" (Kingdom of Heaven) "insani değerlerlerinden hiçbir şey kaybetmeden büyüyen bir çocuğun hikayesi". DERLEYEN: SENEM ERDİNE

Onbirinci yüzyılın sonuna yaklaşılırken, Papa II. Urban, "Tanrı bunu emrediyor!" diyerek Hıristiyan Avrupa'yı kutsal şehir Kudüs'ü Müslümanlar'ın elinden almaya çağırmıştı. Kralından köylüsüne binlerce Avrupalı Hıristiyan bu çağrıya kulak verdi ve Haçlı Ordusu'nun sonraki 200 yıl boyunca devam edecek olan doğu seferleri böyle başladı. Belki de asıl amaç, bazı tarihçilerin öne sürdüğü gibi kutsal kentten ziyade, o zamanlar Batı'ya göre çok daha gelişkin ve refah içinde yaşayan bir toplum olan Doğu'nun zenginliklerini ele geçirmekti ama omuzlarında Hıristiyanlığın en önemli dini sembolü olan büyük haçlar taşıyan ve tarihe geçen isimlerini de buradan alan Haçlı orduları, Doğu'ya yaptıkları seferler sırasında bir yandan Ortadoğu'daki birçok eski kenti ele geçirip yeni krallıklar kurarken bir yandan da hiç şüphe yok ki, günümüze kadar uzanacak bir dini düşmanlığın tohumlarını ekiyorlardı. Yüzyıllardır bu düşmanlığın acısını çeken Ortadoğu'da sular hala durulmamışken Hollywood'un tarihin en kanlı din savaşlarından birisini konu alan büyük bir filmi gösterime sokmasını siz de biraz tuhaf buluyor olabilirsiniz. Dünyayla birlikte Türkiye'de de bu ay gösterime girecek olan "Kingdom of Heaven", gösteriminden aylar önce Amerika'da tartışılmaya başladı. Bu tartışmalardan ve filmin yaratıcılarının kafalardaki soru işaretlerini gidermek için yaptıkları açıklamalardan da söz edeceğiz ama önce William Monahan'ın tarihi kişiliklere dayanarak yazdığı senaryodan uyarlanan filmden başlayalım.

Haçlı Seferleri sırasında şövalyeliğe yükselen genç bir demirci ustasının hikayesini anlatıyor "Kingdom of Heaven". Haçlı Seferleri'nin ilkinde Hıristiyanlar'ın eline geçen Kudüs, uzun müddet Hıristiyan prenslerce yönetilmiş ancak filme konu olan dönemde, yani 1186 yılında, söz konusu Krallık içinde ayrılıklar baş göstermeye başlamıştır. Zamanın Müslüman lideri Selahaddin Eyyübi'nin güç kazanmasıyla birlikte Krallık ancak Avrupa'dan getirilen destek kuvvetlerin yardımıyla ayakta durabilmektedir. Bu arada fil-

min kahramanı Balian (Orlando Bloom), ülkesi Fransa'da kendi halinde bir hayat sürmektedir. Yıllar önce ailesini kaybeden genç demirci ustası, giderek inancını da kaybetmekte olduğu için kutsal topraklarda sürüp giden savaş, ona pek bir şey ifade etmemektedir. Kral'a hizmet eden şövalyelerden birisi olan Godfrey (Liam Neeson), kutsal kenti savunacak yeni savaşçılar bulmak üzere kısa bir süre için memleketi Fransa'ya döner. Balian, ona şövalyeliğin gerçek anlamını öğretecek ve kaderini değiştirecek bu adamla o zaman tanışır. İkinci ve üçüncü Haçlı Seferleri arasında kırılgan bir barışın hüküm sürdüğü Kudüs'e birlikte dönerler. Danışmanı Tiberias'ın (Jeremy Irons) ve barışı korumak için büyük bir çaba gösteren Müslümanlar'ın efsanevi lideri Selahaddin Eyyübi'nin yardımlarıyla Kudüs'ü savaştan uzak tutmaya çalışan şehrin Hıristiyan kralı Baldwin'in günleri sayılıdır. Haçlı Ordusu içinde kıskançlığın, hırsın ve fanatizmin esiri olan bazı grupları zaptetmek giderek güçleşmektedir. Godfrey, Kral Baldwin'in barış idealini paylaşan şövalyelerden birisidir ve diğer arkadaşları gibi o da farklı dinlerden ve farklı kültürlerden insanların birlikte uyum içinde yaşayacağı "cennet krallığını" kurmak için çaresizlere yardım etmeye ve barışı korumaya yemin etmiştir. Zamanı gelince Godfrey'nin kılıcını devralacak olan Balian, kendinden öncekiler gibi yaşamını ve onurunu ortaya koyduğu aynı yeminle şövalyeliğin kutsal sorumluluğunu üstlenecek ve bu kritik dönemde tarih sahnesine çıkacaktır.

Ailesini kaybettikten sonra hayata küsen demirci ustası Bailan'ın şövalyeliğe uzanan hikayesinde Orlando Bloom'u izleyeceğiz.

"İnsani değerlerinden hiçbir şey kaybetmeden büyüyen bir çocuğun yolculuğu; işte bunu anlatıyor 'Kingdom of Heaven'" diyor Ridley Scott. "Manevi bir arayış içindeki Balian'ı kahramana dönüştüren, cesareti, adilliği ve fedakarlığı oluyor" Tıpkı, kaybettiği onurunu ve Roma halkını kurtarabilmek için her şeyini feda eden "Glad-

"Gladyatör"deki çalışmasıyla Oscar'a aday gösterilen prodüksiyon tasarımcısı Arthur Max, filmin başlıca çekim mekanı olan Fas'ta Kudüs'ü yeniden inşa etmiş.

Görsel efektlerle zenginleştirilen savaş sahnelerinde Ridley Scott'ın ustalığını konuşturduğu söyleniyor.

yatör"ün kahramanı, Romalı general gibi öyle değil mi? "Gladyatör"ün ardından seyirciyi bir kez daha yüreğinden vuracak bir kahraman yaratmak üzere yola çıkmış görünen Ridley Scott, bu kez Orlando Bloom'u çıkarıyor sahneye. "Yüzüklerin Efendisi"nden sonra "Troy" ve "Karayip Korsanları"nda izlediğimiz aktörü daha önce de büyük prodüksiyonlarda gördük ama bu sefer başrolde ve dolayısıyla ilk kez büyük bir filmin sorumluluğunu tek başına üstleniyor bir anlamda. "Kingdom of Heaven"ın kaderi büyük oranda onun performansına bağlı. Söylentilere göre Scott'ın bu rol için ilk tercihleri Paul Bettany ve Goran Visnjic'miş ama stüdyo, gişe potansiyeli bakımından daha güçlü gördüğü Orlando Bloom konusunda ısrarcı davranmış. Yönetmene sorulduğunda "İyi olan kazandı" diyor. "Herkesle deneme çekimi yapıldı. Orlando'yla 'Kara Şahin Düştü'de birlikte çalışmıştık. Üç güçlü adayla yarıştı ve kazanan o oldu."

Eşini ve çocuklarını kaybettikten sonra hayata küsmüş, inancını kaybetmiş, kendi halinde bir demirci ustası olarak çıkıyor karşımıza Balian filmde. "Bir zanaatkar, bir çeşit mühendis" diye tarif ediyor onu Orlando Bloom. "Bir kaleye uzaktan şöyle bir bakarak en iyi nasıl korunacağını söyleyebiliyor. Bu yeteneği yolculuğunun ilerleyen aşamalarında ona çok yardımcı oluyor tabii. Çok dürüst bir yaklaşımı var. Kudüs'e geldiğinde ona miras kalan toprakları geliştirmeye çalışıyor. İlerici bir tavrı var. Düşündüğümüz anlamda bir savaşçı değil."

"Truva"nın kırılgan prensini cesur, dürüst ve onurlu bir şövalyeye dönüştürecek olan filmde Orlando Bloom, çoğunluğu deneyimli İngiliz aktörlerden oluşan güçlü bir oyuncu kadrosuyla çevrelenmiş durumda. Kudüs hacılarını koruyan şövalyelerin kumandanı Reynald rolünde Brendan Gleeson'ı izleyeceğiz. Haçlı Ordusu içindeki savaş yanlısı kanadı temsil eden Reynald, Müslümanlar'ın lideri Selahaddin Eyyübi'yi savaşa kışkırtanların başında geliyor. David Thewlis, şövalyelerin günah çıkartmalarına yardımcı olmakla görevli, barış yanlısı bir rahibi oynuyor. Cüzzamlı yüzünü bir maskenin ardında gizleyen genç Kral Baldwin'i Edward Norton, önemli bir tarihi kişilik olan Müslümanlar'ın ünlü lideri Selahaddin Eyyübi'yi ise Suriye'nin en tanınmış aktörlerinden birisi olan Ghassan Massoud oynuyor. Liam Neeson, şövalyelik hizmetlerinden dolayı Kudüs'te bir miktar toprakla ödüllendirilmiş olan Godfrey rolünde çıkacak karşımıza. Godfrey aynı zamanda Balian'ın uzun zamandır görmediği babası. Kudüs'te yeniden hayata dönen kahramanımızın aşık olduğu Prenses Sibylla rolündeyse Fransız oyuncu Eva Green var. Kral'ın sadık danışmanı ve Kudüs ordusunun barış yanlısı komutanı Tiberias'ı canlandıran Jeremy Irons, filmin ağır toplarından birisi. Usta aktör "Kingdom of Heaven"ın Ridley Scott'ın en iyi işlerinden biri olduğuna inanıyor. "Harika karakterlerle dolu göz kamaştırıcı ve çok duygusal bir film" diyor Irons film için ve ekliyor; "Ridley oyuncuların favori yönetmeni olmayabilir ama nasıl hikaye anlatılacağını çok iyi biliyor."

Filmin dini düşmanlıkları körükleyeceği yolundaki endişeleri ve bu yöndeki tepkileri soğukkanlılıkla karşılayan yönetmen, "Beraberce barış içinde yaşamak savaşa girmekten çok daha iyidir. Çok basit bir şeymiş gibi görünüyor ama bugün hala bunu başarabilmiş değiliz" diyor. Özellikle ortalığı karıştırmak gibi bir niyeti yok

anlayacağınız ama yine de böyle bir zamanda Haçlı Seferleri'ni konu edinmesinin sebebini merak ediyor insan. Sözkonusu dönemi birçok bakımdan estetik ve dolayısıyla sinematografik bulduğunu söylüyor Scott. "Bu dönem, hem son derece romantik hem de görsel olarak çok çekici" diyor. "Bir bütün olarak ilgimi çekiyor, estetiğiyle, her şeyiyle. Nadiren doğru dürüst perdeye yansıtılıyor." Scott'ın sözlüğünde "doğru düzgün", hiçbir ayrıntının unutulmadığı mükemmel bir prodüksiyon tasarımı anlamına geliyor; büyük olasılıkla kameranın asla görmeyeceği, şatonun dolaplarında duran her parşömenin itinayla yazılmış Latince elyazılarıyla donatılması da buna dahil. Bu kadar büyük bir prodüksiyon için kısa sayılabilecek olan 18 haftalık bir çekim programı içinde, binlerce figüranın, sayısız kostümün, devasa setlerin, büyük savaş sahnelerinin yer aldığı, Fransa dağlarından Filistin çöllerine uzanan ve söylentiye göre 150 milyon doları bulan bir bütçenin seferber edildiği yeni bir epik filme imza atan yönetmen, çekimler sırasında verdiği bir röportajda, "Benim için tatil sayılır" diyordu. "Daha önce de dışarıdan bakılınca imkansız görünen projeler gerçekleştirdim. Bir şekilde oluyor. İşin sırrı endişelenmemekte. Hiçbir şey beni endişelendirmiyor. Hiçbir şey." Bugüne kadar bir sürü büyük projenin ("Blade Runner", "Gladyatör", "Kara Şahin Düştü") altından kalkmış bir yönetmen olan Ridley Scott için, prodüksiyonun boyutları ne olursa olsun sete çıktıktan sonrası mesele değil artık anlayacağınız, esas mesele seyirciyi kalbinden vuracak doğru projeyi bulabilmek. Yönetmen, 1187'deki Hattin Savaşı ve Küdüs Kuşatması sırasındaki olaylar çevresinde gelişen yeni filminin hikayesini William Monahan'la birlikte geliştirmiş. "Aslında 18 yıldır düşündüğüm bir şeydi" diye anlatıyor projenin gelişimini. "Muhtemelen 'Şövalyeler' adını alacak bir film vardı kafamda. Şövalyeliğin ideallerini en iyi yansıtan dönemlerden birisi de Haçlı Savaşları tabii. Bill araştırmaya başladı ve üçüncü Haçlı Seferi'yle ilgili bir öneriyle geldi. Kudüs Kralı Baldwin çok ilgi çekici bir karakterdi gerçekten. 13 yaşında tahta çıkmış ve 25 yaşında ölmüş cüzzamlı bir kral. Tahtta olduğu bu süreç içinde o sıralarda Avrupa'da süregiden düzenin aksine çok bağışlayıcı ve yeni bir dünya kurmak istemiş." Buraya kadar her şey gayet güzel ama sözkonusu dönemi anlatan herhangi bir tarih kitabını eline alan herkes, Haçlı Savaşları'nın Karanlık Çağ'ın hatta tarihin en kanlı ve karanlık sayfalarından birisi olduğunu görür. Scott da bunu inkar etmiyor. "Baldwin'in akrabası Godfrey de Bouillon, yüz yıl kadar önce, yankıları günümüze uzanan çok ama çok kanlı, korkunç bir savaşla ele geçirmiş Kudüs'ü. Berbat bir şey tabii. İntikam, intikam, intikam. Peki bütün o idealizme ne olmuştu? Doğru olanı yapmak için orada olanların yanısıra toprak ya da zenginlik kazanmak gibi yanlış sebeplerle orada bulunan gözünü hırs bürümüş insanlar da vardı. Oraya gelmeye sonuna kadar hakları vardı ama ele geçirmeye hakları yoktu. Bu durumda biz kötü adamlar oluyoruz" diyor ve ekliyor:

Kudüs'ün o zamanki Hıristiyan kralı IV. Baldwin'in barış idealini paylaşan şövalyelerden biri olan Godfrey'yi Liam Neeson canlandırıyor.

"Bu tür projelerin çok iyi düşünülerek, büyük bir ciddiyetle ele alınması gerektiğini biliyorum." Bunu duymak sevindirici doğrusu çünkü filmle ilgili olarak herkesi en fazla düşündüren şey de konunun gereken hassasiyetle perdeye yansıtılıp yansıtılmadığı. Fas'taki çekimler sırasında yönetmenin çeşitli İslami gruplardan ölüm tehditleri aldığı ve bütün itirazlarına rağmen Kral Muhammed'in isteği doğrultusunda sıkı bir koruma altında tutulduğu söyleniyor, ama çekimler sırasında hiçbir tatsızlık yaşanmadı. Bu arada, bir yıl kadar önce New York Times'da yayınlanan bir yazı, filmle ilgili başlıca tartışma konularını özetler nitelikteydi. Filmin senaryosunu çeşitli akademisyenlere göndererek görüşlerini alan gazete, birçok insana göre eski düşmanlıkların mo-

dern bir bağlamda yeniden canlandırıldığı günümüzde -ki Irak'a yapılan müdahaleyi "Haçlı Seferi"ne benzeten Amerikan Başkanı'nın meşhur açıklaması hatırlandığında ne kadar doğru bir tespit olduğunu takdir edersiniz- tarihin en eski dini çatışmalarından birisini konu alan bir Hollywood filminin hikmetini sual ediyordu. Filmi zararsız bulanlardan birisi olan bir Yahudi rahibi ve aynı zamanda bir tarih profesörü olan George Dennis, senaryoyu "Tarihsel açıdan bir hayli gerçekçi" bulduğunu söylüyor ve "Hıristiyan'lardan herhangi bir tepki alacağını sanmıyorum. Müslümanlar'ın da herhangi bir itirazı olamaz bence. Filmin kimseyi incitecek bir şey içermediğini düşünüyorum" diyordu. Buna karşılık California Üniversitesi'nde İslami hukuk üzerinde çalışan Profesör Khaled Abu el-Fadl, senaryoyu saldırgan bulduğunu söylüyor ve şöyle bir yorumda bulunuyordu: "Bu filmin insanlara Müslümanlar'dan nefret etmeyi öğrettiğini düşünüyorum. Hollywood'un, karmaşık düşünmeyi beceremeyen, aptal, geri kalmış Müslüman klişesini tekrarlıyor. Düşünsel düzeyde öfke uyandırıcı gerçekten ve birçok bakımdan tarihi yanlış yansıtıyor. Bugünkü gibi bir ortamda insanlar, kiliselere saldıran, haçları kırıp döken Müslüman görüntülerine nasıl bir tepki verecekler dersiniz?"

Uzun lafın kısası "Kingdom of Heaven", tıpkı Mel Gibson'ın çok tepki gören ama aynı oranda iyi gişe yapan filmi "İsa'nın Çilesi" gibi dini düşmanlıkları körüklemekle suçlanabilecek bir film gibi görünüyor. Herhangi bir dini grubun duygularını incitmek gibi bir niyeti olmadığını söyleyen yönetmen, ilk tepkileri şöyle cevaplandırmış: "Bakın, bu film, ahlak ve onura ilişkin birtakım sarsılmaz kurallar doğrultusunda bir yaşam sürmekle ilgili. Gerçekten iyi insan olmanın, ancak hem aklınızın hem de kalbinizin sesini dinleyerek her gün yeniden doğruyu seçerek mümkün olacağını gösteriyor. Kalbinizi ve aklınızı doğru yönlendirmekten, ahlaklı olmaktan bahsediyor. Kim bunlara karşı çıkabilir ki?"

Reklamın iyisi kötüsü yoktur fikrinin en fazla rağbet gördüğü yerlerden birisi de Hollywood olduğuna göre bütün bu tartışmaların bile bile göze alınmış olabileceği de gelmiyor değil akla ama filmin yönetmeni Ridley Scott gibi Fox stüdyoları da tartışma yaratmak gibi bir niyetleri olmadığını söylüyorlar elbette. Bütün tartışmaları bir kenara bırakıp stüdyo yöneticilerinden Jim Gianopulos'un sözlerine kulak verecek olursak özellikle Ridley Scott'ın ustalığını konuşturduğu ihtişamlı savaş sahneleriyle ve özenli prodüksiyon tasarımıyla dikkat çekecek Hollywood usulü göz kamaştırıcı bir epik film seyredeceğimizden emin olabiliriz. "Ridley, modern epik sinemanın ustasıdır biliyorsunuz" diyor Gianopulos. "Orlando Bloom'un başı çektiği harika bir kadroyu biraraya getiren, macera, aşk ve aksiyon bakımından zengin bir hikayemiz var. İzlediğimiz kadarıyla 2005'in en heyecan verici filmlerinden biri olacak." ■

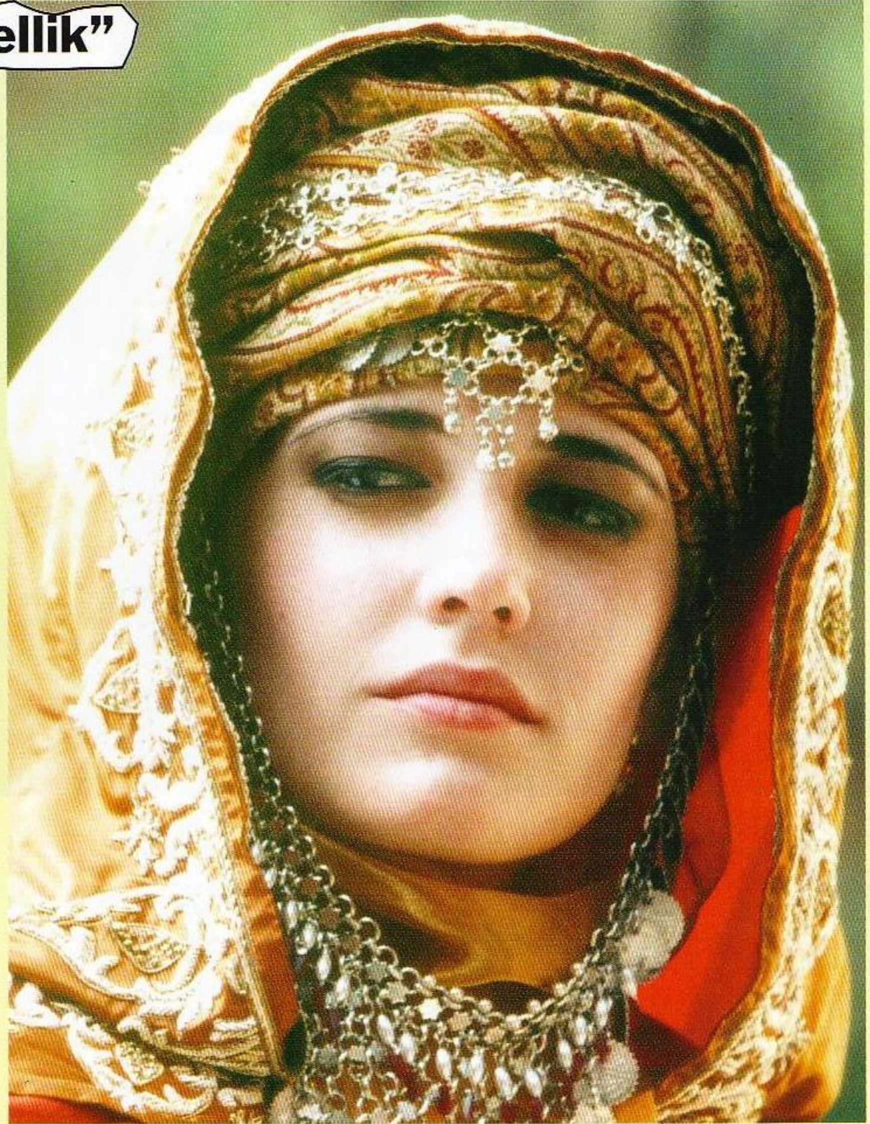

Cüzzamlı yüzünü bir maskenin arkasına gizleyen Kral Baldwin'i Edward Norton oynuyor.

Kral Baldwin'in danışmanı Tiberias rolünde Jeremy Irons.

Balian, istemediği bir evlilik yapan Prenses Sibylla'ya aşık oluyor.

"Edepsiz bir güzellik"

Bertolucci'nin "yeni ilham perisi", Fransız oyuncu Eva Green, "The Dreamers"tan sadece iki yıl sonra büyük bir Hollywood filminde dünya seyircisinin karşısına çıkıyor.

İlk kez, iki yıl önce Bertolucci'nin filmi "The Dreamers"ta (Düşler, Tutkular ve Suçlar) izlemiştik Eva Green'i. '68 baharında, Paris'teki öğrenci ayaklanmaları sırasında geçen hikayenin sinema aşığı üç genç kahramanından biri olan Isabelle rolünde hem olağanüstü güzelliğiyle hem de cesur ve incelikli performansıyla göz dolduran genç oyuncu, Bertolucci'nin yeni keşfi olarak hemen dikkatleri üzerine çekti ve aradan iki yıl bile geçmeden kendini Hollywood'da, büyük bütçeli bir Ridley Scott filminin setinde buldu.
Bu ay "Kingdom of Heaven"da Kudüs'ün o zamanki Hıristiyan kralı IV. Baldwin'in kız kardeşi Prenses Sibylla rolünde izleyeceğimiz Eva Green oyunculuk yeteneğini annesinden almış. 1980'de, Paris'te doğan genç oyuncu, Fransız oyuncu Marlene Jobert'in kızı. Mesleği dişçilik olan babası Walter Green İsveç'li. Soyadlarının "Greyn" diye telaffuz edilmesinin sebebi de bu. Fransa ve İngiltere'de oyunculuk eğitimi alan oyuncu, ilk filmi "The Dreamers"tan önce iki tiyatro oyununda sahneye çıkmış; Didier Long'un "Jealousie 3 Fax"ı ve Gerard Deshartes'ın "Turcarcet"i. "The Dreamers"taki rolünüyse bazılarının ima ettiği gibi annesinin torpiliyle değil bileğinin hakkıyla kazanmış. Seçmelerde, sinema, politika, cinsellik ve kamera önünde soyunmakla ilgili sorulara verdiği cevaplarla, deneme çekimindeki performansıyla ve hiç şüphe yok ki fiziğiyle Bertolucci'yi etkileyen Green, ilk filminin yönetmenine göre "edepsiz bir güzelliğe" sahip. Koyu renk saçlarıyla tezat oluşturan beyaz teni ve büyük gözleriyle kimilerine göre Fransız sinemasının egzotik güzellerinden Isabelle Adjani'yi kimilerine göre de Anna Karina'yı andırıyor biraz. "The Dreamers"ta, Greta Garbo, Marlene Dietriech, Jean Seberg gibi sinemanın efsane kadınlarını taklit ederken izlediğimiz oyuncunun kendi gözdesi Jeanne Moreau. Garbo'yu soğuk buluyor, Catherine Deneuve'ü ifadesiz. Daha genç kuşaklardan Isabelle Huppert'i, Juliette Binoche'u, Helena Bonham Carter'ı ve en çok da Cate Blanchett'ı seviyor. Godard ve Chabrol gibi usta yönetmenlerle çalışmış bir oyuncu olan annesinden etkilenip etkilenmediği sorulduğundaysa "O benden çok farklı" diye cevap veriyor. "Onunki daha sezgisel bir oyunculuk benimkiyse daha entellektüel. O, çok komik olabiliyor, Shirley MacLaine gibi biraz... benim kadar karanlık değil."
Çocukluğundan beri oyuncu olmayı hayal etmiş ama şimdi kafası biraz karışık. "Belli olmaz, belki yarın bırakırım" diyor. Tanınan bir oyuncu olmak hoşuna gidiyor ama "The Dreamers"ta rol aldığından beri hayatının bir parçası haline gelen basın toplantıları, röportajlar ve televizyon programları bazen bir anda ortadan kaybolu-verme isteği uyandırıyor içinde. Röportajlarında yaşından beklenmeyecek denli olgun ve kendinden emin bir portre çiziyor olsa da, bir hayli utangaç bir kız aslında çünkü. Sözünü sakınmıyor gerçi, üstelik "The Dreamers"ın setinde Bertolucci gibi bir ustaya bazı kararlarının sebebini sormaya cesaret edecek kadar da yürekli; yine de aslında çok kırılgan, güvensiz ve çekingen olduğunu söylüyor. "Okuldayken öğretmenimiz, okuduğumuz metin hakkında ne düşündüğümü sorduğunda beynimin durduğunu hisseder, hiçbir şey düşünemez, bayılacak gibi olurdum" diyor. "Şimdi de röportajlarda hiç iyi değilim, hele televizyonda; ışıklar, makyaj, cevaplayamayacağınız sorular soran insanlar... Aptalca şeyler söylemek istemiyorum ama bazen istedikleri cevapları veremiyorum. Halbuki bazı insanlar filmleri bir cümlede özetleyip pazarlayabiliyorlar."
"The Dreamers"ın ardından yönetmenliğini Jean-Paul Salome'nin yaptığı bir komedi macera filmi olan "Arsene Lupin"de rol alan Green, bu filmin çekimleri sırasında verdiği bir röportajda oyunculuğa devam etme kararını yeniden gözden geçirdiğini söylemiş ve "Bu filmin kötü bir deneyim olduğunu söyleyemem ama bilmiyorum... Kendimi sorgulamaya başladım" demişti. Bu ay ilk kez büyük bütçeli bir Hollywood prodüksiyonunda dünya seyircisinin karşısına çıkacak olan oyuncu, şu sıralarda önemli bir dönüm noktasında aslında. Daha birkaç yıl önce devam edip etmemek konusunda şüpheye düştüğü kariyeri "Kingdom of Heaven"ın ardından yeni fırsatlarla bambaşka bir boyut kazanacak büyük olasılıkla ve eğer bu yeni durum genç oyuncunun kafasındaki şüpheleri giderecek olursa, Bertolucci'nin keşfettiği bu genç, güzel ve yetenekli Fransız bundan sonra çok daha sık çıkacak karşımıza.

Senaryo yazarı Burak Göral

"Kendimi eleştireceğim"

Senaryosunu sinema yazarı Burak Göral'ın yazdığı ve Ercan Durmuş'un yönettiği "GECE 11:45" bu ay sinemalarda. Ana mekanları, kent yaşamının temel taşları sokaklar ve apartmanlar olan filmin başrollerinde Feridun Düzağaç, Yiğit Özşener ve Yelda Reynaud yer alıyorlar.

MURAT ERŞAHİN

Birbirinden oldukça farklı yaşamlar süren Mehmet, Zeynep ve Okan'ın kaderleri bir gece 11:45'te aynı sokakta kesişir. Popüler olanı değil, hayallerindekileri yazmak isteyen senaryo yazarı Okan'ın yaşadığı ikilem, sevdiği adam için kocasını terk ederek, yaşadığı şehirden kaçıp İstanbul'a gelen Zeynep'in hayalleri ve geçmişin acısını üzerine taşıyan Mehmet'in yeni bir başlangıç özlemi, bir yaz gecesi Manolya sokakta düğümlenir.

Bir kent hikayesi olarak kurgulanan "Gece 11:45", gündelik yaşam içinde sıkça karşılaşılan ama üzerine fazla düşünülmeyen sıradan kişileri kahraman olarak seçmiş bir film. İstanbul'da geçen filmin çekimleri Beyoğlu, Dikilitaş, Süleymaniye ve Fındıklı'da gerçekleştirilmiş. 2002'de Hakan Haksun ile birlikte çektikleri "Kolay Para" filminden hatırlayacağımız Ercan Durmuş'un yönettiği "Gece 11:45"in senaryosu, sinema yazarı Burak Göral imzalı.

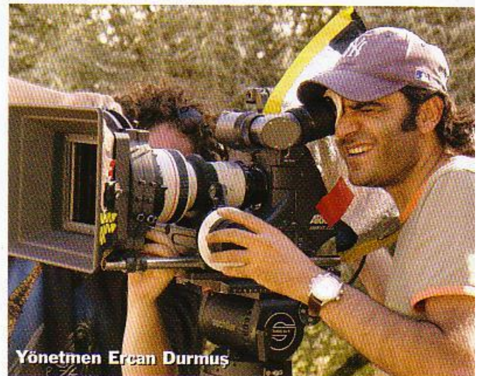
Geçtiğimiz Ekim ayında Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde gösterilen ve en iyi kurgu, en iyi film müziği ve en iyi laboratuvar dallarında ödüle aday olan dram türündeki yapım, festivalden farklı olarak 98 dakikalık yeni kurgusuyla sinemalara konuk olacak. Aynı zamanda sinema yazarı olan filmin senaristi Burak Göral ile, "Gece 11:45", senaryo yazımı ve kendi üzerine sohbet ettik.

Beş dakikalık bir hikayeden yüz dakikalık bir film çıkardım

"Ben daha önce sinema filmi senaryosu yazmamıştım. Ama hikayeler yazıyordum ve birtakım senaryo çalışmalarının içinde bulunmuştum. Mustafa Altıoklar'la 'Asansör'de biraz çalışmıştım. Plato'ya çok sık gidip gelip, onlarla fikir alışverişleri yapmıştım. Levent Kazak'la bir film senaryosu tasarlamıştık o hâlâ yarım bir iş olarak duruyor. Bir gün bitireceğiz diye bakıyoruz. Levent ile bir TV dizisi de yazmıştık. Pilli Bebek diye. Yarım kalmış bir iş oldu. Geçen yıl Antalya Film Festivali'ne giderken eski arkadaşım Ercan Durmuş ile karşılaştım. 'Bir şeyler yapalım, öykü var mı elinde' dedi. Gelecek sene filmimizle gelelim festivale diye şakalar yaptık birbirimize. Onun kafasında bir kısa film hikayesi vardı. Beş dakikalık bir şey. Bir sahneden oluşan bir şey, bir anın görüntüsü gibi. 'Bundan bir şey çıkartabilir miyiz' dedi. 'Bir düşüneyim', dedim ve 5 dakikalık hikayeden 100 dakikalık bir film çıkardım. Ercan'ın aklındaki o sahneyi finale yakın bir yere yerleştirip, öncesini ve sonrasını kurdum. Onu yaparken de karakterleri birbirlerinden ayırıp, kendi öykülerini oluşturup, bunların ayrı ayrı anlatıldığı 'episodik' bir yapı kurdum. Yazarken gelişti, bunu çok planlamadım doğrusu. Yabancı filmlerde, özellikle 'Paramparça Aşklar ve Köpekler'den sonra çok tutan bir yapı vardır. Birbirinden bağımsızmış gibi gözüken hikayelerin birbirleriyle çarpıştığı filmler. Bu yapıyı çok sevdi seyirci. Ben de o yapıda bir şeyler yapmaya yönlendim. Ama bunu içgüdüsel olarak yaptım, o hikaye böyle anlatılmalı diye baktım. Çünkü sonuçta bana anlatılan sahne, bir sokakta, bir gece vakti, birbirini tanımayan üç karakterin yaşadığı ortak bir şeydi. Bu yapıyı böyle bir sahne ve film için uygun gördüm. Ondan sonra bir matematik denklemi kurar gibi denklem kurmaya başladım.

İçinde pek çok duygu barındıran bir film

"Antalya Film Festivali'nde hızlı kurgulanmış bir versiyonu gösterilmişti. Birtakım imkansızlıklar yüzünden kurgu istediğimiz gibi olmadı. Hikayenin yazılışı gereği kurgusu çok farklıydı. Kurgunun başrollerden biri olduğu bir hikayeydi aslında. Türkiye'de her şey planlandığı gibi gitmediği için birtakım sorunlar sonucu farklı bir kurgu oluştu. Mali sorunlar, çekimler sırasında yaşadığımız sorunlar. İstanbul halkı çok hoşgörüsüz. Yığınla dizinin çekilmesi ve bu çekimlerin yıprattığı insanlar var galiba. Filmcilere biraz önyargıyla yaklaşıyorlar. Mekan bulmakta zorlanıyorsunuz, ev bulamıyorsunuz, kimse çok yardımcı olmuyor, çok özensiz çalışılıyormuş çünkü. Türkiye'de bu tip filmler yapmak çok zor. Bir kaos var, bir koşuşturma... Bahsettiğim yapı, bir-

Yönetmen Ercan Durmuş

takım imkansızlıklar yüzünden kurulamadı. Biraz da maliyetle ilgili bir şey, çekim sorunları, hiç beklenmedik bir sürü şey. Hikayenin gereği olarak, gece çekim yaptığımız için, hiç uyumayan bir şehirde gece çekimi yapmak çok zor bir şey. İster istemez istediğim şeyler çıkmadı ortaya. Ercan, 'aksiyon bir adam', setten sete koşturan hareketli yaşayan. Daha başka bir yerden bakıyor olaylara. Ben evde oturup okuyan, film izleyen, evli barklı biriyim. İki farklı kişiyiz. Başka yönlere baktığımız zamanlar oldu. Yönetmen oydu, ben kendimi çoğu zaman geriye çektim. İmkanlar, imkansızlıklar, sonuçta sinema işi ülkede artık o kadar zor ki, istediğinin yüzde yüzünü alacağın bir iş çıkarmak çok zor. Altı hafta sürdü çekimler. Büyük bütçeli bir film değil. İçinde gerilim öğeleri olan bir dram. İçinde pek çok duygu barındıran bir film olarak görüyorum, yaşam gibi."

Feridun Düzağaç

Sinemamız dizilerden besleniyor

"Okan karakteriyle benzerliklerim var. Farklılıklarım da. Çocuk istemediği şeyleri yazamıyor, kendi hikayeleri var, bir yandan da öbür tarafı istiyor. Benim kadar şanslı değil. Ben sonuçta istediğim yapıda bir şey yazabildim. Okan, bir yerde teslim olmak zorunda kalıyor. Piyasada çok senarist var. Bir gün aklında ve gönlünde yatanı yazmak isteyip de yazamayan, adaptasyon dizi üreten çok senarist var. Bir gün istediklerini yazmak istiyorlar, inşallah da yazarlar. Türkiye'de dizilerin getirdiği farklı bir durum var. Mesela ABD'de sinema, dizileri besliyor, mecburen diziler, sinemanın yolundan gidip onu aşmaya çalışıyorlar, "24" gibi farklı işler yapmaya çalışıyorlar. Hep sinemadan beslenen bir yapı var, bizde tam tersi, diziden besleniyor bizim sinemamız artık. Oyuncularımız oradan, senaristlerimiz oradan, konularımız oradan. Filmler dizi oyuncularına yükleniyor. Rating savaşları yüzünden zannediliyor ki sinemada da bu isteniyor, dolayısıyla ortaya dizilerden beslenen bir endüstri çıkıyor. Tam tersi olması gerekiyor halbuki."

Karakterleri yazarken belli bir yüz düşünmekten kaçındım

"Genelde hiç oyuncu düşünmeden yazmaya çalışıyorum. Okan Bayülgen'i çok hayal ederdim yazdığım her işte. Oyunculuğunu çok beğeniyorum, bir gün Okan'a bir şeyler yazmayı düşünüyorum. Bu filmde yüz düşünmekten kaçındım. Hiçbir yüz hayal etmedim. Okan karakterini oynayacak kişi Yiğit Özşener oldu ve Yiğit'i Ercan'a ben önerdim. Mehmet'i oynayan Feridun Düzağaç, Ercan'ın bir arkadaşıydı. En başta çok emin olamadım. Az konuşan bir karakterdi Mehmet, ifadesi çok güçlü bir aktör olmalıydı, deneyimle ilgili bir şey diye düşünüyordum. Bir gün sette Feridun'u gördüm. Tamam dedim, bu Mehmet olmuş. Melankolik bir tipti Mehmet, cuk oturdu. Zeynep karakteri için, çılgın deli dolu bir kız hayal etmiştim. Ercan, Yelda'nın oyunculuğunu bildiği için o olsun dedi, hakikaten deli dolu tarafları var Yelda'nın, çok iyi oturdu role. Çağan Irmak da rol alıyor filmde. O da farklı, iyi bir iş çıkardı. Nail Kırmızıgül'ün oyunculuğu da çok iyi. Bir kağıtçıyı oynuyor, herkes gerçek bir kağıtçı sandı sokaklarda."

Yelda Reynaud

Yiğit Özşener

Nail Kırmızıgül

İyi diyalog yazmak çok önemli

"William Goldman'ı çok seviyorum. Dramatik yapıları çok sağlam şeyler yazmış biri. Kolay tüketilen filmler yazdığını söyleseler de Joe Eszterhas'ın içi dopdolu metinleri vardır, onu da çok severim. Türkiye'de Yavuz Turgul'un ben çok doğru senaryolar yazdığına inanıyorum. Belli bir eğrisi vardır dramatik kurgunun, o eğriyi çok iyi bilen ve o formülü çoktan çıkarmış bir senarist. O öyküyü de ancak kendisi anlatabilir, sağlam bir şekilde ve onu da çok güzel bir şekilde yapıyor, en sevdiğim senarist o. Uğur Yücel de çok iyi. Diyaloglarını çok doğal ve iyi buluyorum. Diyaloglar çok önemli. Türkiye'de diyalog yazmak çok zor bir iş. Ben de bunu çok iyi yaptığımı düşünmüyorum açıkçası. Ben diyalog yazmak konusunda bir senaristin en çok mizahçılardan, karikatürlerden besleneceğini düşünüyorum. Çok mizah dergisi okurum ben. Çok hayatın içinde olmakla ilgili bir şey tabi aynı zamanda."

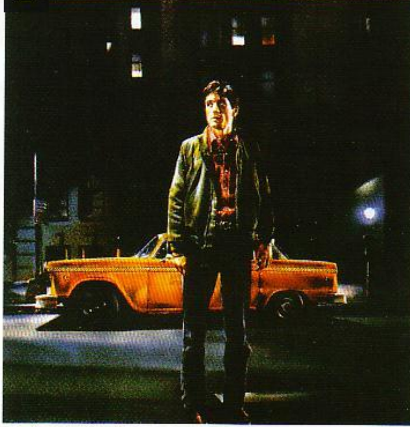
Seyircinin sıkılmayacağı, keyifle izleyeceği bir film

"Filmin yüzde yetmişi gece geçiyor. Final, 'gece 11:45'te geçiyor. O yüzden adı öyle. Benim ilk yazdığımda adı, bir çığlığı çağrıştırsın diye 'Bırakın Beni'ydi. Ama sonradan ilk düşündüğümüz isme döndük. Ben isminden ve afişinden çok memnunum filmin. Türk sinemasında pek rastlanmayan bir afiş dizaynı var, Nihat Odabaşı yaptı afişi. Ben afişle gurur duyuyorum. Sonuçta kimsenin tekelinde değil bu iş, yapacaksın, oluyor olmuyor, bazen olmaz yani. Ama ben genel olarak filmin değişik bir film olduğunu düşünüyorum. Tabii ki sorunlar olmasa, bahsettiğim yapıyı aynen korusaydık çok farklı bir film seyredecekti seyirciler. Aslında şimdide vizyondaki pek çok filmden farklı bir yerde duruyor. Sanat filmi ve gişe filminin ortasında bir yerde. Öncelikle seyirciyi bir yerden yakalayacağını düşünüyorum. Sıkılmayacakları, keyifle seyredecekleri bir film olduğunu düşünüyorum. Özellikle Feridun Düzağaç'a bundan sonra çok film teklifi gelecektir, çünkü çok iyi ve doğru resimler verdi. Müzikleri çok güzel, aslında şıkır şıkır ışığı, görüntüsü, sesi tertemiz bir film. 'Ne kadar zor şartlarda çekildi' demiyorum artık yeniden. Çekmeseydin, diyeceklerdir, benim de insanlara dediğim gibi, ama sonuçta ortada gişe filmlerinden daha bilinçli bir şey var." ■

Film tarihinin unutulmaz 25 nesnesi

Her film oyuncularıyla, yönetmeniyle ya da efsanevi replikleriyle akılda yer edecek değil elbet. Bazısından da izleyicinin aklında sadece nesneler kalır. Günlük hayatta görüldüklerinde gülümseten, kızdıran, etkileyici bir hale bürünen nesneler.... MURAT EMİR EREN

1 Taxi Driver - Taksi

Scorsese-De Niro işbirliğinin tam ortasında, dumanlı sokakların karanlığında sessiz ve sakin bir taksi. Daha iyi bir rol düşünebiliyor musunuz? Sinema tarihinin kilometre taşlarından "Taxi Driver", yönetmeninin dehası, başrol oyuncusunun kudreti ve elbette filmde kullanılan taksinin azametiyle akıllara yer etmiştir. En az Travis Bickle kadar gizemli olan bu araç, belki de Travis'in ta kendisiydi, belki de Travis ve yaptıkları bu taksinin hayaliydi?

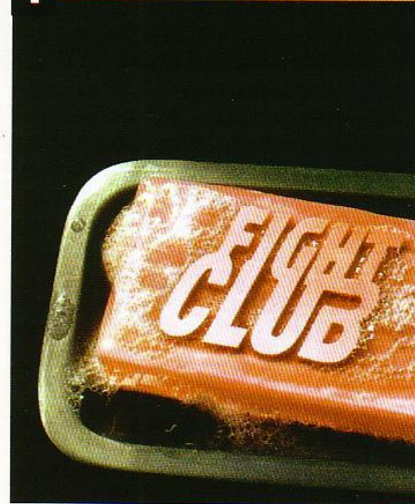
2 Yedinci Mühür - Satranç Tahtası

Max Von Sydow'un en önemli rollerinden biriyle karşımıza çıktığı Ingmar Bergman'ın efsanevi filminde, neredeyse filmden bile daha ünlü bir sahne yer alır. Bu sahne, Sydow ve Ölüm Meleği'nin karşılıklı satranç oynadığı sahne oluyor elbette. Sahnenin özel kılıp, hafızalara kazıdığı nesne ise, masadaki satranç tahtası. Filmi izlemişsek eğer, bir satranç tahtası gördüğümüzde aklımıza gelen ilk üç şeyden biri "Yedinci Mühür"dür. "Yedinci Mühür"le ilgili bir resim, bir yazı gördüğümüzde ya da hakkında bir şey işittiğimizde ise aklımıza ilk gelen şey satranç tahtasıdır...

3 Ucuz Roman - Çanta

Yönetmenler gizemi sever, yönetmenler izleyiciyi merakta bırakmaktan hoşlanır. Ama Quentin Trantino, yönetmenliğin getirdiği bu tanrısal yetiye aşıktır. Haliyle "Pulp Fiction"daki cevabı belirsiz binlerce sorudan en göz alıcısı olan "Çantada ne var?"ı da, bu muzır aşkın bir meyvesi olarak görmek mümkün. Mafya babası Wallace'ın, uğruna hayatını ortaya koyduğu bu çanta, filmin neredeyse başrol oyuncuları kadar önemli.

4 Dövüş Kulübü - Sabun

David Fincher, Chuck Palahniuk'un suya sabuna dokunan romanına şık bir bakış atarak ortaya tadından yenmez bir modern başyapıt çıkarmıştı kuşkusuz. İmge bombardımanı altında izleyicisini ezmeden yol alan Fincher, bunlar içersinde özene bezene bir tanesini afişe saklamış, filmi izleyen bizleri özel bir alana yöneltmişti. Bu nesne (imge) ise sabundu. Tyler Durden'ın ekmek teknesinden ve estetik yaptıran milyonerlerin yağ tenekesinden eksik olmayan şey...

5 Star Wars / Excalibur - Kılıç

Onuru, sadakati ve akla gelebilecek benzer hissiyatları çağrıştıran bir silahtır kılıç. George Lucas'ın hiper gelişmiş evreninde bile, lazer tabancalarından, uzay gemilerinin ışın toplarından ve gelişmiş ateş silahlarından daha kıymetli tek silah yine kılıçtır, ışın kılıcı... Elbette efsanevi kılıç Excalibur'un ismini verdiği John Boorman klasiğinde de durum bundan farklı değil. Yoksa neden Luke bir lazer silahıyla Anakin'e saldırmasın? Neden büyüleriyle Merlin, Arthur'un ardını kollamasın? Maksat yiğitlik...

6 Yüzüklerin Efendisi - Yüzük

J. R. R. Tolkien'in el emeği göz nuru, samimiyetin görkemi ve Peter Jackson'ın dehası biraraya gelmese, sinema evrimini tamamlayamayacaktı belki de. Bu büyük buluşmanın tam ortasında duran nesne ise elbette Yüzüklerin Efendisi serisinin başa dert açan gizli kahramanı "Tek Yüzük"tü. Karanlık hüküm sürmeden yokedilmesi gereken bu yüzükte saklı olan iktidar, hırs, aşk, fedakarlık ve bağlılık gibi temel kavramlar da filmin atardamarı hüviyetindeydi.

7 The Matrix - Cep telefonu

Artık bir uzvumuz halini alan cep telefonları, Wachowski Biraderler'in başyapıtı "The Matrix"te de önemli bir yer işgal etmekteydi. Nokia 8110 model bu telefonlar, filme uygun estetik tasarımlarıyla filmden sonra moda olan birçok şey gibi etrafımızda sıkça gördüğümüz nesneler haline gelmişti. Bu moda, Morpheus'tan "Uyan!" mesajı alacağımız umuduyla ortaya çıkmamıştı kuşkusuz!

8 Fitzcarraldo - Gemi

Su üzerini kendine mekan seçen filmlerin kendilerine vatan belledikleri nesneler gemilerdir tabii ki. Opera hayranı Bay Fitzcarraldo'nun da efsanevi yolculuğuna mekan olan, bahtı kara, dışı beyaz sülün gibi bir gemiydi. Werner Herzog'un en önemli filmlerinden olan "Fitzcarraldo", biraz Klaus Kinski'nin şizoid performansıyla, biraz Herzog'un akrobatik yetenekleriyle ve tabii ki biraz da bu gemiyle anılır...

9 Leon - Çiçek ve Saksı

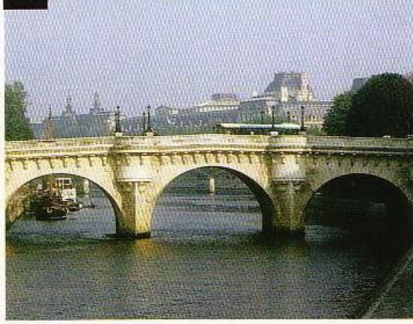
Jean Reno'nun ellerinden kayıp, Natalie Portman'ın kucağına düşen bu saksı ve içersindeki çiçekler de, son on yılın popüler sinemasındaki önemli figürlerden biri esasında. Sadece Natalie Portman tarafından saatlerce taşınmış olmaları bile yeter aslında. Leon'un, Mathilda'ya bıraktığı bir tohumu andırmasıyla bu saksı, unutulmaz nesneler içersindeki yerini almıştır, hakkıdır...

10 The Shining / Otel

Fitzcarraldo'nun Gemi'siyle birlikte, listemizin en büyük nesnesi olan bu otel, dar koridorlarıyla, sakladığı sırlarla ve tuhaf misafirleriyle filmin canlı bir öğesi olarak akıllarda yer etmişti. Kubrick'in, Stephen King'den çok daha farklı bir biçimde kişileştirdiği otelin hikayeye olan etkisi yadsınamaz bir durum. Müdürü ayrı, kendi ayrı bir fenomen olan bu mekanda bulunup da "yaramazlık" etmemek elde mi?

11 Köprüüstü Aşıkları - Köprü

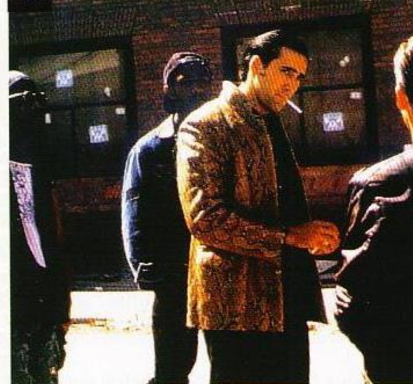

Aşkın hemen hemen en hastalıklı haline ve onun saf acısına şahitlik etmek isteyenleri ağırlayan bu köprü, en az film kadar güçlü bir hissiyat yaratıyordu görende... Başka birçok filmde, Leos Carax'nın kullanımından çok çok uzak biçimlerde izlesek de kendisini, en çok bu filmdeki performansını beğeniyoruz saygıdeğer köprünün. Yalan değil...

12 Ringu - Kaset

Bu kaseti izlerseniz, ölümlerden ölüm beğenmeyi vaat eden bir telefon alıyordunuz. Hideo Nakata'yı dünyaya tanıtan filmi "Ringu"dan hatırımızda kalan en önemli nesne bu kasetti, filmin yeniden çevrimi "The Ring"den de... Kendisine, bir öcü halini alan görsel medyanın kendi ellerimizle evimize soktuğumuz tetikçisi desek azdır....

13 Wild At Heart - Sigara

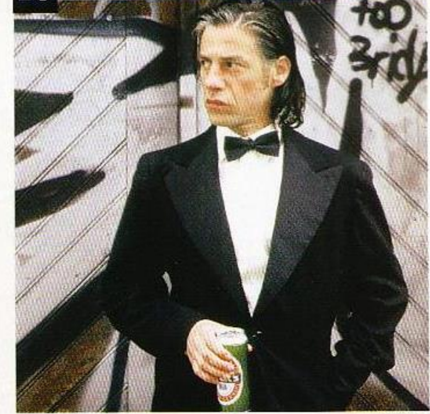
Nicolas Cage ve Laura Dern sigara içse izlerim!" diyen sinefillere, David Lynch'ten bir armağandır "Wild At Heart". Hepsi bir yana, Lynch'in en hırçın ve en gözalıcı filmlerinden biri olan "Wild At Heart", neredeyse başrol oyuncuları kadar yakın çekimlerle taçlandırılmış yanan sigaralarla anılır. Filmde özel bir yer işgal eden sigara fenomeni, sesinden, en detaylı çekimlerine kadar içinize işler. Ayrıca filmde öğreniriz ki sigara sağlığa zararlıdır! Özellikle akıl sağlığına!

14 Temel İçgüdü - Buz kıracağı

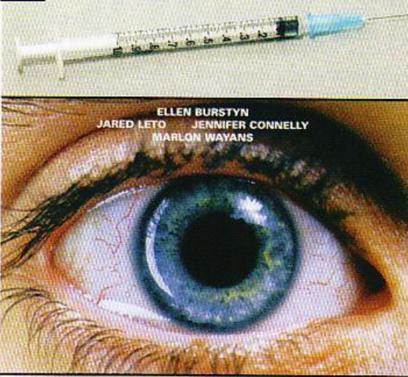
Modern bir kara film örneğinde, bir "femme fatale"ın ellerinde rastladığımız bu tuhaf cinayet aleti, sinemanın ünlü cansız varlıklarından... Filmde müstesna varlığıyla perdeyi onurlandıran Sharon Stone'un en spekülatif rollerinden biriydi belki de seksi yazar Catherine Tramell. Buz kıracağı ise tam onun dehasına yakışan bir nesneydi; Paul Verhoeven'dan adrese teslim bir pas ve Stone'dan öldüren bir vuruş için!

15 Duvara Karşı - Biber dolması

Sert tavrı kadar, boğazda düğümlenen öyküsüyle de bizleri yer ile yeksan eyleyen "Duvara Karşı"da yer alan bir detaydır bu biber dolması. Hatırlatalım; Sibel, Cahit'i evine kazandırmak için yemekler yapmış, mezeler hazırlamışken, karşımıza çıkıyordu filmde bu biber dolması. Sonra da Cahit'in aşkından eriyişinin bir sembolü olarak çöpe gidiyordu. Bizleri de peşinden sürükleyerek...

16 Requiem For A Dream - Şırınga

Sadece Darren Aronofsky'nin insanda ince hastalık türeten bu filminde değil, uyuşturucu konulu birçok filmde yer alan bir figürdür şırınga. Gelgelelim, "Requiem For A Dream"in 2000 küsur kesmeden oluşan kurgusunda, neredeyse oyuncular kadar çok yer alan bir nesne aynı zamanda. Gerek hazırlanırken, gerekse bir kola ilişirken görürüz kendisini. Ya da sağ elinde utanç verici bir para ile cenin pozisyonunda uyuyan Jeniffer Connelly'nin diğer elinde...

17 İp - İp

Hitchcock'un dehasının önemli bir ispatı olan bu filmin, yapıma ismini veren "ip" ile anılması çok doğal. Filmin içersinde, bir cinayet silahı olarak karşımıza çıkan bu ip, Hitchcock'un sinema tarihine kazıdığı önemli bir figür. Ayrıca filmin son derece özenli diyaloglarında da, bu ip eğlenceli bir kara mizahın parçası olarak çıkar karşımıza.

18 Terminatör - Pompalı Tüfek

James Cameron'un oyuncağı Terminatör, nice silahı ve nice aracı zimmetine geçirmişse de, hiçbirini pompalı tüfek kadar haşmetli kullanmamıştır. Özellikle "Terminatör 2: Maşher Günü"nde Arnold Schwarzenegger'le bütünleşen bu korkunç silah, filmin en ünlü sahnelerinden biri olan, otobandaki kovalama sahnesinde neredeyse oyunculardan daha fazla yer alıyor. Tabii, filmden sonra pompalı tüfekli soygunların artması da işin başka bir yönü.

19 Chucky'nin Gelini - Chucky

Korku sineması geleneğinin kilometre taşlarındandır Chucky. Oyuncak üreticileri ne düşündüler bilinmez ama gözlerini faltaşı gibi açıp, üzerine saldırdığı kurbanlarına aman vermeyen bu küçük plastik bebek, bir süre benzeri oyuncaklardan insanları uzak tutmayı başarmıştı.

20 The Manhunter / Red Dragon - Tablo (Dövme)

Önce Michael Mann'den, yıllar sonra ise bir yeni yetmeden, Brett Ratner'dan izlemiştik aynı hikayeyi. Thomas Harris'in ürkütücü öyküsünün, belki de en etkileyici parçası olan Diş Perisi lakaplı katil, her iki filmde de vücuduna dövme yaptırdığı bir tabloya aşıktır. Mann'in filminde de, Ratner'ın versiyonunda da William Blake'in Great Red Dragon tablosuna yer verilir.

21 Batman - Joker'in silahı

Tim Burton'dan sonra kendine gelemeyen bir seridir Batman. Gotham City, Batmobil, Batman'in ta kendisi ve karanlık ini, hiçbir zaman Burton'ın Batman'indeki kadar etkileyici olmamıştır. Filmin mükemmele yakın işlenen bir diğer karakteri ise kuşkusuz Joker'dir. Akıllara kazınan nesne ise, Jack Nicholson'ın meşum gülümsemesiyle pantolonundan çıkardığı bir buçuk metrelik namlusuyla ünlü tabanca olsa gerek.

22 Kapuz Kabuğundan Gemiler Yapmak - Ceviz

Ahmet Uluçay'ın ilk uzun metraj denemesi, yüzlerde samimi gülümsemelere neden olduğu kadar, hüzünlüydü de. Bu hüzün, karpuzcunun sinema delisi çırağı Recep'in, Nihal'e duyduğu aşka sinmişti. Bu aşkın karşılıksız olmadığını anlamak içinse, izleyiciye bir avuç ceviz eşlik ediyordu. Filmden sonra; bir daha ne ceviz yemek eskisi gibi sıradan bir iş oldu, ne de ceviz ikram etmek...

23 Derin Karanlık / Riddick Günlükleri - Gözlük

Zifiri karanlıkta görmek az meziyet değil. Bu meziyete sahip olan gözleri muhafaza etmek için "Derin Karanlık - Pitch Black" ve "Chronicles Of Riddick" filmlerinin asi kahramanı Riddick, şahsına münhasır gözlükler kullanıyordu. Neredeyse iki film boyunca hemen her sahnede başrol oyuncusu Vin Diesel'in gözlerinden çıkmayan bu gözlükler de son yılların kült figürlerinden...

24 Texas Chainsaw Massacare - Elektrikli testere

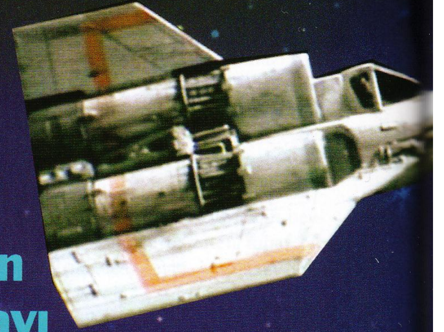
Korku filmlerinin olmazsa olmazı, izleyicinin görünce tüylerini diken diken edecek cinsten bir cinayet aletinde sözediyoruz. Filmdeki seri katilin, gerçekleştirdiği katliamda kullandığı, ucundan kan damlayan elektrikli testere de bunlardan biri. Sinema perdesini ikiye yararak izleyicinin beynine işleyen bu korku figürü, zaten tuhaf bir cihaz olan elektrikli testereyle, birçok insanın arasını açmış olsa gerek.

25 Angel Heart - Yumurta

Şeytani temalarla karşımıza gelen filmlerin takıntısıdır yumurta. Şeytan'ın, kandırdığı insanların ruhlarını bir yumurta içersinde sakladığı rivayetinden yola çıkarak, birçok modern Faust uyarlamasında karşımıza ruh kapanı hüviyetinde çıkmıştır kendileri. Haliyle Alan Parker'a da, Robert De Niro'nun eline bir yumurta tutuşturmak ve rafadan olmasın diye tembihlemek düşmüştür "Angel Heart - Şeytan Çıkmazı"nda...

Uzay Operası: Kainat boyu Serüven

Uzay korsanları, lazer tabancaları, ışın kılıçları, galaksiler arası yolculuklar, gezegenler arası savaşlar, ışınlanma makineleri, türlü türlü yaratıklar, sihri andıran güçler ve envai çeşit dünyayı kurtaran kahramanlar... "Space opera", yani "uzay operası", neredeyse yüz yıla varan yolculuğu zarfında epey evrilmiş ve hakaret niteliğindeki bir yaftadan, bilimkurgunun kabul gören, "prestijli" eserler çıkartabilen bir alt türüne dönüşmüş durumda.

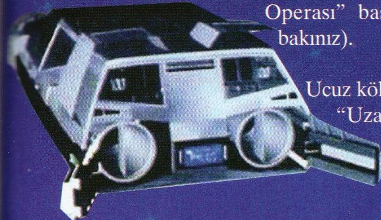
KUTLUKHAN KUTLU

"Lost in Space"in sinema uyarlaması.

Bilimkurgu, uzun süre boyunca edebiyat olarak ciddiye alınmamış bir tür. Jules Verne'in, H.G. Wells'in klasiklerini bir yana ayıralım; türün bugünkü popülerliğinin temellerinin atıldığı zamana ve mekana gelelim. Yirminci yüzyılın ilk yarısında Amerika'da, bilimkurgu deyince akla büyük ölçüde yeniyetmelere yönelik, pür "eğlencelik" bir kurmaca türü geliyordu. Düşük kalitede kağıtlı "ucuz kitap"ları ve öykü dergilerini dolduran, inandırıcılık ya da gerçekçilik gibi tasaları olmayan, bin bir türlü olağanüstü fanteziyi konu eden, bu arada bu fantezilere yeni çağın büyü fabrikası "bilim"i de şöyle bir katık eden hikayeler. Büyük bölümü sıra işi hikayeler.

Bu kurmaca biçiminde aslolan, okurlara sunulan fanteziydi, anlatım biçimi ya da karakterlerin hakikiliği gibi konular pek de öncelikli değildi ve yazarlar temalardan çok "buluş"larla ilgileniyordu. Çabuk üretilen, dergilerde çok sayıda basılan bu öyküler, "hızlı tüketim" için yaratılmış bir kurmaca türü oluşturuyordu; tıpkı eski western kitapları ya da o dönemin bir başka "ucuz kurmaca" türü olan suç öyküleri gibi. Sonuçta, aynı bu "popüler" türler gibi bilimkurgu da kısa sürede -yazarların sık sık kendilerini tekrarlaması ve birbirlerini taklit etmesi sebebiyle- ortaya muazzam bir klişeler yumağı çıkardı. Bu klişeler yumağının tam göbeğinde ise, fezanın bir ucundan bir ucuna dolaşan, farklı farklı canlı türleriyle ve kültürlerle karşılaşan, kötüleri yenip dünyayı, insanlığı ve "kız"ı kurtarmak konusunda uzmanlık sahibi kahramanlar vardı. Uzay gemilerinde ve başka dünyalarda geçen serüven öyküleri. Yani Wilson Tucker'ın yapıştırdığı ve bir daha da kimsenin üzerinden çıkaramadığı etiketle, "uzay operası" (Bu terimin nasıl türediği ve ne anlama geldiği hakkında bilgi için, "Neden Uzay Operası" başlıklı kutuya bakınız).

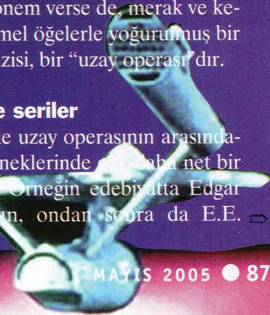
Ucuz köken

"Uzay operası" aslında muhtemelen, bilimkurguyla pek de ilgili olmayan kişilerin bilimkurgu lafını duyduğunda aklına gelen şeylerin çoğuna ev sahipliği ediyor: Işın (ya da "şua") tabancaları, lazer kılıçları, normal kılıçlar, üç boyutlu (ya da "üç buutlu") projeksiyonlar, roket gemileri, ışıktan hızlı seyahat, atmosfer-ölçerler, canlı-tarayıcılar, ışınlanma kabinleri, insanı andıran zeki canlı türleri, dünyadaki prehistorik türleri andıran canavarlar... Ve bilimkurguyla arası iyi olmayanların bütün janrı "saçma" diyerek bir kalemde silip atmalarına bahane olmuş daha bir sürü icat ve mahlukat. Sözkonusu "saçma"lıkların küçük de olsa bir kısmının günümüzde gerçekleşmiş, bir kısmının ise daha iyi çözümlerle gereksizleşmiş olduğu düşünülürse, insan asıl sorunun son derece ileri bir teknoloji ve bu teknolojinin günlük hayattaki sonuçlarında değil, öykü anlatma tavrı ve kalıplarında olabileceğini düşünüyor ister istemez.

Tarzan karakterinin yaratıcısı olarak da tanınan Edgar Rice Burroughs'un 1911'de "A Princess of Mars" ile başladığı ünlü Mars serisi ve onun izinden giden nice "pulp" (ucuz) bilimkurgu öyküsü, aslında özünde serüven türüyle akrabaydı. Serüven türü zaten, yazarların hepten "saçma" kaçmamak amacıyla dünyanın keşfedilmemiş köşelerinden, bilimsel muammalardan ve kuytulardan yararlanma konusunda epey uzmanlaştığı bir türdü. Tıpkı western, korsan öyküleri ve daha sonra suç öyküleri gibi, "ucuz roman"lar ideal malzeme teşkil eden bir tür. Bu türün içinde, söz konusu karanlık bölgelerden faydalanılarak, "muhtemel" değilse de hiç olmazsa "imkansız değil" ilan edilmiş çok sayıda ürkek fantezi öyküsü de barınıyordu. Dünyanın keşfedilmemiş diyarlarında, bilinmeyen halklar, unutulmuş kültürler... Benzeri görülmemiş canlı türleri... Ve hatta hayvanlar tarafından büyütülmüş insanlar (mesela Rudyard Kipling'in Mowgli'si ve Burroughs'un Tarzan'ı). 19. yüzyıl sonu ve 20. yüzyıl başının serüven öyküsü türü, egzotik mekanları ve kültürleriyle, okura çok sayıda sürpriz sunuyor, doğrudan hayalgücünü hedefliyor, okurun merak ve hayret hissine hitap ediyordu. Bu açıdan bazı örnekleri, çok hafif rasyonalizm terbiyesi almış masallara (ve genel olarak fantezi öykülerine) benziyordu.

Ancak kurmacanın bilimle ilişkisinin bir de öbür yüzü vardı. Ve tıpkı serüven öyküsü gibi, daha sonra uzay operası adı konulan bilimkurgu çeşidi de, bir yandan en azından "asgari bilimsellik hissi" ile kısıtlanmışken, diğer yandan bilimin insanın hayalgücünde açtığı yeni ufuklar sayesinde daha geniş bir alanda gezinebiliyordu artık. "Dünyanın bilinmeyen bir bölgesi" gibi yorulmuş ve eski inandırıcılığını yitirmeye başlamış egzotik mekanlar, yerlerini başka gezegenlere bırakıyor, gemiler denizleri değil uzay boşluğunu aşıyor, kıtalararası değil, gezegenler, hatta galaksiler arası yolculuk yapıyordu. Zamanında dünyadaki coğrafi keşiflerle kıvılcımlanmış (ve serüven öykülerinin başlıca malzemesi haline gelmiş) o egzotik olana yönelik merak duygusu, sanayileşmenin getirdiği bilimsel keşiflerle ve icatlarla dünya dışına taşınmıştı adeta. Deniz korsanları uzay korsanlarına, deniz savaşları uzay savaşlarına, bölge haritaları yıldız haritalarına dönüşmüştü; dünyanın çeşitli yerlerindeki farklı coğrafyaların yerini farklı gezegenler, farklı halkların yerini farklı canlı türleri almıştı... Romantik bir yayılmacılık mefhumu ise bakiydi. Aynı derecede romantik bir unsur haline gelmiş olan Kaptanın Seyir Defteri de... Örneğin aksiyondan çok fikirlere ve temalara önem vermesiyle ün yapmış olan klasik TV dizisi "Star Trek / Uzay Yolu"nda bile, "daha önce hiç kimsenin gitmediği yerlere cesurca gitmek" ile görevli Kaptan Kirk ve Atılgan mürettebatının maceralarının, o adamakıllı romantize edilmiş serüven öykülerinin omuzlarında yükseldiği söylenebilir. Bu bakımdan Uzay Yolu, her ne kadar "pulp" öykülerde adet olanın aksine fikirlere ve temalara aksiyondan daha çok önem verse de, merak ve keşif tutkusu gibi temel öğelerle yoğurulmuş bir uzay serüvenleri dizisi, bir "uzay operası"dır.

Flash Gordon ve seriler

Serüven öyküleriyle uzay operasının arasındaki kardeşlik, ilk örneklerinde çok daha net bir şekilde görülüyor. Örneğin edebiyatta Edgar Rice Burroughs'un, ondan sonra da E.E. ⇨

Türün prodüksiyon açısından doruk noktalarından biri: "Yıldız Savaşları: Gizli Tehlike"

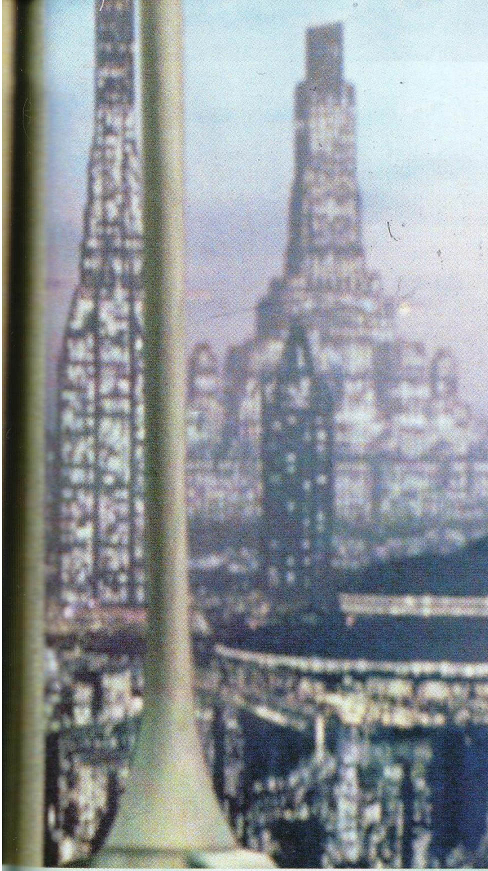
Smith'in ve Leigh Brackett'ın kitaplarında... Sinemada ise, en başta "Flash Gordon"da. Alex Raymond'ın gazetelerde yayınlanan son derece popüler çizgi bant serisinden uyarlanan 1936 tarihli bu seri film, "uzay operası" filmlerinde bir tür kilometre taşı. Elbette ki daha önce de uzayda geçen serüven öyküleri vardı - sonuçta uzay operası türünün sinemadaki kökleri, Georges Méliès'nin 1902 tarihli kısa filmi "Ay'a Yolculuk"a uzanıyor. Ancak "Flash Gordon", 30'lu yıllarda üretilen uzay serüvenlerinin sinemadaki ilk önemli temsilcisiydi. Bilimkurgunun o zamanki belli başlı eğilimlerine kucak açan "Flash Gordon", "asıl film"den önce bölümler halinde gösterilen ve genellikle düşük kaliteli yapımlara gebe olan "seri film" formatının muhtemelen en görkemli örneğiydi. Seri filmlerde neredeyse adet olan türden donuk oyunculuklardan mustarip olsa da, bu format için muazzam denebilecek 350 bin dolarlık bütçesiyle, dönemin izleyicilerinin hayal gücünü harekete geçirebilecek setler ve maketlerle, gezegenlerarası bir macera resmediyordu.

"Flash Gordon", bugün "uzay operası" dediğimizde akla gelen kalıpların hemen hepsini hoyratça kullanıyordu. Frederick Stephani'nin yönettiği bu seri filmde, Flash Gordon rolünde Buster Crabbe vardı. Dünyayı tehdit eden bir gezegenin ortaya çıkması sonucu polo oyuncusu Flash ve uçakta tanıştığı güzel Dale Arden, arızalanan uçaktan paraşütle atladıktan az sonra tanıştıkları bilimadamı Zharkov ile birlikte, bilimadamının az ötede bekleyen roket gemisine binerek fezaya açılırlar. Amaçları, az önce uçağın arızalanmasına sebep olan atmosferik anomalilerin de kaynağı olan, ansızın çıkagelmiş yeni gezegene inip etrafı kolaçan etmek, neler olduğunu anlamaya çalışmaktır. Bu "haydut gezegen"de onları, dehşet verici bir şekilde Uzakdoğululara benzetilmiş olan İmparator Merhametsiz Ming ve adamlarına ek olarak; aslan-adamlar, köpekbalığı-adamlar gibi envai çeşit insanımsılar ve bir kısmı hareket etmekte epey zorlanan birtakım tuhaf yaratıklar beklemektedir. Ming ânında Dale Arden'ı gözüne kestirir, kızı Prenses Aura ise elbette Flash'i; Zharkov ise esir tutulup acımasız imparator için çalıştırılmaktadır. Flash önüne geleni omuzlarından tutup iyice silkeleyerek, Dale Arden ise bol bol çığlık atarak Ming'in planlarını önlemeye çalışırlar. Susan Sontag, ünlü "Camp Üzerine Notlar" yazısında, "camp"in örnekleri arasında Alex Raymond'ın çizgi bandı "Flash Gordon"u da gösteriyordu. Seri filmin de bu konuda çizgi bandın yüzünü kara çıkarmadığı rahatlıkla söylenebilir. Öte yandan "Flash Gordon"un, maceradan maceraya atılan kahramanıyla, yanında dolaşan ve sık sık çaresiz ve kurtarılmaya muhtaç durumda kalan kadın karakteriyle, bilginiyle, kötü adamıyla, roketleri ve uzay gemileriyle, çeşit çeşit canlı türüyle sinemada uzay operasının prototipini oluşturduğu söylenebilir.

Uzay operası savaş filmleriyle buluşuyor: "Yıldızgemisi Askerleri / Starship Troopers"

Buster Crabbe daha sonra dönemin diğer bir önemli bilimkurgu kahramanını, Buck Rogers'ı da canlandırdı. Kahramanın bir kaza so-

nucunda 500 yıl uykuda kaldıktan sonra Katil Kane adında bir zalimin pençesindeki bir dünyada uyandığı bu seri, gezegen dışına yolculuklar, uzay gemisi savaşları ve dünyayı kurtarma öyküsü gibi unsurlarıyla yine bir uzay operasıydı aslında. 1980'de "Flash Gordon"un bilinçli olarak ilkinden de daha "camp" bir yeniden yapımı çekilirken, Buck Rogers iki kez TV dizisi olarak seyircilerin karşısına çıktı (ikinci versiyon, 80'lerin başında TRT'de "25. Yüzyıl" adıyla gösterilmişti).

Bilimsel-kurgu

30'lu ve 40'lı yıllar bilimkurgusunda en ağırlıklı biçim bu olduğundan, birçok farklı dergide uzay operası öyküleri yayınlanıyordu. Ama bu, söz konusu dergilerin - ve söz konusu uzay operalarının - çizgisinin birbirine bitişik olduğu anlamına gelmiyordu. Çok rağbet gören bir ayrım, dergileri ve yazarları "büyüleyicilik" ve "bilimsellik" zemininde tasnif etmekti. İlkine önem verenler, aslında epey transparan bir bilimsellik kisvesi altında popüler serüven öyküsü ve hatta fantezi yazıyorlardı bir bakıma. Yeni egzotik yerler, tuhaf halklar ve kültürler, tehlikeli yaratıklar, sihrin yerini tutan (çoğu zaman psişik) birtakım güçler, muazzam savaşlar... Bunların bir bölümü rahatlıkla uzayda geçen "kılıç ve büyü" öyküleri olarak nitelenebilirdi. Bilimsel ayrıntılara ise pek dikkat edilmiyordu. Örneğin Planet Stories, bu tür öykülerin sıklıkla yer bulduğu bir dergiydi. John W. Campbell'in editörlüğünü yaptığı ve bilimkurgu yazınında önemli bir yere sahip olan "Astounding" için ise öykülerde "bilimsellik" çok önemliydi. Bu dergi, daha sonra yazarlarından Isaac Asimov'un popülerleştireceği "pozitif bilime dayalı bilimkurgu"nun (ya da "hard science fiction"ın) yuvası sayılır. Asimov 1951'de Vakıf romanını yazdığında, bir bakıma Campbell'ın uzay serüvenlerine getirdiği bu "bilimselci" yaklaşımı da taçlandırmış oluyordu. Bilimsel gelişimin de temelinde bulunan "merak" duygusuna sıkı sıkı tutunan ama "kılıç ve büyü" türü fanteziden fırlamış unsurlara pek muhabbet göstermeyen Asimov'un, uzay operasının malzemesini alıp ciddileştirmeye, olgunlaştırmaya çalıştığı söylenebilirdi. Bir bilimadamı olarak, bilimi yaratacağı fantaziler için bahane olarak kullanmıyor, kurduğu hayallerin ana konusu haline getiriyordu. Bu bakımdan Isaac Asimov'un tam olarak "uzay operası" yaptığı söylenemeyecek olsa da, uzayda geçen serüvenler için yeni bir doğrultu gösterdiği ve şimdi "uzay operası" dediğimiz şeyin tarihi üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu söylenebilir.

Zaten "uzay operası" teriminin çok uzun bir süre hakaret amaçlı, küçümseyici bir terim olduğunu unutmamak gerekir (ayrıntı için yazının başındaki "Neden Uzay Operası?" başlıklı kutuya bakabilirsiniz). Muhtemelen 70'li yılların sonuna dek, pek az bilimkurgu yazarı yaptığı işe "uzay operası" tanımını uygun görür ya da eserlerine bu etiketin yapıştırılmasından rahatsız olmazdı. Kimse klasik bir bilimkurgu öyküsüne -biçimi ne olursa olsun- "uzay operası" demeye kalkmazdı. Öte yandan, terim bir nevi hakaret olmaktan çıkıp da giderek bilimkurgu türünün önemli bir bölümünü oluşturan bir alt-tür olarak algılanmaya başladıktan sonra, geriye doğru bakıp bu alt-türün köklerini sürerken karşımıza çok sayıda klasik de çıkıyor. Ve hem E.E. Smith'in, hem Astounding'in editörü John W. Campbell'ın, hem de tıpkı Asimov gibi yine Campbell'ın keşfi olan Robert Heinlein'ın bugün "uzay operası" olarak nitelediğimiz türde ürün verdiğini söyleyebiliyoruz.

Yeni bir dünya: Televizyon

50'lerde Asimov edebiyatta bilimkurgunun yeni doğrultusuna ışık tutarken, Amerikan sinemasında da bir bilimkurgu filmleri furyası yaşanıyordu. Ancak bu filmlerin önemsiz bir bölümünü uzay operaları teşkil ediyordu. Dönem Soğuk Savaş dönemiydi ve Hollywood da paranoya rüzgarına kapılmış, istila filmi üzerine istila filmi çekiyordu. Şüphesiz ki Sovyet'leri ya da genel olarak komünizmi temsil eden envai çeşit yabancı varlık gelip küçük bir kasabayı, ABD'nin tamamını ya da bütün dünyayı ele geçirmeye çalışıyordu. Tabii bir de nükleer paranoyanın sonucu olan radyoaktif yaratıklar vardı. Bu dönemde uzay operasının önemli görsel temsilcilerinden biri sinemadan değil, televizyondan çıktı. "Captain Video" adlı dizi film, uzay serüvenlerinin TV bütçesiyle de yapılabileceğini ve izleyicilerin ilgisini çekebileceğini gösterdi.

TV yapımı uzay operası, ilk bakışta kötü bir fikir gibi görünüyor. Sonuçta bu tür bilimkurgunun en önemli kaygılarından biri, ölçek. Wilson Tucker'ın bu etiketi küçümseyerek yapıştırdığı kötü bilimkurgu öykülerinde de, bilimkurgunun başyapıtları arasına girmiş uzay serüvenlerinde de, devasa boyutlarla karşılaşıyoruz. Yolculuklar şehirler ya da ülkeler arasında değil, gezegenler, hatta galaksiler arasında ya-

Neden "Uzay Operası"?

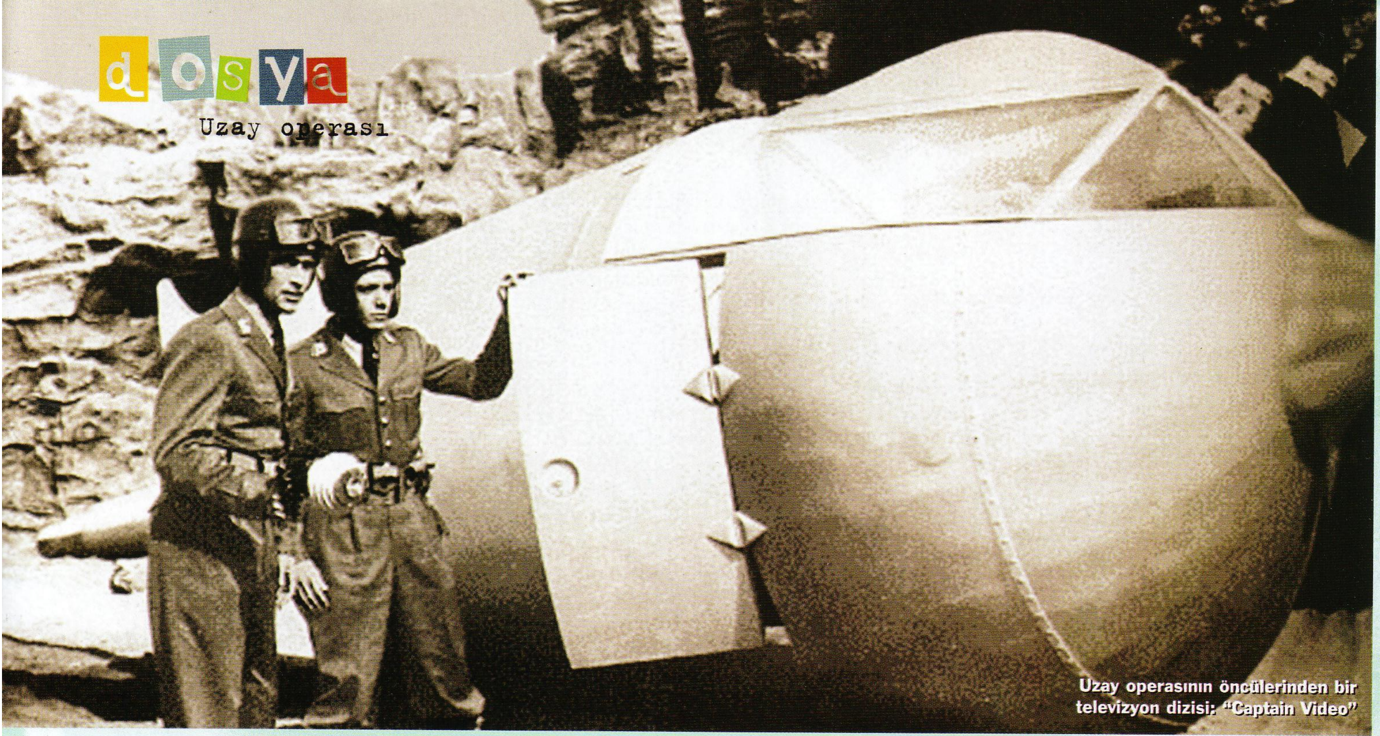
Space opera", yani "uzay operası", aslında bilimkurguda bir alt-türün adı olarak ortaya çıkmamış. Wilson Tucker bu terimi, gayet ucuz bulduğu bir eğilimi işaret etmek amacıyla, yani küçümsemeyle kullanmış. Aşağı yukarı şöyle demiş fanzininde:

"Terimlerin bol keseden dağıtıldığı şu günlerde, biz de bir terim öneriyoruz. Westernlere 'atlı operalar' deniyor, ev kadınlarına yönelik mendil ıslattırıcı programlara ise 'soap opera'. Dandik, usandırıcı, kokuşmuş, modası geçmiş uzay gemisi hikayeleri -ya da ona bakarsanız dünya kurtarma hikayeleri- için de 'uzay operası' deyimini öneriyoruz."

Sözü edilen alt türün örneklerinin aslında yirminci yüzyılın ilk yarısında üretilen bilimkurgunun çok büyük bir bölümünü kapsadığı gerçeğini unutmamak lazım. Bu durumda Tucker bu terimi, aslında döneminin niteliksiz bilimkurgu eserlerinin neredeyse tamamını tanımlamak amacıyla kullanmış oluyor bir bakıma. "Uzay gemisi hikayesi" dediği o en beylik bilimkurgu biçimi aracılığıyla, kalıpların ötesine geçmeye niyeti yokmuş gibi görünen, tembel ve sıra işi bir öykücülüğe dikkat çekiyor.

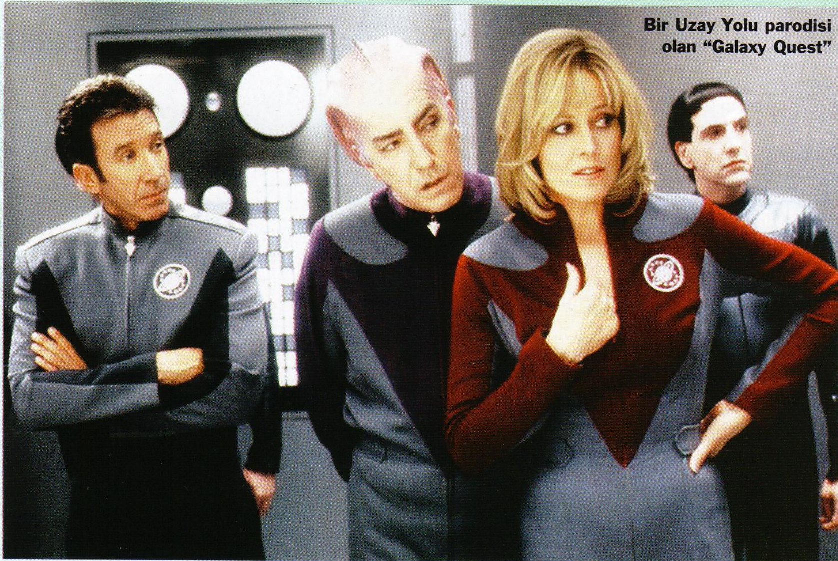
Öte yandan zaman içinde uzayda - hatta uzay gemisinde bile! - daha özgün, yenilikçi ve ciddi öykülerin geçebileceğinin ortaya çıkmasıyla birlikte, "uzay operası" salt hakaretten çıkıp, gerçekten de bir alt-tür adına dönüşmeye başlıyor. Ve kaçınılmaz olarak bu alt türün tanımında, Tucker'ın açıklamasında kullandığı referanslar da önemli bir yer tutuyor. Bu yüzden günümüzde "uzay operası"nı tanımlamaya çalışırken western'in (hatta o "sulu zırtlak" radyo programlarının bile) belli başlı nitelikleri de işin içine katılıyor. O yüzden "uzay operası" denince genelde akla ilk olarak, uzayda geçen, bol serüvenli, bol çatışmalı ve neredeyse kaçınılmaz olarak bir "aşk" içeren öyküler geliyor.

⇨

Uzay operasının öncülerinden bir televizyon dizisi: "Captain Video"

pılıyor; uzayın boşluğunda muazzam boyutlarda araçlar geziniyor; milyarlarca canlının karıştığı devasa savaşlar patlak veriyor; ve bu savaşlarda bazen bütün bir kültür, hatta koca koca gezegenler imha ediliyor. Ölçek konusunda, zamanın da mekandan geri kalır tarafı yok doğrusu: olayların tarihi çağımızdan binlerce yıl sonrasında geçebiliyor, kökleri ise milyonlarca yıl öncesine uzanabiliyor. Uzay operasının büyük ölçek saplantısına baktığımızda, bunun Yerküre'ye sığmayıp uzaya taşmış bir serüven öyküsü çeşidi olduğunu düşünebiliriz. Bu muazzam boyutlara bir de kurmaca ürünü teknolojik icatlar eklenince, TV gibi nispeten mütevazı bütçeli bir mecrada, özellikle de o zamanın teknolojisiyle, bu tür öyküler anlatmak imkansız gibi görünebilir. Bizim kriterlerimizle öyle de zaten. Ama böyle düşünürken, uzay operası da dahil olmak üzere bilimkurgunun ve hatta fantastik kurmacanın tamamının hayalgücünü harekete geçirebilmek üzerine kurulu olduğunu unutuyoruz.

Biz bugün dönemin sadece düşük bütçeli yapımlarını değil, hallice bütçeli olanları da o zamanki sinema teknolojisinin kısıtlamalarına yönelik bir şefkatle ve belki de hafif bir "camp" merakıyla, bir tür postmodern pencereden izliyoruz aslında. Ancak bilimkurgu, çocuksu merakı ve hayalgücünü çok seven bir tür. Ve her başarılı bilimkurgu dizisi, sadece sunduğu kurmaca dünyanın zenginliği ve fikirlerinin çarpıcılığıyla bile, kendi döneminin çocukları ve yeniyetmeleri tarafından gayet ciddiye alınıyor, onların hayal dünyasının oluşumu üzerinde epey etki sahibi oluyor. Tıpkı 50'lerde "Captain Video", 60'larda ise önce uzayda kaybolmuş Robinson ailesinin maceralarının anlatıldığı "Lost in Space", sonra da uzayın karanlık köşelerini araştırmakla görevli Atılgan mürettebatının maceralarını anlatan "Star Trek / Uzay Yolu" gibi (Sırf macera olsun diye maceraya odaklanmayan, daha çok temaları ön plana çıkaran ve aksiyondan çok diyaloğa yer veren bir tarza sahip olsa da, Uzay Yolu da bir tür "uzay operası"ydı; belki "Astounding" dergisinin ve Asimov'un çizgisiyle törpülenmiş bir uzay operası). "Lost in Space"in yapımcısı Irwin Allen'ın, pilot bölümü gösterdiği CBS kanalı yöneticilerinin kahkahalara boğulması üzerine öfkeden deliye dönüp gösterimi durdurmaya kalktığı söylenir - hikayeye göre öykü editörü Anthony Wilson, gülseler de hepsinin sonuçta bu pilot bölümü sevdiği uyarısında bulunarak, Allen'ın satışı yapmasını sağlamış. Ve böylece ortaya, dönemin çocukları tarafından merakla izlenen ama hem o zamanın, hem de şimdinin yetişkinleri tarafından oldukça gülünç (ve eğlenceli) bulunan bir bilimkurgu dizisi çıkmış. Her ne kadar "ciddi bilimkurgu" severlerin kabusu gibi görünse de, bilimkurgu televizyonculuğu tarihinde önemli yere sahip bir dizi (en çok da o kısa kollarını sallayıp ailenin en küçük çocuğunu "Tehlike, Will Robinson!" diye uyaran robotuyla akıllarda olan bu dizinin, 90'lı yıllarda bir de sinema uyarlaması yapılmıştı).

Bir Uzay Yolu parodisi olan "Galaxy Quest"

60'lı yıllar ve Yeni Dalga'nın etkisi

TV'de bu iki popüler dizinin yayınlandığı yıllarda (60'ların ortasından 70'lerin başına kadarki dönem), bilimkurgu edebiyatında bambaşka rüzgarlar esiyordu. J.G. Ballard'lı, Michael Moorcock'lı, Philip K. Dick'li ve Ursula K. LeGuin'li Yeni Dalga rüzgarı. "Astounding" dergisinin ve Isaac Asimov'un "pozitif bilim" çizgisine alternatif olarak, "sosyal bilim"e yaslanan öyküler üretiliyordu artık. Bilimi bir ütopya fabrikası olarak kullanma mecburiyeti duymayan bu eğilim, hayli naif bulunan uzay operasından çoğunlukla uzak durdu (elbette bu tanım o sıralarda hâlâ hakaret amacıyla kullanılıyordu). Ütopya yerine distopyayı, "dış uzay" yerine "iç uzay"ı (gerek toplumun içi, gerekse insanın içi) ön plana çıkaran, bilimkurgunun edebiyat olarak ciddiye alınmasında çok önemli katkısı olmuş bir hareketti Yeni

Dalga. Ve pek de şaşırtıcı olmayan bir şekilde, eski bilimkurgunun ölümünü ilan ederek can buluyor, bunu yaparken özellikle de "uzay operası"nı hedef seçiyordu. Yeni Dalga zamanında "uzay operası", öykücülüğün en alçak kademesi, entelektüel değerden en uzak, en niteliksiz hikaye çeşidi olarak görülüyordu. Şimdi "uzay operası" sayabileceğimiz örnekler ise, türde pek alışılmamış sosyolojik bağlamlar ve politik unsurlar içeriyordu. Frank Herbert'ın başyapıtı "Dune"da olduğu gibi (kitap üzerine kısa bilgi için "Okuma Listesi" başlıklı kutuya bakabilirsiniz). Bilimkurgu şemasının içinde bol bol mitolojik öğeye, bol bol politikaya, bol bol iktidar çekişmesine yer veren bu roman, günümüzün modern "uzay operası" üzerinde önemli bir etkiye sahip.

Sinemada 60'larda uzay operası namına bir hareketlilik yoktu. Elbette Roger Vadim'in bir bakıma "revizyonist uzay operası" denebilecek "Barbarella"sını saymazsanız. Türün şablonla çizilmiş ve bolca karikatürize edilmiş cinsel rol paylaşımını bir doz 60'lar ruhuyla harmanlayan bu çizgi roman uyarlaması, ortaya gelmiş geçmiş en tuhaf bilimkurgu kahramanlarından birini çıkarıyordu. Barbarella bir yandan geleneksel uzay operalarındaki erkek kahramanların "görev ve sorumluluk"una, öte yandan da aynı uzay operalarının kadın karakterlerinin masum -hatta bazen pasif- cinsel cazibesine sahipti.

Uzay operasının kaderini değiştiren dönem, 70'ler oldu. Hareketlilik, önce televizyonda başlamıştı. Türkiye'de de televizyonlarda gösterilen 60'lar yapımı "Uzay Yolu"nun popülerliğini takiben, 70'lerin ortalarında "Space: 1999 / Uzay 1999" adlı yeni bir dizi vardı. Ayın dünyanın yörüngesinden çıkması sonucunda gezegenlerinden uzak düşen Ay Üssü Alfa ekibi, "Kartal" denen uzay araçlarıyla uzayda gezinir, çeşitli zeki canlı türleriyle ve kültürlerle karşılaşırdı. Kaptan Koenig rolünde Martin Landau'nun oynadığı bu İngiltere / İtalya / ABD ortak yapımı dizi, sonunda Amerika'da pek tutmaması sebebiyle iptal edilmiş olsa da, bilimkurgu televizyonculuğu tarihinde önemli bir yere sahipti. Dahası, uzay operası türündeki muazzam bir patlamanın hemen eşiğinde bulunmak gibi özel bir konumu da vardı.

Uzay operasında dönüm noktası

Söz konusu patlama elbette ki "Star Wars / Yıldız Savaşları" idi. 70'lerde yazın alanında da bilimkurguyu eski "heyecan verici" günlerine geri döndürmek, 30'lu yıllardan 50'li yılların sonuna dek sürdüğü popülerliği yeniden kazanmak amacıyla, eski yönelimlere ve biçimlere ağırlık verme fikri vardı. Eski tarz uzay operası yapma fikri. Ama George Lucas'ın filmi sadece eski usul uzay operasını yeniden popüler hale getirmekle kalmadı, adına "uzay operası" denen şeyin - hatta o dönemin çocukları ve yeniyetmeleri için, genel olarak bilimkurgunun da- tarifini belirledi bir anlamda. "Star Wars"un en büyük cazibesi, teknolojik görkemiydi. Emsali görülmemiş derecede etkileyici maketler ve özel efektler vasıtasıyla, o güne dek hayalgücümüz tarafından hatırı sayılır ölçüde desteklenmeye ihtiyaç duymuş olan "uzay savaşı" görüntüleri, Lucas'ın filminde gayet ikna edici bir şekilde perdeye yansıyordu. Nihayet bu alt-türün doğasında bulunan o muazzam ölçek, o görkem merakı, sinemada görsel karşılığını bulmuştu.

George Lucas "Star Wars"da sadece kendi çocukluk döneminin bilimkurgu öykülerinin ve seri filmlerinin kalıplarını yeniden canlandırmakla kalmıyor, bunların hepsini mitik bir zemine de oturtuyordu. Bu eski serüven öykülerinin zaten mitik özelliklere öykündüğü söylenebilirdi... Ancak mitolojik arketiplerden ve geçiş ayinlerinden geriye doğru çalışırcasına hikaye ve karakter oluşturmak, bunu yaparken de western, serüven öyküleri ve samuray öykü-

Okuma listesi

Uzay operası, kağıt üzerinde doğmuş bir alt-tür. Aşağıdaki liste, Bu türün ucuz dergilerden ve kitaplardan "edebiyat" makamına yaptığı yolculuğa şöyle bir göz atmak için gayet uygun kitap ve serilerin isimlerini ve kısa tanıtımlarını içeriyor:

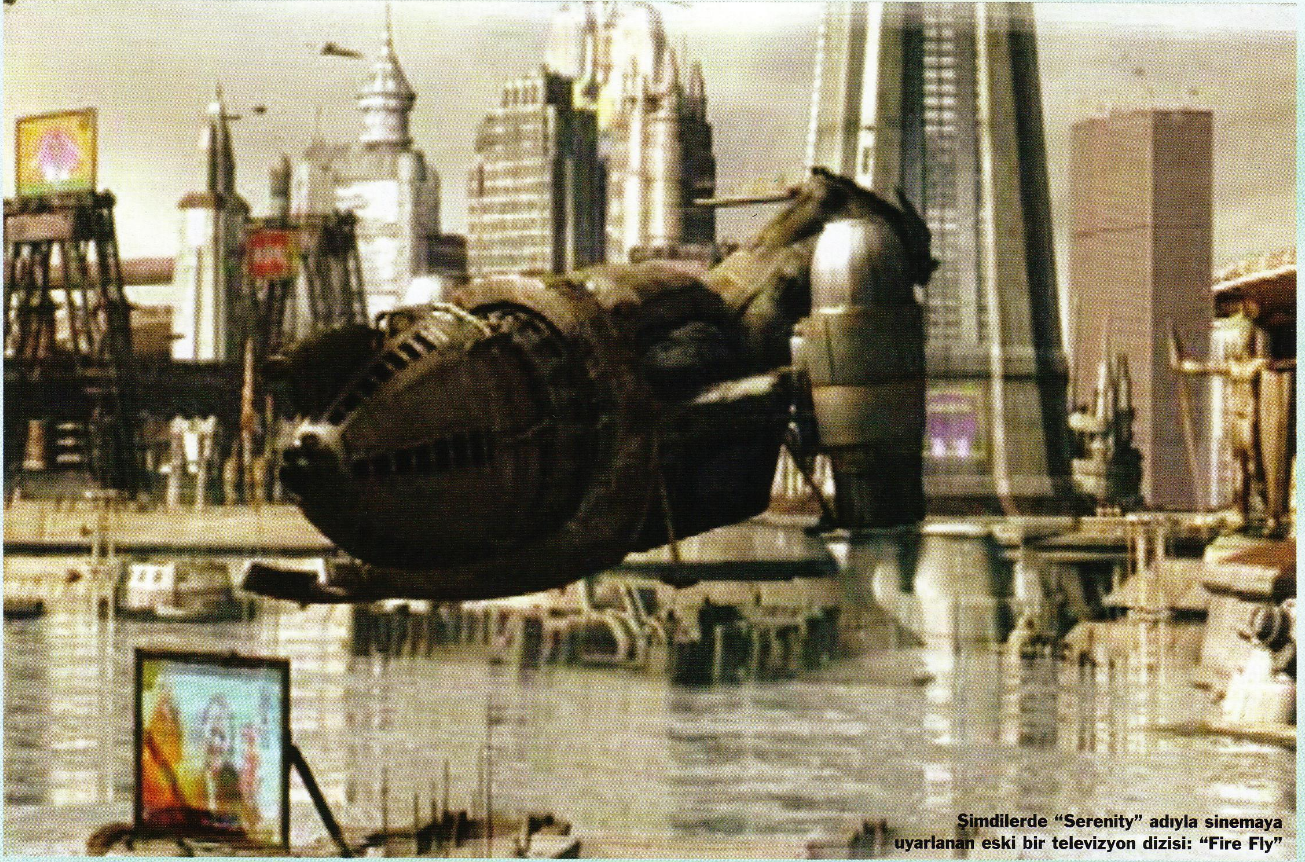
Barsoom serisi (Edgar Rice Burroughs; 1911'den itibaren)
Tarzan karakterinin yaratıcısı, serüven öyküleri yazarı Edgar Rice Burroughs'un ünlü bilimkurgu serisi. Tam anlamıyla "pulp" denen ucuz seri bilimkurgunun en akılda kalıcı örneklerini veren yazarlardan olan Burroughs'un bu serisi, "A Princess of Mars" ile başlamıştı. "Mars serisi" olarak da anılan bu kitaplar, yarı-tanrısal denebilecek güçte bir kahraman olan dünyalı John Carter'ın kızıl gezegendeki maceralarını anlatıyordu. Dünyayı andıran bir Merih, dünyalıları andıran Merihliler ve tabii ki türün hiç eksik olmayan öğesi, savaş. Burroughs'un bu serisi, uzay operası türünün en önemli öncülerinden.

Lensman serisi (E.E. Smith)
"Doktor" Smith'in ünlü serisi, günümüzde uzay operasının -ve hatta bilimkurgunun- beylik öğeleri olarak bildiğimiz çoğu klişenin önemli kaynaklarından birini oluşturuyor. Galaksiyi tehdit eden düşmanlar, uzay korsanları, telepati gibi sözde-bilimsel unsurlar, farklı canlılar ve kültürler... Ve muazzam ölçekte uzay savaşları. Seri, şu kitaplardan oluşuyor: Triplanetary; First Lensman; Galactic Patrol; Gray Lensman; Second-Stage Lensmen; Children of the Lens.

Vakıf / Foundation serisi (Isaac Asimov; 1951'den itibaren)
"Psikotarih" denen yeni bir branş sayesinde galaktik imparatorluğun çöküşünü önceden görülmesi sonucunda, galaksinin ücra bir köşesinde bir sonraki imparatorluğun yükselişini kolaylaştıracak bir tür "bilgi sığınağı" oluşturmakla görevli bir Vakıf kurulur. Isaac Asimov'un 1951 tarihli "Vakıf" kitabı (ve onu takip eden dokuz cilt), daha bilimsel ve "ciddi" bir uzay öyküsü türünün öncülerindendi. "Vakıf" ve onu takip eden dokuz ciltten oluşan seri, halen bilimkurgunun en büyük klasikleri arasında sayılıyor.

Dune (Frank Herbert; 1965)
Frank Herbert'ın galaktik politikayla ve asil aileler arası kumpaslarla yoğurulmuş, dünyadaki farklı kültürlerden ve dinlerden de beslenen bir bilimkurgu destanı. Frank Herbert'ın 1965 tarihli romanı, galaktik ekonominin can damarını oluşturan "Baharat"ın çıktığı çöl gezegeni Arrakis'de dönen güç oyunlarını anlatıyor. Bilgisayarların kullanılmadığı, onun yerine insan zihninden olağanüstü düzeyde faydalanılabilen bir düzen bu: Uzay gemilerinin doğru seyri de, karmaşık hesaplar da insan zihniyle yapılıyor. Ve bu düzene uygun bir şekilde, Frank Herbert bize insanüstü -hatta doağaüstü denebilecek- birtakım özelliklere sahip bir kahraman veriyor.

The Culture serisi (Iain M. Banks)
Iain M. Banks, sadece bilimkurgu janrında yazmasa da, bu türün son on beş - yirmi yıldaki gelişiminde en önemli isimlerden biri oldu; ve uzay operasının yeni sofistike yüzünün en önemli yaratıcılarından biri olarak görülüyor. 1987 tarihli Consider Phlebas ile başlayan "Kültür" serisi, anarşik/ütopik bir tür galaktik topluluk resmi çiziyor. Çeşitli biyolojik ve idari kısıtlamalardan uzak varolan trilyonlarca bilincin üyesi olduğu bu galaktik topluluğun konu edildiği öyküleri romanlar: The Player of Games; Use of Weapons; The State of the Art; Excession; Inversions; Look to Windward.

Şimdilerde "Serenity" adıyla sinemaya uyarlanan eski bir televizyon dizisi: "Fire Fly"

lerini de bu uzay macerasıyla harmanlamak, adeta "uzay operası" üzerine bir inceleme yapmak, bu alt-türün planını çıkarmak gibiydi. Görkemli bir plan... Ve beklenmedik bir şekilde, bunca kolaja rağmen pürüzsüz bir şekilde işleyen bir plan. George Lucas'ın filmi aynı anda hem bilimkurgu, hem masal; hem savaş filmi, hem de western'di... Ve 1977'den sonra bu formülün çeşitli yönlerini taklit eden birçok film çekildi, dizi yapıldı ve kitap yazıldı.

Yıldız Savaşları'nın İzinde...

TV dizisi "Battlestar Galactica / Savaş Yıldızı", "Star Wars"un hemen ardından uzay operası türünün konumunu daha da güçlendiren adımlardan biriydi (Vaktinde Türkiye'de de gösterilen bu dizi, insanlarla Cylon'lular arasındaki uzay savaşlarıyla, Komutan Adama, Apollo ve Starbuck karakterleriyle hafızalara yer etmişti). 1980 tarihli "Battle Beyond the Stars", kendi halinde uzay kolonistlerine yardım eden kahramanlar üzerine öyküsüyle, esin kaynağını samuray ve western türlerinde buluyordu. Robert Strauss ve çok genç bir Molly Ringwald'un oynadığı "Spacehunter: Adventures in the Forbidden Zone" da, Han Solo'yu andıran başına buyruk kahramanı ve mekanlarıyla "Star Wars"u biraz andırıyordu. Bağımsızlığına düşkün sevimli kaçakçı Han Solo karakterinin, nice uzay taciri, uzay korsanı ve başına buyruk uzay gezgini karakterin konu edildiği filmlerin de ilham kaynağı olduğu söylenebilir. Örneğin Robert Urich, Angelica Huston ve Ron Perlman'ın rol aldıkları katıksız uzay operası "Ice Pirates"ın kahramanları, bir prensese yardım etmek zorunda kalan uzay korsanlarıydı. Peter Yates'in yönettiği "Krull" ise işin fantazi öyküsü kısmına adamakıllı ağırlık veriyordu; öyle ki bir bilimkurgudan ziyade, "uzayda geçen bir masal" gibiydi. Özel efektlerin tamamı bilgisayarla gerçekleştirilmiş ilk film olarak kabul edilen "The Last Starfighter" ise, bir gün rutin işleriyle uğraşırken öbür gün kendini galaksiyi savunmaya çalışan pilotların arasında bulan genç kahramanının öyküsü üzerinden, uzay savaşlarına odaklanıyordu.

Erken dönem uzay operalarından "Fire Ball XL5"

Bu dönemin kendine has uzay operası ise, yine kendine has bilimkurgu yapıtı olan "Dune"un sinema uyarlamasıydı. Uyarlamanın hatırı sayılır bir bütçeye sahip olacağı ve yönetmenliğini "Eraserhead" ve "Fil Adam" filmleriyle sinemada kendine hemen farklı bir alan açmış olan David Lynch'in yapacağı duyulduğunda, çoğu Dune hayranı epey ümitlenmiş olsa gerek. Oysa Lynch'in kendine has görsel diliyle, bir rüya gibi anlattığı öykü, o dönemde ne kitabın hayranlarına, ne Lynch hayranlarına, ne de popüler sinema izleyicisine yaranabildi ve zarar etti. Şimdilerde ise dönüp geri bakıldığında, benzerine pek kolay rastlanmayacak bir bilimkurgu yapıtı olarak ilgi çekiyor.

"Star Wars" furyasının 80'lerin ortalarına doğru dindiği söylenebilir. O sıralarda bayrağı edebiyat devraldı. Bir taraftan "siberpunk" ve

"Fifth Element / Beşinci Element"

"Buck Rogers" bir seriyal bilimkurgu örneğiydi.

"Barbarella"

"Farscape" kayda değer bir TV dizisiydi.

1980 yapımı "Flash Gordon"

Sinemada 20 Uzay Operası

Türün çeşitli örneklerini izlemiş ve devamını getirmek niyetinde olanlar için, 20 filmlik bir uzay operası filmleri listesi. Bu listede nispeten fikirlere, karakterlere ve diyaloğa dayalı Uzay Yolu çizgisinden "Starship Troopers" gibi militaristik çizgiye ve "Krull" gibi uzay operasının sınırlarını zorlayan, işin iyiden iyiye "büyü ve kılıç" tarafına kaçan "başka dünyalarda geçen fantezi öyküleri"ne kadar birçok alt türün örneği var. Parantez içinde filmlerin yapım yılları ve yönetmenleri belirtiliyor.

Flash Gordon serisi (1936, Frederick Stephani, Ray Taylor)

Barbarella (1969, Roger Vadim)

Star Wars (1977, George Lucas)

Battle Beyond the Stars (1980, Jimmy T. Murakami)

Flash Gordon (1980, Mike Hodges)

Star Trek II: Wrath of Khan (1982, Nicholas Mayer)

Spacehunter: Adventures in the Forbidden Zone (1983)

Krull (1983, Peter Yates)

Dune (1984, David Lynch)

The Last Starfighter (Nick Castle, 1984)

The Ice Pirates (1984, Stewart Raffill)

Space Truckers (1996, Stuart Gordon)

The Fifth Element (1997, Luc Besson)

Starship Troopers (1997, Paul Verhoeven)

Lost in Space (1998, Stephen Hopkins)

Wing Commander (1999, Chris Roberts)

Titan A.E. (çizgi, 2000, Don Bluth, Gary Goldman, Art Vitello)

Planet of the Apes (2001, Tim Burton)

Treasure Planet (çizgi, 2002, Ron Clements, John Musker)

The Chronicles of Riddick (2004, David Twohy)

"Dune"ün televizyon uyarlaması, sinema versiyonuna oranla çok daha sadıktı.

"steampunk" gibi yepyeni bilimkurgu türlerinin baş gösterdiği bu yıllarda, bir taraftan da çok daha sofistike bir uzay operası üretilmeye başlıyordu. C. J. Cherryh'in Chanur, David Brin'in Uplift, Orson Scott Card'ın Ender, Iain Banks'in ise The Culture serileri, bu vaktiyle çok hırpalanmış alt-türde gayet "prestijli" eserler de verilebileceğini tekrar tekrar gösterdiler - öyle ki uzay operası türündeki romanlar bu dönemde bol bol Hugo ve Nebula ödülü (fantastik kurmaca janrının en prestijli iki ödülü) aldı. Böylece geçmişle gelecek arasında bir tür köprü vazifesi görmüş olan "Star Wars"un sinemada yarattığı furya dinmeye yüz tutmuşken, edebiyatta yeni ve daha karmaşık bir uzay operası doğmuş oldu. Bugünün uzay operası, işte 80'lerde doğan bu çizginin devamı.

"Yıldız Savaşları Bölüm V" ya da bilinen adıyla "The Empire Strikes Back"

90'lar ve bilişim devrimi

90'larda beklenmedik, devasa bir etken çıktı ortaya: bilişim devrimi. Kişisel bilgisayarların yaygınlaşmasıyla ve "uzay simülasyonu" denen bilgisayar oyunu türünün popüler ürünlerle türe yönelik genel ilgiyi canlı tutması bile önemli bir faktördü. Ama bilişim devriminin daha büyük bir etkisi vardı türe: bilgisayar ürünü görüntüler ve özel efektler. 90'lardan itibaren Hollywood'da özel efektlerin hüküm sürdüğü, türlerin yavaş yavaş içiçe geçtiği, bol aksiyonlu bir popüler sinema başgösterdi. Elbette bu yeni teknolojiler, uzay operasını görsel olarak yeni baştan tanımlamaya da son derece müsaitti. Nitekim 90'ların ortalarından itibaren "Space Truckers" ("uzay kamyoncusu" kahramanları ve muzip mizah duygusuyla cilalı bir şekilde B filmi olarak formüle edilmiş, eğlenceli bir uzay macerası), "Fifth Element", "Starship Troopers" ve "Lost in Space"in sinema prodüksiyonu gibi filmler yapılmaya başlandı. Hatta 1999'da, bilgisayarda en ünlü uzay simülasyonu serilerinden biri olan "Wing Commander" oyunlarının "yönetmeni" Chris Roberts, seriyi sinemaya taşıdı. Film ilgi görmese de, tam olarak "oyun gibi film" görünümüyle, bilimkurguda farklı mecralar (bilgisayar oyunları, çizgi filmler, çizgi romanlar ve sinema) arasındaki giderek artan etkileşimin en net görüldüğü örneklerden biriydi. Ancak tabii ki hem hayran kültürü, hem dijital görsellik, hem de sinemasal tarih açısından bu "uzay operası" eğrisinin asıl zirvesi, bu hareketliliği taçlandıran asıl hamle, 1999'da "Star Wars"un "öncesini" anlatan üçlemenin ilk bölümünün gösterime girişiydi.

Tıpkı 70'lerde olduğu üzere, 90'larda da uzay operasının sinemada kıpırdanmasından birkaç sene önce, asıl hareketlenme televizyonda başlamıştı. Öncelikle Uzay Yolu, ABD'de 1987'de televizyonda gösterilmeye başlamış (ve 94'e kadar da gösterilen) yeni versiyonu "Star Trek: Next Generation / Uzay Yolu: Yeni Nesil" ile geri dönmüş, büyük bir hayran kitlesi edinmişti. Patrick Stewart'ın oynadığı Kaptan Picard yönetimindeki yeni Atılgan mürettebatının maceralarının gördüğü ilgi, 90'lardan bu yana üç tane daha Uzay Yolu versiyonunun doğumuna sebep oldu: Deep Space Nine, Voyager ve Enterprise. Dahası Uzay Yolu TV'ye de sığmıyor, iki nesil arasında "bayrak teslimi" niteliğindeki yedinci Uzay Yolu filmi "Generations"ın ardından sinemaya sirayet ediyordu. William Shatner'lı ve Leonard Nimoy'lu orijinal Atılgan ekibinin bıraktığı yerden devam eden Patrick Stewart ve Jonathan Frakes'li ekip, daha sonra üç filmde daha yer aldı (ki bunlardan "First Contact" en çok beğenilen Uzay Yolu sinema filmlerinden

biriydi).

Farklı Uzay Yolu versiyonları ve yine çok sayıda hayranı olan (ve gelecekte farklı ırklardan elçilerin bulunduğu bir uzay istasyonundaki politik çekişmeler ve maceralar üzerine kurulu) "Babylon 5" gibi bilimkurgu dizilerini besleyen bir başka unsur da, İnternet'ti. Genellikle hayli bilgili ve teknolojiyle arası iyi olan bir hayran profiline sahip bu bilimkurgu dizileri, İnternet'in popülerleşmeye başladığı ilk yıllardan itibaren Web üzerinde çok sayıda "hayran sitesi" kazanıyor; zaten beğendikleri diziler konusunda epey faal olmalarıyla tanınan, fuarlara ve konvansiyonlara katılan hayranlara evlerinden çıkmadan da birbirlerine ulaşma fırsatı veriyordu. Bunun sonucunda ortaya çıkan hayran etkileşimi dizilerin epey hayrınaydı. İnternet hayranlara güç veren bir mecraydı ve hayranlar İnternet üzerinden organize ettikleri kampanyalar sayesinde birkaç kez durumu belirsiz dizileri (en azından bir sezonluğuna) kurtararak, bu gücü gözler önüne serdi.

Ünlü romanın uzaya uyarlanmış versiyonu geçtiğimiz yıllarda karşımıza bir animasyon olarak çıkmıştı: "Define Adası"

TV'de yeni uzay operaları

90'lardan aşağı yukarı günümüze kadarki dönemde, TV'de uzay operası dizileri için bir tür altın çağ yaşandığı söylenebilir (şu aralar kült İngiliz bilimkurgu dizisi Dr. Who'nun bile yeni versiyonunun yapılması planlanıyor). Uzay Yolu ve Babylon 5 dışında, Jim Henson'ın şirketi tarafından Avustralya'da yapılan "Farscape" ve "Buffy" ve "Angel" dizilerinin yapımcısı olarak tanıdığımız Joss Whedon'ın "Firefly"ı da son derece kaliteli prodüksiyona sahip, koyu hayranlar edinmiş ve genel olarak beğeni toplamıştı. Özellikle "Farscape", ardındaki hayran desteğinin ciddi bir biçimde hissedildiği bir diziydi. Bir kurt deliğine kapılıp kendini uzak bir yıldız sisteminde bulan Amerikalı astronot John Crichton'ın, aslında dev bir canlı olan Moya adlı uzay gemisinde farklı ırklardan bir grup kaçakla yaşadığı maceralar, sinemadaki bilimkurgu klasiklerinden Japon anime'sine, oradan da çizgi romanlara uzanan görsel kaynaklarıyla, televizyonda bilimkurgunun en ilginç ve çarpıcı örneklerinden biriydi. "Farscape", dört sezonun ardından yayından kaldırıldıktan sonra bile, bitmek tükenmek bilmez hayran kampanyaları sayesinde çekilen bir mini diziyle uygun bir finalle noktalandı. "Uzayda western" olarak tarif edilebilecek, bir savaşın ardından kendine bir uzay gemisi alıp kaçakçılığa ve benzeri şüpheli işlere soyunan eski bir askerin ve arkadaşlarının maceralarını anlatan "Firefly" ise o kadar çok sayıda hayran edinmeye fırsat bulamadan, birinci sezon bittikten sonra yayından kaldırıldı. Ancak hayli orijinal bir dizi olarak akıllara yer etti... Şimdi Joss Whedon, "Firefly"ın sinema uyarlaması "Serenity" ile sinema yönetmenliğine adım atıyor.

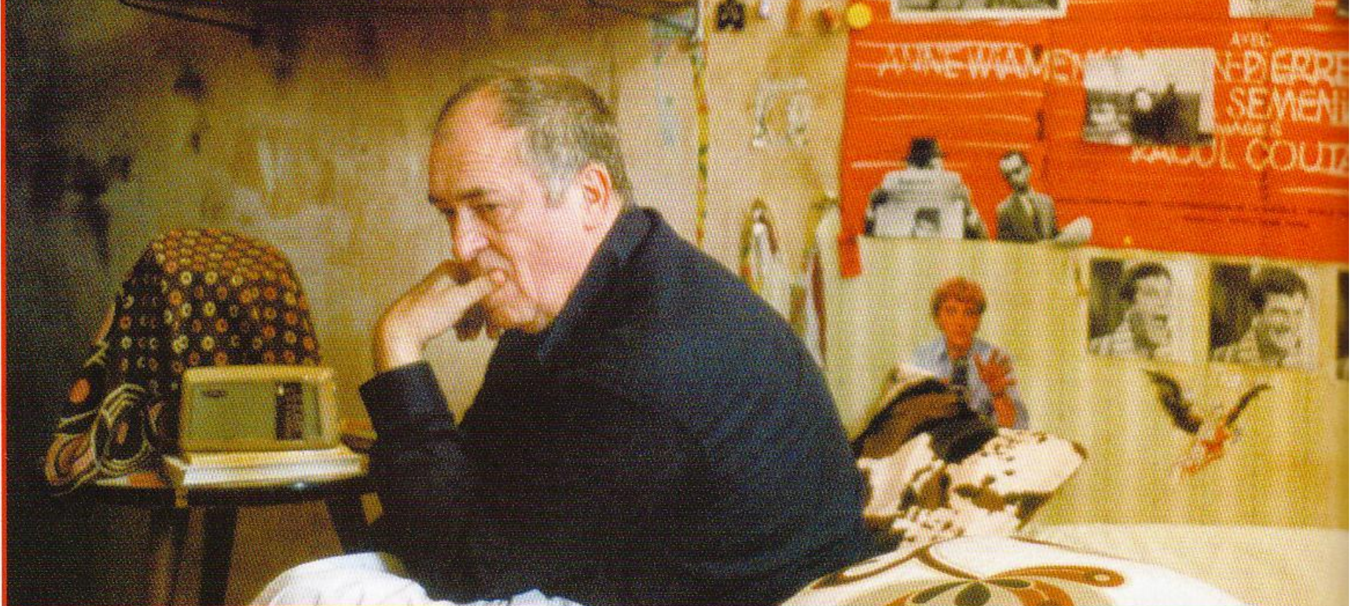
"Star Wars"un son bölümünün gösterime girmek üzere olduğu ve birkaç farklı ve başarılı TV dizisinin anısının hâlâ tazeliğini koruduğu bu dönemde, sinemada uzay operasında daha da büyük bir hareketlenme görebiliriz. Sonuçta fantazi kurmacasının çok popüler olduğu bir dönem yaşıyoruz ve böyle dönemlerde en kolay ayakta kalan bilimkurgu türü, zaten köklerinde fantazi türüyle komşuluğu bulunan uzay serüvenleri. Şu anda eksik olan ise, Orson Scott Card, C.J. Cheryhh ve Iain M. Banks gibi yazarların ürettiği tür modern uzay operasının sinema örnekleri. Bu tür uyarlamalar, doğru yapıldığında, uzay operasında yirmi yıl kadar öncesine uzanan yenilenmeyi beyazperdeye taşıyabilir ve bu alt-türe Star Wars'tan sonraki en önemli dönüm noktasını yaşatabilirler. ■

TV'de 20 Uzay Operası

Uzay operası türünün en çok ürün verdiği formatlardan biri, televizyonda dizi film formatı. Ta eski Amerikan TV dizisi Captain Video'dan bu yana, TV için yapılmış çok sayıda uzay operası dizisi var. Bunların birkaçı farklı dönemlerde Türkiye'de de gösterildi; ama aşağıdaki 20'lik listeye bakınca Türkiye'deki uzay operası meraklılarının özellikle son on - on beş yılda üretilen dizilerin önemli bir bölümünden mahrum kaldığı söylenebilir. Parantez içindeki tarihler, dizinin ABD'deki gösterim dönemlerini belirtiyor

- Captain Video (1949-1955)
- Lost in Space (1965-1968)
- Star Trek / Uzay Yolu (1966-1969)
- Dr. Who (1963-1989)
- Uzay 1999 / Space: 1999 (1975-1977)
- Battlestar Galactica / Galaktika (1978-1979)
- Star Trek: The Next Generation (1987-1994)
- Star Trek: Deep Space Nine (1993-1999)
- Star Trek: Voyager (1995-2001)
- Star Trek: Enterprise (2001 - 2005)
- Red Dwarf (1988 - sürüyor)
- Babylon 5 (1994-1998)
- Lexx (1997-2002)
- Stargate SG-1 (1997 - sürüyor)
- Farscape (1999-2003)
- Frank Herbert's Dune (2000, 265 dakikalık mini dizi)
- Firefly (2002-2003)
- Andromeda (2000 - 2005)
- Stargate Atlantis (2004 - sürüyor)
- Battlestar Galactica (2004 - sürüyor)

Bernardo Bertolucci
Düşler, tutkular ve filmler

Bernardo Bertolucci, italyan sinemasının harika çocuğu... "Konformist", "1900" ve "Son İmparator" gibi politik açılımlara sahip tarihsel filmlerin yanısıra, "Paris'te Son Tango", "Ay" ve "Teslimiyet" gibi insan ruhunu derinlemesine inceleyen kişisel anlatıların da yaratıcısı... Bu ay, güçlü görselliği ve anlatımı ile öne çıkan Bertolucci sinemasına daha yakından bakmaya çalışacağız... PINAR TINAZ GÜRMEN

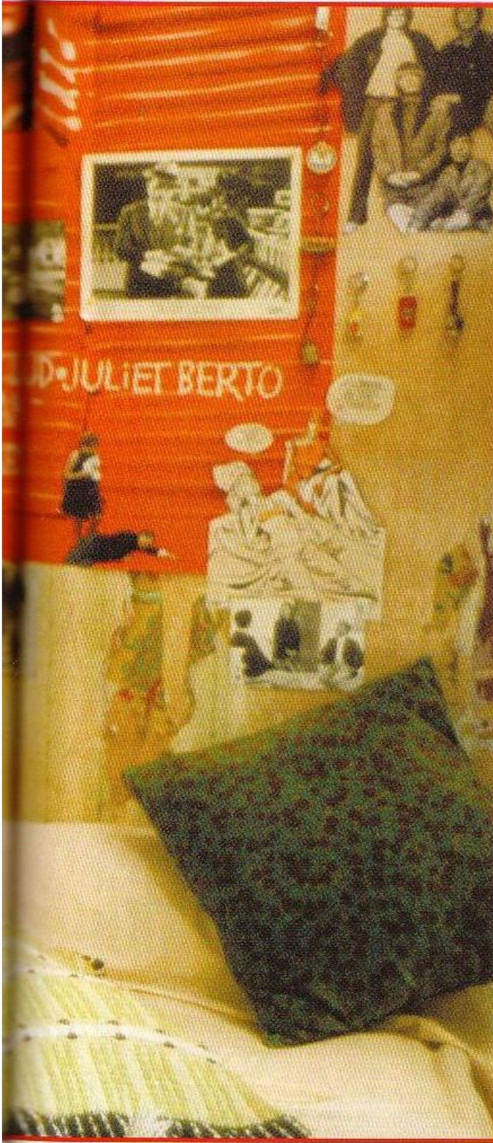
Filmler hayali oldukları zaman, yaşadığımız günlerle de ilgili olsalar, daima dökümanterdirler... Bir film, az çok belirli bazı olaylar etrafında cereyan etmesinden ve toplumun geniş hatıralarını yeniden düzenlemesinden olacak ki, hafızalarda gerçek olaylardan daha uzun süre ve daha canlı yaşar..." diyor Bertolucci bir röportajında. Ustanın bu haklı saptaması, filmlerinde de gösteriyor kendini. Bugün çoğu kişi, Mussolini İtalya'sını, Çin'in son imparatoru Pu Yi'yi, 1968 döneminde özgürlük ve eşitlik adına Paris sokaklarına dökülen gençleri veya Budizm'in kurucusu Sidarta'nın amansız mücadelesini Bertolucci'nin yaratıcı kamerasından yansıyan görüntülerle, onun hayat verdiği kahramanların ağızlarından dökülen sözlerle hatırlıyor. En kişisel yapıtlarında bile, öykünün geçtiği dönemi anlamaya, anlatmaya çalışan ve bunu yaparken, asla ahlakçı veya öğüt verici bir tavır sergilemeyen yönetmen, tarihi ve dolayısıyla politik sinemanın en önemli isimleri arasında gösteriliyor yıllardır.

Ama elbette ki bunlarla sınırlı değil Bertolucci'nin dehası. O, çerçeveleme, renk kullanımı ve kurgu konusundaki ustalığının yanısıra, kişilik çözümlemeleri adına da oldukça yetkin bir sanatçı. Genellikle baş kahramanını, onun alter egosunu temsil eden bir başka karakter ile birlikte sunan, yarattığı bu çift arasındaki ilişkilerin, hem içe, hem de dışa dönük olarak analiz edilmesine olanak tanıyan Bertolucci, sonu belli olmayan yolculuk temasını, bir yaşam metaforu olarak kullanan yönetmenlerin de başında geliyor.

Onun için "İtalyan sinemasının harika çocuğu" denmesi boşa değil. O, yönetmenliğe başladığı 1962 yılından beri, perdeye taşıdığı çarpıcı öyküler ve yarattığı büyüleyici görsel dünya ile seyircisini şaşırtmaya, sarsmaya devam ediyor...

16 Mart 1941'de, çiftçilik ile uğraşan zengin bir ailenin çocuğu olarak Parma'da doğdu Bernardo Bertolucci. Çocukluk yılları dedesinin çiftliğinde toprakla ve hayvanlarla uğraşarak geçti. Ama ne de olsa salt bir köylü değil, aynı zamanda bir asilzadeydi. Ailesi küçük Bernardo'nun eğitimine büyük önem verdi. Ayrıca önünde kültürel anlamda oldukça güçlü bir örnek de vardı; şair, sanat tarihi öğretmeni ve film eleştirmeni olan babası Attilio Bertolucci... Babası Bernardo için her zaman yetişilmesi gereken bir kahraman, hatta alt edilmesi gereken bir rakip oldu. Babasına karşı duyduğu hayranlık, kıskançlık ve rekabet duyguları belki de onu bugüne taşıyan en önemli itici güçtü.

Henüz okuma yazmayı bile zor beceren 7 yaşında bir çocukken başladı şiir yazmaya. 12 yaşında şiirleri dergilerde yayınlandı. 21 yaşında basılan ilk kitabı "In Search of Mystery/Gizem Peşinde", genç şaire Viareggio ödülünü kazandırdı. Ancak Bertolucci bir süre sonra, şiir yazarak babası ile rekabet etmenin oldukça zor olduğunu fark edince, bambaşka bir dala, sinemaya yöneldi. "Büyüdüğüm zaman şiirin babama ait olduğunu anladım... Ben tamamen benim olabilecek bir şeyler istedim... Tek yol sinema yapmaktı çünkü farklı bir şeydi. Benim çığlığım kameramla hikayeler yazmaktı..." diyerek duygularını dile getiren Bertolucci'nin sinemaya olan ilgisi ilk gençlik yıllarında başlamış, hatta 15 yaşındayken 16 mm. kamerasıyla birkaç kısa film

de çekmişti. Onu profesyonel bir sinemacı olmaya götürecek ilk deneyimi ise, babasının arkadaşı Pier Paolo Pasolini ile birlikte çalışarak yaşadı. İtalyan sinemasının bu aykırı ismi, 1961 yapımı filmi "Accattone /Dilenci"de Bertolucci'ye asistanlık önerince, genç sanatçı hiç duraksamadı. Hatta bu deneyim uğruna devam etmekte olduğu Roma Üniversitesi Edebiyat Bölümü'nü terk etti.

O yıllarda ateşli bir sinema izleyicisiydi. Özellikle Fransız Yeni Dalga'sına, Jean Luc Godard ve François Truffaut'ya hayrandı. Onların klasik sinemayı deforme etmeyi amaçlayan farklı üslubu, özgürlük arayışı ve sol ağırlıklı dünya görüşü genç yönetmen adayını fazlasıyla heyecanlandırıyordu. Ancak daha sonra da sıklıkla belirteceği gibi, sinemadaki asıl ilham kaynağı, Fransız sinemasının temel direklerinden biri olan Jean Renoir'dı. Renoir'a duyduğu hayranlığın sinemadan öte tarafları da vardı kuşkusuz. Ünlü ressam Auguste Renoir'ın oğlu olan sanatçı, babasından farklı bir alanda varolmak istemiş, önce şiire, daha sonra da sinemaya yönelmişti. Renoir, pek çok açıdan Bertolucci'nin kahramanı, hatta kendisini özdeşleştirdiği kişiydi...

İlk uzun metrajlı filmini yönetme şansını, 22 yaşındayken, yine Pasolini'nin desteği ile yakaladı Bertolucci. Tiber nehri yakınlarında işlenen esrarengiz bir cinayetin araştırılmasını konu edinen 1962 yapımı "La Commare Secca/Zalim Ortakçı", gişede pek başarılı olmadıysa da, Cannes Film Festivali'nde kazandığı genç eleştirmenler ödülü sayesinde Bertolucci'nin film yapma isteğini kamçıladı.

1964'te "Prima Della Rivoluzione/Devrimden Önce" için tekrar kamera arkasına geçen yönetmen, varlıklı bir ailenin komünist oğlu olarak yaşadığı ikilemleri yansıtmayı denedi bu kez filmine. Baş kahraman Fabrizio, düşünsel olarak marksizme ne kadar yakın olursa olsun, yetiştiği burjuva çevreden bir türlü kopamıyor, ara yerde sıkışıp kalıyordu. Gösterildiği yıl, Max Ophuls ödülüne layık görülen "Devrimden Önce", özellikle plastik açıdan beğeni topladı ve eleştirmenlerin dikkatlerini genç yönetmen üzerine çekmeyi başardı.

60'lı yılların ilk yarısı İtalyan sineması için yeni bir dönemin başlangıcıydı. Pek çok Avrupa ülkesinde esmeye başlayan "ulusal sinema" rüzgarı, İtalya'yı da etkilemişti kuşkusuz. İlk kez bu dönemde İtalyan filmleri Amerikan filmlerinden daha fazla izleyici bulmaya başladı. Üstelik Visconti, Antonioni, Fellini gibi isimler, artık dünya çapında tanınıyor, İtalyan sinemasını kendi topraklarının dışına taşıyorlardı. Dönem içinde iki ayrı ekol ön plana çıktı. İlki, Fellini ve Antonioni gibi kendi farklı tarzlarını ortaya koyan sinemacıların başı çektiği üslupçular, diğeri ise daha çok siyasi konuları irdeleyen filmleri ile dikkat çeken Francesco Rosi ve Taviani kardeşler gibi gerçekçiler. Genç Bertolucci ilk dönem filmleri ile ikinci grubun içinde yer aldı. İlgilendiği konular, ülkesinin kesin çizgilerle birbirinden ayrılan sınıfları arasındaki sorunlar, tüm dünyayı kasıp kavuran bireysel özgürlük hareketi ve cinsel devrimin Katolik İtalya'da halkın büyük kısmı tarafından tepkiyle karşılanması ve buna bağlı olarak su yüzüne çıkan kuşak çatışmalarıydı. Ve elbette genç bir aydın olarak yakın geçmişe damgasını vuran faşist hareketi anlama ve analiz etme isteği... Her ne kadar daha sonraki yıllarda biçimsel arayışlara girerek, kendine has bir anlatım stili oluşturmayı ön plana almış olsa da, bahsettiğimiz bu konulara sık sık geri dönecek, siyasi görüşlerini filmlerine dahil etmeyi sürdürecekti.

Bertolucci, 1966'da "Il Canale/Kanal" adlı kısa filme ve 1967 yapımı bir televizyon belgeseli olan "La Via del Petrolio"ya imza attıktan hemen sonra senaryosunu Dostoyevski'nin "Öteki" adlı öyküsünden esinlenerek hazırladığı "Partner" için kamera arkasına geçti. Yönetmenin "Hikayede kendiminkine eş bir şizofreninin varlığını hissetmem üzerine gerçekleştirdiğim bir film" diyerek bahsettiği ve oldukça başarısız bulduğu "Partner", Yeni Dalga'dan ve özellikle de Godard'dan oldukça etkilenen bir yapıya sahipti. Filmin bir tiyatro öğretmeni olan kahramanı Giacobbe, kendisine oldukça benzeyen bir kişinin hayatına girmesi ile sarsılıyor, zaman içinde bu benzerlik iki karakterin birbirine karışmasına, kimin asıl, kimin suret olduğunun anlaşılamamasına yol açıyor, film her iki Giacobbe'nin de intihar edişi ile noktalanıyordu. Eş ruhlar düşüncesi ve giderek birbirlerinin yerini alan karakterlerin yarattığı yanılsamalar Bertolucci'nin daha sonra da sıkça geri döneceği bir konuydu. Yönetmen, kişilerin birbirleri ile özdeşleşmesini kullanarak, kendini arayış temasına farklı bir pencereden bakmaya devam edecek, bu oyunu sinemasının en ayırıcı özelliklerinden biri haline getirecekti.

1969'da "Amore e Rabbia/Aşk ve Öfke" adlı ortak bir çalışmada, Marco Bellocchio, Jean Luc Godard, Carlo Lizzani ve Pier Paolo Pasolini ile yönetmen koltuğunu paylaşan Bertolucci, Sergio Leone için "Once Upon A Time In West/Bir Zamanlar Batı'da"nın senaryosunu hazırlayarak çalışmalarını sürdürdü. Ardındansa, ilk döneminin en yetkin örneklerinden biri olan "La Strategia del Ragno/Örümceğin Stratejisi" için motor dedi. Bir Borges uyarlaması olan 1970 tarihli filmde, İkinci Dünya Savaşı'ndan hemen önce, Mussolini'ye bir suikast düzenlemeye çalışırken faşistler tarafından öldürülen ve yaşadığı kasabada kahramanlaşan babası hakkındaki sırları çözmeye çalışan bir delikanlının; Athos Magnani'nin öyküsü anlatılıyordu. Hiç tanımadığı babasının izini, yakın geçmişte büyük acılara tanık olmuş Tara bölgesinde süren Athos, sır perdesini araladıkça, gerçeklerin pek de sandığı gibi olmadığını, babasının bir hain olabileceğini keşfediyor, bu hikaye kurgusu da Bertolucci'ye tarihsel mitosların yanıltıcılığı üzerine fikir yürütme şansını veriyordu. Baba ve oğlun aynı oyuncu tarafından canlandırıldığı filmde, geri dönüşler ile başlayan anlatım, dünün ve bugünün, hayal ve gerçeğin birbirine karıştığı bir kurguyla sürüyor, Bertolucci baba-oğul ilişkilerine psikanalitik bir bakış açısı ile eğiliyordu.

Söz konusu dönemde psikanaliz yoluyla kendi kendisini tanımaya çalışan, özellikle de babası ile olan sorunlu ilişkisinin kökenlerine inmeyi amaçlayan yönetmenin bu çabası doğal olarak filmlerine de yansımaya başlamıştı. Yaşadığı değişimi şu sözlerle dile getiriyordu; "Gerçi insan her zaman değişim içindedir ama ben bu değişimi oldukça kritik bir anda yaşadım. Ve buna bağlı olarak sinemam da değişti. 'Örümceğin Stratejisi' aynı zamanda yaşamımın stratejisini yansıtır..."

Film, anlatı yapısının ilginçliğinin yanısıra, plastik öğelerin kullanılış biçimiyle de ilgi çekti. Görüntü yönetmeni Vittorio Storaro, faşist dönemde özgürlüğü simgeleyen parlak mavi rengi, sıcak Parma doğası içinde mükemmel bir biçimde kullanmış, Bertolucci'nin çocukluk anılarından yola çıkarak biçimlendirdiği mekanlara kusursuz bir fon oluşturmuştu.

Aynı yıl, filmografisi içinde oldukça önemli bir yeri olan "Il Conformista / Konformist" için tekrar kamera arkasına geçti Bertolucci... Alberto Moravia'nın aynı adlı eserinden uyarlanan film, kriz dönemlerinde, güçlü olana yanaşarak hayatta kalmayı seçenlerin ödemeleri muhtemel ağır bedelleri irdeliyordu. Bir konformist (faydacı) olmak kolaydı belki, insan böylelikle gemisini fırtınadan kurtarabilirdi. Ama sular durulduğunda, rotadan sapmış, hatta okyanusta kaybolmuş olduğunu çaresizlik içinde fark etmek de mümkündü... Filmin baş kahramanı Marcello için durum tam olarak böyleydi. Yıllar önce küçük bir çocukken kendisini taciz eden şoförü vurmuş, işlediği suçun vicdan azabını, iktidara hizmet ederek hafifletmeyi düşünmüş, ayrıca gücü elinde tutan sınıfın mensubu olarak kaybettiği güven duygusunu geri kazanmayı, bir yandan da ruhunu kemiren gizli eşcinsel dürtülerini maskelemeyi planlamıştı. Artık yalnız, korumasız bir çocuk değil, iktidardaki faşist partinin güçlü bir üyesiydi. Ancak yeni ailesinin ondan bazı beklentileri vardı. Üniversitede hocası olan komünist profesör Quadri ve eşinin öldürülmesine yardım etmek gibi... Marcello her ne kadar bu göreve gönülsüz olsa da, cinayetlere seyirci kalıyor, ağır bir vicdan azabı ile konformist olmanın bedelini ödüyordu. Ancak Bertolucci'nin Marcello için planladığı ⇨

en büyük şok bu değildi. Finalde çocukken öldürdüğünü sandığı şoförü sapasağlam karşısında gören Marcello, taciz olayı ile biçimlenen suç dolu hayatının anlamsızlaşması ile sarsılıyor, hatta Quadri'nin öldürülmesinden bile şoförü sorumlu tutarak deliliğin eşiğine geliyordu...

"Konformist", içeriği ile olduğu kadar, yönetmenin şiddeti uzun sessizliklerle dengeleyen kurgu anlayışı ile de tüm dünyada beğeni kazandı. Özellikle Quadri ve eşinin karlı bir ormanda öldürüldükleri sahne akıllardan kolay silinecek gibi değildi. Bembeyaz giysileri ile kana bulanan genç kadının arabasında kayıtsızca oturan Marcello'ya yalvarışı, uğradığı ihaneti çıkışsız bir öfke nöbetiyle ifade edişi belki de sinema tarihinin en etkileyici anlarından biriydi.

Yönetmenin o güne dek işlediği tüm temaları içinde barındıran "Konformist", Berlin Film Festivali'nde Altın Ayı'ya aday olmasının yanısıra, Bertolucci'ye en iyi yönetmen dalında bir de Oscar kazandırdı.

Ertesi yıl, Roma belediye seçimleri için hazırlanan ve sokaklarda, duvarlar üzerinde gösterilen "I Poveri Muoiono Prima/Fakirler Önce Ölür" adlı dökümanter filme imza atan yönetmenin bir sonraki çalışması onu tüm dünyaya tanıtacak olan 1973 yapımı "Ultimo Tango a Parigi/Paris'te Son Tango" oldu...

Çıkışsız bir aşk öyküsüydü "Paris'te Son Tango"da anlatılan. Bir yanda karısının intiharı ile sarsılmış, orta yaşlı, Amerikalı bir adam, diğer tarafta 68 kuşağının temsilcisi, özgürlük ve macera peşinde koşan genç bir Fransız kız... Bertolucci, iki ayrı kuşağı temsil eden ve birbirlerine taban tabana zıt görünen kahramanlarını eski eşyaların yığıldığı, boş bir dairede karşılaştırıyor, aralarında oldukça dokunaklı ve yorucu bir ilişki başlatıyordu. Kız için önceleri ilginç bir maceradan başka bir şey değildi bu beraberlik. Belki de her yönüyle Godard'ı anımsatan film yönetmeni nişanlısı ile evlenmek üzere olduğundan, bireysel özgürlüklerine bir veda edişi, bir kaçıştı. Ancak adam için durum bu kadar basit değildi. O, ölüme bir adım kala son kez çırpınıyordu hayata tutunmak için. Buluştukları bu daireyi, tüm dünyadan soyutlanan kurtarılmış bir bölge olarak görüyor, tüm aidiyetlerin, sorumlulukların, geçmişlerinin, gelecek planlarının ve hatta isimlerinin bile dışarıda kalmasını diliyordu. Önceleri olabilecek en ilkel boyutta, yani salt cinsellikle süren bu tehlikeli macera, genç kızın adama aşık olması ile açmaza giriyor, aynı durumda olduğunu kendisine bile itiraf etmekten korkan adam, çareyi ortadan kaybolmakta buluyordu.

Bertolucci'nin, iki ayrı kuşak ve iki ayrı yaşam tarzı arasında başlattığı bu simgesel çatışmanın belki de en akılcı çözümü buydu. Yani miadını dolduranın, sessiz sedasız yok olması ve yerini geleceğe bırakması... Ama sorun hayatta kalma mücadelesi olduğunda, sessiz bir kabullenişten söz etmek mümkün değildi. Kıza olan aşkının farkına varan adam, umut dolu, neşeli ve uzlaşmaya açık bir çehre ile tekrar ortaya çıkıyor, kaçınılmaz biçimde reddedildiğinde ise, ölüme direnen yaralı bir hayvan gibi, kızın peşine düşüyordu. Final sahnesinde, kızın evine zorla giren adamı bekleyen son, unutulacak cinsten değildi. Tek bir kurşun, balkonda cenin misali yatan deli bir aşık ve "Onu tanımıyorum. Evime zorla girdi..." diyerek sayıklayan genç kız...

"Paris'te Son Tango", sinema tarihinin en tartışmalı filmlerinden biri oldu. Kullanılan kamera hareketleri, Gato Barbieri imzalı olağanüstü müzik, insan figürlerini parçalayarak deforme eden ve onları dünyadan soyutlanmış boş bir odada resmeden kabuslara yaraşır tabloların yaratıcısı İngiliz ressam Francis Bacon'dan esinlenilen plastik tasarım (jenerikte de bu tablolardan faydalanılıyordu), insanı bambaşka bir dünyaya çekiveren dokunaklı oyunu ile Marlon Brando, hemen her Bertolucci filminde, genellikle çözüm bölümünde yer alan dans sahnesi ve daha pek çok ayrıntı dikkat çekti. Ama her şey bir yana, "Paris'te Son Tango" hakkında en çok konuşulan şey, sansür oldu. Amerika'da X kategorisinde oynatıldı. İtalya'da "Müstehcen, ahlaksız ve insanın en alçak cinsel dürtülerine seslenen bir film" olarak nitelendirildikten on beş yıl sonra vizyona girebildi. Türk sinemaseverler ise filmi bütün olarak görmek için 1990'ların başına dek beklediler... Böylesi güçlü bir öykünün, hemen her ülkede sansüre takılması, bazılarının filmi değil, sadece içerdiği seks sahnelerini izlemiş olacağını düşündürtüyordu insana. Kaldı ki "Paris'te Son Tango"nun bir seks filmi olduğunu düşünmek, ancak aptallara yakışır bir görüştü. Bertolucci'nin seksi ön planda kullanmasının nedeni, insanların hayatla bağları kopma noktasına geldiğinde yaradılışın en ilkel dönemine geri dönmeye duydukları ihtiyacı vurgulamaktı. Ayrıca seks, yaşamı yeniden yaratma isteğinin de güçlü bir simgesiydi.

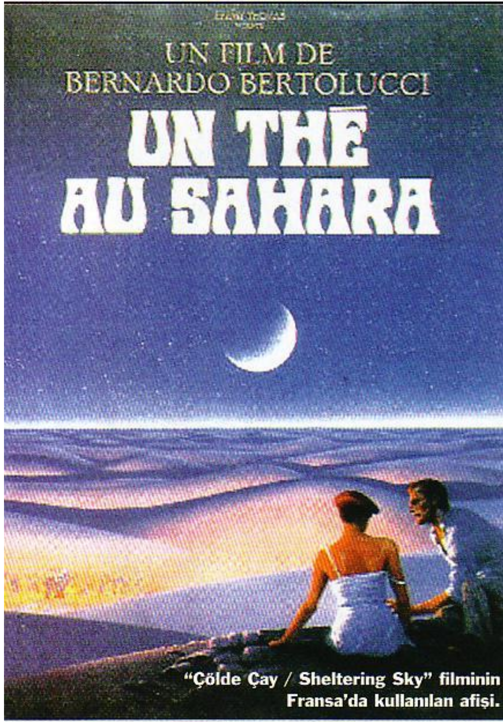
Bertolucci bu filmle "uzaklardan gelen gizemli yabancı" tiplemesine de iyice bağlandı. Hem bu tiplemeyi, hem de seksi gelecekteki pek çok filminde, kişisel ve toplumsal sorunları anlamlandırmak adına kullanacak ve sansürcü zihniyetle karşı karşıya gelmekten hiç korkmayacaktı...

O güne dek ünü İtalya sınırlarını fazlaca aşmamış olan yönetmen, tüm dünyada geniş bir hayran kitlesi edindi. Amerika'da 16 milyon dolar hasılat yapan film, yasaklandığı İtalya'da da gelmiş geçmiş en büyük gişe başarısını elde etti. Ve en iyi yönetmen dalında Oscar'a aday olan 32 yaşındaki Bertolucci için Hollywood'un kapıları da ardına dek açıldı...

Amerikalı yapımcıların önerisi, "Paris'te Son Tango"nun devamının çekilmesiydi ama Bertolucci onlara bambaşka bir proje götürdü. Aklında İtalya'nın yirminci yüzyılın başından, İkinci Dünya Savaşı'nın sonuna dek yaşadığı dönemi anlatmak, neredeyse her dakikası kabus dolu tarihsel gerçekleri masaya yatırmak vardı. "Novecento/1900" adını taşıyan film, biri toprak ağası Berlinghieri'nin, diğeri ise köylü Dalco'nun aynı günde doğan torunları Alfredo ve Olmo'nun yaşamlarına ve bu bağlamda uzun bir tarihsel sürece tanıklık ediyordu. Bertolucci, iki dünya savaşına, sınıfsal sorunlara, tarımda yaşanan endüstrileşme döneminin sancılarına, komünist devrim düşlerine ve elbette ki faşist harekete son derece çarpıcı bir görsellik ve dopdolu bir senaryo içeriği ile ışık tutuyor, belki de bugüne dek yapılmış en etkileyici tarihsel melodrama imza atıyordu. Film, yönetmenin deyişiyle sosyalist bir "Rüzgar Gibi Geçti" idi. Tüm zamanların sosyalist düşünceyi en iyi yansıtan filmi olarak kabul edilen, toplam süresi 6 saate yaklaşan "1900"e Paramount'un nasıl olup da 11 aylık çekim süresi ve yüklü bir bütçe ayırdığı da her zaman merak konusu oldu.

Bertolucci, kahramanları arasındaki sınıfsal ayrımı çocukluklarından itibaren gözler önüne seriyor, geleceğin ateşli sosyalisti Olmo'yu tehlikeden yılmayan, maceracı bir çocuk, özellikle babasından bayrağı devraldığında bariz bir değişim gösterecek ve sahip olduğu gücün altında ezilmekten kurtulama-

Bertolucci diyor ki...

"Çölde Çay / Sheltering Sky" filminin Fransa'da kullanılan afişi.

"Benim için film yapmak, ana-babasının yatak odasında nelerin döndüğünü anahtar deliğinden izleyen bir çocuğun yaşadığı gerilimi verme sanatıdır."

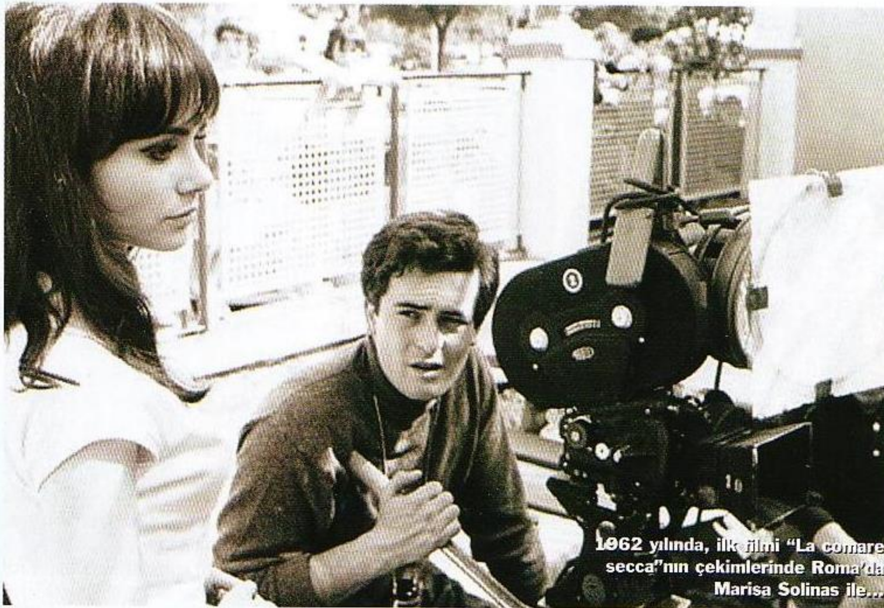
"Sinema geçmişi bile anlatsa, şimdiki zamandır. Sinemada bir fiil çeşitli zamanlarda çekilmez."

"Geçmiş üzerine çevrilen filmlerin günümüzle sıkı bağlantıları olmazsa, bu filmler yansıttıkları dönemin birer fotoğrafı olmaktan öteye gidemezler."

"Zaman sinemada müzik ve şiirde olduğu gibi oyuna getirilebilir. Yalnızca tiyatroda bu mümkün değildir."

"68 mayısından sonra keşfettiğim en önemli şey, devrimin fakirlere değil, bana yardım etmesini istediğim oldu. Siyasal devrimin içinde kişisel boyutu keşfettim. İlkem; kendine hizmet et. Çünkü ancak kendine hizmet ederek halka da hizmet edebilirsin."

"Babam çok tatlı bir adam. Çok da kuvvetli. Onu filmlerimde zayıf karakterli babalar yaratmak ile tehdit ediyorum... Bütün karakterlerim babamdan kurtuluş yolları arıyor. Ama kendisini kurtarabilecek biri olmadı henüz."

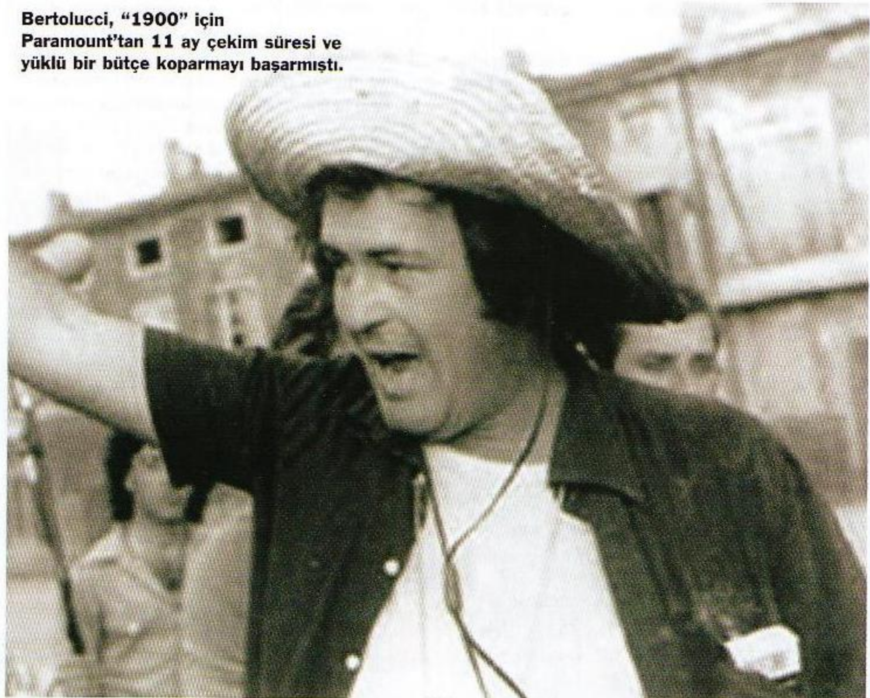

1962 yılında, ilk filmi "La comare secca"nın çekimlerinde Roma'da Marisa Solinas ile...

yacak olan Alfredo'yu ise, Olmo'ya hep gıpta ile bakan ancak bembeyaz giysileri ve malikane bahçesini aşamayan sıkıcı hayatı ile ona asla erişemeyecek bir küçük adam olarak çiziyordu. Alfredo ve Olmo doğuştan belirlenen kaderlerine rağmen çok iyi arkadaş oluyor, I. Dünya Savaşı'na katılıyor (ama elbette ki biri er, diğeri ise subay olarak) birlikte türlü gençlik maceralarına atılıyor, aşık oluyorlardı. Ta ki yetişkinlik günleri gelip çatana kadar... Alfredo'nun evlenişini, tüm dengelerin bir anda değiştiği çarpıcı bir sekansta ele alıyordu Bertolucci. Faşizmin tırmanışa geçtiği, kara gömleklilerin ellerindeki gücü türlü sapkınlıklar için kullandığı bir döneme rast geliyordu düğün. Bir süredir çiftliğin kahyalığını yapan faşist Atilla'nın, hastalık derecesinde hırslı bir kadın olan sevgilisi Regina ile birlikte, bir seks oyununa alet ettikten sonra öldürdükleri küçük çocuğun cesedinin bulunuşu, düğünden hemen sonraya denk geliyor, Alfredo, çiçeği burnunda eşi Ada'nın şaşkın bakışları arasında suçun Olmo'nun üzerine atılmasına seyirci kalıyordu. Olmo'nun böylesi adi bir suç işlemeyeceğinden emin olmasına ve içten içe Atilla'dan şüphelenmesine rağmen harekete geçmeyişi, mensup olduğu sınıfın kendisini korumak uğruna ne tavizler verdiğinin göstergesiydi. Olmo ise, yaşadığı linç tehlikesine rağmen sakindi. Önünde direnişle geçecek uzun yıllar vardı. O, faşizmin doruğa çıktığı günlerde öldürülen köylüler için binlerce kişinin biraraya toplandığı cenaze törenleri düzenleyecek, Atilla'ya meydan okuyacak, davası uğruna tek kızını ardında bırakarak köyünü terk etmekten bile çekinmeyecekti...

Finalde savaş bitip, faşistler yenik düştüklerinde, köylülerin zamanı geliyor, insanlık adına merhamet dilenen Regina ve sosyalistlerin iyi insanlar olduklarından dem vurup, affedilmesini rica eden Atilla, seyircinin vicdanını rahatlatacak şekilde cezalandırılıyor, Alfredo, köylülerin kendisini yargılamalarına boyun eğiyordu. Ancak Bertolucci'nin planladığı son, bu kadar da toz pembe değildi. Alfredo'yu öldürmemeye, onu patronların artık öldüğünü ispatlayan bir simge olarak hayatta bırakmaya karar veren köylüleri bekleyen bir sürpriz vardı. Hükümet değişmişti ama beklenen komünist devrimden eser yoktu. Askerlerin silahları toplamalarından sonra Alfredo'nun Olmo'ya söylediği şu sözler, yaşananların ve yaşanacakların özüydü adeta; "Patronlar ölmez..." Filmin final sahnesinde iyice yaşlanmış olan iki arkadaşı, hala itişirken gösteren Bertolucci, aralarındaki kavganın da, dostluğun da asla bitmeyeceğini, başka bir deyişle, hiçbir şeyin değişmeyeceğini vurguluyordu.

Karakter yaratımı konusunda özellikle başarılıydı yönetmen. Alfredo ve Olmo bir yana, önce alkole sığınan ardındansa evini terk edip kayıplara karışan Ada, elinden hiçbir şey gelmeyen ve yaşananlara seyirci kalmanın ağırlığı altında ezilen duyarlı halkın simgesiydi örneğin. Ahırda genç bir köylü kızının ırzına geçmeye niyetlenen ancak erkekliği-

Bertolucci, "1900" için Paramount'tan 11 ay çekim süresi ve yüklü bir bütçe koparmayı başarmıştı.

⇨

Bertolucci diyor ki...

"Geçmişi ile yaşamayan bir ülke varsa, o da Amerika. Çünkü geçmişi yok."

"Her zaman özgürlüğün peşindeyim. Tek istediğim film yapabilmek için birkaç milyon dolar. Pahalı bir terapi!"

"İçimde bir çocuk var. Ergenlikten yaşlılığa geçtim. Aradaki seneleri yaşayamadım. MTV'de Arrested Development (Durdurulmuş Gelişme) adında bir grup gördüm. 'İşte bu benim!' diye düşündüm."

"Bende senaryo daha çok konunun ana hatlarını içerir. Filmin akışı zamana ve olaylara bağlıdır... Sonuç baştan belli değildir. Film, kendini oluşturarak ilerler. Karanlıkta hareket eden başı boş bir gemi gibi."

"Öncelikle estetik kaygılarla hareket ederim. Daha sonra anlamlar üzerine düşünürüm. Sinemada çerçeveleme, başlangıçta estetik nedenlerle yaratılabilir. Daha sonra içerdiği özel güçler ve derin anlamlar ortaya çıkar."

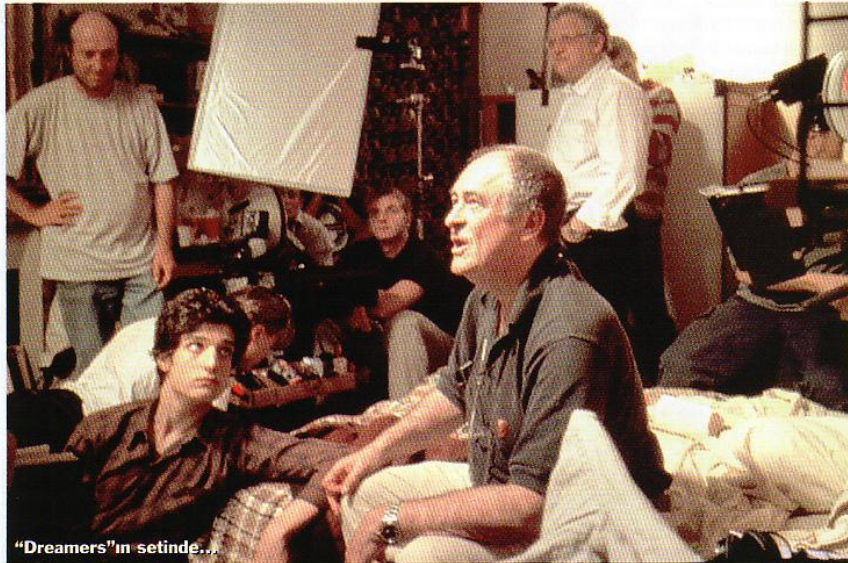
"Cinsellik filmlerde eskiden olduğu kadar seksi durmuyor, ki bu çok kötü. Televizyonun cinselliği mahvettiğini duyuyorum... Bazı şeyler anlaşılması zor ve gizemli kalmalı. Eğer televizyon cinselliği mahvediyorsa, ben de televizyon istemiyorum."

"Kamera konusunda taleplerim sonsuz. Sahnenin içinde olmak istiyorum. Kameram benim sahnede olma, oyuncularla yarışma biçimim."

"Kameraya yalan söyleyemezsin. Kamera her zaman gerçeği görür... Her kurmaca film bir tür sinema-gerçektir. Hep kurmaca ile başlarsın ve her zaman belgeselle noktalarsın."

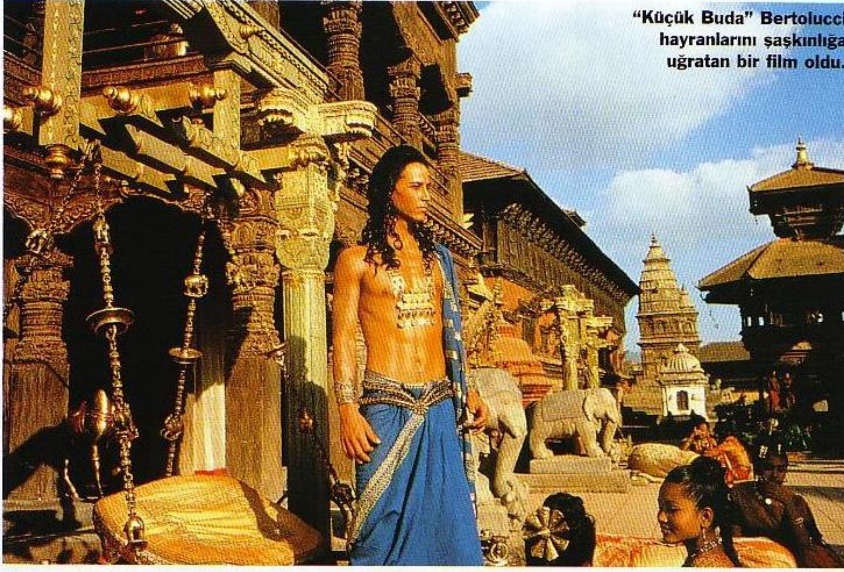

"Son İmparator" 9 dalda Oscar kazandı.

nin ve bunun simgelediği gücünün artık elinde olmadığını gözyaşları içinde idrak ederek intiharı seçen Alfredo'nun büyükbabası ise, yok olan başka bir sınıfın, soyluların temsilcisiydi. Sınıf atlamak sevdasıyla faşist bir militan haline dönüşen ve çoğu şahsi nedenlere dayanan sayısız cinayet işleyen sapık ruhlu Atilla ve karısı Regina ise, varolan sistemi koruyan tehlikeli birer bekçi köpeğine benzetiliyordu. Ve filmin pek çok sahnesinde de işlendiği gibi, sahibini ısırmak için fırsat kollayan bu köpeklerin, ne zaman ne yapacakları hiç belli değildi.
Burt Lancester, Robert DeNiro, Gerard Depardieu, Donald Sutherland ve Dominique Sanda'nın başrollerini paylaştıkları "1900", özellikle şiddet sahnelerinin içerdiği çarpıcı görsellik ve yönetmenin senaryo kurgusundaki başarısı ile eleştirmenlerden tam not aldı.
Bu unutulmaz filmin ardından, çok daha kişisel bir senaryo ile kamera arkasına geçti Bertolucci. 1979 yapımı "La Luna/Ay"ın kahramanları bir anne ve oğluydu. Başarılı bir soprano olan Katherina, hayatta en çok mesleğine önem veren, alkışlanmaya fazlaca alışmış, belki de bu yüzden yanı başında olup bitenleri bile fark etmekte zorlanan bir anneydi. Delikanlılığa henüz adım atan oğlu Joe ise, bebekliğinden beri, annesinden umduğu yakın ilgiyi görememiş, annesinin hayranlarından ve özellikle de babasından arta kalan zamanla yetinmek zorunda kalmış, yalnız bir çocuk... Babanın ani ölümünün ardından Katherina'nın, İtalya'ya taşınma kararı alması, sonun başlangıcı oluyor, bu yabancı ülkede büsbütün yalnız kalan Joe, uyuşturucuya yöneliyordu. Hayata pembe gözlüklerle bakan Katherina için, oğlunun eroin kullandığını görmek, tam bir şoktu. Ona nasıl davranması gerektiğini bilmiyordu. Aslında hiç yakınlaşamamış oldukları gerçeği ile ilk kez yüz yüzeydi. Anne ve oğlunun evde konuştukları sahneyi büyük bir ustalıkla çekmişti Bertolucci. Katherina sürekli eroin konusunun etrafında dönüyor, tam önemli bir noktaya gelinmişken, perdelerin rengini beğenmediğinden veya eve yeni gelen piyanonun güzelliğinden dem vuruyor, sahne birbirleri ile iletişim kurmayı beceremeyen ikilinin şiddetli kavgasıyla son buluyordu. Oğluna yaklaşmanın mümkün olmadığını gören annenin çaresizliği, onu belki de hayatında ilk kez oğlunun yaşamını araştırmaya, anlamaya yönlendiriyor ancak çabaları her defasında sonuçsuz kalıyordu.

"Dreamers"ın setinde...

Bertolucci, bu filmiyle de tüm tepkileri üzerine çekti. Anne ve oğul arasında yaşanan ve çoğu kişi tarafından ensest olarak algılanan ilişki, filmi yine sansür ile yüz yüze getirdi. Oysa ki, söz konusu olan kendi oğluna sevgisini nasıl göstermesi gerektiğini bilemeyen, annelik duyguları belki de kullanılmamaktan körelmiş bir kadının zavallı çaresizliğiydi...
Filmini zekice ayrıntılar ile donatmıştı yönetmen. Joe ve İtalyan bir resim öğretmeni olan gerçek babasının ilk kez karşılaştıkları sahnede aynı renk giysiler giyiyor olmaları, hala annesi ile yaşayan bu silik mizaçlı adam ile çocuğun kader birliklerini vurguluyordu örneğin. Üstelik adamın çocuğa ayakkabılarını vermeyi önermesi İngilizce'de "yerinde olmak" anlamına gelen "walking in my shoes/ayakkabılarımla yürümek" deyimini getiriyordu akla. Filme adını veren ay ise simgesel bir nesneydi. İlk kez babası ile dans etmeye dalan annesine ağlayarak sesini duyurmaya çalışan bebek Joe'ya eşlik etmişti dolunay. Daha sonra kız arkadaşı ile sinemada yaşadıkları ilk cinsel deneyime ve anne, baba ve oğlun tekrar biraraya geldikleri antik tiyatrodaki final sahnesine...
Yönetmen filminde Freud'un yanısıra, Verdi'den de çok etkilenmiş, onun dramaturji anlayışından faydalanmıştı. Renoir'dan sonra sinemasının en önemli esin kaynağı olduğunu sık sık dile getirdiği besteci için şu yorumu yapıyordu Bertolucci; "Sanki Verdi operalarıyla görüntüsü olmayan büyük filmler yapmıştı. Verdi'nin melodramlarındaki prensipleri, filmlerimde sık sık uygulamaya çalıştım... Verdi, anlatımcı cesaretin ve gelenek dışı yaratıcılığın güçlü bir örneğidir."
Betolucci'nin bir sonraki çalışması, çarpıcı bir baba - oğul ilişkisini perdeye taşıyan 1981 yapımı "La Tragedia di un Uomo Ridicolo/Gülünç Bir Adamın Trajedisi" oldu... İşçi olarak başladığı hayatında, başarı basamaklarını hızla tırmanan ve önemli bir peynir üreticisi olan Primo Spaggiari, yirmi yaşındaki oğlu Giovanni'nin doğum gününde hediye ettiği dürbün ile gemici olma hayallerini fabrikasının damından etrafı izleyerek doyurmaya çalışırken, tuhaf bir olaya tanık oluyor, ıssız ovada oğlunun kullandığı araba aniden yoldan çıkıyor ve Giovanni, kendisini takip edenlerce kaçırılıyordu. Ertesi gün, Spaggiari çiftini ziyaret eden Giovanni'nin kız arkadaşı Laura, elden bir fidye mektubu bırakınca işler karışıyor, seyircide Giovanni'nin para için kendi kendisini kaçırtmış olabileceği düşüncesi oluşmaya başlıyordu. Laura sol görüşlü bir örgütte Giovanni ile birlikte çalışıyordu ve örgütün paraya ihtiyacı vardı. Anne Barbara bu ihtimali göz ardı ederek, evinde ne var ne yoksa satmaya ve fidyeyi toparlamaya çalışa dursun, babanın yaşadıkları çok daha ilginç ve sarsıcıydı. Hemen her gün Laura ve arkadaşı Adelfo ile temasa geçen Primo, oğlunun daha önce hiç fark etmediği siyasal görüşlerini, yaşam felsefesini anlamaya başlamış, hatta katıksız bir kapitalist olduğundan dolayı oğlunun kendisinden utandığını bile içi acıyarak öğrenmişti. Olaylar Adelfo'nun Giovanni'nin öldüğü haberini vermesi ile bambaşka bir boyuta taşınıyor, fidyeyi bankalardan ve zengin dostlardan toplayan Primo'nun aklına dahice bir fikir geliyordu. Oğullarının öldüğünü karısından bile saklayacak, parayı Laura ve Adelfo'ya teslim ettikten sonra onlarla bölüşecek, bu sayede zaten zor durumda olan fabrikasını kurtaracaktı...
Bertolucci'nin baba-oğul ilişkisindeki açmazları ir-

Filmlerinden Diyaloglar:

"Küçük Buda" Bertolucci hayranlarını şaşkınlığa uğratan bir film oldu.

delemekten de öte kutsal aile kurumuna saldırdığı, bir babanın, oğlunun ölümünden kar sağlamaya çalışmasına dek uzanan "kapitali kurtarma" saplantısına, ülkesinde 1970-80 arası tırmanışa geçen terörizmin yıkıcılığına ve hızla bir tüketim toplumuna dönüşen İtalya'ya eleştirel bir bakış açısıyla eğildiği bir çalışma olan "Gülünç Bir Adamın Trajedisi", Primo'nun verdiği paraların planlandığı gibi geri dönmeyişi, ancak öldü sanılan Giovanni'nin ansızın ortaya çıkıvermesi ile noktalanıyor, ne çocuğun, ne de paranın başına gelenler seyirciye açıklanıyordu. Final sahnesinde şaşkınlıkla oğluna sarılan Primo'nun şu sözleri oldukça anlamlıydı; "Kaçırılan, ölen ve sonra dirilen oğlun bilmecesini çözmeyi size bırakıyorum. Bense bilmeceyi tercih ederim..."

Yönetmenin bir sonraki çalışması son Çin imparatoru Pu Yi'nin yaşam öyküsünü perdeye taşıyan 1987 yapımı "The Last Emperor/Son İmparator" oldu.

Henüz üç yaşında bir çocukken imparator ilan edilmesiyle başlıyordu Pu Yi'nin öyküsü. Ayrıcalıklı doğan ve yetiştirilen bu küçük çocuk için istediği her şeyi yapabiliyor olmak, başlangıçta eğlenceli görünse de, zamanla Yasak Kent, onu annesinden, kardeşlerinden, ülkesinin halkından ve tüm dünyadan ayıran bir sürgün bölgesine dönüşüyor, yalnızlığını ve çaresizliğini, kendisine sunulan sözde yetkiler ile kapatmaya çalışan Pu Yi'nin dramı yavaş yavaş kendisini göstermeye başlıyordu. Duvarların dışına annesinin cenazesi için bile çıkamayan, dışarıda ilan edilen cumhuriyetten, savaşlardan, öğrenci direnişlerinden habersiz, iki eşi ve İngiliz öğretmeni Flaming Johnstone ile birlikte soyutlanmış bir hayat süren Pu Yi'nin yaşamı, cumhuriyetçilerin kendisini ve ailesini Yasak Kent'ten çıkarması ile kökten değişiyor, devrik bir imparator, istenmeyen bir Mançuryalı olarak Tienşan'a sürülüyordu. İlk gençlik yıllarından beri süregelen Amerikan hayranlığı ile adını Henry olarak değiştiren ve sosyete partilerinin gediklisi olan Pu Yi'nin, tüm Asya'yı ele geçirmeye kararlı Japonların maşası haline gelmesi fazla zaman almıyor, kendisine sunulan Mançurya krallığını kabul ettikten sonra, Çin hükümeti tarafından iyice dışlanarak, hain ilan ediliyordu. İkinci Dünya Savaşı'nın bitiminde Japonların yenik düşmesi ile yapayalnız kalan Pu Yi, önce Rusların, sonra ise Çinlilerin savaş esiri olarak yargılanıyor, yıllar sonra basit bir bahçıvan olarak serbest bırakıldığında ise Mao'nun kültür devriminin sarsıcı yüzü ile karşılaşıyor, bir zamanlar evi olan Yasak Kent'i ancak bir turist kafilesinin peşine takılarak görebiliyordu...

Bertolucci, Çin'in yakın tarihine ışık tutan filminde, yaşanan savaşları, direnişleri, devrimleri yoğun bir gerçeklik duygusu içinde yansıtmakla kalmamış, kendi isteği dışında şişirilmiş egosunun altında ezilen, belki de yaşamanın başka bir yolunu bilmediğinden taht hırsı ile yanıp kavrulan, yalnız ve bencil yaşamında sevmeyi öğrenmeye bir türlü fırsat bulamayan Pu Yi'nin özel yaşamını da sağlam bir melodram örgüsü içinde seyircisine sunmuştu.

Filmin kurgusunu, Pu Yi'nin Çin hapishanelerinde geçen yıllarının, geri dönüş sahnelerine bağlanması prensibi ile oluşturan Bertolucci, özellikle sahne geçişlerindeki başarısı ile göz doldurdu. Ayrıca imparatorun doğumunda kırmızı, ailesi ile ilişkilerinde turuncu, iç hesaplaşmalar yaşadığı dönemde sarı, hapishanedeki yıllarında ise yeşil renklerin hakimiyeti ile düzenlenen Storaro imzalı görüntüler ve çoğu bir tablo güzelliğinde olan çerçeveler beğeni ile karşılandı. Ve elbette ki müzik... Çinli Cong Su, Japon rock sanatçısı Ryuiçi Sakamoto ve Amerikalı Talking Heads gurubunun beyni David Byrne'ün müzikleriyle de çok konuşuldu "Son İmparator".

Başlangıçta Pu Yi'nin yaşamını perdeye taşımak konusunda tereddüt eden ve "Çin ve imparatoru kadar uzak bir şey olabilir mi?' diyerek duygularını dile getiren yönetmenin, öykünün insani boyutuna ve özellikle de değişim temasına odaklanmayı seçmesi, ortaya tüm dünyada gişe rekorları kıran, dev bir film çıkardı. Çin hükümetinin, o güne dek hiçbir filmin çekilmediği Yasak Kent'in kapılarını ardına dek açarak ve yirmi bin figüran sağlayarak destek verdiği "Son İmparator", dokuz dalda aday olduğu Oscar ödüllerinin tümünü kazanarak, başka bir rekorun da sahibi oldu.

Bu çarpıcı filmin ardından, ortak bir belgesel olan 1989 yapımı "12 Registi per 12 Citta"nın "Bologna" bölümünü hazırladı Bertolucci. Ertesi yıl ise, tüm dünyada beğeni ile izlenen başka bir film için yine Doğu'ya yönelen yönetmen, bu kez Fas'ın otantik çöllerine doğrulttu kamerasını. 1990 yapımı "Il Te nel Deserto/Çölde Çay" uzun zamandır

"Eger aklınız doluysa, hiçbir oda bos değildir."
Lama Norbu - Küçük Buda

"Teknenin halatını çok sıkarsan, kımıldamaz. Ve eğer çok gevşek bırakırsan, kürekleri idare edemezsin."
Kayıkçı - Küçük Buda

"Öğrenmek değişmek demektir. Kabullenmek aydınlanmak için gidilen yolun yansıdır."
Sidarta - Küçük Buda

"Vücut yaşamda sıkıntı çeker. Aklın hiç katkısı olmadan mükemmel bir parlayışla gelen ölümde incinme kalmaz ve böylece korku da olmaz."
Lama Norbu - Küçük Buda

"Ahlak kuralları bir hiçtir. Önemli olan samimiyettir."
Primo Spagiari - Gülünç Bir Adamın Trajedisi

"Eğer bir adam hayatını hiçbir şey yapmadan geçirirse, düşünmek için çok fazla zamanı olur. Ve fazla düşünmek de ruhu zayıflatır."
Dalco - 1900

"Bir köpek kendini besleyen eli ısırmaz. Ta ki o yemeğe ihtiyacı kalmayana dek..."
Atilla - 1900

'Turist bir yere gittiği andan itibaren ülkesine geri dönmeyi düşünür. Oysa bir gezgin memleketine asla geri dönmeyebilir.'
Port Moresby - Çölde Çay

'Benim tek planım plansızlıktır.'
Port Moresby - Çölde Çay

"Ne zaman öleceğimizi bilmediğimiz için hayatı hep sürecek sanırız. Oysa insan hayatında her sey hayatta birkaç kez olur. Çocukluğunuzda yaşadığınız bir günü daha kaç kez anımsayacaksınız? Varlığınızın bir parçası olan ve onsuz yapamayacağınız bir günü? Belki dört, belki bes kez daha. Dolunayı kaç kez daha göreceksiniz? Yirmi mi? Oysa her sey insana sonsuza dek sürecekmiş gibi gelir..."
Paul Bowles - Çölde Çay

"Biz insanların iyi doğduklarına inanırız. Değişmenin tek yolu gerçeği kesfetmek ile olur."
Güvenlik kuvvetleri başkanı - Son İmparator

"Konformist"

"Düşler, Tutkular ve Suçlar", kimi eleştirmenlere göre Bertolucci'nin son döneminin en iyi filmiydi.

Fas'ta yaşayan Amerikalı yazar Paul Bowles'in aynı adlı romanından uyarlanmıştı.
Amerikalı bir besteci olan Port Moresby ve yazar eşi Kit'in, iş adamı arkadaşları Tunner ile Fas'a yaptıkları gizemli yolculuğu anlatıyordu film. Birbirlerini çok sevmelerine karşın, ilişkilerinde huzuru bir türlü yakalayamayan bir çiftti Port ve Kit. Aralarındaki bağı güçlendirmek için çıktıkları bu yolculuk, içten içe Kit'e tutkun olan Tunner'ın varlığı ile, amacından sapmaya başlıyor, özellikle Port için bir kaçma-kovalama oyununa dönüşüyordu. Fas'ın önceleri farklı renkleri ile büyüleyen, daha sonra ise ilkel yaşam koşulları ile ürkütücü olmaya başlayan atmosferi içinde, bazen tutkulu aşklarının yakıcılığını, bazense ölümün korkunçluğunu tadarak yolculuklarına devam eden ikili, yolun sonunda Bertolucci'ye özgü bir uzlaşmaya varıyordu. Tifodan ölen Port'un ardından, onun yaşamını kendi bedeninde sürdürmeye çalışan, bir anlamda onun yerine geçen Kit, yerli halk arasına karışıyor, izini büsbütün kaybettiriyordu. Kendisi olmaktan vazgeçen, kocasının yerine geçtiğinde ise, onun kadar güçlü olmayı beceremeyen Kit için gelecek, son derece bulanıktı artık...
Bertolucci, filminde anlatıcı olarak Paul Bowles'a da yer vermişti. Bowles'in varlığı, hem yaptığı yorumlar ile bu karmaşık ilişkinin anlamlandırılmasını kolaylaştırıyor, hem de tarihsel açıdan önemli bir belge niteliği taşıyordu.
Filmin görüntüleri özellikle Batılı seyirciyi şoka uğratacak denli çarpıcıydı ama daha dikkatli gözler için karakterlerin çizilişinde gösterilen başarı, plastik tasarımın bir adım önüne geçiyordu... Bertolucci, kendisini bir turist değil, gezgin olarak tanımlayan, yaptığı işin hayati bir değeri olmadığından dem vurup, gümrük memuruna kayıtsızca işsiz olduğunu söyleyen, kişisel özgürlüklere saygı gösterme adına, her zaman karısı ile farklı odalarda kalmayı tercih eden, ona geceyi kiminle geçirdiğini bile sormayacak kadar rahat görünen ama içten içe çılgın bir kıskançlık içinde kıvranan Port karakterini perdeye taşırken son derece başarılıydı örneğin. Aynı şekilde, kocasının korkusuz bir kahraman olduğuna inandığından, ona karşı hem sonsuz bir hayranlık besleyen, hem de kendisini her an gözden çıkarabileceği endişesi ile nasıl davranacağını bilemeyen Kit de sağlam kurulmuş bir karakterdi. Elbette bu iki ilginç kişiliğin yanında, bol parası ve yakışıklılığı dışında pek bir şeye sahip olmayan Tunner da vardı. Bertolucci için Tunner'ın sığlığı, Port ve Kit'i ön plana çıkartan kontrastın ta kendisiydi. Üç karakterin gittikleri her yerde karşılarına çıkan anne-oğlu da unutmamak gerekir tabi. Hiç susmayacakmış gibi konuşan, baskın karakterli, yaşlı bir anne ve akli dengesi pek de yerinde olmayan, hırsızlığa ve röntgenciliğe meyilli tuhaf oğlu Eric, Port ve Kit'i çevreleyen tuhaf atmosferi mükemmel şekilde tamamlıyordu...
Film, dünya çapında büyük bir seyirci kitlesine ulaştı ve çok beğenildi. Bu başarıda elbette Bertolucci kadar, yazar Bowles, görüntü yönetmeni Storaro ve unutulmaz oyunlar sergileyen John Malkovich ve Debra Winger'ın da payları büyüktü...
1993'te Doğu kültüründen esinlenen filmlerinin üçüncüsüne; "Little Buddha/Küçük Buda"ya imza attı yönetmen. Budizm, artık çökmekte olduğu düşünülen Batı medeniyetinin kurtuluşunun Doğu kültürü ile aşılanmak olduğunu düşünen Toynbee'den bu yana, Batılı aydınların ilgisini çeken, farklı bir yaşam tarzıydı. Bertolucci de Los Angeles'ta yaşadığı dönemde bu dine ilgi duymuş, özellikle Sidarta'nın öyküsünden ve onun Tanrı'yı insanın içinde arayan felsefesinden etkilenmişti. "Küçük Buda" bir bakıma, yönetmenin Budizm öğretisi ile Batılı halkı tanıştırma girişimiydi...
Bir süredir Seattle'da oturmakta olan Tibetli baş rahip Lama Doçe'nin ruhunun, başka bir bedende tekrar dünyaya geldiğine inanan Lama Norbu ve arkadaşlarının, Batı medeniyetinin soğukluğunu ve mekanikliğini yansıtan bu kente gelerek, ustalarını aramaya başlamaları ile açılıyordu film. Sekiz yaşında bir oğlan çocuğu olan Jessie, "o" olabilirdi. Elbette bu sanı kesin değildi ve çocuğun Tibet'e gelerek, bazı testlerden geçmesi gerekiyordu. Katmandu'da Lama Doçe olduğu sanılan iki çocuk daha vardı ve finalde anlaşıldığı üzere, bu üç çocuk da Lama Doçe'den birer parça taşımaktaydı. Eş ruhlar düşüncesini burada da kullanan Bertolucci, Lama Doçe'nin ruh, beden ve söz olarak üçe ayrılarak dünyaya geri döndüğünün altını çiziyor, biri Batılı, biri Doğulu, diğeri ise çingene olan bu üç çocuğu kullanarak kültürler arası bir senteze gitmeyi deniyordu.
Filmin en dikkat çekici kısmı ise, Sidarta'nın yaşamını anlatan, oldukça simgesel tasarlanmış sahnelerdi. Sarı ve yeşil renklerin hakim olduğu, oyunculuktan, mekan kullanımına dek, yoğun bir tiyatro tadı içeren bu sahnelerde Bertolucci, hayatın tüm acılarına meydan okuyan ve başta ölüm olmak üzere, insanın tüm korkularına çare arayan Sidarta'nın öyküsünü, Jessie'nin okuduğu kitaba paralel olarak anlatmayı seçmişti. Dolayısıyla anlatım, küçük bir çocuğun bile anlayabileceği kadar basit ve stilizeydi. Bu basitlik, yönetmenin daha önce kullandığı alt metni zengin, komplike dil ile kıyaslandığında hayal kırıklığı yarattı. Oysa Bertolucci'nin isteği, kendisini oldukça etkileyen bu öyküyü, mümkün olduğunca fazla izleyiciye ulaştırabilmekti.
"Küçük Buda", Doğu ve Batı medeniyetleri arasındaki farkları başarı ile vurgulayan görüntü çalışması ile beğeni kazandı. Tibet sahnelerinin doğal ve sıcak atmosferinin aksine, Seattle'da kullanılan mavi, gri ve beyaz renklerden oluşan soğukluk dikkat çekiciydi. Jessie'nin ailesinin minimalist tarzda döşenmiş, ruhsuz evine karşılık, kullandıkları her eşyaya saygı ile dokunan Tibetli rahiplerin tapınakları, yaşam doluydu. Gökdelenler, otoyollar ve çelik köprüler ile donatılmış modern Seattle ise, Katmandu'nun yoksul, kalabalık, düzensiz ama bir o kadar gizemli sokakları ile tam bir tezat oluşturuyordu. Kenau Reeves, Chris Isaak ve Bridget Fonda'dan oluşan oyuncu kadrosu ile de dikkat çeken "Küçük Budha"nın bir başka özelliği de Bertolucci'nin mutlu son ile biten ilk filmi oluşuydu.
Yönetmenin bir sonraki çalışması, sinemasının en olgun eserlerinden biri olarak kabul edilen 1996 yapımı "Stealing Beauty/Çalınmış Güzellik" oldu. Bertolucci uzun bir aradan sonra ülkesine geri dönüyor, genç bir kızın kadınlığa geçişinin kışkırtıcı öyküsünü Toscana'nın sıcak atmosferi içinde resmediyordu. Annesi kısa bir süre önce intihar eden ve babası tarafından bu sarsıcı olaydan biraz uzaklaşması için Toscana'ya yerleşmiş arkadaşlarının yanına gönderilen Amerikalı Lucy'nin öyküsüydü filmde anlatılan. Orta yaşlı bir grup bohem sanatçı arasında tatilini geçiren Lucy'nin amacı ise farklıydı. O, dört yıl önce annesi ile geldiği bu köyde ilk kez öpüştüğü sevgilisini tekrar bulmak, bekaretini ona vermek niyetindeydi. Ayrıca genç kızın aklını kurcalayan sorular da vardı. Annesi neden intihar etmişti ve gerçek babası acaba bu evdekilerden biri miydi?
Bertolucci senaryoyu hazırlarken Amerikalı hikayeci Susan Minot ile birlikte çalışmayı tercih etti. Evet, Toscana çok iyi tanıdığı bir bölgeydi ama oraya bir yabancının, üstelik Amerikalı bir genç kızın gözleri ile bakmak bambaşka bir şeydi. Yönetmen Minot ile yaptıkları iş birliğinin, Lucy karakterine çok şey kattığını defalarca dile getirecekti. Gençliği ve güzelliği ile ailesinin orta yaşlı dostlarını adeta büyüleyen Lucy'de, masumiyet ve dişilik, saygı ve pervasızlık, merak ve kabulleniş bir aradaydı. O, kısa geçmişine rağmen sırtında çok ağır yükler taşıyan, zamanından önce olgunlaşmış ancak çocuksu tarafını henüz yitirmemiş bir kızdı. Ve, ev halkı için

"Paris'te Son Tango"

"Besieged"

bir zamanlar sahip oldukları her türlü güzelliği, sağlığı, umudu ve gücü simgeliyordu...
Yönetmenin bu rol için uzun bir araştırmadan sonra teklif götürdüğü Liv Tyler ise, kuşkusuz çok doğru bir seçimdi. Müzisyen annesinin yanında, konserlerde, turnelerde büyüyen, gerçek babasının Aerosmith gurubunun solisti Steven Tyler olduğunu dokuz yaşında bir tesadüf sonucu öğrenen ve on dört yaşında profesyonel bir model olarak kendisini iş dünyasının çarkları arasında buluveren Liv, adeta Lucy'nin ruh eşiydi...
"Çalınmış Güzellik"in naif senaryosunu güçlü bir görsellik ile desteklemek isteyen Bertolucci, ilk kez bu filminde değişmez görüntü yönetmeni Vittorio Storaro'dan ayrılarak, "Yedi" ve "Şarküteri" gibi filmlerden tanıdığımız Darius Khondji ile birlikte çalıştı. Parlak güneşi, kırmızı toprak, koyu mavi su ve bölge mimarisinde ağırlıkla kullanılan turuncu ile dengeleyen ve büyülü bir atmosfer yaratan ikilinin görüntü çalışması beğeni topladı.
1997'de ömür boyu başarısından ötürü Venedik Film Festivali'nde Pietro Bianchi özel ödülünü kazanan Bertolucci, bir yıl sonra Roma'da geçen farklı bir aşk ve kabulleniş öyküsü ile tekrar kamera arkasına geçti. James Lusdun'ın bir öyküsünden uyarlanan "Besieged/ Teslimiyet" oldukça küçük bir bütçe ile gerçekleştirildi. Senaryoyu yönetmen eşi Clare Peploe ile birlikte hazırlayan Bertolucci, siyasi nedenlerle tutuklanan kocasını Kenya'da bırakarak, Roma'ya taşınmak zorunda kalan Shandurai'ın öyküsünü anlatıyordu bu kez. Hiç tanımadığı bir kültürün beşiği olan bu kentte, piyanist Kinsky'nin evinde hizmetçilik yaparak hayatını kazanan ve bir yandan da tıp fakültesine devam eden genç kadının yaşamı, dış dünyadan soyutlanmış bir hayat yaşayan genç müzisyenin kendisine aşık olması ile değişmeye başlıyor, Shandurai'ın kocasını kurtarabilmek için tüm varlığını, hatta piyanosunu bile satan Kinsky'nin aşkına, genç kadın son sahnede kendisini sunarak cevap veriyordu. Finalde oluşan ikilemin çözümünü ise tamamen seyircisine bırakıyordu Bertolucci. Kinsky ile aynı yatakta yatmakta olan Shandurai, onun sayesinde hapisten çıkarak gelen kocasına kapıyı açacak mıydı?
Kültürel farkların yarattığı çatışmaları filmlerinin dramatik yapısının odak noktasına yerleştirmek Bertolucci'nin önceden beri yaptığı bir şeydi. İnsanların farklı olana ilgi duyduklarını ancak bu ilginin sevgiye dönüşmeye başlaması ile korkuya kapıldıklarını düşünen yönetmen, bu durumu zorunlu bir değişim sürecine direnme olarak yorumluyor, "Teslimiyet"te de aynı görüşünü tekrarlıyordu. Shandurai ve Kinsky farklı dünyaların insanlarıydı. Afrikalı genç kadın, dış dünya ile yakından ilgiliydi. Öyle de olması gerekiyordu çünkü yaşamını kurtarmak için kendisine sunulacak her öneri onun için altın değerindeydi. Kinsky'nin dünyası ise geçmişe sıkı sıkıya bağlıydı. O, artık miadını doldurduğu düşünülen Batı kültürünün bir temsilcisiydi. Ölümü beklercesine kendisini evinin duvarları arasına hapseden genç piyanist için Shandurai, hayata bağlanacak bir neden, farklı bir çıkış yolu oluyordu zamanla. Bertolucci, iki kahraman arasındaki farkları betimlemekte, müzikten de yoğun biçimde faydalanmıştı. Piyanosu ile klasik Batı müziği parçaları çalan Kinsky'nin, Shandurai'ın odasından yükselen Afrika melodilerine zamanla ilgi duymaya başlaması da yukarıda bahsettiğimiz durumun bir uzantısıydı.
Başrollerinde Thandie Newton ve David Thewlis'in yer aldıkları "Teslimiyet", her ne kadar gişede beklenen başarıyı gösteremediyse de, özellikle görsellik açısından Bertolucci sinemasının tipik örneklerinden biri olarak sinema tarihindeki yerini aldı. Aktif sinemaya dört yıl ara veren yönetmen, 2002'de Mike Figgis, Jean Luc Godard, Volker Schöndorff ve Istvan Szabo gibi yönetmenler ile birlikte çalışma fırsatını bulduğu ortak bir proje olan "Ten Minutes Older:The Cello" ile geri döndü. Her yönetmenin bir müzik aletini ele aldığı yarı belgesel bir çalışma olan bu filmden sonra, geçtiğimiz sezon izleyiciler ile buluşan "The Dreamers/Düşler, Tutkular ve Suçlar" geldi...
1996 yılında verdiği bir röportajda "1968'in toplumsal olayları ve bu özel dönemin düşleri üzerine bir film yapmak istiyorum... Günümüz gençliğinin bu dönemi tanımıyor olması bana çok garip ve üzücü geliyor." diyen yönetmen, "Düşler, Tutkular ve Suçlar" ile bu hayalini gerçekleştirme fırsatını buldu. 1968 olaylarının patlak verişinden hemen önce Paris'te geçen öyküde, biri kız, diğeri erkek ikiz kardeşler Isabelle ve Theo'nun Amerikalı genç Matthew ile kurdukları dostluğun özelinde dönemin siyasi olayları, öğrenci hareketi, Paris sinematekinde yeşeren Yeni Dalga akımı ve bireysel özgürlükleri ön plana çıkaran yepyeni bir hayat görüşü masaya yatırılıyor, Bertolucci kendine has üslubu ile hem eleştirilerini, hem de özlemlerini dile getiriyordu.
Başlıca ortak noktaları sinema aşkı olan bu üç genç, çevrelerinde esmekte olan koşulsuz özgürlük rüzgarına kapılıyor, ikizlerin ailesinin tatile çıkışı ile büsbütün kendilerine kalan koca evde, türlü oyunlar oynayarak, cinselliği, aşkı, kıskançlığı, hayata karşı sorumlulukların ağırlığını, yalnızlığı, kişilik ve çıkar çatışmalarının zorunluluğunu baştan keşfediyor, adeta dışarıda yaşananları dört duvar arasında sembolik olarak tekrar yaratıyorlardı.
Film, ilk kez gösterildiği Venedik Film Festivali'nde cinsel içerikli sahnelere fazlaca eğilmek ve dönemin politik boyutunu es geçmekle suçlandı. Ancak daha dikkatli bakıldığında durumun pek de böyle olmadığı, Bertolucci'nin her zamanki gibi seksi sadece seks olarak değil, politik görüşlerini taşıyan bir araç olarak kullandığı açıkça görülüyordu. Dünyayı değiştirmeye gücü yetecek gibi görünen, cazibeli, korkusuz ve bağımsız gençler, iş eyleme döküldüğünde, yani evin ve yaşamlarının tüm sorumluluğu kendilerine bırakıldığında bocalıyor, ne yapacağını bilmez bir halde birbirlerine ve kendilerine düşman kesiliyorlardı. Bertolucci bu durumu, pek çok ayrıntıyı kullanarak ustaca anlatmıştı. Başlangıçta keşfedilecek yeni duygulara mekan olan devasa apartman dairesinin zamanla karmakarışık bir çöplüğe dönüşmesi, parasızlık ve tembellik yüzünden mutfakta yiyecek bir lokmanın bile kalmaması, anne ve babasının kardeşi ile yaşadığı ensest ilişkiyi fark etmeleri üzerine Isabelle'in intihara kalkışması, hatta gazı tüm odaya yayarak, beraberindekileri de ölüme sürüklemeye teşebbüs etmesi gibi... Talep edilen bu sonsuz özgürlük, bir tuzaktan başka şey değildi. Özgürlüğün beraberinde gelen sorumlulukları taşımaktan aciz bu gençler için elbette bir mutlu son düşünülemezdi.
Senaryosu 68 kuşağından bir yazar olan Gilbert Adair'e ait olan film, içerdiği sinemasal referanslar ile de çok konuşuldu. Özellikle klasik Amerikan sinemasının ve Yeni Dalga'nın pek çok ustasına saygı duruşunda bulunan Bertolucci'nin andığı isimlerin arasında Jean Luc Godard, Buster Keaton, Charlie Chaplin, Howard Hawks, Fred Astair, Ginger Rogers, Robert Bresson ve Marlene Dietrich de vardı.
Pek çok ülkede sansürlenen, Amerika'da ise 17 yaşından küçüklerin izlemesi yasaklanan film için Bertolucci'nin yorumu hayli öz ve ilginçti; "Orgazm, bombalardan iyidir..."
Sinema tarihinin en ilginç, en çarpıcı isimlerinden biri olan Bernardo Bertolucci, şu sıra senaryosunu Mark Peploe ile birlikte hazırladıkları "Paradiso e Inferno/Cennet ve Cehennem" adlı bir proje üzerine çalışıyor. 16. yüzyılın sonlarında Stravinski tarafından keşfedilen Napolili bir müzisyenin; Gesualdo da Venosa'nın hikayesini perdeye taşıyacak olan filmde, Bertolucci'nin hayranlarına ne gibi sürprizler hazırladığı ise merak konusu... ■

"Son İmparator"un setinde.

"Kara film"in Diva'sı

Kimilerine göre postmodern sinemanın ilk örneği olan "DIVA" aradan geçen 24 yıla rağmen özgünlüğünden bir şey yitirmemiş, hâlâ yeni ve şaşırtıcı bir film. Jean-Jacques Beineix'nin ilk uzun metraj çalışması olan bu modern klasik, âdeta genç kuşaklarca keşfedilmeyi bekleyen bir hazine. ENGIN ERTAN

Daha önce yine bu kösede ele aldığımız Luc Besson'un "Metro"sundan bahsederken dile getirmiştik, '80'lerin baslarında Fransa'dan çıkan "La nouvelle Nouvelle Vague", yani "Yeni Yeni Dalga" akımı postmodernizmin sinemadaki ilk yansımalarından kabul edilir. Akımın fitilini ateşleyen filmse Jean-Jacques Beineix'nin 1981 yapımı "Diva"sıdır. "Diva", klasik Fransız polisiyesi ile Amerikan aksiyonunu harmanlayan hali, teknik açıdan yakalanan üst düzeyi, ilginç sahneleri, kendine has görsel yapısı ve hepsinden önemlisi sinema dilinde barındırdığı oyunlarla seyircinin çabucak ilgisini çekmiş, kısa zamanda, özellikle de Avrupa ülkelerinde, sinemaların tekrar tekrar programlarına aldıkları bir kült filme dönüsmüstü.

Daniel Odier'nin romanından uyarlanmış olan filmin öncelikle hikâyesini özetlemekte fayda var. "Diva" klasik müzik meraklısı genç bir postacının, isteği dısında bir suç şebekesinin yakalanmasına karısmasını konu almakta. Jules (Frédéric Andréi) gündüzleri motosikletiyle Paris'in caddelerini dolasıp mektup dağıtır ve dekorasyonu hurda arabalardan oluşan, pop art tadında bir hangarda yaşar. Aynı zamanda Amerikalı bir sopranonun, Cynthia Hawkins'in (Wilhelmenia Fernandez) koyu bir hayranıdır. Hawkins, hiçbir performansının kaydedilmesine izin vermeyen bir yorumcudur. Dolayısıyla kendisini dinlemenin tek yolu konserlerine gitmektir. Jules, filmin açılışında karşımıza çıkan bir sahnede Hawkins'in bir performansını izler ve bir yandan da gizli bir kayıt yapar. Bu noktadan sonra iki farklı çete ve polis peşine düsecektir. Hong Kong mafyası söz konusu kaydı ele geçirmeyi hedef belirler, çünkü gerçek bir fenomen olan ve sayısız hayrana sahip divanın konserinin "bootleg" bir kaydı yüklü miktarda para anlamına gelmektedir. Diğer yandan, polis bir suç şebekesinin peşindedir. Tanıklık yapacak bir kadın şebekenin adamlarından kaçarken, delil değeri taşıyan yaptığı kaydı Jules'ün motosikletine gizler. Bu noktadan sonra hem polis, hem de sözkonusu diğer çete bu delili ele geçirmek için ayrıca Jules'ün izini sürmeye baslar.

Filmde yakalanan teknik düzey, özellikle çekildiği dönem açısından üst düzeyde.

"Diva" her şeyden önce bir yönüyle klasik Fransız polisiyesine yakın durmakta. Özellikle Melville'den tanıdık olduğumuz, karakterler ve hikâye kadar şehrin de öne çıktığı, yeri geldiğinde ağır baslı ve sakin olmayı da bilen bir ekol bu. Beineix "Diva"da, tıpkı aynı akıma dahil edildiği diğer zamandası Fransız yönetmenler gibi bu yapıyı yer yer hızlı bir kurguyla ve aksiyonla harmanlamayı tercih ederek özgün bir dil yaratıyor. Ancak, örneğin bir Besson'un zıpırlığı yok onun filmlerinde. Bu nedenle ortaya çıkan daha dengeli, melez kimliği daha belirgin bir yapı. Aynı sebeble, Beineix'nin klasik ve alışılagelmiş yapıya karsı duran tavrı da daha ciddiye alınası ve güçlü oluyor.

Elbette filmin başkahramanı Jules'ün gerek şehirle kurduğu ilişkiyi, gerekse takıntılarını ele aldığımızda Fransız sinemasından tanıdık baska bir akıma, Yeni Dalga'ya dair referanslara çıkıyor yolumuz. Jules'ün bir anlamıyla "dışardaki" olduğunu, kendisi için varolan bir dünyada yasadığını söyleyebiliriz. Tıpkı Godard'ın '60'larda çektiği filmlerinde şehri sahiplenen genç karakterleri gibi, Jules'de Paris'te kendi yolunu bulmayı beceren, tüm sokakları ve caddeleri iyi tanıyan bir "gezgin". Dolaşmayı, gözlemlemeyi ve tadına varmayı seven bir erkek. Ancak asla burjuva konformizmine bağlı bir hayat değil onunkisi. Yasadığı hangarda

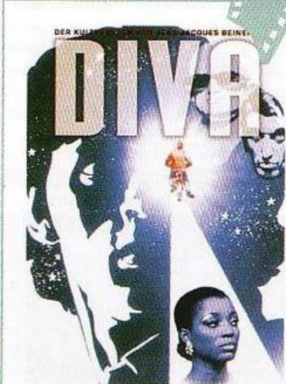
engin_ertan@yahoo.com

Hawkins'in performansından yaptığı korsan kaydı dinlemek Jules için bir arınma aracı olabiliyor. Yaptığı kayıt veya çaldığı Hawkins'e ait kostüm, Jules için adeta birer fetiş objesine dönüşüyorlar. Toplumla kurduğu ilişki ve "yabancı" kalan halinde de Truffaut'nun "400 Darbe"den sonra sık sık geri döndüğü Antoine Doinel karakteriyle benzerlikler yakalamak mümkün. Her şeyden önce "Diva"nın farklı tarzları biraraya getiren, farklı referanslardan beslenen bu melez halinde postmodernizmin izlerini yakalamak mümkün. Elbette referanslar üzerine kurulu yapısı, aynı karakterleri merkez alan ama birkaç yoldan giden anlatısı ve (her ne kadar Jules'ün şehirle kurduğu ilişkide her daim politik Godard'ın izlerini yakalamış olsak bile) yarattığı kendine has dünyadaki sosyal ve politik belirsizlik de postmodernizmin metanarrative'i (üst anlatı) reddeden haline birebir uyuyor. Diğer yandan "yüksek sanat" olarak kabul edilen operayı aksiyon türüne taşıması da yine "Diva"yı postmodern olarak görmekte anahtar unsurlardan birisi.

Laf operaya gelmişken biraz durmakta fayda var, çünkü ses ve müzik "Diva"yı çözümlemekte anahtar unsurlardan birisi. Modernizm sanatın ve sanatçının essizliğini, biricikliğini el üstünde tutar, kayıtsız şartsız özgünlüğü savunurken, postmodernizm eklektik olandan, kolajdan ve pastişten taraf olmakta. Yıllardır dile dolanmış olan "anlatılacak tüm hikâyeler bitti" önermesi de biraz buradan besleniyor zaten. Postmodernizm yaratıcının ve sanatçının özgünlüğünü değil, çağrışımsal olanı, başka yerlerden alınan referansları, daha melez bir yapıyı önermekte. "Diva"da hiçbir performansının kaydedilmesine izin vermeyen, yorumunun sadece o anda yaşanılması talep eden Cynthia Hawkins karakteri bir bakıma modernizmin sanat anlayışına yakın durmakta. Oysa Beineix'nin filminin ritmi ve işleyişi Hawkins'in performansından yapılan korsan bir kayıt üzerine kurulu. Anlatının merkezinde yer alan, farklı yönde giden hikâyeleri ve karakterleri birleştiren bu kayıttan başka bir şey değil. Dolayısıyla filmin ses bandı da neyin otantik olduğu veya olmadığı üzerine kurulu bu oyundan nasibini alıyor. Örneğin Jules'ün donmuş bir görüntüsüyle başlayan açılış jeneriği üzerine çalan müziğin öykü dünyasına ait olmadığını düşünmek başlangıçta gayet mümkün. Ancak birkaç saniye sonra önce Jules hareket etmeye başlıyor, sonra da dinlediği müziği kapatıyor ve ses bandına sessizlik hakim oluyor. Dolayısıyla başta öykü dünyasına ait olmadığını sandığımız müzik taraf değiştiriyor. Bu ve benzeri oyunlar "Diva"da Beineix tarafından sık sık tekrarlanıyor. Elbette polisin peşinde olduğu, bir suç şebekesini ortaya çıkartacak delilin, yani diğer "gizli ses kaydının" da Beineix'in filmde seyirciye hazırladığı oyunların bir parçası olduğunu unutmamak gerek.

Beineix'in filmi hem görsel, hem de dramatik yapısında sayısız şaşırtıcı numara barındırıyor.

DIVA

Yönetmen: Jean-Jacques Beineix. **Yapımcı:** Irène ve Serge Silberman. **Senaryo:** Jean-Jacques Beineix ve Jean Van Hamme (Daniel Odier'nin romanından). **Görüntü Yönetmeni:** Philippe Rousselot. **Kurgu:** Monique Prim ve Marie-Josèphe Yoyotte. **Prodüksiyon Tasarımı:** Hilton McConnico. **Müzik:** Vladimir Cosma. **Kostüm Tasarımı:** Hilton McConnico. **Oyuncular:** Frédéric Andréi (Jules), Richard Bohringer (Gorodish), Wilhelmenia Fernandez (Cynthia Hawkins), Thuy Ann Luu (Alba), Roland Bertin (Weinstadt), Jean-Jacques Moreau (Krantz), Dominique Pinon (Le curé), Anny Romand (Paula), Gérard Darmon (L'Antillais), Jacques Fabbri (Jean Saporta). 1981 Fransa yapımı, 117 dakika.

Wilhelmenia Fernandez gerçek hayatta da bir opera sanatçısı.

"Diva"nın akademik düzlemde üzerine çokça konuşulacak bu yapısı, kimilerine göre ilk postmodern film olması haricinde, elbette daha kolayca ulaşılabilecek başka meziyetleri de var. Özellikle renk kullanımı ve görüntü yönetimiyle altı çizilen kendine has dünyası filme bambaşka bir kimlik kazandırıyor, uzun zaman akıldan çıkmayacak imgeler yaratıyor. Jules'ün evini, bir cam kutunun içine hapsedilmiş dalgaları, filme hakim olan mavi tonları, evde patenleriyle kayan Thuy An Luu'yu unutmak pek kolay değil. Özetle "Diva" kolay kolay eskimeyen, hâlâ ilginçliğini koruyan, özel bir film. Yakın zamana kadar kimi Avrupa ülkelerinde özel gösterimlerinin devam ettiğini ve hayranları tarafından defalarca kez izlendiğini de biliyoruz. Belki Beineix ve '80'li yıllar deyince akla ilk olarak bir diğer başyapıt, "Betty Blue" (37°2 le matin) geliyor, ancak "Diva" daha kemikleşmiş bir hayran kitlesine sahip olan, daha özgün ve belki de sinema tarihindeki yeri açısından daha önemli bir film. Bizde de yaklaşık on yıl önce TRT ekranlarına gelen bu modern klasiği keşfetmek her sinemasever için bir zorunluluk. Filmin *www.amazon.com* adresinde ulaşabileceğiniz 1. Bölge bir DVD kopyası mevcut. *www.amazon.de* adresinde satılan 2. Bölge DVD kopyasında Türkçe altyazı seçeneği olduğunu da ekleyelim.

Cynthia Hawkins: Adınız nedir, Bay Postacı?
Jules: Jules...
Cynthia Hawkins: Jules mü? Jules genç bir erkek için fazla modası geçmiş. Ben de Fransızları modern sanırdım.
Jules: Babam biraz eski kafalıydı.

Hazırlayan: Kerem Sanatel
sanatel@superonline.com

The Incredibles - İnanılmaz Aile (2004)

Y: Brad Bird
Ses: Craig T.Nelson, Holly Hunter, Samuel L. Jackson, Jason Lee
Geniş Ekran 2.35:1
Dolby Dijital 5.1
121 dk. (2 disk)
Türkçe altyazı / dublaj
Disney - Pixar / Tiglon

Dahi çocuklar fabrikası Pixar'ın bugüne kadar yaptığı en akıllıca yatırım, Brad Bird'ü yaratıcı kadro bünyesine katmak oldu belki de. Animasyon dünyasında köklü bir geçmişe sahip Bird, fikirlerini muhafazakar stüdyolara kabullendirmeye çalışmaktan, kabul edilen fikirlerinin de törpülenmesinden yorulmuş yılgın bir sanatçı olarak bir süredir kenara çekilmişti. Kısa filmler de dahil, yaptıkları tüm işlerle büyük başarıya ulaşan Pixar, özellikle Amerika'da animasyona karşı oluşmuş genel geçer bakışın değişmesine ciddi katkılarda bulunan bir stüdyo. Her işle birlikte rakiplerine değil, kendilerine meydan okumaları çıtayı biraz daha yükseltmiş, karşılığında ise kaçınılmaz durgunluk dönemine girmekten korkmaya başlamışlar. Zincirlerinden boşanmayı bekleyen Bird'e götürülen teklifin yazar/yönetmen tarafından olumlu karşılanması da bir can simidi vazifesi görmüş. Bird'ün - ve aslında tüm animasyon severlerin - gözde teması süper kahramanlar mitini tüm zenginliğiyle kullanan İnanılmaz Aile, ister inanın ister inanmayın, her biri farklı güçlere sahip beş kişilik bir ailenin maceralarını konu alıyor. Yaşadıkları dünyada süper kahramanların son kullanım tarihleri geçmiştir, hatta bu güçleri başlarına bela olmaya başlamıştır. (Nankör insanoğlu.) Böyle bir ortamda süper kötülerin yer almaması düşünülemez tabii. Bu maceranın baş kötüsü ise aslında süper güçlere sahip değil. Gelişmiş teknolojik icatlarla dengeyi bozmaya çalışıyor. Emekliye ayrılmış kahramanlarımızın göreve - gizlice - dönmeleri ise kaçınılmaz hale geliyor. İnanılmaz Aile, daha yapım aşamasından itibaren beklentileri yükseğe çıkarmış bir projeydi. Yeni bir Pixar filmi olması bile heyecanlanmaya, keyiflenmeye yeterliydi. Bird'ün yarattığı "şamda kayısı" etkisi ise gördük ki beklentileri haklı çıkarmakla kalmadı, son yılların en iyi animasyonlarından birisini de karşımıza getirdi. Çizgi romanlardan, tüm fantastiklerden ve türlerden tanıdık gelen bütün öğeleri eşine az rastlanır bir mizah anlayışıyla harmanlayan filmde bebek Jack-Jack'i; Bond filmlerinin kıskanacağı türden müzikle gaz verilmiş, hiç bitmesini istemeyeceğiniz aksiyon sahnelerini gördükten sonra devamının bir an önce çekilmesi için yanıp tutuşacaksınız. Bird'ün bu beklentilere yanıtı ise şimdilik kesin görünüyor: "Bir film başarılı olunca hemen devamının çekilmesi zorunluluk gibi görülüyor. İkinci bir macera elbette ki hoş olur, ama buna gerçekten gerek var mı?" Hem de nasıl!

Ekstralar: Animasyonu "çocuk filmi" yaftasından sıyırıp bir sanat formu şeklinde benimsetmeye kararlı olan Pixar, bu tavrını DVD'nin yapım belgesellerinde de gösteriyor bu kez. Genellikle çocuklara yönelik janjanlı vır zırlarla dolu animasyon DVD'lerinin aksine, Pixar'ın yaratım sürecini gözler önüne seren, uzun soluklu olmasalar da son derece zengin ayrıntılara sahip ekler karşılıyor bizi. Yönetmenin 5 silinmiş sahne ve alternatif açılış sahnesini niçin kurgu masasında bıraktığını uzun uzadıya açıklaması bile takdire şayan. Bu beş silinmiş sahne Türkçe dublaja sahip resimli taslaklardan (storyboard) oluşuyor ve yeni karakterler, fikirler, tasarımlar gibi ayrıntılar içeriyorlar. (35 dk.) Yapım belgeselleri 11 başlığa bölünmüş ve kesinlikle sarkmayan bir "mutfağın içinde" derlemesi sunuyor. (70 dk.) Öykü, karakter tasarımı, evrim, insanları oluşturma, figüranları oluşturma, set tasarımı, ses, müzik, ışıklandırma ve araçlar gibi alt başlıklar taşıyor. Yapım belgeselleri Türkçe altyazılı. Diskin asıl sürprizleri ise kısa animasyonlar. Bebişkonun dadısına neler çektirdiğini merak mı etmiştiniz? Yanıtı 5 dakikalık filmde. (Türkçe dublajlı) 2003 En iyi Kısa Animasyon Akademi ödülü alan Sekme / Boundin yine dublajlı olarak diskte yerini almış. (5 dk.) Bu filmi yazan Bud Lucky üzerine kısa bir dökümanter de bulunuyor. Bob ve Frozen'ın bir macerasının yer aldığı kısa film ise sadece dudakların oynadığı klasik iki boyutlu animasyon tekniğiyle yapılmış. İşin komiği ise bu filmi Bob ve Frozen'ın sesli yorumlarıyla izleyebilmeniz. Asıl filmde bir saniyeliğine de olsa görünen bütün kahramanların ayrıntılı bilgilerine ise etkileşimli veri tabanından ulaşabiliyorsunuz. Üstelik Türkçeye çevrilmiş.

Diğer: Yönetmen ve yapımcının yorumları. Yapım hataları. (3 dk.) Sanat galerisi. Sürpriz yumurtalar. (Bkz. Teknik Servis köşesi.) Yeni Pixar uzun metrajı "Cars" fragmanı ve diğer fragmanlar.

FİLM: ●●●●●
GÖRÜNTÜ: ●●●●●
SES: ●●●●●
EKSTRALAR: ●●●●●
GENEL: ●●●●●

Bunu Sevdiyseniz Deneyin:
"Iron Giant" (1999)
Kıymeti bilinmeyen Bird harikası.

DVD SÜRPRİZLERİ

Dadıyla anne arasında geçen o telaşlı telefon konuşmasını ve dadının bebekle artık başa çıkamadığını şikayet edişini anımsıyor musunuz? Kulağımıza çalınan sadece gürültülerdi. İşte o anı ve sonrasını "Jack - Saldır Jack" adlı bu kısa filmde izleyebilirsiniz. İnsanın kanını kaynatacak denli komik.

Bird'ün son kurguya dahil etmediği için en çok üzüldüğü sahne DVD'de izlenebiliyor. Syndrome, bir gece yarısı ailenin evini basıyor ve ortalığı toza dumana buluyor. Bizim bebişko anahtar rol oynuyor yine.

Akademi ödüllü Pixar kısası, dans etmeyi çok seven ancak tüyleri kırpıldıktan sonra bunalıma giren bir koyunun hikayesini anlatıyor. Naif de olsa ince ayrıntılarıyla yine de güldürmeyi başaran bir kısa.

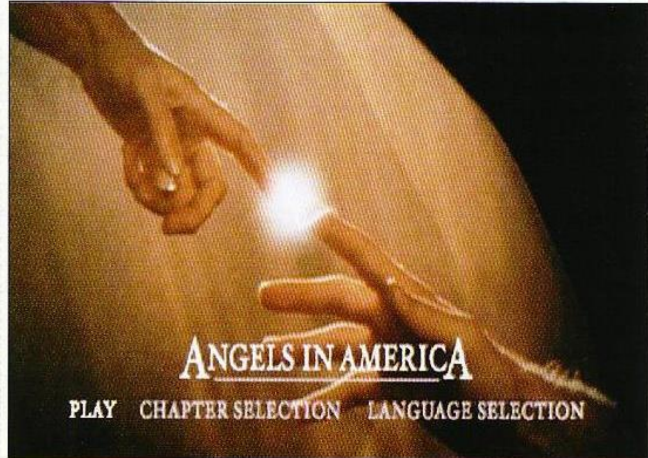
İşte süper kahraman sevenler için bulunmaz nimet. Ayrıntılar bu etkileşimli veri tabanında.

Angels In America / 2003

Y: Mike Nichols
O: Al Pacino, Meryl Streep, Emma Thompson, Mary-Louise Parker, Jeffrey Wright
Bölge: 2 352 dk. (2 disk)
Türkçe altyazı
HBO / Tiglon

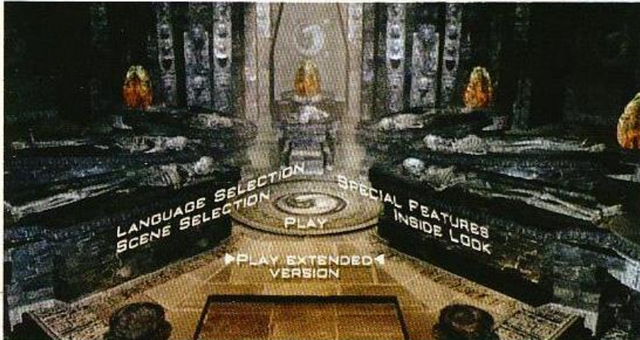
Tony Kushner'e 1993 yılında Pulitzer ödülü kazandıran ve son olarak bu uzun soluklu TV filmine kaynaklık eden aynı adlı oyununun alt başlığı "Ulusal Temalar Üzerine Bir Gay Çeşitlemesi" adını taşıyor. Yıl 1985. AIDS tüm hışmıyla dünyayı vurur ve insanları ne yapacaklarını bilemez halde bırakırken Tanrı, Cennet'i terk eder. Reagan döneminin en harlı zamanları ve muhafazakar halk, bu yeni vebayı kıyamet alameti şeklinde addetmekte gecikmez. Hastalığın ırk, cinsiyet, sınıf ve din ayrımı yapmaksızın herkesi vurabileceğinden habersiz aynı grup için bu hastalık, ağıza alınmaz günahı işleyenler için öngörülmüş bir ceza! Peki, Kushner bu dönemle hesaplaşırken lanetli addedilen bu terk edilmiş kitleyi peygambere dönüştürme fantazisiyle, geçmişten tatlı bir intikam almakla mı avunuyor yalnızca? Neden şimdi ve niye bu şekilde? ABD, hastalığa ilişkin verileri ısrarla örtbas eden, onu hala azınlık hastalığı gibi gören ve sessiz sedasız büyük bir hızla yayılmasına göz yuman pek çok ülkeye kıyasla, AIDS illetini hiç kuşkusuz çok daha şiddetli yaşayan bir ülke. Kushner'in temelde yaptığı, maddi ve manevi yalnızlığa itilmiş AIDS hastalarının bilinç altını somutlaştırmak. Bu nedenle, özellikle hastalığın son demlerinde virüsün beyindeki etkisiyle ortaya çıkan hezeyanları bir metafor gibi kullanıyor. İlahi varlıklarla metafizik birleşmeler, geçmişle ve ilahi olanla hesaplaşmalar, ne denli karanlık ve kasvetli olursa olsun umut verici bir sonuca ulaşan şiirsel araçlarla aktarılıyor. Bu hezeyanların görsel dile tercümesi ise muhtemelen TV tarihinin bugüne dek gördüğü en sık kareleri karşımıza getiriyor. Bu denli kayıbın ve kenara itilmişliğin yaşandığı bir dönemde öfkenin doğmaması mümkün mü? O yüzden Kushner, bazen neredeyse gözünüze doğru sallanan koca bir parmağa dönüşen alabildiğine itici Louis karakterinde vücutlaştırıyor öfkesini. Louis hiç susmuyor. Reagan'a, Amerikan halkına, vefasız akranlarına ve kendi vefasızlığına sürekli sayıp döküyor. Alabildiğine yorucu bu karakter bile, yankıları halen dinmemiş, hala derinlerde bir yerlerde acı çektiren AIDS çağının birey üzerindeki kaotik etkisini özetlemeye kısmen yetiyor. Varsın susmak bilmez olsun. Öykünün, geciktirici tedavide ciddi adımların atıldığı günümüzün aksine büyük kayıpların verildiği ilk dönemlerinde geçmesi biraz da bu yüzden. Evet, AIDS'in ve bu hastalığın pençesindekilerin dramını yansıtan birçok yapıma tanık olduk. Ama hiçbiri, Kushner'in melekleri kadar tam içeriden tercümanlık etmemişti o acılara. Yüreğinizi ve zihninizi açtığınız takdirde size söyleyecekleri çok şeyleri var. Altın Küre'den 5 ödülle dönen yapımın oyuncu kadrosu ve performansları ise kesinlikle nefes kesici.

Görüntü: 1.78:1 Geniş Ekran. Can sıkıcı hiçbir kusuru yok. Dijital izlere nadiren rastlanıyor. Oldukça başarılı.
Ses: Dolby Dijital 5.1. Ses kuşağının en çarpıcı anları elçinin yeryüzüne indiği bölümler oluşturuyor. Diyaloglar son derece net ve doğal. Çevreleme etkisi yeterli.
Ekstralar: TV'deki gösteriminde ciddi kesintilerle kuşa döndürülen yapımın DVD'sinde ek bulunmuyor ama eksiksiz halini sunmasıyla bile başlı başına değer taşıyor.
FİLM: ●●●● **DVD:** ●●
Bunu Sevdiyseniz Deneyin:
"Six Feet Under: 1. Sezon" (2002)
Ölümü süsleyen aile.

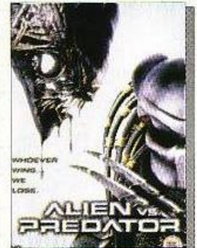
Alien vs. Predator - Alien Predator'e Karşı / 2004

Y: Paul WS. Anderson
O: Sanaa Lathan, Raoul Bova, Lance Henriksen, Ewen Bremner, Colin Salmon
Bölge: 2 97 dk. (2 disk)
Türkçe altyazı / dublaj
20th Fox / Tiglon

Weyland Yutani şirketi, uydular aracılığıyla kutuplarda tespit edilen bir ısı kaynağını araştırmak üzere bir grup bilim adamını Antarktika'ya yollar. Buzlar altında bilinen tüm uygarlıklardan daha eski bir uygarlık tarafından inşa edilmiş bir piramit keşfedilir. Bu piramit, aslında Predator adıyla bildiğimiz erkek Yautja'ların her yüz yılda bir gelip Alien'ları avladıkları ve reşit oldukları bir labirenttir. Ekip süratle büyüyen bir çatışmanın tam ortasına düşmüştür...Sinemanın iki haşin öcüsünü en makul biçimde biraraya getirmek için senaryo üzerinde epey düşünülüp taşınılmış. Anderson, özellikle Erich Von Daniken kitaplarından ödünç aldığı önermeleri de kullanırken hikayenin zaman cetvelinde ilk Predator filmindeki olayların hemen ertesine, ilk Alien filmindekilerin ise yıllar öncesine denk düşmesine gayret etmiş. Beri yandan Alien'ın seri içindeki mantığını da hikayeyi çabucak kurma pahasına telaşla bir kenara da itmiş. (İlk yumurtanın ve "göğüsdesen"in ekranda belirmesi arasında geçen süre 10 dakikayı bulmuyor!) Türü sevenler bu iki yaratığı birarada görmek için büyük bir eksiklik içinde değildi. Hem PC oyunları hem de aynı adlı çizgi roman serileri bu fantaziyi olanca harareti ve ürkütücülüğüyle yansıtmakta epey tatminkar sonuçlar vermişti. Oysa burada Anderson'un "Resident Evil"daki ritm duygusu ve kurgu başarısını sete gelirken evde unutup unutmadığını düşünmemek elde değil. Dolayısıyla gürültülü patırtılı anlarında bile malzemesinin potansiyelindeki dinamiği ve heyecanı yakalayabildiği söylenemez. Şükür ki mizah duygusundan tümüyle yoksun değil. DVD'yi taktığınızda karşınıza çıkacak "Extended / Genişletilmiş" versiyonu izleme seçeneği sizi hemen heyecanlandırmasın. Bu versiyon sinema versiyonundan sadece 1 dakika daha uzun ve açılış jeneriği öncesinde yer alan ek sahneyi kapsıyor.

Görüntü: 2.35:1 Geniş Ekran. Son derece karanlık bir filme göre kusursuz bir transfer. Derin siyahlarda puslanmalar, grileşmeler ve kumlanmalar yok. Çok iyi.
Ses: Dolby Dijital 5.1. Pazarda satışları olumlu etkileyerek talep gören ve benimsenen Türkçe dublaja disk alanında yer açabilmek için DTS'den feragat edilmiş. Hareketli sahnelerdeki alt frekans efektlerinin doygunluğu ve sarsıcı etkisi iyi. Diyaloglar kayıplara uğramıyor, doğal ve anlaşılır. Çevreleme etkisi de başarılı. Genel olarak filmden beklentilerinizi rahatlıkla karşılıyor.
Ekstralar: Yapım belgeselleri üç ana başlık ve yedi alt başlığa bölünmüş. İçerikleri şu şekilde. Hikayenin oluşturulması ve Anderson'un resimli taslaklar üzerinden yaptığı açıklamalar, Tom Woodruff'un sunumuyla atölye çalışmalarından görüntüler. (26 dk.) Mekanik efektler deneme çekimleri. (7 dk.) Oyuncularla söyleşilerin ve set görüntülerin yer aldığı standart yapım belgeseli. (60 dk.) Set tasarımı. (7 dk.) Plastik efektlerin yapımı. (15 dk.) Tünelden kaçış sahnesinin analizi. (4 dk.) Dijital efektler. (30 dk.) Çizgi roman serisine ayrılmış ekte Dark Horse çizerlerinin söyleşilerine yer verilmiş. (11 dk.) Todd McFarlane ise kendisine ayrılan ekte markalaştırdığı figür tasarımlarına değiniyor. Eklerde Türkçe altyazı yok.
Diğer: Yönetmenin yorumuyla da izlenebilen 11 silinmiş sahne. (9 dk.) Resimli taslak galerileri. Anderson, Henriksen, Lathan, Alec Gillis, Tom Woodruff ve John Brum'un yorum seçenekleri. Sürpriz yumurta. (bkz. Teknik Servis köşesi)
FİLM: ●●
DVD: ●●●●
Bunu Sevdiyseniz Deneyin:
"Predator 2" (1990)
Los Angeles'ta Yautja avı.

Metallica: Some Kind of Monster / 2004

Y: Joe Berlinger, Bruce Sinofsky
O: James Hetfield, Lars Ulrich, Kirk Hammett, Robert Trujillo, Bob Rock
Bölge: 2   141 dk. (2 disk)
Türkçe altyazı
Paramount / Palermo

Metallica'nın dolaysız öfkesi, 20 yıl içinde onlara 100 milyona yakın albüm sattırdı. Dünyanın gelmiş geçmiş en prestijli heavy-metal grubu ünvanına başyapıtları "Master of Puppets"dan itibaren hak ederek adım adım ulaşırlarken egoları da kaçınılmaz biçimde büyüdü de büyüdü. Ulrich'in muazzam egemen egosunun ettikleri, müzik dünyasına sık yansıyan bir olguydu zaten. Gitaristleri Dave Mustaine'in ardından, bu egodan nasibini alan en son kişi basçıları Jason Newsted oldu. Newsted'in ayrılması grup için ciddi bir çözünmenin başlangıcıydı. Bankada zilyonlar birikmişken, kendileri çoluk çocuğa karışıp kırklı yaşları devirmeye başlamışlarken 20 yıl önceki üretken öfkeyi aynı içtenlikle korumakta haliyle zorlanıyorlar. Son albümleri "St.Anger"ın sancılı hazırlık sürecini konu alacak bir yapım belgeseli şeklinde başlayan bu film, işte bu çözünmenin - grup üyelerinin kendi deyimleriyle - perdeyi dış dünyaya tümüyle açışlarının öyküsü. Grup özellikle Hetfield ve Ulrich'in ben merkezciliğiyle giderek açmaza girince, futbol takımlarındaki benzer kişisel çatışmalara çözüm sağlayan uzman bir terapistten yardım alıyorlar. Deneyimli belgeselciler Berlinger ve Sinofsky de tüm süreci dijital kameralarıyla belgeliyorlar. Klip çekmemeleri bir yana, yıllarca TV'de röportaj dahi vermemiş bir grubun bu açıklığı kuşkusuz şaşırtıcı ve tarihi öneme sahip. (Mustaine ve Ulrich'in yüzleştikleri bölüm birçok rock severin nefesini kesecektir.) Menajerleri için Metallica'nın marka karizması en az bir 10 yıl daha altın yumurtlama potansiyeline sahip. Filmin öne çıkan amaçlarından biri de özellikle genç kuşak hayranların grup üyeleriyle geliştirdikleri duygusal bağları derinleştirmek, onların ilgisini daha sıcak ve canlı kılmak. Ama, örneğin Erhan Konuk'un TRT'de gecenin bir vakti ilk Metallica klibi "One"ı yayımladığı günün ertesinde okula sürünerek gitmiş, bugünün orta yaşa merdiven dayamış eski hayranları için biraz geç kalmış, yeni ve şaşırtıcı bir şey içermeyen, alabildiğine buruk bir tecrübeye dönüşmesi de kaçınılmaz. Kariyer cilalayan, ancak karşılığında öze dönük yıkıcılığını gösteren egoya dair eşi bulunmaz bir belge aynı zamanda. Bu açıdan, sadece grubun hayranlarına değil, psikolojiyle ilgilenenlere de şiddetle tavsiye olunur.

Görüntü: 4:3 Tam Ekran. DVD orijinal formatında. Arşiv görüntüleri dışında kumlanmalar ya da dijital kalıntılar bulunmuyor.

Ses: Dolby Dijital 5.1. Stüdyodaki çalışmalardan bol miktarda görüntü içeren filmin ses kayıtları başarılı; ancak bir Metallica konseri DVD'si gibi kulaklarınızın pasını atacak bir şölen beklememelisiniz.

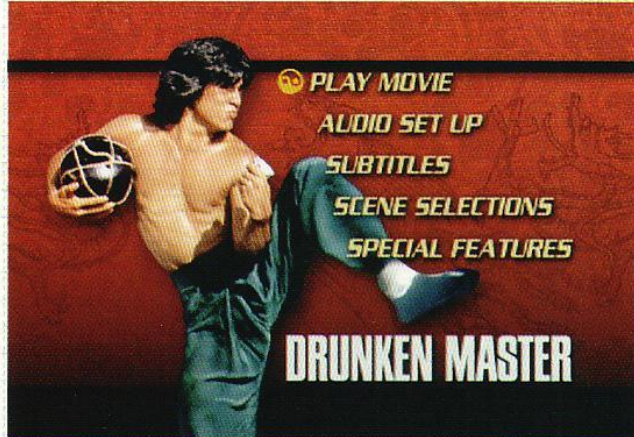
Ekstralar: Bazıları yönetmenlerin açıklamalarıyla da izlenebilen 41 silinmiş sahne içinde uzatılmış bölümler de var. (Örneğin, Mustain / Ulrich hesaplaşması) Silinmiş sahneler içinde en ilginci, Kirk'ün trafik okulu şarkısı. Bu sahneler iki bölümde toplanmış ve toplamda 138 dakika sürüyor. Tek eksikleri, tümünü oynatma seçeneğinin bulunmaması. Gala görüntüleri diskte ciddi yer tutuyor. Sundance Dünya Galası (5 dk.) uydu bağlantısıyla basın toplantısı (15 dk.) San Fransisco Film Festivali galası (11 dk.) New York Galası (6 dk.) ve Fan Kulüp özel gösterimi (4 dk.) görüntülerinde grup üyeleri ve yönetmenler izleyici sorularını yanıtlıyorlar. Eklerin tümünde Türkçe altyazı var.

Diğer: Müzik videosu "Some Kind Of Monster". Yönetmenlerin biyografileri.

FİLM: ✪✪✪✪
DVD: ✪✪✪✪

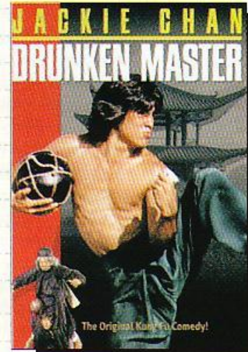
Bunu Sevdiyseniz Deneyin:
"The Osbournes: 1.Sezon" (2002) Rock'n Roll ailesi, apaçık yayında.

Drunken Master - Jui Kuen / 1978

Y: Yuen Woo Ping
O: Jackie Chan, Yuen Hsiao Tieng, Huang Cheng Li
Bölge: 2   106 dk.
Türkçe altyazı
Sony HE Türkiye

Bruce Lee'nin ölümünden sonra ciddi bir düşüşe geçen Hong Kong sinema sektörü kung-fu filmlerini yeniden cazip kılmak için çeşitli denemeler yaparken Jackie Chan de türe komedi unsuru katarak şansını deniyordu. İlk denemelerinde ciddi hüsran yaşayan Chan'in "Ayyaş Üstad" filmi ise beklenen silkinişi getirdi ve Chan'in kariyerine gerçek bir ivme kazandırdı. Uzakdoğu dövüş sanatları filmlerini sınıflandırmaksızın seven ve izleyen birçok kişi için bile Chan'in tarzı itici gelebiliyor. Ama türü seviyorsanız ve arşivinize katacağınız sadece bir tek Jackie Chan filmi olacaksa, o film bu olmalı. Chan, mevki sahibi babasını utandıran taşkınlıklar yapan bir delikanlı rolünde. Babasının sabrını taşırınca alkolik bir kung-fu ustasının gözetiminde eğitime veriliyor. Bu usta ona yedi sarhoş tanrının gizli sırrını öğretecek ama o vakte kadar da kök söktürecektir. Filmin silme dövüş sahneleriyle dolu olduğunu söylemeye gerek yok. Yönetmen ise dövüş sanatları koreografilerinin usta ismi Yuen Woo Ping. "Matrix" ve "Kaplan ve Ejderha" gibi filmlerden sonra Hollywood'un en aranan isimlerinden birisi haline gelen Woo Ping'in akıcı ve dans tadındaki koreografilerini izlemek gerçekten keyifli.

Görüntü: 2.35:1 Geniş Ekran. Sivrisinek tabir edilen dijital kalıntılar dışında temiz bir transfer sayılabilir. En azından renkler canlı ve atlamalara rastlanmıyor. Kumlu görünüm ise asgari düzeyde.

Ses: Mono. Diskte özgün Mandarin dublajı var; ancak ses kayıtlarındaki bazı kayıplar nedeniyle onarılamayan kısımlarda İngilizce dublajla yamalar yapılmış. Seslendirmenin çok kısa bir süreliğine arada sırada İngilizce'yle Mandarin dili arasında gidip gelmesi diskteki ya da oynatıcınızdaki teknik bir sorundan kaynaklanmıyor diyerek uyaralım. Yine de püristler bu ayrıntıyı can sıkıcı bulabilir.

Ekstralar: Fragmanlar ve sesli yorum seçeneği.

FİLM: ✪✪✪
DVD: ✪✪

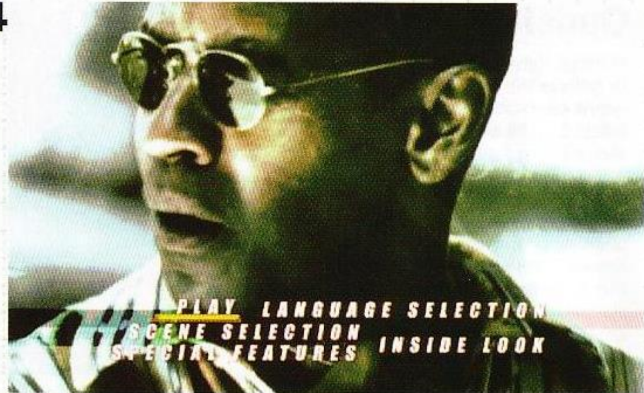
Bunu Sevdiyseniz Deneyin:
"Iron Monkey" (1993) Woo-Ping tam formunda.

Man On Fire - Gazap Ateşi / 2004

Y: Tony Scott
O: Denzel Washington, Dakota Fanning, Christopher Walken, Giancarlo Giannini, Radha Mitchell, Marc Anthony, Mickey Rourke
Bölge: 2 140 dk.
Türkçe altyazı / dublaj
20th Fox / Tiglon

Hollywood'dan aldığımız verilere göre Meksika'da saat başı insan kaçırılıyor ve bunların pek azı, fidye ödense bile, sapasağlam geri dönmeyi başarıyor. Çetecilerin gözde hedefi olan zengin ailelerin ihtiyaçlarını karşılayacak silahlı muhafızlar, böyle bir ortamda iş sıkıntısı çekmiyorlar. Ne var ki işinin ehli ve güvenilir birisini bulmak zor. Ordu ve CIA siciliyle göz kamaştıran John Creasy (Washington) bu sayılı kişilerden birisi; ancak alkol sorunu var ve intihar eğilimli. Bu da potansiyel müşterilerine sudan ucuz fiyata üstün yeteneklerini, riskleriyle birlikte, kiralama imkanı tanıyor. Çok yakın arkadaşının ricasını kırmayarak 9 yaşındaki Pita'yı koruma görevini üstelenen John, üstün çabasına rağmen onun kaçırılmasını engelleyemiyor; bundan sonrası ateşli bir intikam öyküsü. John, kanun güçlerinin bile ilişmekten korktuğu sırtı sağlam suç çetesini karşısına alıyor... İntikamcı karakterlerin şu sıralar çok sevdiği replik "İntikam soğuk yenen bir yemektir." John'un diline de pelesenk. Reklam filmi ve video klip estetiğini sinemaya en iyi uygulayan sayılı isimlerden birisi olan Scott, yormak pahasına da olsa takipçilerini hayal kırıklığına uğratmıyor; ancak "Oldboy" ve "Kill Bill" gibi katran karası intikam öykülerini gördükten sonra Brian Helgeland'ın intikam senaryosunu ne kadar etkileyici bulacağınız tartışılır. Irak savaşı itibarıyla dünya izleyicilerinin bilinç altını didikleme işini azıya alan Hollywood, burada geleneği bozmuyor. "Mermi yalan söylemez!" sloganına dikkat! Yoksa biz mi çok işkilliyiz?

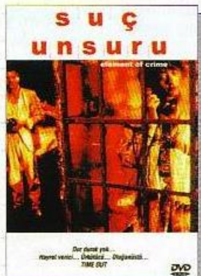
Görüntü: 2.40:1 Geniş Ekran. Yüksek renk karşıtlığının egemen olduğu sahneler transferden kaynaklanabilecek herhangi bir kusur göstermiyor. Mükemmel.
Ses: Dolby Dijital 5.1. Kuşatıcı etki ve doygunluk gereken ölçülerde. Derin basların dengeli ve etkili kullanımı dikkat çekiyor. Hiçbir pürüzü yok ve bir hayli tatmin edici.
Ekstralar: 15 silinmiş sahne dilenirse yönetmenin açıklamaları eşliğinde izlenebiliyor. Bu sahneler arasında ses efektleri tamamlanmamış bir çatışma sahnesi ve alternatif son da bulunuyor. Alternatif son, mevcut sondan daha gösterişli ve esprili; ancak yönetmen - kendi deyimiyle- aslen ne kadar duygusal olduğunu göstermek için, fikri Washington'a ait olan bu finali son kurguya dahil etmemiş. Türkçe altyazı yok. (31 dk.)
Diğer: Yönetmenin yorumu. De Niro ve Fanning gerilimi "Hide & Seek" filminin fragmanı.
FİLM: ✪✪
DVD: ✪✪✪
Bunu Sevdiyseniz Deneyin:
"Revenge" (1990)
Costner, sıcak yemeğe hasret.

Element of Crime - Suç Unsuru / 1984

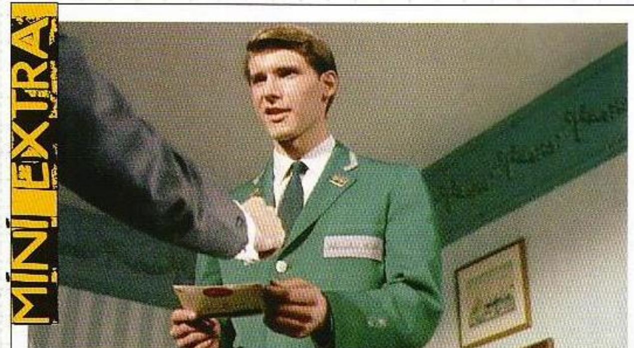
Y: Lars Von Trier
O: Michael Elphick, Esmond Knight, Me Me Lai, Jerold Wells
Bölge: 2 99 dk.
Türkçe altyazı / dublaj
1 Film

Trier'in ilk filminin basitçe özetlenebilecek bir konusu var. Loto bileti satan kızları vahşice öldüren bir seri katilin izini bulmak üzere Avrupa'ya gelen bir polis memuru, meslek hayatında iz bırakmış "Suç Unsuru" adlı kitabın öğretilerinden yola çıkarak katilin ruh halini keşfetmeye çalışıyor, bu sayede onu yakalamayı umuyor. Basitçe özetlenebilmesine, hatta kara film geleneğinden beslenmesine rağmen, basit bir film değil. Trier'in birbirine bağlı Avrupa filmlerinin ilk karakteristiklerini ortaya koyan bu önsöz yine etkileyici bir dış sese sahip. Hem seyirciyi dışarıda bırakması hem de puslu atmosfere etkisiyle, "Suç Unsuru"nun bir uyutum oturumunu andırdığını söylemek mümkün. Klasik öykü anlatımı kuralları dahilinde birbirlerinden kopuk, kabusvari görüntüler büyüleyici bir sinema uygulayımı ve kurgu çalışmasıyla biraraya geliyor. Deneysel filmlerin bencil kişiselliğine rağmen bu tür filmlerde az rastlanır bir başarıyla ilham vermeyi de başarıyor. Bir Lynch filmi gibi kendisini okutmak istiyor; ama öyle kendisini hemencecik ele vermeye yanaşmayacak kadar da ketum. Sık sık tekrarlanan kimi öğelerin - rüzgar ve kırılan camlar - ne anlama geldiğini bilmek için yönetmenin kafasının içinde olmak gerekiyor ancak. Seri katil gerilimleri içinde en özgün ve en sıradışı örneklerden biri, hiç şüphesiz.

Görüntü: 1.85:1 Geniş Ekran. Son derece karanlık ve zorlayıcı görüntü çalışması, yüksek renk karşıtlığı ve renk filtreleri nedeniyle hafif kumlu görünüme sahip. Derin siyahlarda puslanma ve grileşmelerin olmaması sevindirici. Dijital kalıntılar da asgari düzeyde seyrediyor.
Ses: Dolby Dijital 2.0. Ses miksi yapay çevrelemeye iyi yanıt veriyor. Diyaloglar kulağa dolgun ve net gelirken kayıplara uğramıyor.
Ekstralar: Yok.
FİLM: ✪✪✪✪
DVD: ✪✪
Bunu Sevdiyseniz Deneyin:
"Europa" (1992)
Ondan geriye say, Avrupa'dasın.

MINI EXTRA

Dead Heat on a Mary Go-Round (1966)
Dakika: 00:32:00
Harrison Ford'un Han Solo karakteriyle bir sinema ikonuna dönüşmesine daha yıllar var ve kendisi bu ağır kanlı soygun filminde, 24 yaşındaki haliyle ilk defa sinema perdesinde görünüyor. Rolü o denli kısa ki jeneriklerde adı bile geçmiyor.

Ondskan - Şeytana Karşı (2003)

Y: Mikael Hafström
O: Andreas Wilson, Linda Zilliacus, Henrik Lundström, Gustaf Skarsgard
Bölge: 2 109 dk.
Türkçe altyazı / dublaj
1 Film

Ortaokul ve lise çağında, en sessiz sakin öğrencilere bile çatan akran terörüyle tanışmamış insan çok azdır. Konsey adıyla anılan ve erkek öğrenciler arasında gerçekleşen bu gruplaşmalar, yırtıkların pısırıklara eziyet ettiği eşek şakalarıyla beslenmekle birlikte, aynı nedenle okul idaresi tarafından da görmezden gelinir. Büyüme çağındaki bir oğlan çocuğu güç dengeleriyle ilk kez gerçek anlamda bu şekilde tanışır. Ya kişilik ezen kişiliksizlerin saflarında duracaktır (hangi kisveye bürünürse bürünsün şiddeti kullanmayı yeğlecektir) ya da ezilmeye (şiddete karşı pasif direnişe) devam edecektir. Konsey toplantıları ve estirdikleri terör, şu sıralar herkesin konuşmayı çok sevdiği komplo teorileriyle ya da gizli örgütlerle alakalı bir şey değil.

1950'lerin ortasında İsveç'teki yatılı erkek okullarından birinde bu tür bir konseyin avucuna düşen Erik'in bu filmde işlenen hikayesinin, ne denli inanılmaz görünürse görünsün, gerçek dışı olmadığı gibi... Erik, küçük yaşlardan beri üvey baba şiddetiyle büyümüş bir çocuk. En son gönderildiği yatılı okul onun son umudu. Ne var ki burada da garip bir sınıf ayrımı var. Üst sınıf öğrencileri alt sınıf öğrencilerine diledikleri yapmakta serbestler. Onlara karşı koymak okuldan atılmak demek. Erik, neredeyse öz ezimci bir tavırla, pasif bir direnişe girişerek "çaylak öğrenci" sıfatından bir süre sonra kurtulabileceğini düşünüyor. Ama günler geçtikçe şiddete karşı şiddet uygulama isteği daha da ağır basan bir tercihe dönüşüyor...Filmin en çarpıcı yanı, şiddetin kaçınılmaz bir eylem değil, bir tercihin sonucu olduğunun altını çizerek olgun bir tavır benimsemesi. Yatılı erkek okullarında sadece şiirler okuyup, öğretmenlerinin arkasından zırlayan öğrenciler olduğunu düşünenler hala varsa, tüm romantik örnekleri bir kenara bırakmalarının ve biraz büyümelerinin zamanı geldi.

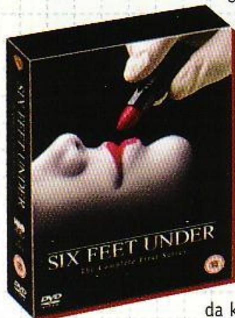

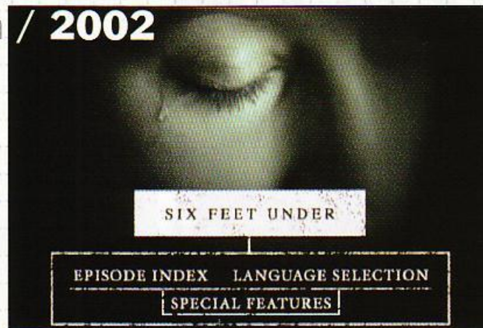
Görüntü: 1.85:1 Geniş Ekran. Kusursuz.
Ses: DTS. Ses kuşağı çok hareketli değil. Bu yüzden kuşatıcı etkiyi yoğun biçimde hissedemiyorsunuz. Sesin ön kanallarda odaklandığı belirgin. Diyaloglar temiz ve net.
Ekstralar: Yok.
FİLM: ✪✪✪✪
DVD: ✪✪
Bunu Sevdiyseniz Deneyin:
"Das Experiment" (2001)
Şiddet oyuna gelmez.

Six Feet Under: 1. Sezon / 2002

Y: Çeşitli
O: Peter Crause, Michael C. Hall, Frances Conroy, Rachel Griffiths
Bölge: 2 693 dk. (5 disk)
Türkçe altyazı
HBO / Tiglon

"Amerikan Güzeli" yazarı Alan Ball imzasını taşıyan bu diziyi büyük bir heyecanla sayfalarımıza konuk etmemizin üzerinden tam 2 yıl geçmiş. O günden bu yana dizi Emmy ödüllerinin bir kaçını toplamakla kalmadı, dördüncü sezonunu da geride bıraktı. Cenaze işleriyle uğraşan bir aileyi konu alan serinin karakterleri birbirlerinden ilginç. Baba mesleğini ta en başından beri başarıyla yürüten ve bıçkın bir polisle aşk yaşayan, evin en küçük oğlu David, nevrotik anne Fisher, erkek kardeşine yardım etmeye çabalarken ortalığı iyice karıştıran kronik mutsuz ağabey Nate, uyuşturucu sorunu yaşayan kızkardeş Claire. Her bölüm irkiltici bir ölüm sahnesiyle açılsa da kara komedi sularında gezen bu çarpıcı dizi, sadece ölüm kavramını değil ölüm merasimlerini de ti'ye alan cüretkar ve yaratıcı hamlelere sahip. TV dizileri Batı'da VHS formatının yaygın olduğu dönemde de sezonlar halinde yayımlanırdı. Ancak DVD formatının, özellikle istediğiniz bölüme anında geçiş yapma imkanı tanıyan, daha pratik bir kullanım sunması sayesinde dizi izlemek için en cazip ortam yine bu setler oldu. Özellikle en önemli gelir kaynaklarından taviz vermek istemeyen TV kanalları reklam bombardımanı altında olunca aksi düşünülemez. Ülkemizdeki kanalların bir de RTÜK çekici altında ezildiğini düşünürseniz, farklı olandan korkan her zihniyetin şimşeklerini çekme potansiyeline sahip bu diziyi keşfetmek için en iyi seçenek, DVD ortamının özeline sığınmak yine. Özgün TV dizilerinde HBO şimdilik rakipsiz. Six Feet Under ise tartışmasız bir başyapıt! Kaçırmayın.

Görüntü: 1.33:1 Tam Ekran. HBO'nun standartlara uygun DVD transferi yerli yerinde. Tam Ekran formatı nedeniyle bazen grenlenmelere rastlanabiliyor, ancak oldukça iyi.
Ses: Dolby Dijital 5.1. Diyaloglar kulağa dolgun ve net geliyor. Doğal ayrıntılar ve çevreleme etkisi başarılı.
Ekstralar: 1. ve 13. bölümleri Ball'un yorumlarıyla izlemek mümkün. 20 dakikalık yapım belgeselinde oyuncularla yapılmış söyleşiler var. Sıradışı jeneriklerin yapımına ilişkin 15 dakikalık bir yapım eki de bulunuyor. Pilot bölüme ait bir çıkarılmış sahne (2 dk.) dilenirse iki yorum seçeneğiyle izlenebiliyor ve filmin tema müziğini iki farklı yorumla bağımsız dinleyebileceğiniz bir seçenek bulunuyor. Eklerde Türkçe altyazı yok.
FİLM: ✪✪✪✪✪
DVD: ✪✪✪
Bunu Sevdiyseniz Deneyin:
"Angels in America" (2003)
Elçi, AIDS çağına geldi!

TEKNİK SERVİS

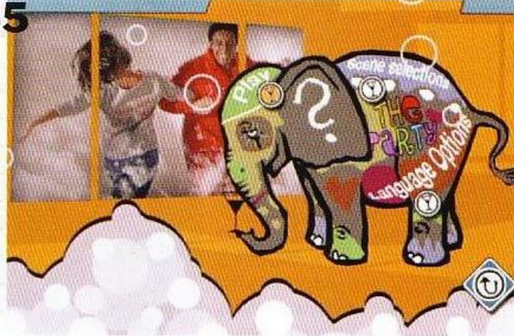
İnanılmaz Aile DVD'sinin sürpriz yumurtaları biraz sabır, biraz da el çabukluğu gerektiriyor. Beş yumurtanın hepsi ikinci diskte yer alıyor ve aynı yöntemle ulaşılıyor. Temelde yapmanız gereken, menülerde ekranın sağ üst köşesinde bir robot ikonu yanıp sönmeye başlayana kadar beklemek. Sonra çabucak yukarı ok tuşuna basıp bu ikonu aktif hale getirmek (beyaz renk alıyor) ve OK/Enter tuşuna basmak. Bu ikonlara çıkarılmış sahneler menüsünde, ana menüde, kamera arkası menüsünde, "Daha fazla inanılmazlar yapılısı" menüsünde ve tanıtım menüsünde rastlayabilirsiniz. Sürprizler, sizi esprili klipler, söyleşiler ve silinmiş sahnelerle ödüllendirecek. Bir püf noktası: menü ekranlarında genellikle en üstteki başlığın üzerinde hazır beklerseniz ikonu yakalamanız daha kolay olacaktır.

Alien Vs. Predator'da yer alan sürpriz yumurta ise ikinci diskte yer alıyor. "Pre-Production" menüsüne girip "ADI Workshop" başlığı üzerindeyken sağ ok tuşuna basın. Kırmızı ikon belirince OK/Enter tuşuna basın. Tom Woodruff'un yer aldığı 9 dakikalık garip bir videoyla karşılaşacaksınız.

Tiglon, daha önce vanilya baskıları yayımlanmış bazı DVD'lerin iki disklik özel setlerini bu yılki programına dahil etti. Bu filmler arasında Conan The Barbarian, Daredevil, Predator 2, Abyss gibi yapımlar bulunuyor. Road to Perdition, Fight Club, The Beach, 28 Days Later, Edward Scissorhands, X-Files: The Movie, The Fly, Chariots of Fire da özel versiyon baskılarıyla çıkması planlanan filmler arasında. Uzun zamandır beklenen Türkçe dublajlı Titanic DVD'si ise bu yıl raflarda yerini alacak.

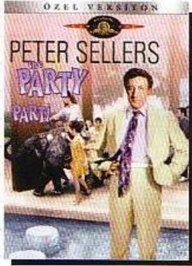
Eğer ülkemizde yayımlanan bazı DVD'ler karşısında sık sık "Daha önemli filmler dururken bu filmin yayımlanması gerçekten gerekli miydi?" hayıflanması yaşayan kolleksiyoncu sinemaseverlerden iseniz, bir önerimiz var. Önümüzdeki aylardan itibaren bu sayfalarda "En Çok İstenenler" adlı bir köşeye yer vereceğiz ve bu köşe sizlerin gönderdiği listelerden derlenecek. Hem sayfalarımızı destekleyerek yakından takip eden sektörün dikkatini çekeceğiz ve onlara birinci elden, yani arşivcilerin dilinden klavuzluk etmiş olacağız, hem de belki de pek çok okuyucumuzun uzun bekleyişleri bu sayede sona erecek. Bunun için Türkiye'de Türkçe altyazılı veya dublajlı yayımlanmasını istediğiniz DVD'lerin, önem sırası gözetmeden hazırladığınız küçük bir listesini, konu başlığına "en çok istenenler" yazarak, sanatel@superonline.com adresine göndermeniz yeterli.

The Party - Parti / 1965

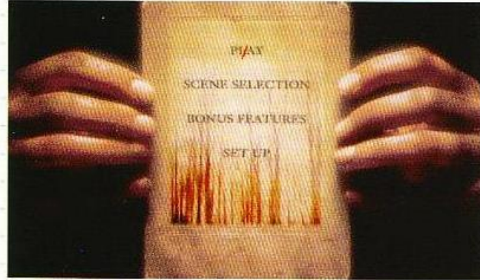
The Party - Parti / 1965
Y: Blake Edwards
O: Peter Sellers, Claudine Longet, Marge Champion
Bölge: 2 103 dk. (2 disk)
Türkçe altyazı
MGM / Tiglon

Sellers'ın komedi başyapıtlarından Parti, yönetmen Edwards'ın bir sessiz film denemesi gerçekleştirme isteğiyle başlamış bir proje. Tümüyle doğaçlamaya dayalı çekilecek filmin senaryosu, sessiz komedi senaryolarında olduğu gibi, bir taslak şeklinde hazırlanmış, hatta çekimler bu şekilde başlamış. Ancak Edwards'ın tetiklemeleriyle coştukça coşan Sellers, canlandırdığı karakterin mutlaka birkaç laf etmesi gerektiğinde diretince film yine sesli çekilmiş. Çok az diyalog içermesi ve sahnedeki her şeyi mizaha dahil edişiyle film sessiz sinemaya hala çok yakın duruyor. Bir Hollywood yapımcısının lüks villasında gerçekleştirilen partiye kazara davet edilen Hint asıllı oyuncu Hrundi Bakshi, en son bir film setini mahvetmesi nedeniyle kara listeye alınmış bir sakarlık abidesi. Bu partiyi de kısa sürede keşmekeşe sürüklemesi kaçınılmaz, tabii. Tek bir büyük kapalı mekanda geçmesine rağmen su gibi akan bu komediyi Sellers hayranları çoktan arşivine katmıştır ama biz onu yine de şablondan uzak komedi filmlerinde hazırlıksız yakalanmayı seven tüm sinemaseverlere şiddetle tavsiye ediyoruz.

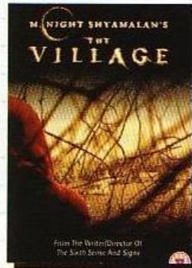
Görüntü: 2.35:1 Geniş Ekran. Yenileme işlemi epey başarılı. Dijital kalıntılara neredeyse hiç rastlanmıyor. Bir iki sahne haricinde puslanmalar yok. Görüntü transferi, olabilecek en temiz haliyle kesinlikle keyif kaçırmıyor.
Ses: Dolby Dijital 5.1. Müziklere yapay çevreleme etkisi verilmiş. Bunun dışında ses kuşağı ön kanallarda odaklanıyor. Diyalogların uzaklaşma eğiliminde olmaması ve kayıplara uğramaması dikkat çekici.
Ekstralar: Kadronun hayatta olan üyeleriyle yapılmış söyleşileri içeren 24 dakikalık retrospektif ekte Edwards'ın anıları ağır basıyor. Doğaçlama nedeniyle sette geliştirilen özel tekniğe ise ayrı bir ekte ışık tutuluyor. (16 dk.) Sellers'ın TV için verdiği uzun soluklu bir röportaj nedense üçer dakikalık kliplere bölünmüş. 9 başlığa bölünen bu alıntıların tamamı 21 dakikayı buluyor. Daha önce Pembe Panter setinin bonus diskinde yer alan ve Sellers'ın oynadığı banka reklamlarının üçü yine karşımıza çıkıyor. Eklerde Türkçe altyazı yok.
Diğer: Afiş çalışmalarının da yer aldığı fotoğraf galerisi ve fragman.
FİLM: ✪✪✪✪
DVD: ✪✪✪
Bunu Sevdiyseniz Deneyin:
"A Shot In The Dark" (1964)
Sellers gizemli cinayeti çözüyor.

The Village - Köy / 2004

Y: M. Night Shyamalan
O: Joaquin Phoenix, Adrien Brody, Bryce Dallas Howard, William Hurt, Sigourney Weaver
Bölge: 2 108 dk.
Türkçe altyazı / dublaj
Touchstone / Tiglon

Orada bir köy var uzakta ve o köy ezelden beri ormanda yaşadığı iddia edilen korkunç yaratıklarla garip bir anlaşma içinde. Ormana kimse girmese de, yaratıkları kimse görmese de onlar orada. Ama bir gün aralarındaki anlaşma bozuluyor...Shyamalan, yeni filminde bir "korkan insanlar dramı" kotarırken tavrını tür sinemasına yakın durarak belirliyor; ama türün alışageldik kurallarına çok sadık kalmıyor. Korku, yönetmenin film boyunca kullandığı bir metafor sadece. Shyamalan'ın en önemli kusuru, hikayelerini sadece sonları için filme çekmesi. İki ucu doldurmaya çalışırken de sürekli "mış gibi" yaparak türü sevenleri bir anlamda sömürüyor ve bazıları için hayal kırıklığı kaçınılmaz oluyor. Orta çağ dönemi gotik atmosferi, ormandaki yaratıklar, masum bir aşk öyküsü ve ketum karakterler, epey cazip bir bileşim gerçekten. Ancak bu bileşimin herkeste aynı heyecanı verici sonucu doğurmadığını ve yönetmenin, özellikle Batıda, "Altıncı His" sonrası kariyerinin en kötü eleştirilerine bu filmle ulaştığını hatırlatalım.

Görüntü: 1.85:1 Geniş Ekran. Filmin toprak rengi tonları mükemmel bir transferle ekrana taşınıyor. Siyah derinliği de aynı ölçüde kusursuz. Birinci sınıf.
Ses: Dolby Dijital 5.1. Kuşatıcı etki çok başarılı. Tekinsiz seslerle dolu ses kuşağının ürkütücü etkisini eksiksiz yansıtıyor. Diyaloglar son derece temiz ve doğal. Müzikler kulak dolduran bir derinlikle kanallara yayılıyor.
Ekstralar: Yapım belgeselleri 6 başlığa ayrılmış. Söyleşilerin ve kamera arkası görüntülerinin yer aldığı bu kısa ekler, yapım tasarımı, oyuncu seçimleri, ses kurgusu, kostüm ve özgün müzik çalışması gibi alanlara değiniyor. (25 dk.) 4 silinmiş sahnenin niçin silindiklerini yönetmenin açıklamaları sayesinde öğrenmek mümkün. (11 dk.) 5 dakikalık bir başka ekte, Bryce Dallas Howard, filmden klipler eşliğinde sette tuttuğu güncesinden parçalar okuyor. Ev sineması bölümünde ise Shyamalan'ın çocukken çektiği ev videolarından biri yer alıyor. Indiana Jonesçuluk oynayan küçük Shyamalan'ın filmi 3 dakika uzunluğunda ve DVD eklerinin çöplükten başka bir şey olmadığını iddia edenlerin ekmeğine yağ sürecek türden. Eklerde Türkçe altyazı var.
Diğer: Fotoğraf galerisi.
FİLM: ✪✪
DVD: ✪✪✪
Bunu Sevdiyseniz Deneyin:
"Uzumaki" (2002)
Bu da doğa üstü olaylarla boğuşan bir Japon köyü.

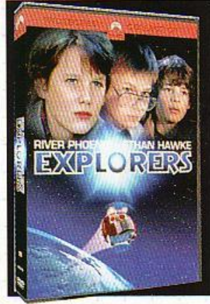
YENİLER

1.BÖLGE
www.amazon.com
Bear Cub - 10 Mayıs
The Entity - 3 Mayıs
Samaritan Girl - 10 Mayıs
Scrubs: 1. Sezon - 17 Mayıs
Tarnation - 17 Mayıs
Turk 182 - 3 Mayıs

TÜRKİYE
The Forgotten
Ocean's Twelve
Moonwalker
The Clearing
Powaqqatsi
Commando
Criminal
The Bodyguard: SE
National Treasure
De-Lovely
Candyman
Bridget Jones II
Casino: SE
Money Pit
House of Sand & Fog
Bad Santa
Fist of Fury
Big Boss
Elephant
Lemony Snicket's Series
Wimbledon
Open Water
SAW
Species 3
Amityville Horror
Daredevil: Özel Versiyon
THX 1138
Büyü
300 Spartans
Twin Peaks: 1. Sezon
Coupling (UK): 1. Sezon
Koyaanisqatsi
Ve Tanrı Kadını Yarattı
Fellini: 4 Başyapıt Set
Shattered Glass
Trixie
Angels of Apocalypse
Cotton Mary
Wrong Turn

GELECEK SAYIDA:
THX 1138
The Forgotten
Coupling: 1 Sezon
Daredevil: SE

Explorers (1985)
102 dk. - Palermo
1.78:1 - DD 5.1 - T.A.

Ezeli çocukluk düşü: Uzay gemisi yapıp galaksiler arası yolculuğa çıkmak! Kilerde Alman teknolojisiyle donatılmış bir laboratuvarınız, IQ'su tavana vurmuş bir okul arkadaşınız, 128K hızında bilgisayarınız ve rüyalar vasıyatısıyla uzay gemisi planlarını yollayan uzaylı dostlarınız varsa, bu mümkün. 80'lerin tipik Pazar sabahı çocuk filmlerinden biri. Ethan Hawke ve River Phoenix'i en tıfıl halleriyle izlemek bile yeterince eglenceli. Yönetmen Joe Dante. Tron ardılı özel efektler ILM'ye, plastik efektler ve makyajlar ise Rob Bottin'e ait.

Ekstralar: İki silinmiş sahne. (4 dk.)
Film: ✪✪✪ **Görüntü:** ✪✪✪ **Ses:** ✪✪✪✪
Ekstra: ✪✪

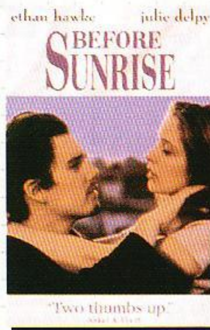
Hysterical Blindness - Aşkın Gözü Kördür (2002)
99 dk. - Tiglon
1.78:1 - DD 2.0 - T.A.

Yıl 1987. Debby ve Beth, her akşam aynı bara giderek doğru erkeği bulmaya çalışan kanka kızlar. Biri annesiyle yaşıyor, diğeri ise çocuklu. Önce aynı erkeğe göz dikiyorlar; sonra biri pes edince öteki tek gecelik bir ilişkiyi kalıcı kılmak için çırpınıp duruyor. Mira Nair'in yönettiği bu HBO yapımı TV filmi, orijinal ve Türkçe adının işaret ettiği mecaz üzerinde yoğunlaşıyor. Uma Thurman ve Gene Rowlands'a Altın Küre ve Emmy ödülleri kazandırmıştı.

Ekstralar: Yönetmenin yorumu.
Film: ✪✪ **Görüntü:** ✪✪✪✪ **Ses:** ✪✪✪
Ekstra: ✪✪

Before Sunrise - Gün Doğmadan (1995)
97 dk. - Tiglon
1.85:1 - DD 2.0 - T.A.

Paris'e giden bir trende tanışan biri Avrupalı diğeri Amerikalı iki genç, kurdukları muhabbetin tren duraklarıyla bölünmesini istemiyor ve Viyana'da kendilerini trenden atıkları gibi birbirlerini derinlemesine tanımaya koyuluyorlar. İçlerinden biri sabah uçağıyla ülkesine döneceği için kenti ve dostluklarını sadece bir geceliğine paylaşacaklardır...Genç kuşağın romantik düşünürü Richard Linklater'ın şöhretini kuran film; çağrışımlarla dolu, alabildiğine sempatik ve içten bir çağlayan. İnsanı ilk fırsatta bir Avrupa seyahatine yollayabilecek kadar da baştan çıkarıcı, melankolik. Hakiki aşk filmlerini mumla arıyorsanız, arşivinizde mutlaka bulunmalı.

Ekstralar: Yok
Film: ✪✪✪✪ **Görüntü:** ✪✪✪✪ **Ses:** ✪✪✪
Ekstra: ✪

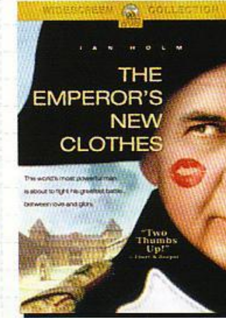
Before Sunset - Gün Batmadan (2004)
77 dk. - Tiglon
1.85:1 - DD 5.1. - T.A.

Gün Doğmadan'ın Jesse ve Celine'i, Viyana'da ayrıldıkları günden 9 yıl sonra Paris'te kavuşuyorlar. Jesse, ünlü bir yazar olmuştur. Celine ise müzikle de uğraşan bir akademisyen. Bir imza ve söyleşi günü sonrası biraraya gelen ikilinin, Jesse'nin uçağı - bu kez akşam - kalkmadan önce, birbirlerine soracakları pek çok sorusu bulunuyor. Richard Linklater'ın ilk filmini izlediyseniz, o filmin atmosferine ve sıcaklığına sahip olmasa da, bunu da mutlaka ve şiddetle görmek isteyeceksiniz. İyisi mi ikisini birden edinin.

Ekstralar: Filmin setinde. (10 dk.) Fragman.
Film: ✪✪✪ **Görüntü:** ✪✪✪✪ **Ses:** ✪✪✪
Ekstra: ✪✪

The Emperor's New Clothes (2001)
102 dk. - Chantier
1.85:1 - DD 5.1. - T.A.

Tarih kitapları, Napolyon Bonaparte'ın St.Helena adasına sürgüne gönderildiğini ve orada öldüğünü yazsa da Simon Leys'in romanı aksini söylüyor. Bu alternatif hikayede, Napolyon (Ian Holm) yeniden tahta geçmek için kılık değiştirerek ana vatanına doğru yola çıkarken, benzerini de yerine bırakıyor. Ancak işler tasarlandığı gibi yürümüyor ve gerçek Napolyon, sahte kimliğiyle Paris'te dul ve fakir bir kadına aşık oluyor...Filmin en akılda kalıcı yönü, çok iddialı olmasa da, Napolyon'u hasmetli iktidar adamı kimliğinden sıyırarak hoş, mizahi bir üslup yakalaması.

Ekstralar: Setten görüntüler. (5 dk.) Söyleşiler. (16 dk.) Standart yapım belgeseli. (4 dk.) Fragmanlar.
Film: ✪✪ **Görüntü:** ✪✪✪ **Ses:** ✪✪✪
Ekstra: ✪✪

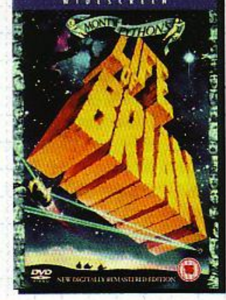
Dune (1994)
130 dk. - ANS
2.35:1 - DD 5.1. - T.A.

Frank Herbert'in klasik eseri, çok uzak gelecekte (11.000'li yıllar!) dört ırkın "Dune" adıyla anılan çöl gezegenindeki çok kıymetli baharat ve su için girdikleri savaşın fonunda bir mesih öyküsü anlatıyor. David Lynch, hacimli kaynak eseri daha da karmaşık bir hale getirmiş ve çevrildiği dönemde seyirciler filme nasıl bir tepki göstereceklerini bilememişti. Bugün tuhaf ve kusurlu bir kült kabul edilen filmle ilgili daha ayrıntılı bilgi için Ocak 2005 tarihli sayımıza bakabilirsiniz.

Ekstralar: Yok
Film: ✪✪ **Görüntü:** ✪✪✪✪ **Ses:** ✪✪✪✪
Ekstra: ✪

Monty Python's Life of Brian (1979)
90 dk. - Sony
1.85:1 - DD 5.1. - T.A.

İngilizlerin efsanevi komedi çetesi Monty Python'ın birçok kişiye göre en iyi filmi, tüm dinlere ve kaynağını İncil'den alan Hollywood imzalı tarihi epiklere yönelik anarşik bir taşlama. M.S. 33 yılında Kudüs'te bir yanlış anlama sonucu Mesih ilan edilen Brian, Romalılarla didişirken bir yandan da Mesih olmadığını ispatlamaya uğraşıyor. John Cleese, Terry Gilliam, Eric Idle, Michael Palin ve Graham Chapman kılıktan kılığa girerek neredeyse tüm anahtar rolleri kendileri oynuyorlar. Kafir taşlama ve gülme krizine yakalanmamaya çalışan Romalı muhafız sahneleri kaç defa izlerseniz izleyin, her seferinde güldürmeyi başarıyor.

Ekstralar: Fragmanlar.
Film: ✪✪✪✪ **Görüntü:** ✪✪✪ **Ses:** ✪✪✪
Ekstra: ✪

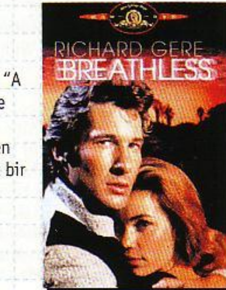
Fright Night (1985)
102 dk. - Sony
2.35:1 - DD 5.1. - T.A.

80'lerin ucuz fantastiklerinin en eğlenceli örneklerinden biri.Korku filmlerinden hoşlanan Charley'in hayatı, karşısındaki eve bir vampirin taşınmasıyla alt üst oluyor. Bu yakışıklı ve kibar adamın (Chris Sarandon) vampir olduğuna dair iddialarını ne kız arkadaşı, ne annesi ne de polisler ciddiye alıyor. O da çareyi gece yarıları TV'de ucuz bir korku gösterisi hazırlayan Peter Vincent'tan (Roddy McDowall) yardım istemekte buluyor. Tom Holland'ın yönettiği bu B filmi, Richard Edlund imzalı akılda kalıcı özel efektleri ve malzemeye esprili yaklaşımıyla hem bir hayli keyifli, hem de ucuzluğuna ve komikliğine rağmen ürkütücü.

Ekstralar: Filmografiler, fragman.
Film: ✪✪✪ **Görüntü:** ✪✪✪✪ **Ses:** ✪✪✪✪ **Ekstra:** ✪

Breathless (1983)
97 dk. - Tiglon
1.85:1 - DD 2.0

Jean-Luc Godard klasiği "A Bout De Souffle" 80'lerde Richard Gere ve Valerie Kaprisky'i biraraya getiren erotik potansiyeli yüksek bir filme dönüştürülmüştü. 1959 tarihli orijinal hikayenin sadece kaba çatısını kullanan bu yeni uyarlama, geri gösterim (back-projection) tekniğiyle çekilmiş cabrio sahneleriyle dolu ve bu da onu olduğundan çok daha eskimiş gösteriyor. Filmin gösterime girdiği yıl ülkemizde ateşli bir erotik film gibi tanıtılan dönemine denk geldiyseniz, nostalji tazelemek isteyebilirsiniz. DVD'de Türkçe altyazı yok.

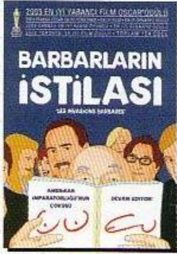
Ekstralar: Yok
Film: ✪ **Görüntü:** ✪✪✪ **Ses:** ✪✪
Ekstra: ✪

Shark Tale - Köpekbalığı Hikayesi (2004)
86 dk - Tiglon
1.85:1 - DD 5.1. - T.A.

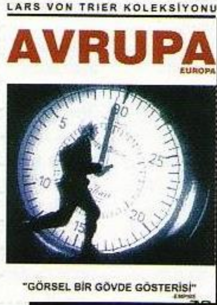
Kayıp Balık Nemo'nun büyük başarısı üzerine Dreamworks tarafından alelacele kotarılan bu su altı animasyonu, Nemo'nun aksine balık dünyasını fazlasıyla "insansılaştırılmış" biçimde aktarıyor. Öykü ise mafya filmleriyle zevzek aksiyonların bir karışımı. Şekerleme poşeti gibi rengarenk oluşuyla bu kez sadece çocuklarınıza tavsiye edebileceğimiz bir animasyon. Yetişkinler fazlasıyla itici ve zorlama bulabilir. Orijinal seslendirme kadrosunda Will Smith, Robert De Niro ve Martin Scorsese gibi isimler var.
Ekstralar: Yapım belgeselleri. (22 dk.) Oscar dans figürleri. Yazıcı çıktısı alınabilir sürprizler. Yapım hataları. (2 dk.) Etkileşimli galeriler. Film yapımcılarından sesli yorum.
Film: ✪✪ **Görüntü:** ✪✪✪✪✪
Ses: ✪✪✪✪ **Ekstra:** ✪✪✪

Les Invasions Barbares - Barbarların İstilası (2003)
95 dk. - Umut Sanat
2.35:1 - DD 5.1. - T.A.

Sulu göz olmayı kesinlikle reddeden bu "yakınlarıyla vedalaşan, geçmişiyle hesaplaşan kanser hastası baba" hikayesi Arcand'ın muhtemelen en iyimser ve en neşeli çalışması. Fazlasıyla geveze. Günlük hayatta "geyik muhabbeti" diye adlandırdığımız daldan dala konan muhabbetler, ahkam kesişler filmde bol bol yer alıyor. Şükür ki, kimi zaman didaktikleşmeleri dışında, rahatsız edici değiller. Özellikle orta yaş grubunun gönlünü fethetmeye yönelik çalışmasında, Arcand, 11 Eylül'e değinmeden durmuyor. Aklın ve sağduyunun yitirildiğine, uzun süre geri gelmeyeceğine dair tek karamsar bildirisine çözüm olarak da, doğruluğuna rağmen ister istemez naifleşen bir mesajla, kitap okumanın gerekliliğini savunuyor.
Ekstralar: Fragmanlar.
Film: ✪✪✪ **Görüntü:** ✪✪✪✪✪
Ses: ✪✪✪✪ **Ekstra:** ✪

Europa - Avrupa (1992)
108 dk. - 1 Film
1.85:1 - DD 2.0 - T.A.

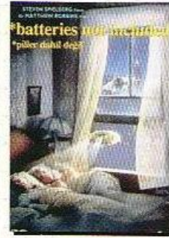
Lars Von Trier'in şanını köşe bucak yaymış benzersiz bir kara film. II. Dünya Savaşı'nın hemen ertesinde geçen bu casusluk öyküsü şaşırtıcı görsel üslubu, tazeliğinden hiçbir şey kaybetmemiş heyecan verici anlatımı, akıldan çıkmayan kabusvari atmosferiyle çağdaş sinemanın eşine az rastlanır özgünlükte mücevherlerinden biri. Cannes'da filme verilen "Özel Teknik Başarı" ödülünü Trier orkestra çukuruna fırlatmış ve ardından "birinci olamayacaksam diğer ödüller beni ilgilendirmez" türü demeçlerle ortalığı karıştırmıştı. Halen keşfetmediyseniz ve sinemanın sizi epeydir şaşırtamadığından yakınıyorsanız, aykırı dehanın dehlizleri sizi bekliyor. Arşivinizde mutlaka bulunmalı.
Ekstralar: Yok.
Film: ✪✪✪✪✪ **Görüntü:** ✪✪✪
Ses: ✪✪✪ **Ekstra:** ✪

Home On The Range - Kahraman İnekler (2004)
76 dk. - Tiglon
1.78:1 - DD 5.1 - T.A.

Güzide çiftliklerinin satılmasını engellemek için seferber olan büyükbaş kahramanlarımız, aranan bir kanun kaçağını meşhur ödül avcısından önce ele geçirmeyi başarabilirlerse bu amaçlarına ulaşabilecekler. Bremen Mızıkacıları'nın orasından burasından çekiştirilip esnetilmiş bu gelişigüzel uyarlaması, aynı zamanda Disney'in iki boyutlu animasyona veda filmi. Filmin bir jübileye yakışmayacak denli zayıf olduğu konusunda neredeyse herkes hemfikir. Roadrunner seriyallerinde bile bundan daha fazla espri, dinamizm ve yaratıcılık bulunduğunu düşünürseniz, katılmamak elde değil. Ne yazık ki sadece çocuklarınıza diyoruz, yine.
Ekstralar: 5 silinmiş sahne. (15 dk.) Yapım belgeseli (17 dk.) Şakalar. Hafıza Oyunu. Yodel belgeseli. (3 dk.) Sesli yorum seçeneği. Sanat tasarımı. (10 dk.) Kısa film: Üç Küçük Domuzcuk. (4 dk.)
Film: ✪✪ **Görüntü:** ✪✪✪✪✪
Ses: ✪✪✪✪ **Ekstra:** ✪✪✪

*** batteries not included - * piller dahil değil (1987)**
97 dk. - Tiglon
1.85:1 - DD 5.1. - T.A.

Bu filmde uzaylılar, elektrikle çalışan, metalle beslenen minik uçan cisim suretindeler. Mahallede süregiden inşaat çalışmalarına karşı köhne apartmanlarında direnen bir avuç insanın imdadına yetişiyorlar. Oğlunun ölümünden sonra gerçeklikle bağını koparan Jessica Tandy ve onun zorba inşaatçılara direnen emektar kafe işletmecisi kocası rolündeki Hume Cronyn, bir dönem sık sık yaptıkları gibi, bu yumuşak bilim kurguyu oyunculuklarıyla dolduruyorlar. Yapımcılığını Steven Spielberg'in, yönetmenliğini Matthew Robins'in üstlendiği bu sevimli bilim kurgu komedisinin senaryosunda sihirli Brad Bird dokunuşu bulunuyor.
Ekstralar: Fragmanlar.
Film: ✪✪✪ **Görüntü:** ✪✪✪✪ **Ses:** ✪✪✪
Ekstra: ✪

Hombre - Asi Kabadayı (1967)
102 dk. - Tiglon
2.35:1 - Mono - T.A.

1880'lerde geçen bu western hikayesi Apaçiler tarafından büyütülen John Russell'ın (Paul Newman) babasının arazisini satmak üzere yerli kılığından sıyrılıp birkaç zengin beyaz Amerikalıyla birlikte çıktığı uzun yolculuğu konu alıyor. Diğer yolcuların yerlilere karşı ön yargılı tavrı, John'u yol boyunca rahatsız eder; hatta onun posta arabasının dışında oturması için diretmeleri bardağı taşıran son damla olur. Bu sınıf ayrımcılığı, arabalarının bir haydut çetesi tarafından talan edilip yolcuların ölüme terk edilmesiyle alt üst olacaktır. Elmore Leonard'ın eserinden uyarlanan film, romantik veya epik westernlerin aksine kötümser yaklaşımı ve Newman'ın buz gibi anti-kahraman tiplemesiyle dikkat çekiyor. Yönetmen Martin Ritt.
Ekstralar: Yok.
Film: ✪✪✪ **Görüntü:** ✪✪✪✪✪ **Ses:** ✪✪
Ekstra: ✪

The River - Nehir (1984)
117 dk. - Tiglon
2.35:1 - DD 5.1. - T.A.

Garvey ailesi, nehir vadisinde yaşam mücadelesi veren bir avuç aileden biri. Bölgedeki nüfuzlu bir ziraat şirketi, vadiye baraj yapma planları dahilinde çiftlik sahiplerini baskıyla satın alıyor. Tom Garvey (Mel Gibson) ise inatla direnenlerin başını çekiyor. Bu gerginliğin şiddetli bir çatışmayla son bulması an meselesi; ve o an, nehrin taştığı gün gerçek anlamıyla patlak veriyor. Sanayileşme ve kapitalizmin toprakla geçimini sürdüren klasik toplum yapısına verdiği zararı özetleyen bu dramda, Gibson'a yine izlemesi çok keyifli Sissy Spacek eşlik ediyor.
Ekstralar: Yok.
Film: ✪✪✪ **Görüntü:** ✪✪✪ **Ses:** ✪✪✪
Ekstra: ✪

iki modern klasik

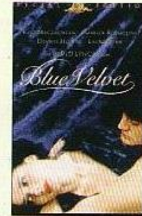
Barton Fink (1991)
114 dk. - Tiglon 1.85:1 - DD 2.0 - T.A.

Coen kardeşler filmografisinin doruk noktası, başarılı bir senaryo yazarı olan Barton Fink'in ısmarlama bir güreş filmi hikayesi yazmak üzere bir otele kapanmasının ve katmer katmer çözünen bu bilmeceyle birlikte kötülüğün sinsice ortaya çıkışına yazarın nasıl tanık olduğunu konu alıyor. Bugüne dek hiç kimsenin ortak bir okumaya varamadığı simgesel anlatımı ve metaforları, klasik kara film unsurlarını oya gibi işleyişi ile ders niyetine okutulabilen bir sinema tezi. John Turturro ve John Goodman'ın döktürdüğü filmin harlı finali ise bir kez görenlerin hiç unutamadığı türden. Altın Palmiye'yle taçlandırılmış bu halis başyapıt nihayet Türkçe altyazılı olarak ülkemizde.
Ekstralar: 8 silinmiş sahne. (12 dk.) Foto galeri.
Film: ✪✪✪✪✪ **Görüntü:** ✪✪✪✪ **Ses:** ✪✪✪ **Ekstra:** ✪✪

Blue Velvet (1986)
120 dk. - Tiglon 2.35:1 - DD 5.1.

Hikayenin çıkış noktası epey ilginç. Sıradan bir taşra delikanlısı, tanımadığı insanların hayatına burnunu sokunca adam kaçırma, uyuşturucu ticareti, gece hayatı ve sapkın cinsel deneyimlerle çevrelenmiş, şiddet ve seksle yoğrulmuş bir evrene dalıyor. Çoğu kez yoğun ve tarifsiz bir iç sıkıntısı veren gerçek üstü görüntüleri; gülünçlükle naiflik arasında gidip gelen, kasten yapılıp yapılmadığı hala şüpheli ayrıntıları ve diyalogları, apartman dairesinde geçen benzersiz tüyler ürpertici finali ile kolay yenilip yutulmayan zorlu bir deneyim. Kendinize meydan okumak isterseniz Lynch'in Mavi Kadife'yi kulağınıza sürtmesine izin vereceksiniz. DVD'de Türkçe altyazı yok.

Ekstralar: Retrospektif belgesel. (68 dk.) Silinmiş sahneler foto montaj. (10 dk.) Siskel ve Ebert'in filme dair öfkeli yorumları. (2 dk.) Fragmanlar. Foto galerileri.
Film: ✪✪✪ **Görüntü:** ✪✪✪
Ses: ✪✪✪ **Ekstra:** ✪✪✪

Söylesi: Senem Erdine
serdine@merkezdergi.com.tr

Burak Sergen

"İstanbul Kanatlarımın Altında" filminden beri beyazperdede görmeye başladığımız tiyatro sanatçısını geçtiğimiz ay Teoman'ın filmi "Balans ve Manevra"da izledik. Bugünlerde yeniden ilk filminin yönetmeni Mustafa Altıoklar'la çalışmaya hazırlanıyor.

Unutamadığınız filmler...
"Amadeus"la başlamak isterim. "Gangs of New York", "My Left Foot", "Pulp Fiction", "Godfather" serisi, "Rainman", "Ölü Ozanlar Derneği", "Olağan Şüpheliler", "Rezervuar Köpekleri", Stanley Kubrick'in bütün filmleri ama "2001: A Space Odyssey" beni ayrı etkilemiştir. "Guguk Kuşu", eskilere gidersek "West Side Story".

Hangi oyuncuları beğeniyorsunuz?
Gençlerden başlayayım istiyorsanız; Ray Liotta'yı çok severim, artık ihtiyarladı gerçi. Johnny Depp'in ileride çok daha iyi işler yapacağını düşünüyorum. Keanu Reeves için de aynı şey söyleyebilirim. Daniel Day Lewis ise kendi kuşağı içinde tartışmasız olarak tektir benim için. Onun dışında o kadar çok var ki; Al Pacino, Robert De Niro, Marlon Brando, Jack Nicholson, Anthony Hopkins, Gerard Depardieu, John Malkovich, Ian McKellen. Türkiye'ye gelince, eski Yeşilçam filmlerine emek vermiş tüm oyuncuları saygıyla anmak isterim. Eski Yeşilçam'a emek vermiş oyuncuların hepsi çok önemli bana göre çünkü çok zor bir zamanda, yokluklar içinde bu işi bu kadar götürebilmişlerse -ki biz şu anda onların mirasını yiyoruz- saygıyı hak ediyorlar. Yönetmenler ve bütün set işçileri de dahil olmak üzere hepsini tebrik etmek lazım.

Hangi yönetmenleri seversiniz?
Oscar'da bir türlü şeytanın bacağını kıramayan Martin Scorsese başta diyorum. Sonra Stanley Kubrick, Robert Redford, Clint Eastwood, Quentin Tarantino, Oliver Stone, David Lynch, Wachowski Kardeşler. "Matrix" başka bir anlatım dili getirdi sinemaya, onun için çok beğeniyorum. Steven Spielberg'i de beğeniyorum tabii ve bir de Lars von Trier. Özellikle "Dogville"i çok ilginç buldum ben. Tiyatro mantığıyla sinema yapmayı denemiş ve çok zor bir anlatım seçmiş gerçekten. Ben de yönettiğim bir tiyatro oyununda aynı tekniği kullanmıştım. Sinema tekniğini tiyatroya uygulamıştım. Eugene O'Neill'in "Serseri Gönül" adlı oyunuydu. Cidden çok keyifli oluyor yukarıdan bakmak. Hemen hemen aynı tekniği kullanmışız. "Dogville"i görünce şaşırdım hatta. Türk yönetmenlere gelince, Fatih Akın çok büyük işler yaptı gerçekten. Onun dışında Kudret Sabancı'yı çok beğenirim. Vizörüne güvendiğim, dramaturjiyi cidden iyi bilen bir yönetmendir. Derviş Zaim'i severim. Yavuz Turgul'u severim.

Bir filmden yarısında çıktığınız oldu mu?
Yo hayır. Çok kötüyse tabii ki çıkılır ama beyazperdeye çıkan, daha doğrusu yedi sanat da dahil olmak üzere ramp ışıklarına çıkan her şey bana enteresan geliyor. Bir şey bir şekilde seyirci önüne çıkıyorsa o işte mutlaka bir sürü emek vardır. Emek de önemlidir benim için.

Çocukluk kahramanınız kimdi?
Kaptan Kirk. Sonra bir de "Kaçak" dizisindeki Komiser Gerard. Red Kit'i de severim.

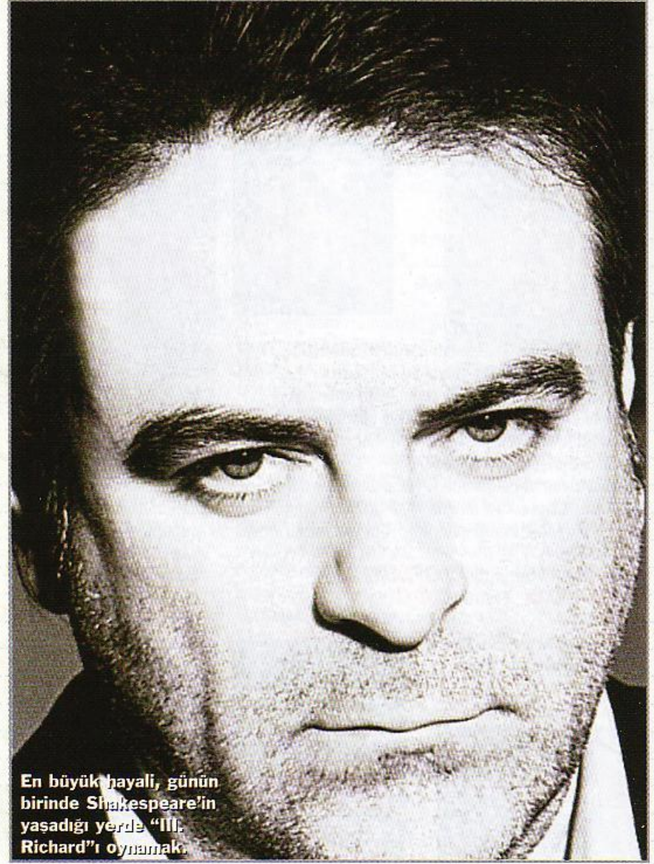
Yalnızlığı mı kalabalıkları mı tercih edersiniz?
Kalabalıklar içinde de yalnız kalmak mümkün. Onun için ikisini birden tercih ediyorum desem yanlış olmaz. Eğer kalabalık içinde bir yere odaklanmam gerekiyorsa onu hemen yaparım ve odaklandığım obje, kişi kimse onunla ilgilenirim.

Küsüp somurtur musunuz yoksa bağırıp çağırır mısınız?
Sanatçıların küsme huyu vardır inanın. Buna kim, hayır, derse yalan söylüyor derim. Sanatçılar çok naif insanlardır. En ufak bir şeye bile küsebilirler. Küsmeyecek sanatçı tanımıyorum ben.

Çalışmadığınız akşamlarınız nasıl geçer?
Cidden çalışmadığım akşam yok gibi bir şey. Tiyatroya, sinemaya gitmeyi çok seviyorum. Bir de çok eskiden beri DJ'lik yapıyorum. İlk özel radyo kurucularından ve DJ'lerinden biriyim. Dolayısıyla genellikle müzikle uğraşıyorum çalışmadığım akşamlar. Kitap okurken bir yandan müzik dinleyince ikisini birden yapabildiğim bir alan yaratmış oluyorum kendime. En güzeli de sevgili eşimle vakit geçirmek oluyor tabii.

Sabah ilk iş ne yaparsınız?
Tabii ki hemen Işın Sergen'i bir öperim. Bu arada ben ciddi bir çaykoliğim. Onun için mutlaka hemen çay demlerim. Muhakkak ya sete yetişmem gerekiyordur ya tiyatroyla ilgili bir işim vardır. Kafamda o işle ilgili bir program yaparım, sevgilimi öper evden çıkarım.

Hangi konuda zayıfsınız?
Işın Sergen'e karşı her konuda zayıf olduğumu söyleyebilirim. Onu böyle şımarık bir çocuk gibi görüyorum. Onun için, bana her istediğini yaptırabilir.

En büyük hayali, günün birinde Shakespeare'in yaşadığı yerde "III. Richard"ı oynamak.

Hangi konuda güçlüsünüz?
İşim konusunda. 21. yılıma girdim profesyonel tiyatro hayatımda. Sanatım konusunda gerçekten kendimi güçlü hissederim. Ama bu güçlüyüm demekle olmaz. İnsanın kendini bu konuda güçlü hissedebilmesi için güçlü birtakım projelerin üstesinden gelmiş olması lazım. Ben de çok güçlü işler yaptığımı düşünüyorum. Cidden çok zor ve doğru projeleri başarmış bir tiyatrocu olarak gerçekten sanatımda kendimi çok güçlü hissediyorum.

Ölümden sonra ne var?
Son zamanlarda çok ilgimi çeken bir konunun alanına giriyor aslında bu soru. Astrofizikle ilgileniyorum. Bu konuda çok güzel kitaplar okuyorum. Birçok teori var biliyorsunuz; örneğin her şey bir patlamayla başladıysa ve tekrar bir patlamayla sona ereceğini varsayarsak, bütün bu yaşanmışlıkları yeniden yaşayacağımız yönünde bir tezi var bilim adamlarının. Ben bilimin kanıtlamadığı hiçbir şeye evet demem. Kısaca şöyle diyebilirim; Carl Sagan'ın çok güzel bir lafı vardır, "Yıldızlardan geldik, yıldızlara gitmeyi bekliyoruz," der. Ben de ona inananlardanım.

Hayal kurar mısınız?
Kurmaz olur muyum hiç. "III. Richard"ın Türkiye prömiyerini ben yapmıştım ilk defa. Stratford'da, Shakespeare'in yaşadığı ve tiyatrosunun olduğu yerde bir III. Richard oynamak çok isterim mesela. Bu benim ciddi ciddi büyük bir hayalimdir.

Mutlu aşk var mı?
Aşk mutluluğu getirir.

Hangi kent özeldir?
New York.

Hayatınız filme çekilecek olsa adı ne olur?
"This Rock".

Yeni sinema projesi var mı?
Mustafa Altıoklar'la bir filmin çalışmalarına başladık, devam ediyoruz. "Banyo" adlı bir film. Çekime başlayabilecek durumdayız şu anda. Çok güzel bir senaryo. Film hakkında bir şey söylemek için çok erken daha ama çok güzel bir sinema vodvili diyebilirim.

"Balans ve Manevra"dan memnun musunuz?
Evet, gayet memnunum. Teoman o filmi çekerken dersine çok çalışmıştı. Bunu her yerde söylüyorum. Bu benim sekizinci filmim. Bu kadar film çektim. Hepsi de profesyonel yönetmenlerdi. Onlar da zamanında Teoman gibiydiler ama onlarla Teoman'ı kıyasladığım zaman Teoman dersini çok daha fazla çalışmıştı. Çok daha rahat, dramaturji biliyor, oyuncularla iletişimi çok iyi. Bu yüzden çok rahat ettim. Ne almak istediğini çok net şekilde söyledi.

Son zamanlarda beğendiğiniz yönetmenler arasında çalışmak istediğiniz biri var mı?
Fatih Akın'la çalışmak isterim.

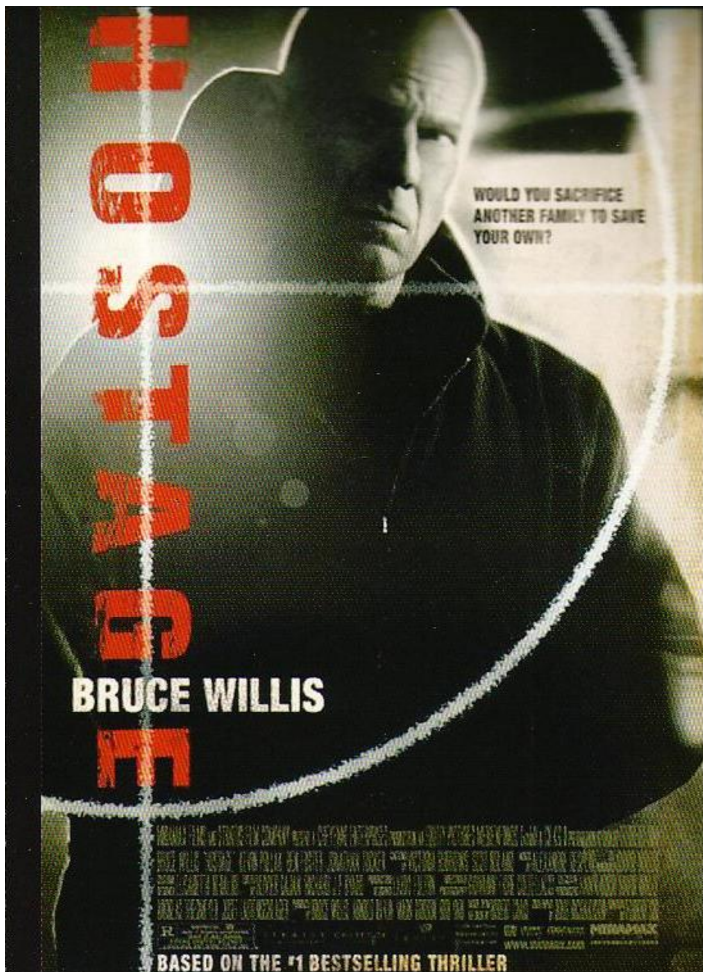
Doların şu anda kaç TL olduğunu biliyor musunuz?
1.300 civarında olması lazım.

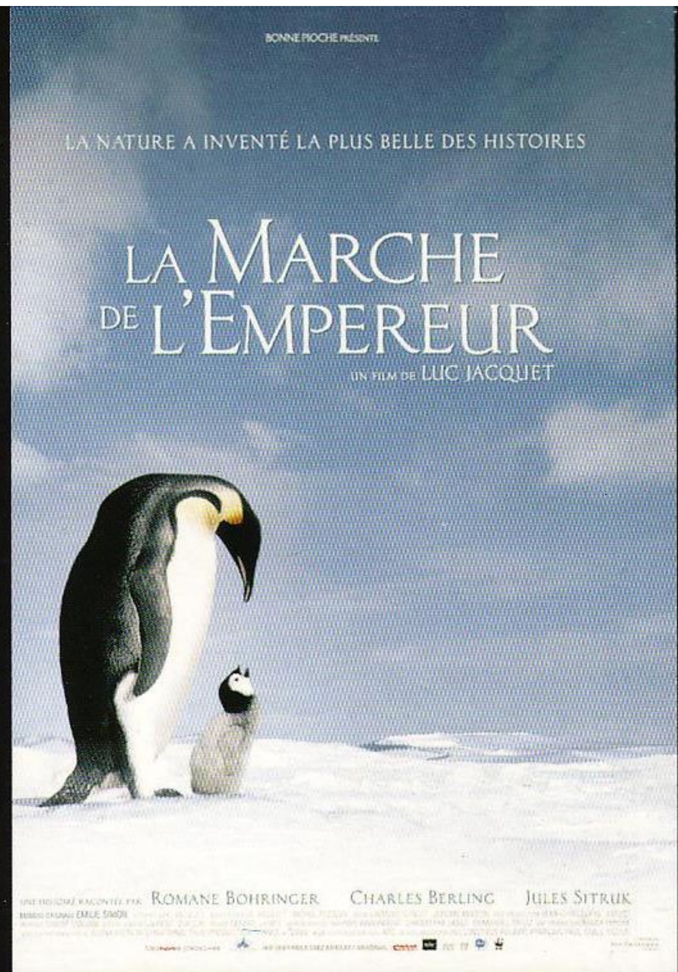
sinema KOLEKSİYON

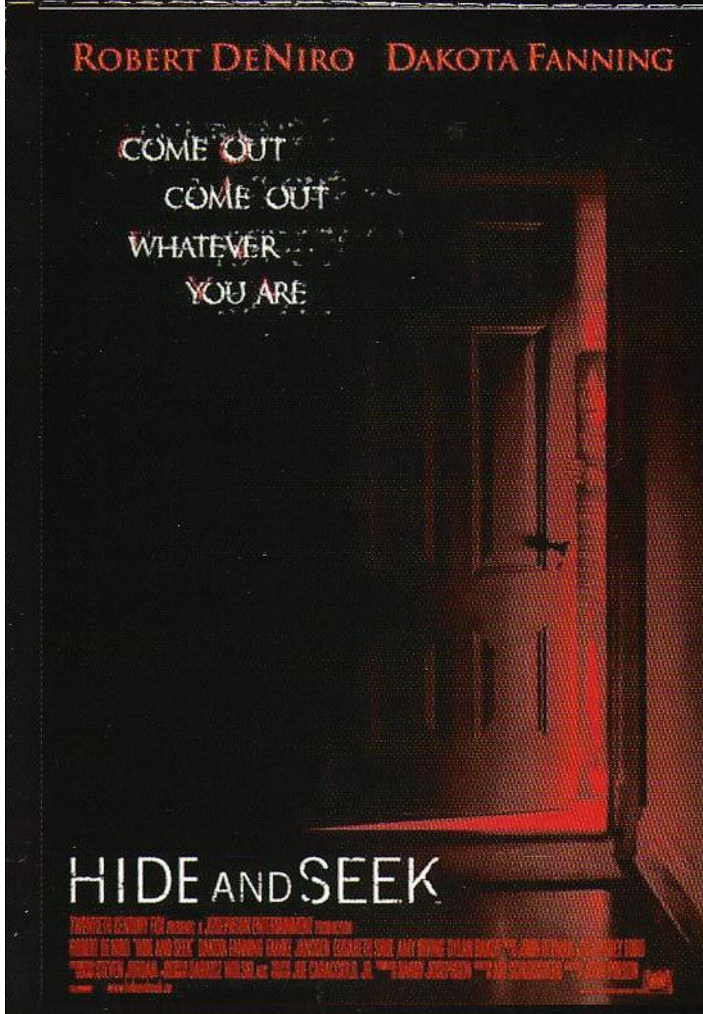
SKY CAPTAIN AND THE WORLD OF TOMORROW

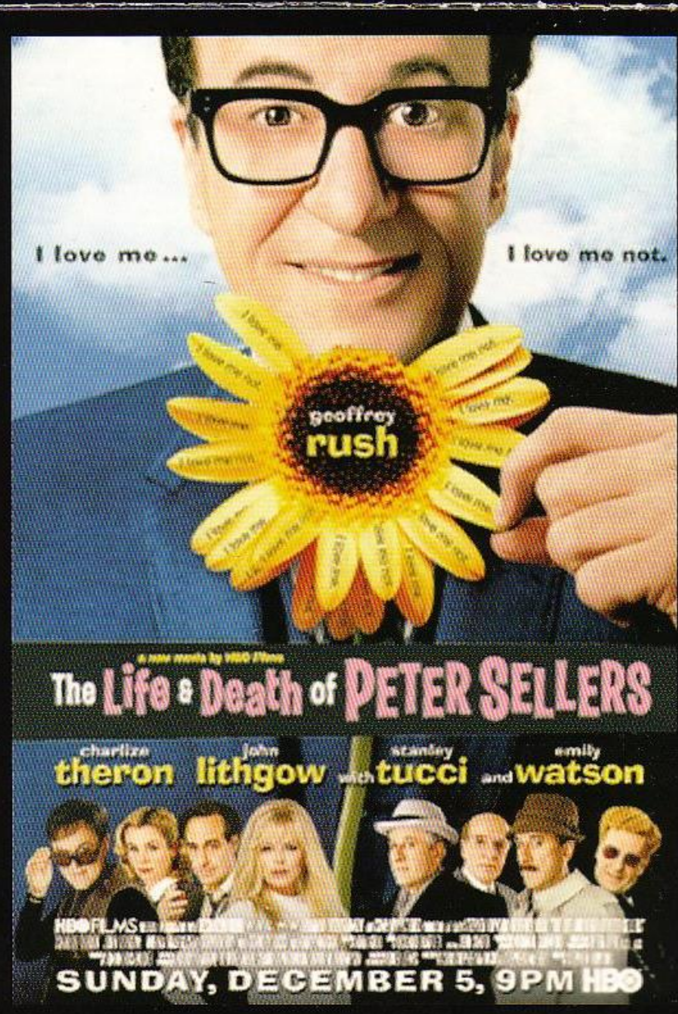
Kerry Conran'ın yazıp yönettiği film, 30'lu yılların sinema estetiğini günümüzün en ileri bilgisayar teknolojisiyle yeniden çıkartıyordu karşımıza. Bu sahnede de görüldüğü gibi teknik anlamda, ortada seyretmeye değer muazzam bir emek ve şapka çıkarılacak artistik bir gayret olduğu kesin... Fakat bir bütün olarak bakıldığında, film düşünsel anlamda 30'lu yılların sinemasının bile gerisindeydi galiba...

HOSTAGE
WOULD YOU SACRIFICE ANOTHER FAMILY TO SAVE YOUR OWN?
BRUCE WILLIS
BASED ON THE #1 BESTSELLING THRILLER

BONNE PIOCHE PRÉSENTE
LA NATURE A INVENTÉ LA PLUS BELLE DES HISTOIRES
LA MARCHE DE L'EMPEREUR
UN FILM DE LUC JACQUET
ROMANE BOHRINGER
CHARLES BERLING
JULES SITRUK

ROBERT DENIRO DAKOTA FANNING
COME OUT
COME OUT
WHATEVER
YOU ARE
HIDE AND SEEK

I love me...
I love me not.
geoffrey rush
The Life & Death of PETER SELLERS
charlize theron
john lithgow
with stanley tucci
and emily watson
SUNDAY, DECEMBER 5, 9PM HBO

İMPARATOR'UN YOLCULUĞU
LA MARCHE DE L'EMPEREUR

Yönetmen: Luc Jacquet. **Seslendirenler:** Romane Bohringer, Charles Berling, Jules Sitruk. **Senaryo:** Luc Jacquet, Michel Fessler. **Görüntü Yönetmeni:** Laurent Chalet, Jérôme Maison. **Müzik:** Emilie Simon. **Kurgu:** Sabine Emiliani. **Yapımcı:** Yves Darendeau, Christophe Lioud. **Süre:** 101 dakika. **Yapım:** Fransa. **Dağıtımcı:** Chantier Films.

Gösterim Tarihi: 1 Nisan

Konu: Milyarca yıldır her kış Antarktika'nın acımasız buzullarında, dünyanın barınılması en imkânsız bölgesinde gerçekten olağanüstü bir yolculuk gerçekleşiyor. Binlerce İmparator Penguen, güvende oldukları derin mavi okyanustaki evlerini terkediyorlar. Donmuş karaya tırmanarak, kıtanın iç tarafındaki ıssız bölgeye doğru yola çıkıyorlar. Antarktika'nın o bölgesi; çok soğuk ve çok uzak... Bir canlının yaşaması için imkânsız bir yer. Tek sıra halinde bu bölgeye ulaşmak için İmparator Penguenler yürümeye başlarlar. Şiddetli tipiden önlerini görmekte zorlanırlar, saatte 250 kilometrelik fırtınayla boğuşurlar. İmparator Penguen; üremenin, soyunun hayatta kalmasının o müthiş içgüdüsü, cesareti ve kararlığı ile yılmadan yoluna devam eder.

Yönetmen: Bu belgesel, Luc Jacquet'nin ilk filmi.

sinema

REHİNE
HOSTAGE

Yönetmen: Florent Siri. **Oyuncular:** Bruce Willis, Kevin Pollak, Jimmy Bennett, Michelle Horn, Ben Foster, Jonathan Tucker, Marshall Allman, Serena Scott Thomas, Rumer Willis, Kim Coates. Senaryo: Doug Richardson (Robert Crais'in aynı adlı romanından). **Görüntü Yönetmeni:** Giovanni Fiore Coltellacci. **Müzik:** Alexandre Desplat. **Kurgu:** Richard Byard, Olivier Gajan. **Yapım Tasarımcısı:** Larry Fulton. **Yapımcı:** Arnold Rifkin, Mark Gordon, Bob Yari. **Süre:** 113 dk. **Yapım:** ABD-Almanya. **Dağıtımcı:** Avsar Film.
Gösterim Tarihi: 29 Nisan.

Konu: Bir intihar eylemcisinin elinden küçük bir çocuğu kurtaramayan rehine arabulucusu Jeff Talley (Bruce Willis) bu olaydan sonra karısı ve çocuğunu terkederek Los Angeles'ın dışında sakin bir banliyöye polis şefi olur. Fakat geçmişi yakasını bırakmaz. İki genç ve gizemli arkadaşları Mars Krupchek (Ben Foster) giriştikleri bir soygunda başarılı olamayınca civarda ikamet eden ailelerden birini rehin alırlar. Fakat bilmedikleri şey, rehinelerden birinin bölgenin önemli suçlularından biri olduğudur. Tüm bu zincirleme olaylar en sonunda Jeff'in New York'taki ailesine kadar uzanacaktır. Ve bu andan itibaren Jeff artık harekete geçmek zorundadır.

Yönetmen: Florent Emilio Siri imzalı sinema filmleri "Une Minute de Silence" ve "Nid de Guêpes"...

Oyuncular: Moonlighting dizisiyle ünlenen Bruce Willis, şimdiye kadar "Blind Date", "The Return of Bruno", "Sunset", "Die Hard", "In Country", "Die Hard 2", "The Bonfire of the Vanities", "Mortal Thoughts", "Hudson Hawk", "Billy Bathgate", "The Last Boy Scout", "Death Becomes Her", "Striking Distance", "North", "Color of Night", "Pulp Fiction", "Nobody's Fool", "Die Hard: With a Vengeance", "Twelve Monkeys", "Last Man Standing", "The Fifth Element", "The Jackal", "Mercury Rising", "Armageddon", "The Siege", "Breakfast of Champions", "The Sixth Sense", "The Story of Us", "The Whole Nine Yards", "The Kid", "Unbreakable", "Bandits", "Hart's War", "Grand Champion", "Tears of the Sun", "The Whole Ten Yards" ve "Sin City"de rol aldı.

sinema

THE LIFE AND DEATH OF PETER SELLERS
KARŞINIZDA PETER SELLERS

Yönetmen: Stephen Hopkins. **Oyuncular:** Geoffrey Rush, Charlize Theron, Emily Watson, John Lithgow, Miriam Margolyes, Peter Vaughan, Sonia Aquino, Stanley Tucci, Stephen Fry, Henry Goodman. **Senaryo:** Christopher Markus, Stephen McFeely (Roger Lewis'in aynı adlı kitabından). **Görüntü Yönetmeni:** Peter Levy. **Müzik:** Richard Hartley. **Kurgu:** John Smith. **Yapım Tasarımcısı:** Norman Garwood. **Yapımcı:** Simon Bosanquet. **Süre:** 122 dk. **Yapım:** İngiltere-ABD. **Dağıtımcı:** R Film-Barbar Film.

Gösterim Tarihi: 1 Nisan.

Konu: BBC'deki radyo programlarında yaptığı oyunculukla yetinmek istemeyen Peter Sellers (Geoffrey Rush) fiziğinin yetersizliğine rağmen kendisini önce televizyon dünyasına atar, insanları o mecrada kahkahaya boğduktan sonra da soluğu sinemada alır. Tuhaf, çocuksu ve son derece zeki bir adamdır. Fakat yaşamının kritik anlarında tuhaflıkları ağır basar ve bu bazen aleyhine bazen de lehine işler. Annesiyle, ilk karısı Anne'le (Emily Watson), çocuklarıyla, Sophia Loren'le (Sonia Aquino), ikinci karısı Britt Ekland'la (Charlize Theron), Stanley Kubrick'le (Stanley Tucci) ve elbette Dedektif Clouseau tiplemesini birlikte yarattıkları Blake Edwards'la (John Lithgow) son derece sıradışı bir ilişki kurmuştur. Oynadığı karakterler mi onun hayatını etkilemektedir, yoksa kendisi mi bu karakterleri Peter Sellers'laştırmaktadır?

Yönetmen: 24 dizisinin de bazı bölümlerini yöneten Stephen Hopkins, "Dangerous Game", "A Nightmare On Elm Street: The Dream Child", "Predator 2", "Judgment Night", "Blown Away", "The Ghost and the Darkness", "Lost in Space" ve "Under Suspicion"a imza attı.

Oyuncular: Geoffrey Rush, "Hoodwink", "Starstruck", "Twelfth Night", "Dad and Dave: On Our Selection", "Call Me Sal", "Shine", "Children of the Revolution", "A Little Bit of Soul", "Les Misérables", "Elizabeth", "Shakespeare in Love", "Mystery Men", "House on Haunted Hill", "Quills", "The Tailor of Panama", "Lantana", "Frida", "The Banger Sisters", "Swimming Upstream", "Ned Kelly","Pirates of the Caribbean: The Curse of the Black Pear" ve "Intolerable Cruelty"de rol aldı.

sinema

SAKLAMBAÇ
HIDE AND SEEK

Yönetmen: John Polson. Oyuncular: Robert De Niro, Dakota Fanning, Famke Janssen, Elisabeth Shue, Amy Irving, Dylan Baker, Melissa Leo, Robert John Burke, Molly Grant Kallins, David Chandler. **Senaryo:** Ari Schlossberg. **Görüntü Yönetmeni:** Dariusz Wolski. Müzik: John Ottman. **Kurgu:** Jeffrey Ford. **Yapım Tasarımcısı:** Steven J. Jordan. **Yapımcı:** Barry Josephson. **Süre:** 101 dk. **Yapım:** ABD. **Dağıtımcı:** Özen Film.

Gösterim Tarihi: 1 Nisan.

Konu: Küçük Emily Callaway (Dakota Fanning) için hayali arkadaşı Charlie'yle saklambaç oynamak çok basit ve masum bir heyecandır. Bir gün bu arkadaşın gerçek bir kâbusa dönüşeceğini bilmeksizin bir süre bu oyunu sürdürür... Oysa, kendisini babası David'in (Robert De Niro) bile durduramadığı olayların ortasında bulması yakındır. Charlie giderek kontrolden çıkar. David bu arkadaşın kim veya ne olduğunu çok merak etmektedir. Belki de Charlie aslında hayali değildir, kanlı canlı bir varlık olmasa da bir şekilde kötücül yanını maddi dünyaya taşıyabilmektedir.

Yönetmen: Aktör - yönetmen John Polson'ın önceki filmleri "Siam Sunse" ve "Swimfan"...

Oyuncular: Robert De Niro; "Greetings", "Sam's Song", "The Wedding Party", "Bloody Mama", "Hi, Mom!", "Jennifer on My Mind", "Born to Win", "The Gang That Couldn't Shoot Straight", "Bang the Drum Slowly", "Mean Streets", "The Godfather: Part II", "Taxi Driver", "1900", "The Last Tycoon", "New York, New York", "The Deer Hunter", "Raging Bull", "True Confessions", "The King of Comedy", "Once Upon a Time in America", "Falling in Love","Brazil", "The Mission", "Angel Heart", "The Untouchables", "Midnight Run", "Jacknife", "We're No Angels", "Stanley & Iris", "Goodfellas", "Awakenings", "Guilty by Suspicion", "Backdraft", "Cape Fear", "Mistress", "Night and the City", "Mad Dog and Glory", "This Boy's Life", "A Bronx Tale", "Frankenstein", "Les Cent et une nuits de Simon Cinéma", "Casino", "Heat", "The Fan", "Sleepers", "Marvin's Room", "Cop Land", "Wag the Dog", "Jackie Brown","Great Expectations", "Ronin", "Analyze This", "Flawless", "The Adventures of Rocky & Bullwinkle", "Men of Honor", "Meet the Parents", "15 Minutes", "The Score", "Showtime", "City by the Sea", "Analyze That", "Godsend", "Meet the Fockers" ve "The Bridge of San Luis Rey"de oynadı.

sinema

KOÇBANK

444 0 555
www.kocbank.com.tr

Komedi
Macera
Korku
Gerilim
Tarihsel
Belgesel
Bilimkurgu
Duygusal
Dram
Amerikan sineması
Avrupa sineması
Türk sineması

SİNEMA

5 bilet alana 1 bilet bedava*

biletix

Eğlenceye giriş biletiniz.

Biletix Call Center: (0216) 556 98 00
Koçbank-Biletix Sinema Hattı: (0216) 556 98 98

*Tek seferdeki alımlarda AFM sinemalarında geçerlidir.